

ต้นฉบับงานวิจัย เอกสารมีชุดเดียว
ใช้แล้วโปรดส่งคืน ฝ่าย 1

รายงานการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์

เรื่อง

ผลกระทบต่อการค้าบริการจากการเปิดเสรี
ภายหลังการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย

สาขา

การท่องเที่ยว

จัดทำโดย

ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เสนอ

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์
กระทรวงพาณิชย์

**ผลกระทบต่อการค้าบริการจากการเปิดเสรี
ภายหลังการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย
สาขา ก่อ่งเทียว**

**ต้นฉบับงานวิจัย เอกสารมีชุดเดียว
ใช้แล้วโปรดส่งคืน ฝ่าย 1**

**ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

**โครงการวิจัย เรื่อง ผลกระทบต่อการค้าบริการ
จากการเปิดเสรีภาพหลังจากการ
เจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย
สาขา : บริการการท่องเที่ยว**

หัวหน้าโครงการ

รศ.ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย

ที่ปรึกษาโครงการ

อาจารย์ จรัญ ภักดีธนากุล

รายชื่อนักวิจัยเศรษฐศาสตร์

อาจารย์ ดร.ศุภชัย ศุภชลาศัย

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อนักวิจัยกฎหมาย

อาจารย์ อรพรรณ พันธ์พัฒนา

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยวิจัย

น.ส. ศันต์ฉาญ เทวรินทร์ภักดี

นายเจดิมชัย กีกเกียรติกุล

คำนำ

การศึกษาวิจัยโครงการเรื่อง ผลกระทบต่อการค้าบริการจากการเปิดเสรี
ภายหลังจากการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย เป็นโครงการที่ศูนย์วิจัยกฎหมายและ
การพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับเงินสนับสนุนการศึกษาวิจัยจาก
กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

ในการศึกษาวิจัย คณะผู้วิจัยได้ศึกษาความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ
(General Agreement on Trade in Services) ข้อเสนอของประเทศต่าง ๆ
กฎหมายภายในของประเทศไทย ตลอดจนผลกระทบต่าง ๆ ในทางเศรษฐกิจ เพื่อหา
ข้อสรุปเสนอแนะเชิงนโยบายในการกำหนดท่าทีของประเทศไทย

เพื่อให้สามารถบรรลุผลดังกล่าวได้ โครงการวิจัยนี้จำเป็นต้องอาศัยวิชาการ
หลายสาขาเข้ามาศึกษาร่วมกัน (Interdisciplinary Research) โดยเฉพาะ
วิชาการทางเศรษฐศาสตร์ เข้ามาศึกษาร่วมกับกฎหมายทั้งที่เป็นกฎหมายระหว่างประเทศ
และกฎหมายภายในโดยเฉพาะกฎหมายไทย

ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานวิจัยฉบับนี้จะเป็น
ประโยชน์ต่อกระทรวงพาณิชย์ หน่วยงานราชการต่างๆ และภาคเอกชนต่อไปในอนาคต

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

คำนำ

วิธีการศึกษาวิจัย

บทที่ 1 การค้าบริการภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ	1
1.1 ความเป็นมาและหลักการสำคัญในความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ	1
1.2 โครงสร้างและหลักการทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ	4
1.3 หลักการสำคัญของความตกลงที่นำมาปรับใช้ในสาขาบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	29
บทที่ 2 ภาวะทางกฎหมายและผลกระทบของการค้าบริการในปัจจุบัน	34
2.1 ภาวะทางกฎหมายของการค้าบริการสาขาการท่องเที่ยว	34
2.1-ก กฎหมายภายในที่เกี่ยวข้อง	34
2.1.1 พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535	34
2.1.2 ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281	36
2.1.3 พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521	38
2.1.4 พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2478	39
2.1.5 พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.2520	40
2.1-ข ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง	43
2.2 ผลทางกฎหมาย	45
บทที่ 3 ภาวะทางเศรษฐกิจศาสตร์ และผลกระทบของการค้าและบริการ	50
3.1 ความสำคัญของธุรกิจท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจไทย	50
3.2 ภาพรวมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาไทย	51
3.3 ธุรกิจการโรงแรม	53
3.4 ผลกระทบจากการเปิดธุรกิจโรงแรมตามความตกลง GATS	59
3.5 ธุรกิจนำเที่ยว	60

3.6 ผลกระทบจากการเปิดธุรกิจนำเข้าเที่ยวตามความตกลง GATS	61
3.7 มีคฤเทศ์	62
3.8 ผลกระทบมีคฤเทศ์อาชีพหากมีการเปิดเสรีตาม GATS	64
(ตารางทางเศรษฐกิจ)	65
 บทที่ 4 บทสรุปและแนวทางการเปิดเสรีตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ	90
4.1 สรุปผลการศึกษาทางเศรษฐกิจ	90
4.2 สรุปผลการศึกษาทางกฎหมาย	92

ภาคผนวก

วิธีการศึกษาวิจัย

ผลกระทบต่อการค้าบริการ

จากการเปิดเสรีภาพหลังจากการ

เจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย

สาขา : บริการการท่องเที่ยว

วิธีการศึกษาวิจัย

ผลกระทบต่อการค้าบริการ

จากการเปิดเสรีภายหลังจากการ

เจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย

1. หลักการและเหตุผล

เศรษฐกิจภาคบริการมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทย สัดส่วนร้อยละของภาคบริการมักจะสูงกว่าสัดส่วนร้อยละของภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลผลิตประชาชาติ ประเภทและรูปแบบบริการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าความสำคัญของการค้าบริการจะเพิ่มขึ้นควบคู่ไปกับการขยายตัว และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เมื่อประเทศหนึ่ง ๆ มีการขยายตัวและการพัฒนาการผลิตและการค้าสินค้าต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศด้วยแล้ว บริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องก็จะทวีความสำคัญเพิ่มขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ หลาย ๆ ประเทศสามารถพัฒนาความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในด้านการบริการโดยเฉพาะ จนนำความสำเร็จมาสู่การพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมได้ ดังนั้นภาคบริการจะยังคงมีความสำคัญต่อการขยายตัวและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเทศเหล่านี้จะสามารถเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันระหว่างผู้ผลิตบริการในประเทศ และที่มาจากต่างประเทศได้ในลักษณะใด

เมื่อพิจารณาแนวโน้มการค้าบริการที่เกิดขึ้นในระหว่างประเทศต่าง ๆ แล้วจะพบว่า การค้าบริการมีลักษณะเป็นการให้บริการข้ามพรมแดนมากขึ้นทำให้การกำหนดขอบข่ายข้อแตกต่างระหว่างการค้าบริการในพรมแดน และการค้าบริการข้ามพรมแดนเริ่มไม่ชัดเจนเหมือนแต่ก่อน นอกจากนี้การเปิดเสรีด้านการค้าบริการระหว่างประเทศอย่างเป็นลำดับ จะประสบกับอุปสรรคทางด้านกฎหมาย มาตรการและข้อจำกัดต่าง ๆ ภายในซึ่งปกป้องประโยชน์หรือสงวนการค้าบริการนี้ให้กับคนชาติของตน ประเทศต่าง ๆ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดร่างกฎระเบียบ และข้อบังคับเพื่อควบคุมกำกับ เพื่อให้การค้าบริการระหว่างประเทศดำเนินไปอย่างมีระเบียบวินัย ทั้งนี้โดยจัดให้มีการเจรจาทั้งในระดับทวิภาคีและระดับพหุภาคี เพื่อจัดร่างกรอบความตกลงพหุภาคี สำหรับการค้าบริการ สำหรับให้ประเทศต่าง ๆ ถือปฏิบัติต่อไป

การค้าบริการได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นในการเจรจามultilateral แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะผลักดันให้มีการกำหนดกติกา หรือกฎเกณฑ์ในเรื่องการค้าบริการในระดับระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมให้มีการขยายการค้าบริการระหว่างประเทศภายใต้เงื่อนไขของความเปิดเผยและการเปิดเสรีตามลำดับ บทวิจัยนี้ได้ศึกษาโดยอาศัยความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการเป็นหลักในการพิจารณา เพื่อวัดและประเมินผลกระทบที่ประเทศไทยจะต้องรับและต้องปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าวโดยจะพิจารณาจากหลักการสำคัญดังนี้คือ

1. หลักความโปร่งใส (Transparency)
2. หลักการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง และการไม่เลือกปฏิบัติ (Most-Favoured-Nation Treatment and Non-Discrimination)
3. หลักการเรื่องสิทธิของประเทศกำลังพัฒนาในการเข้าร่วมมากขึ้นในเรื่องการค้าบริการ (Increasing Participation of Developing Countries)
4. หลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment)
5. หลักการเข้าสู่ตลาด (Market Access)
6. หลักการอุดหนุน (Subsidies)

ในปัจจุบันการค้าบริการสาขาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องไม่ได้มีการเสนอ Annex แนบท้ายเพื่อขอความในข้อของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องใช้บทบัญญัติแม่บทและประเด็นในการเจรจาเป็นกรอบของการอ้างอิงเพื่อหาข้อสรุป เหตุผลของการศึกษาในเรื่องนี้มุ่งหมายที่จะดูข้อบกพร่องต่าง ๆ ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ซึ่งจะทำการวิจัยยังเป็นแค่ร่างความตกลงอยู่ว่ามีบทบัญญัติในเรื่องต่าง ๆ อย่างไร หากนำมาใช้กับกรณีของประเทศไทยจะต้องมีการเตรียมการรับมือพัฒนาอย่างไร ทั้งในระดับระหว่างประเทศและในระดับภายใน ซึ่งอาจจะจำเป็นต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายภายในต่าง ๆ

เมื่อแนวโน้มในการเปิดตลาดการค้าอย่างเสรีทางด้านการค้าบริการระหว่างประเทศมีมากขึ้นประเทศไทยก็อาจจะได้รับผลกระทบจากข้อเท็จจริงดังกล่าวได้ ผู้วิจัยจึงพิจารณาถึงศักยภาพ และความสามารถในการแข่งขันหากมีการเปิดเสรีตามลำดับ ตลอดจนผลดีผลเสีย ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเข้ามาเป็นสมาชิกของความตกลง

อนึ่ง การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้คำนึงถึงโครงสร้างกฎหมายภายใน ในการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้พิจารณาถึงบทบัญญัติต่าง ๆ ของกฎหมายอื่นอาจเกี่ยวข้อง ตลอดจนได้พิจารณาถึงกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งสนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกอีกด้วย

บทที่ 1

การคำนวณปริมาตรภายใต้ ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

บทที่ 1

การค้าบริการภายใต้ความตกลงทั่วไป ว่าด้วยการค้าบริการ

1.1 ความเป็นมา และหลักการสำคัญในความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services -GATS)

การค้าบริการเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอันอย่างมาก ในสังคมนระหว่างประเทศในปัจจุบัน แต่เดิมการค้าสินค้าเป็นการค้ารูปแบบเดียวที่มีความสำคัญ แต่ในปัจจุบันการค้าบริการเป็นประเด็นที่มีความสำคัญมาก แต่ถึงขนาดกฎเกณฑ์หรือกติกาในเรื่องการค้าบริการนี้ กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการค้าสินค้าได้ถูกกำหนดขึ้นภายใต้ GATT (General Agreement on Tariffs and Trade) ซึ่งจะต้องมีการเจรจาในรูปของการประชุมการค้าหลายฝ่าย เพื่อเจรจาต่อรองภายใต้ความตกลงดังกล่าว ดังนั้นในการประชุมการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัยนี้ จึงได้มีการริเริ่มให้มีการเจรจาทางการค้าบริการขึ้นด้วย

ในการเตรียมการประชุมการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัยนี้ ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเตรียมการเจรจาการค้ารอบนี้ขึ้น (Preparatory Committee) โดยได้มีการประชุมครั้งแรกในเดือนมกราคม พ.ศ. 2529 เพื่อจัดทำร่างปฏิญญารัฐมนตรีในเดือนกันยายน พ.ศ. 2529 ได้มีการประชุมระดับรัฐมนตรีของประเทศภาคี GATT ที่เมืองปุนตา เอล เอสเต (Punta del Este) ณ ประเทศอุรุกวัย ซึ่งผลของการประชุมก็คือ ได้มีการจัดทำปฏิญญารัฐมนตรี (Ministerial Declaration) เป็นที่น่าสังเกตว่า ส่วนที่ 2 ซึ่งเกี่ยวกับการค้าบริการนี้เป็นการตกลงกันระหว่างรัฐมนตรีที่เป็นผู้นำของประเทศที่เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมประชุม แต่มิได้เป็นการกระทำในฐานะของประเทศที่เป็นภาคี GATT ดังนั้นจึงผูกพันแต่เฉพาะประเด็นที่จะต้องเจรจาตามที่ได้ตกลงกันไว้

โครงสร้างของปฏิญญารัฐมนตรีนี้ ประกอบด้วย 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือส่วนที่เกี่ยวกับ การเจรจาการค้าประเภทสินค้าและส่วนที่เกี่ยวกับการเจรจาการค้าประเภทบริการ ในส่วน ที่เกี่ยวกับการเจรจาการค้าประเภทสินค้าได้มีการพิจารณาประเด็นเก่า (Old Issues) ซึ่งตั้งเป็นปัญหาค้างค้างคู่ในการเจรจารอบโตเกียว เช่น ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการป้องกัน (Safeguard Measures) ปัญหาสินค้าเกษตร ปัญหาสินค้าเกษตรกรรม การขาดดุลทุนและ ภาษีศุลกากร ประสิทธิภาพของกระบวนการระงับข้อพิพาท และกลไกต่าง ๆ ของ GATT ส่วนประเด็นใหม่ (New Issues) ก็ได้แก่ เรื่องทรัพย์สินทางปัญญา เรื่องของมาตรการ ลงทุนที่เกี่ยวเนื่องกับการค้า (Trade Related Investment Measures) และ การค้าบริการ

สำหรับการเจรจา เรื่องการค้าบริการนั้นนับเป็นประเด็นใหม่ ที่นำมาบรรจุเข้าไว้ใน การเจรจามหาคีรอนี้ ซึ่งปรากฏอยู่ในส่วนที่สองของปฏิญญารัฐมนตรีว่าด้วยการเจรจา การค้ารอบอุรุกวัยซึ่งสาระสำคัญของส่วนที่ 2 ว่าด้วยการเจรจาการค้าบริการนั้นมุ่งที่จะให้มีการ จัดทำกฎระเบียบข้อบังคับและวินัยเกี่ยวกับการค้าบริการระหว่างประเทศ เพื่อขยาย การค้าภายใต้เงื่อนไขของความโปร่งใสและให้มีการเปิดเสรีตามลำดับ เพื่อเป็นเครื่องมือ ในการส่งเสริมความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า และเพื่อการพัฒนาของประเทศ กำลังพัฒนา แต่ทั้งนี้จะต้องเคารพต่อกฎหมาย และข้อบังคับภายในของประเทศในส่วนที่ เกี่ยวกับการค้าบริการกับ ทั้งต้องคำนึงถึงการดำเนินการขององค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

เพื่อให้การดำเนินการบรรลุผล จึงได้มีการจัดตั้งองค์กรสำหรับการเจรจาขึ้นเรียกว่า คณะกรรมการเจรจาการค้า (Trade Negotiation Committee-TNC) ซึ่งประกอบด้วย คณะทำงาน 2 คณะ คือ กลุ่มเจรจาว่าด้วยการค้าสินค้า (Group of Negotiation on Goods-GNG) และกลุ่มเจรจาว่าด้วยการค้าบริการ (Group of Negotiation on Services-GNS)

กลุ่มเจรจาว่าด้วยการค้าบริการ ได้ดำเนินการหารือเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขต ของงาน โดยมีประเด็นพิจารณาเกี่ยวกับว่าจะกำหนดกรอบความตกลงของภาคี สำหรับ การค้าบริการก่อนแล้ว จึงกำหนดสาขาการบริการที่จะรวมไว้ภายใต้กรอบงานความตกลง ภาคีหลัง หรือควรที่จะกำหนดสาขาบริการขึ้นก่อน แล้วจึงพิจารณากรอบความตกลงภาคี

ภายหลัง ในที่สุดกลุ่มเจรจาฯ ตกลงที่จะทำร่างกรอบความตกลงพหุภาคี สำหรับการค้าบริการ
ขึ้นก่อนโดยประมวลสาระสำคัญจากข้อเสนอของประเทศต่าง ๆ ที่เสนอต่อที่ประชุม
กลุ่มเจรจาฯ และร่างกรอบดังกล่าวจะใช้เป็นเอกสารการเจรจาต่อไป

กลุ่มเจรจาการค้าบริการได้ใช้เวลาเจรจา เพื่อจัดทำกรอบความตกลงเกี่ยวกับการ
การค้าบริการตั้งแต่ปลายปี พ.ศ.2529 จนสามารถสรุปความตกลงได้ในที่สุดเมื่อวันที่ 15
ธันวาคม พ.ศ.2536 ใช้เวลาเจรจนานถึง 7 ปีได้ ความตกลงเรียกว่า ความตกลงทั่วไป
ว่าด้วยการค้าบริการ (The General Agreement on Trade in Services-GATS)
ซึ่งจะใช้เป็นแม่บทหรือพื้นฐานของการค้าบริการ ในการศึกษาวิจัยจะยึดถือความตกลงทั่วไป
ว่าด้วยการค้าบริการ ดังกล่าวเป็นสำคัญ

เรื่องการเจรจาเรื่องการค้าบริการ เป็นการตกลงกันระหว่างรัฐมนตรีผู้แทนของ
ประเทศที่เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมประชุม แต่มิได้เป็นการกระทำในฐานะของประเทศภาคีของ
GATT ทั้งนี้เนื่องจากขอบเขตของ GATT จะเกี่ยวข้องกับเรื่องของสินค้าเท่านั้น ประเทศ
กำลังพัฒนาจึงพยายามแยกแยะระหว่างสินค้ากับบริการให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการคุ้มครอง
แลกเปลี่ยนระหว่างสินค้ากับบริการ อย่างไรก็ตามปณิญารัฐมนตรีกำหนดว่า รัฐมนตรี
รัฐสมาชิก GATT จะต้องหารือกันเกี่ยวกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามพันธกรณีภายใต้ความตกลง
รวมทั้งการเปิดตลาดการค้าบริการตามที่ผู้เจรจาแสดงเจตนาในเรื่องข้อผูกพันเฉพาะ
(Specific Commitments) ต่าง ๆ ซึ่งจะออกมาในรูปของตารางข้อผูกพัน (Schedules
of Specific Commitments หรือ Schedules of Binding)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้เจรจาเรื่องการค้าบริการจะต้องเจรจาตามประเด็นที่กำหนดไว้ใน
ในปณิญารัฐมนตรี การที่ผู้เจรจาเข้าร่วมเจรจายังไม่ก่อให้เกิดผลผูกพันตามกฎหมายแต่เป็น
เพียงผู้เจรจาไม่ควรจะกระทำการใดอันเป็นการตรงกันข้าม หรือผิดไปจากสิ่งที่เจรจา โดย
ยึดหลักสุจริต (Good Faith) ในเรื่องนี้จะเห็นได้จากแนวปฏิบัติในเรื่องสนธิสัญญาทั่วไป
ในสนธิสัญญาทั่วไปแม้ผู้เจรจาจะได้ลงนามในสนธิสัญญานั้นแต่ยังไม่ให้สัตยาบัน โดยหลักกฎหมาย
ระหว่างประเทศผู้เจรจายังไม่ผูกพันต่อสนธิสัญญานั้นตามกฎหมายระหว่างประเทศ แต่จะ
กระทำการใดอันเป็นการขัดต่อหลักการที่ปรากฏในสนธิสัญญาไม่ได้ เพราะขัดกับ หลักสุจริต
การที่ผู้เจรจาส่งเจตนาในเรื่องข้อผูกพันเฉพาะ (Specific Commitments)
ในรูปของ Schedules of Binding ต่าง ๆ ในส่วนของการค้าบริการเป็นเรื่อง
การส่งเจตนาฝ่ายเดียวของรัฐที่กระทำการในฐานะผู้เจรจา ว่าตนจะแสดงพันธกรณี

คล้ายคลึงกับการแสดงคำมั่น ซึ่งมีผลที่จะผูกมัดคู่เจรจา หากความตกลงนี้มีผลใช้บังคับ ความตกลงจะมีผลใช้บังคับต่อเมื่อได้มีการลงนามและให้สัตยาบันแล้ว ซึ่งในกรณีหลังแล้วแต่ แนวทางปฏิบัติของแต่ละประเทศ ซึ่งขึ้นอยู่กับกฎหมายรัฐธรรมนูญว่าความตกลงใดจะต้อง มีการให้สัตยาบัน

1.2 โครงสร้างและหลักการของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

โครงสร้างของความตกลงทั่วไปเกี่ยวกับการค้าบริการ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 6 หมวดด้วยกันคือ

- หมวดที่ 1 ว่าด้วยขอบเขตและคำนิยาม (Scope and Definition)
- หมวดที่ 2 ว่าด้วยพันธกรณีและข้อวินัยทั่วไป (General Obligations and Disciplines)
- หมวดที่ 3 ว่าด้วยข้อผูกพันเฉพาะ (Specific Commitments)
- หมวดที่ 4 ว่าด้วยการเปิดเสรีตามลำดับ (Progressive Liberalization)
- หมวดที่ 5 ว่าด้วยบทบัญญัติเกี่ยวกับสถาบัน (Institutional Provisions)
- หมวดที่ 6 ว่าด้วยบทบัญญัติสุดท้าย (Final Provisions)

ในการวิเคราะห์หลักกฎหมายที่ปรากฏอยู่ในเอกสารดังกล่าว จะมีได้วิเคราะห์ เรียงตามมาตรา แต่จะพิจารณาหลักการสำคัญต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในอารัมภบท และชี้ให้เห็นว่า หลักการดังกล่าวจะถูกทำให้เป็นวิธีการที่สามารถจะนำมาปฏิบัติได้อย่างไร กล่าวอีกนัยหนึ่งคือเป้าหมายของการวิเคราะห์ประสงค์จะชี้ให้เห็นหลักการและวิธีการที่จะทำ ให้หลักการนั้นเกิดผลปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามหลักกฎหมายนั่นเอง

ถ้าพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ที่ปรากฏอยู่ในอารัมภบทของปฏิญญารัฐมนตรี จะพบว่า วัตถุประสงค์สำคัญของการค้าบริการคือ การสร้างกฎเกณฑ์ในด้านนี้เพื่อ

- (1) ขยายการค้าบริการ โดยให้หลักการค้าเสรีภายใต้เงื่อนไขของความโปร่งใส และการเปิดเสรีตามลำดับ

- (2) สร้างสิทธิและหน้าที่ในลักษณะที่สมดุล เพื่อประโยชน์ซึ่งกันและกันโดยคำนึงถึงเป้าหมาย และนโยบายของรัฐ
- (3) ให้สิทธิแก่รัฐในการออกกฎระเบียบภายใน เพื่อตอบสนองค่านโยบายภายในของรัฐและคำนึงถึงระดับของการพัฒนาของกฎเกณฑ์ ในเรื่องการค้าบริการในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา หมายความว่า กฎเกณฑ์ในการค้าบริการระหว่างประเทศ จะต้องเคารพต่อกฎหมายภายในของประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับการค้าบริการด้วย
- (4) ให้ความสะดวกแก่ประเทศกำลังพัฒนาในการมีส่วนร่วม ในเรื่องการค้าบริการ และการขยายการค้าบริการเพื่อส่งออก และจะต้องคำนึงถึงความลำบากหรืออุปสรรคของประเทศกำลังหรือด้อยพัฒนา เป้าหมายสำคัญ คือ การส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้

ประเด็นที่น่าสนใจก็คือ วัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นได้ถูกนำไปปฏิบัติ หรือนำไปสู่วิธีการอย่างไร เพื่อความสะดวกในการเข้าใจจะขอแสดงตารางความเกี่ยวพันของข้อบทในเรื่องการค้าบริการกับหลักการทั้งสี่ที่เกี่ยวข้องข้างต้น

ตารางแสดงความคิดเห็นของหลักการ และ ข้อบทในร่างการค้าบริการ

ข้อบทที่เกี่ยวข้อง	หลักการค้าเสรี	หลักสมดุของสิทธิและหน้าที่ของรัฐ โดยคำนึงถึงเป้าหมายและนโยบายของรัฐ	สิทธิและหน้าที่ของรัฐในการ ลดกฎระเบียบภายใน	สิทธิของประเทศกำลังพัฒนา ในการเข้าร่วมมากขึ้นใน เรื่องการค้าบริการ
Part II General Obligation and Disciplines	Art. II Most-Favoured-Nation Treatment - Annex on Art.II Exemptions Art.III Transparency Art.V Economic Integration Art.VI Domestic Regulation Art.VII Recognition Art.IX Business Practices Art.XI Payments and Transfers Art.IV Subsidies	Art. III bis Disclosure of Confidential Information Art. VIII Monopolies and Exclusive Service Suppliers Art. X Emergency Safeguard Measures Art. XII Restrictions to Safeguard the Balance of Payments. Art. XIII Government Procurement	Art. XIV General Exceptions Art. XIV bis Security Exceptions -Decision Concerning Art. XIV bis	Art. IV Increasing Participation of Developing Countries.

ส่วนที่ ๑ บทนำ	หลักการทั่วไป	พันธกิจของอาเซียนและหน้าที่ของรัฐบาล โดยคำนึงถึงเป้าหมายและนโยบายของรัฐบาล	สิทธิและหน้าที่ของรัฐบาล นอกอาณาเขต	สิทธิของประเทศไทยกำลังพัฒนา ในการเข้าร่วมภาคีใน เรื่องการค้าบริการ
Part III Specific Commitments	Art. X VI Market Access Art. XV II National Treatment Art. XVIII Additional Commitments	Art. XVI Market Access Art. XVII National Treatment		
Part IV Progressive Liberalization	Art. XIX Negotiation of Specific Commitments Art. XX Schedules of Specific Commitments	Art. XIX Negotiation of Specific Commitments Art. XX Schedules of Specific Commitments Art. XXI Modification of Schedules		
Part V Institutional Provisions		Art. XXII Consultation Art. XXIII Dispute Settlement and Enforcement Art. XXIV Council for Trade in Services		

ถ้าพิจารณาตารางที่นำเสนอข้างต้นจะพบว่าหลักการต่าง ๆ ทั้ง 4 หลักการได้ถูกนำไปใช้ (Implement) ในมาตราใดบ้างเพื่อที่จะนำเสนอต่อไป แต่สิ่งที่นำเสนอในขณะนี้คือ คำจำกัดความ และขอบเขตของการค้าบริการ (Trade in Services) มีอยู่แค่ไหนเพียงไรและมีความหมายอย่างไรกันแน่ ซึ่งความหมายและขอบเขตของการค้าบริการ (Trade in Services) ได้ถูกกล่าวไว้ใน หมวดที่ 1 (Part I) ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ และมีส่วนขยายความปรากฏอยู่ในข้อ XXVIII ของ หมวดที่ 6 ว่าด้วยบทบัญญัติสุดท้าย (Part VI-Final Provisions) ด้วย ดังนั้น การศึกษาวิจัยในเรื่องความตกลงว่าด้วยการค้าบริการจะศึกษาใน 5 ประเด็นคือ

1. คำจำกัดความและขอบเขตของการค้าบริการ (Trade in Services)
2. หลักการค้าบริการเสรี ในบริบทของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ
3. หลักการสมดุลของสิทธิและหน้าที่ของรัฐโดยคำนึงถึงเป้าหมายและนโยบายของรัฐในบริบทของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ
4. สิทธิหน้าที่ของรัฐในการออกกฎระเบียบภายในเกี่ยวกับการค้าบริการ ในบริบทของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ
5. สิทธิของประเทศกำลังพัฒนาในการมีส่วนร่วมมากขึ้นในเรื่องการค้าบริการ

1.2.1 คำจำกัดความและขอบเขตของการค้าบริการ (Trade in Services) ในบริบทของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

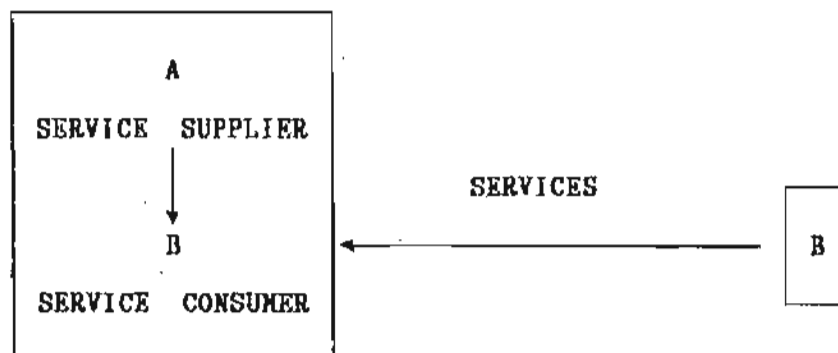
จากคำจำกัดความของคำว่า "การค้าบริการ" ที่ปรากฏอยู่ในมาตรา I ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้านั้นได้ให้คำจำกัดความกว้าง ๆ โดยเน้นถึงการค้านบริการข้ามชาติ กล่าวคือ การค้านบริการที่จะอยู่ในความหมายของความตกลงฉบับนี้ต้องมีลักษณะข้ามชาติหรือมีองค์ประกอบต่างชาติ (International Element) เข้ามาเป็นส่วนประกอบ ถ้าการค้าบริการอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐเนื่องรัฐเคียวมถือว่าเป็นการค้าบริการที่อยู่ในความหมายของความตกลงนี้

เมื่อการค้าบริการที่มีลักษณะระหว่างประเทศ หรือมีองค์ประกอบต่างชาติเข้ามาเป็นส่วนสำคัญ การที่จะเปิดเสรีการค้าบริการจะต้องอาศัยความยินยอมจากรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยพยายามที่จะให้คำจำกัดความให้ครอบคลุมไปทั่วทุกประเภทสาขาการค้าบริการ

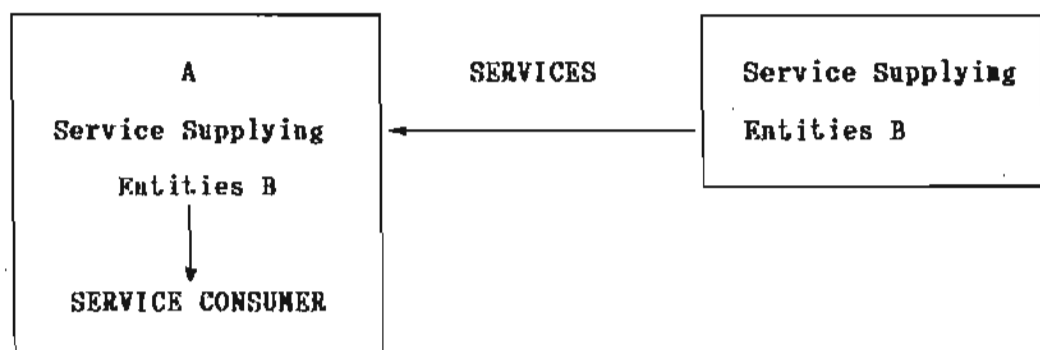
ก. การค้าบริการรูปแบบแรก คือ การให้บริการจากดินแดนของรัฐสมาชิกหนึ่งไปยังดินแดนของรัฐสมาชิกอื่นใด เช่น มีการให้บริการข้ามชาติระหว่างรัฐ A กับรัฐ B วิธีการให้บริการประเภทนี้จะมีลักษณะข้ามแดนต่างแท้จริง

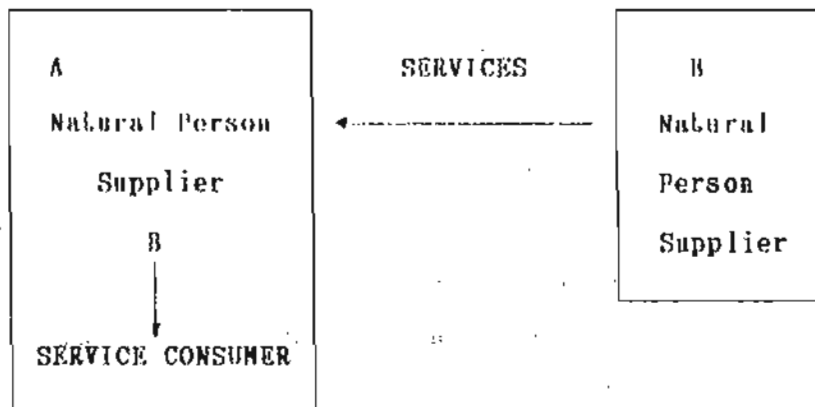
ข. การค้าบริการรูปแบบที่สอง หมายถึง การให้บริการในดินแดนของรัฐสมาชิกใด โดยที่ผู้รับบริการ (Service Consumer) จะมาจากที่อื่น คือมาจากรัฐสมาชิกอื่น ผู้ให้บริการ (Service Supplier) จะเป็นคนชาติหรือนิติบุคคลของรัฐสมาชิกหนึ่ง เช่น รัฐ A ประกอบกิจการให้บริการในรัฐ A วิธีการให้บริการจะมีขึ้นภายในดินแดนเดียว เพียงแต่ผู้บริโภคมาจากรัฐสมาชิกอื่น เช่น รัฐ B

ค. การค้าบริการรูปแบบที่สาม หมายถึง การให้บริการผ่านทาง Service Supplying Entities ของรัฐสมาชิกในดินแดนของรัฐสมาชิกอื่น กรณีนี้ผู้ให้บริการ (Service Supplier) จะมาจากรัฐสมาชิกแต่มาประกอบกิจการให้รัฐสมาชิกอื่น วิธีการให้บริการจะให้ผ่านทาง Entities ที่ตั้งอยู่ในรัฐสมาชิกอื่น

ง. การค้าบริการรูปที่สี่ หมายถึง การให้บริการโดยบุคคลธรรมดาของรัฐสมาชิก
หนึ่งในดินแดนของรัฐสมาชิกอื่น การนี้คล้ายกรณีที่ผู้ให้บริการ (Service Supplier)
มาจากรัฐสมาชิกอื่น แต่กรณีนี้ให้บุคคลธรรมดา ผู้ให้บริการ เป็น Entity

คำว่า "Supply of Service" ในมาตรา XXVIII หมายความว่า การผลิต (Production) การจำหน่าย (Distribution), การตลาด (Marketing), การขาย และการส่งมอบบริการ (Sale and Delivery of a Service) คำว่า "Service Supplying Entities" ในมาตรา I หมายถึง Commercial Presence ทั้งหลายที่ ประกอบธุรกิจ หรือให้บริการด้านวิชาชีพใด (Business or Professional Establishment.)

1.2.2 หลักการค้าบริการเสรีในบริบทของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

การค้าสินค้าภายใต้ความตกลงของ GATT ใช้หลักการค้าเสรีในขณะเดียวกัน
ก็นำหลักการค้าเสรีมาใช้กับการค้าบริการด้วย แต่บริการกับสินค้าเป็นสิ่งที่แตกต่างกัน
กฎเกณฑ์ข้อบังคับจะมีลักษณะที่แตกต่างกันด้วย หลักการค้าเสรี คือ การค้าโดยลบลูปสรรค
ทางการค้าระหว่างกันให้มากที่สุด เพื่อทำให้เกิดการเจริญเติบโต และการขยายตัว
ทางเศรษฐกิจ หลักการค้าเสรีนี้จะทำให้เป็นรูปร่างหรือนำมาปฏิบัติในหลักเกณฑ์ที่ปรากฏ
อยู่ในมาตราดัง ๆ ในตารางข้างต้น

ถ้าหากจะมีการขยายตัวทางการค้าระหว่างรัฐที่มีความเสมอภาค และ ความเท่าเทียมกัน ก็จะต้องมีหลักการปฏิบัติเชิงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (The Most Favoured-Nation Treatment-MFN) ซึ่งหลักดังกล่าวจะตั้งอยู่บนหลัก ความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันในข้อ II ของความตกลงทั่วไปฯ ซึ่งบัญญัติ หลักการไว้ว่า รัฐคู่ภาคีจะต้องให้โดยทันที (Immediately) และปราศจากเงื่อนไข (Unconditionally) แก่ผู้ให้บริการ (Service Suppliers) ในการปฏิบัติที่ไม่น้อยกว่าที่ให้แก่ผู้ให้บริการ (Service Suppliers) ของรัฐสมาชิกอื่นใด แต่การให้ การปฏิบัติแก่รัฐสมาชิกของความตกลงนี้โดยปราศจากเงื่อนไขหรือต้องให้โดยทันทีที่ไม่สามารถ จะกระทำได้ในสาขาบริการบางสาขา ซึ่งมีกฎเกณฑ์ ข้อบังคับตามพันธกรณีต่าง ๆ อีกมาก จึงต้องมีข้อยกเว้นไว้ว่า สำหรับบางสาขาก้าวจะไม่ให้การปฏิบัติโดยทันทีโดยไม่มีเงื่อนไข จะต้องขึ้นหลักยกเว้นเอาไว้ ซึ่งจะแสดงไว้ในรายการข้อยกเว้น (Exemption List) ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงนี้ด้วย

จากหลักการดังกล่าวข้างต้นได้ถูกทำให้เป็นรูปธรรมขึ้น โดย ข้อ II ได้กำหนด หลักการปฏิบัติเชิงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่งคือรัฐสมาชิกทุกรัฐจะต้องให้การปฏิบัติ ต่อผู้ให้บริการ และบริการโดยเท่าเทียมกัน การปฏิบัตินี้จะต้องให้โดยทันทีทันใด และ ปราศจากเงื่อนไข ถ้ารัฐสมาชิกประสงค์ที่จะรักษามาตรการอันไม่สอดคล้องกับหลักการ ปฏิบัติเชิงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง ก็สามารถที่จะยื่นขอข้อยกเว้นไว้โดยจะต้อง ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ในภาคผนวกว่าด้วยข้อยกเว้นตามข้อ II

ข้อยกเว้นที่ปรากฏในวรรคสองของหลักการปฏิบัติเชิงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (The-Most-Favoured-Nation Treatment-MFN) นั้น ได้ปรากฏอยู่ใน Annex on Article II Exemptions ซึ่งระบุว่าการข้อยกเว้นจากหลักดังกล่าวถ้าเกินห้าปีจะต้องมี การทบทวนโดย Council for Trade in Services ภายในไม่เกิน 5 ปี ว่าเงื่อนไขที่สร้างข้อยกเว้นนี้ยังจำเป็นอยู่หรือไม่ และจะกำหนดการทบทวนครั้งต่อไปเมื่อใด กล่าวคือหนึ่งว่าการให้ข้อยกเว้นมิใช่จะเป็นการยกเว้นตลอดไป แต่จะต้องมาพิจารณา ทบทวนลดข้อยกเว้นเพื่อนำมาสู่การใช้หลัก MFN ในที่สุด

Annex on Article II Exemptions ได้ระบุถึงเรื่องขอบเขต (Scope) การทบทวน (Review), และการสิ้นสุดลงของข้อยกเว้น (Termination) โดยข้อยกเว้น จะต้องระบุเงื่อนไขที่รัฐสมาชิกประสงค์ที่จะยกเว้นพันธกรณีตาม ข้อ II วรรค I อย่าง

ชัดเจน และข้อยกเว้นนี้จะต้องได้รับการทบทวนว่าควรจะยกเลิกหรือไม่ในการ檢討ยกเว้น
เกินห้าปี โดยคณะกรรมการว่าด้วยการค้าบริการ (Council For Trade in Services)
จะต้องทำการทบทวนครั้งแรกว่าภายในระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันที่มีการใช้ความตกลง
ว่าด้วยการค้าบริการ และโดยหลักการแล้วข้อยกเว้นนี้จะกระทำเกิน 10 ปี มิได้

หลัก MFN นั้นถือว่า เป็นหลักการหนึ่งที่ช่วยสหภาพการค้าบริการค้ำประกันเสรีให้
กว้างขวางขึ้นซึ่งตามข้อ III การค้าเสรีนั้นต้องวางอยู่บนหลักพื้นฐานของหลักความโปร่งใส
รัฐสมาชิกจะสร้างความปลอดภัยในเรื่องมาตรการบังคับให้ความตกลงนี้ เพื่อทำให้เกิด
ผลกระทบต่อการดำเนินของความปลอดภัยไม่ได้ เพื่อทำให้เกิดความโปร่งใสรัฐสมาชิก
ต้องแจ้งต่อคณะกรรมการว่าด้วยการค้าบริการถึงมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการค้าบริการ
ไม่ว่าจะเป็นกฎหมาย ข้อกำหนด แนวทางปฏิบัติในการบริหาร (Administrative
Guidelines) หรือมาตรการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ข้อ III จึงได้กำหนดเรื่องความโปร่งใส
(Transparency) เอาไว้ โดยกำหนดให้รัฐสมาชิกจะต้องประกาศอย่างชัดที่สุดหลังจากที่
ความตกลงเรื่องการค้าบริการ ได้มีผลใช้บังคับถึงมาตรการทั่วไปเกี่ยวกับการนำเอา
มาตรการต่าง ๆ มาใช้บังคับในเรื่องการค้าบริการ

รัฐสมาชิกจะต้องให้ข้อมูลอย่างน้อย ๆ เป็นรายปี แก่คณะกรรมการว่าด้วยการค้าบริการ
(Council for Trade in Services) ถึงการเปลี่ยนแปลงของกฎหมาย ข้อบังคับ
(Regulations) หรือ แนวทางปฏิบัติในการบริหาร ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการค้า
บริการตามข้อผูกพันที่ได้ทำไว้ในตารางข้อผูกพัน

หากรัฐสมาชิก ได้รับคำร้องขอทราบข้อมูลเฉพาะจากรัฐสมาชิกอื่นเกี่ยวกับมาตรการ
การบังคับใช้ความตกลงดังกล่าว รัฐสมาชิกจะต้องตั้งศูนย์ตอบข้อซักถาม (Enquiry Points)
เพื่อเปิดโอกาสให้รัฐสมาชิกอื่นได้ทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องการและศูนย์ตอบข้อซักถามนี้
จะตั้งขึ้นภายใน 2 ปี นับจากวันที่ความตกลงนี้มีผลบังคับ แต่สำหรับประเทศกำลังพัฒนา
นั้น อาจมีการยืดหยุ่นเรื่องระยะเวลาออกไปได้ ที่ดูเหมือนว่าศูนย์ตอบข้อซักถามนี้จะตกอยู่
ภายใต้การรับผิดชอบของกระทรวง ทบวง กรมใด เพราะกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ
ก็มีความรับผิดชอบตามกฎหมายแตกต่างกันออกไป อีกทั้งรายละเอียดของกฎหมาย และ

ย่นกัณษิตต่าง ๆ ก็มีมากยากแก่การตรวจสอบในรายละเอียด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ อาจก่อให้เกิดความยุ่งยากในการตอบคำถามเหล่านี้ได้

ในปัจจุบันนี้ ได้มีรูปแบบต่าง ๆ ของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ (Economic Integration) เช่น การรวมกลุ่มของประเทศในยุโรปจากตลาดร่วมเป็นตลาดเดียว หรือ การรวมกลุ่มในรูปการก่อตั้งเขตการค้าเสรีต่าง ๆ ปัญหาที่อยู่ที่ว่าการรวมตัวในลักษณะดังกล่าวจะเป็นการกระทบกระเทือนต่อการค้าบริการอย่างเสรีหรือไม่ ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการมิได้ห้ามรัฐสมาชิกเข้าไปร่วมในความตกลงจัดตั้งกลุ่มเศรษฐกิจ เพื่อเปิดการค้าเสรีในสาขาบริการใด ๆ แต่ความตกลงนั้นจะคุ้มครองคลุมถึงการค้าบริการสาขาต่าง ๆ และรูปแบบต่าง ๆ ของการค้าบริการ ตลอดจนเป็นบริการที่มีปริมาณการค้ามากพอสมควรและห้ามสร้างมาตรการการเลือกปฏิบัติไม่ว่าในรูปแบบใด ซึ่งในเรื่องนี้ได้ปรากฏอยู่ในข้อ V เกี่ยวกับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ (Economic Integration)

ข้อ V ได้ระบุเอาไว้ว่าความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการไม่เป็นการห้ามรัฐสมาชิกที่จะเข้าไปทำความตกลงในเรื่องการค้าบริการเสรีระหว่างรัฐอื่น โดยความตกลงเกี่ยวกับการรวมตัวทางเศรษฐกิจนั้นจะต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติและจะต้องไม่เป็นการสร้างรูปแบบใหม่ ๆ ของการเลือกปฏิบัติ

หลักการข้างต้นจะประเมินได้จากความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการรวมตัวทางเศรษฐกิจกับประเทศที่มีได้เกี่ยวข้อง กับการรวมตัวทางเศรษฐกิจแต่เป็นสมาชิกของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ว่ามีการเลือกปฏิบัติหรือไม่

โดยปกติแล้ว รัฐอธิปไตยมีอำนาจที่จะออกกฎหมายภายในอย่างใดก็ได้ แต่ต้องสอดคล้องกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศ และพันธกรณีระหว่างประเทศ ฉะนั้น เมื่อรัฐคู่ภาคีในความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการได้ทำข้อผูกพันเฉพาะ (Specific Commitments) แล้วก็ควรที่จะดำเนินการโดยสุจริตในประเด็นที่ว่ามาตรการใด ๆ ที่รัฐได้มีขึ้น หรือที่หน่วยงานอื่นใดได้มีขึ้น ภายใต้การมอบหมายของผู้มีอำนาจเกี่ยวข้อง จะกระทำการใดที่ไม่สมเหตุสมผล หรือทำให้เกิดความเสียหายต่อเป้าหมายไม่ได้ โดยหลักกฎหมายระหว่างประเทศแล้วรัฐที่เข้าร่วมลงนามสนธิสัญญาจะกระทำการใดอันเป็นการขัดต่อเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์แห่งความตกลงนั้นไม่ได้

เพื่อกำหนดให้มีการทบทวนว่ามาตรการใดที่สอดคล้องกับแผนเฉพาะที่ได้ทำไว้ รัฐสมาชิก จะต้องจัดตั้งสถาบันตุลาการหรือชนวนวิสัยที่สามารถที่จะตรวจสอบหรือทบทวน เมื่อได้รับการร้องขอจากผู้ให้บริการที่ได้รับผลกระทบเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป นอกจากนี้แล้วในการนี้ จะต้องขออนุญาตประกอบธุรกิจการให้บริการสาขาที่ได้มีการผูกพันไว้ ให้เจ้าหน้าที่ของ รัฐสมาชิกที่มีอำนาจ แจ้งให้ผู้ขอประกอบธุรกิจการให้บริการที่ได้ยื่นขออนุญาตโดยถูกต้อง ครบถ้วน ตามกฎหมายภายในของรัฐสมาชิกนั้นทราบผลของการขออนุญาตภายในระยะเวลา ที่สมควรด้วย

กฎหมายภายในเกี่ยวกับมาตรฐานทางเทคนิค (Technical Standards) ข้อกำหนด เกี่ยวกับคุณสมบัติต่าง ๆ เกี่ยวกับการให้บริการ (Qualification Requirements) และข้อกำหนดเกี่ยวกับการขอใบอนุญาต (Licensing Requirements) จะไม่ก่อให้เกิด อุปสรรคในการให้บริการโดยไม่จำเป็น หมายความว่าข้อกำหนดหรือมาตรฐานต่าง ๆ นั้น รัฐสมาชิกสามารถออกกฎหมายภายในของตนเองได้ แต่จะต้องโปร่งใสไม่สร้างภาระที่เกิน จำเป็นเกี่ยวกับการให้บริการนั้น ๆ ในกรณีของพิธีการในการขอใบอนุญาต (Licensing Procedure) จะต้องไม่เป็นการสร้างขีดจำกัดเกี่ยวกับการให้บริการ รัฐสมาชิก จะต้องไม่นำเอาข้อกำหนดเกี่ยวกับการขอใบอนุญาต และคุณสมบัติของบริการ ตลอดจน มาตรฐานทางด้านเทคนิคที่จะก่อให้เกิดการเชื่อมโยงต่อข้อมูลเฉพาะที่ได้ทำไว้มาใช้

เป้าหมายของบทบัญญัติในมาตรานี้ เพื่อที่จะก่อให้เกิดการค้าเสรีโดยขจัดอุปสรรค ที่จะเกิดขึ้นจากกฎหมายภายใน รัฐสมาชิกสามารถที่จะออกกฎหมายภายในได้ เกี่ยวกับ เรื่องมาตรฐานใบอนุญาตข้อกำหนดเกี่ยวกับการให้บริการได้ ตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อเป้าหมาย ของความตกลงฉบับนี้ หรือข้อมูลเฉพาะที่ได้ทำไว้ เพราะถ้ากระทำการอื่นเป็นการฝ่าฝืน ต่อเป้าหมายของความตกลง หรือละเมิดต่อข้อมูลเฉพาะที่ได้ทำไว้เป็นการใช้สิทธิโดย ไม่สุจริต

ด้วยเหตุนี้ ข้อ VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ จึงบัญญัติไว้ว่าในกรณีที่ รัฐสมาชิกได้ทำข้อมูลเฉพาะเอาไว้ จะต้องได้รับการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามข้อมูลพื้ นนั้น ๆ โดยสมเหตุสมผล เกือบตรง เพื่อบรรลุเป้าหมาย รัฐสมาชิกจะต้องมีหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านศาลหรือทางด้านการปกครองที่พอเพียง เพื่อที่จะมาทบทวนถึงมาตรการ ที่ไม่เหมาะสม ซึ่งมีผลกระทบต่อการค้าบริการ ซึ่งควรจะได้รับแก้ไขโดยทันที

มาตรการที่เกี่ยวกับคุณสมบัติที่กฎหมายกำหนดไว้, มาตรการที่เกี่ยวกับการขอใบอนุญาตที่กฎหมายกำหนดไว้, มาตรฐานทางด้านเทคนิคต่าง ๆ จะต้องไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการค้าบริการโดยไม่ว่าเป็น คณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการจะต้องมีการสร้างกฎระเบียบ ที่จำเป็น โดยมุ่งประสงค์ให้ข้อกำหนดต่าง ๆ ของรัฐสมาชิกโดยยึดถือหลักการสอง ความโปร่งใสและประสิทธิภาพ หรือความสามารถในการให้บริการ จะต้องไม่เป็นการสร้างภาระเกินความจำเป็นเกี่ยวกับข้อกำหนดในเรื่องคุณสมบัติของการค้าบริการ ในการพิจารณาขอใบอนุญาตกระบวนการในการขอใบอนุญาตจะต้องไม่สร้างข้อจำกัดเกี่ยวกับการให้บริการต่าง ๆ

ในสาขาบริการใด ซึ่งรัฐสมาชิกได้ทำข้อตกลงเฉพาะไว้ รัฐสมาชิกจะต้องไม่ใช้ข้อกำหนดในเรื่องคุณสมบัติในเรื่องการขอใบอนุญาต หรือมาตรฐานทางด้านเทคนิคต่าง ๆ อันเป็นผลบดบังต่อข้อตกลงเฉพาะที่ได้ทำไว้แล้ว เกณฑ์ในการพิจารณาเรื่องมาตรฐานทางด้านเทคนิค อาจถือเอามาตรฐานที่กำหนดไว้ในองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องก็ได้ เกณฑ์ดังกล่าวใช้ในการพิจารณาว่ารัฐสมาชิกได้ทำการสอดคล้องกับมาตรฐานทางด้านเทคนิคที่ยอมรับกันทั่วไปหรือไม่ เพื่อมิให้มีการกำหนดมาตรฐานตามลำพัง

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่ามาตรฐาน หรือองค์ประกอบในการกำหนดการอนุญาต การออกใบรับของ หรือการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกต่าง ๆ แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างอันนี้ ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่ตลาดของผู้ให้บริการ ดังนั้น ถ้าจะให้เกิดการเคลื่อนไหวการค้าบริการโดยเสรี จะต้องมีการยอมรับมาตรฐานของใบอนุญาตหรือใบประกาศนียบัตรที่ออกมาโดยรัฐสมาชิก การยอมรับนั้น อาจจะทำโดยการวางข้อกำหนดให้เป็นระเบียบเดียวกันหมดในรัฐสมาชิกต่าง ๆ โดยทำเป็นรูปความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องหรืออาจจะเป็นการยอมรับ ซึ่งคุณสมบัติหรือมาตรฐานของบริการโดยรัฐสมาชิก หนึ่งกระทำการยอมรับเองก็ได้หรืออาจทำโดยให้องค์การระหว่างประเทศที่เป็นของรัฐบาล หรือมิได้เป็นของรัฐบาล จัดทำมาตรฐานสากลร่วม (Common International Standards) และ หลักเกณฑ์ในการยอมรับร่วมกัน (Criteria for Recognition) เกี่ยวกับการค้าบริการก็ได้

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในการพิจารณาการยอมรับ (Recognition) จะใช้หลักของความตกลงสองฝ่ายเป็นเกณฑ์ในการยอมรับคุณสมบัติ หรือมาตรฐานของบริการซึ่งกันและกัน

แต่ถึงอย่างไรก็ตามรัฐสมาชิกจะต้องไม่มีการยอมรับคุณสมบัติหรือมาตรฐานของบริการต่าง ๆ
ในลักษณะที่เลือกปฏิบัติระหว่างรัฐ

ด้วยเหตุนี้ข้อ VII จึงถือว่าเกณฑ์ในการอนุญาตก็ดี เกณฑ์ในการออกใบรับรองก็ดี
หรือเกณฑ์ในการรับรองประกาศนียบัตรต่าง ๆ แก่ผู้ให้บริการก็ดี รัฐสมาชิกอาจยอมรับ
ถึงมาตรฐานการศึกษา ประสบการณ์ใบอนุญาตหรือประกาศนียบัตร ซึ่งได้ให้ไว้ในประเทศ
ต่าง ๆ โดยการยอมรับเช่นนั้น อาจจะกระทำในรูปของความตกลงระหว่างประเทศ
ที่เกี่ยวข้องก็ได้ ทั้งนี้การให้การยอมรับดังกล่าวจะต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ

รัฐสมาชิกจะต้องแจ้งให้คณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการทราบภายใน 12 เดือน นับแต่
วันที่ความตกลงที่ว่าด้วยการค้าบริการ มีผลใช้บังคับเกี่ยวกับมาตรการการยอมรับ
ภายใต้ความตกลงที่ตนได้ทำไว้แล้วกับรัฐสมาชิกอื่น หรือถ้ารัฐสมาชิกหนึ่งเปิดการเจรจา
กับรัฐสมาชิกอื่นเพื่อทำการตกลงเกี่ยวกับการยอมรับดังกล่าว ก็จะต้องแจ้งให้คณะมนตรี
ว่าด้วยการค้าบริการทราบล่วงหน้า เพื่อเปิดโอกาสให้รัฐสมาชิกอื่นที่มีความสนใจร่วมเจรจา
ทำความตกลงด้วย ในทำนองเดียวกัน หากมีมาตรการใหม่เกี่ยวกับการยอมรับ หรือ
เปลี่ยนแปลงมาตรการใด ๆ จากที่มีอยู่ในความตกลงเกี่ยวกับการยอมรับ ก็จะต้องแจ้งให้
คณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการทราบในทันที

ในทางการค้าสินค้า และการค้าบริการ จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติทางธุรกิจ
(Business Practices) หลากรูปแบบ ซึ่งอาจก่อให้เกิดอุปสรรคในการค้าอันเป็น
การจำกัดการแข่งขันได้ ยกตัวอย่างเช่น ในประเทศที่ป้อนธรรมชาตินิยมปฏิบัติในทางการค้า
เป็นระบบการจัดจำหน่าย (Distribution System) เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ
การปฏิบัติทางธุรกิจอาจจะมิใช่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบแต่เป็นการกระทำของกลุ่ม
นักธุรกิจภายในประเทศ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการค้าหรือบิดเบือนการค้าเสรี เพื่อแก้ไข
การปฏิบัติทางธุรกิจซึ่งส่งผลดังกล่าว ความตกลงฉบับนี้จึงอนุญาตให้รัฐสมาชิกดำเนิน
การปรึกษาหารือเพื่อจัดแนวปฏิบัติดังกล่าว รัฐสมาชิกใดที่ถูกกล่าวหาจะต้องตอบคำร้องขอ
และจะต้องร่วมมือ ในอันที่จะส่งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าวให้แก่รัฐสมาชิก
ที่ร้องขอ โดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขของกฎหมายภายในและความตกลงเกี่ยวกับการเก็บความลับ
ของรัฐนั้น ๆ

หลักการในข้อนี้ ได้กำหนดไว้ในท้าย IX โดยรัฐสมาชิกจะต้องยอมรับว่ามีการปฏิบัติทางธุรกิจ เกี่ยวกับการค้าบริการบางอย่าง ซึ่งอาจจะจำกัดการแข่งขัน และมีผลต่อการจำกัดการค้าบริการ วิธีการแก้ไขคือ หากรัฐสมาชิกใดร้องขอว่ามีการปฏิบัติทางธุรกิจ อันเป็นผลเสียหรือจำกัดการแข่งขันในเรื่องนี้ รัฐสมาชิกก็จะต้องหาวิธีชั่งกันและกันเพื่อที่จะ พิจารณาสรรคดังแล้ว รัฐที่เกรงผลกระทบจะต้องส่งข้อสนเทศ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับ กฎหมายภายในด้วย

โดยหลักแล้วการประกอบธุรกิจไม่ว่าจะเป็นการค้าสินค้า หรือบริการ จะต้องมี การหวังผลกำไรในการประกอบธุรกิจนั้น ๆ การโอนเงิน หรือการจ่ายเงินระหว่าง ผู้ประกอบธุรกิจข้ามประเทศเป็นสิ่งที่ต้องมีอยู่เสมอ หากมีการเปิดตลาดเสรี แต่ไม่คำนึง ถึงเรื่องการโอนเงิน หรือการจ่ายเงินอันเป็นผลต่อเนื่องเกี่ยวกับการค้าบริการอย่างหนึ่ง ก็ย่อม ก่อให้เกิดผลเสียและไม่สามารถทำให้การเปิดตลาดเสรีเกี่ยวกับการค้าบริการได้ผล อย่างจริงจังได้ ดังนั้นเพื่อให้การค้าเสรีเกี่ยวกับการบริการได้ผลดี จึงต้องมีบทบัญญัติ ที่ห้ามรัฐสมาชิกมิให้วางข้อจำกัดเกี่ยวกับการจ่ายเงิน และการโอนเงินที่เกี่ยวกับการ สาขาบริการต่าง ๆ ที่ตนได้ทำข้อผูกพันเฉพาะเอาไว้ในการเปิดตลาด กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ รัฐจะต้องไม่วางข้อจำกัดเกี่ยวกับเรื่องการโอนเงินในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการ แต่เนื่องจากพันธกรณีเรื่องการเงินอยู่ในความดูแลขององค์การระหว่างประเทศ ที่มีชื่อว่า กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ดังนั้นหากรัฐสมาชิกมีพันธกรณีตามอนุระเบียบของกองทุน การเงินระหว่างประเทศ และเป็นเรื่องที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศร้องขอ หรือ เป็นเรื่องมาตรการป้องกัน (Safeguard Measure) เกี่ยวกับการขาดดุลการชำระเงิน รัฐสมาชิกอาจดำเนินมาตรการที่ไม่สอดคล้องกับสิ่งที่กล่าวไว้ในข้อผูกพันเฉพาะได้ แต่ก็คง เป็นมาตรการชั่วคราวเท่านั้น

ข้อ XI ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องการจ่ายเงินและการโอนเงิน รัฐสมาชิก จะต้องไม่กระทำการใดอันเป็นการวางข้อจำกัดเกี่ยวกับการจ่ายหรือการโอนเงินที่เกี่ยวกับ สาขาบริการที่ได้ทำข้อผูกพันเฉพาะไว้ หมายความว่าถ้าหากมีการเปิดเสรีการค้าบริการ โดยค่อย ๆ เปิดตามลำดับ สอดคล้องกับที่รัฐสมาชิกได้ทำข้อผูกพันเฉพาะไว้ สิ่งที่จะต้อง กระทำก็คือต้องมีมาตรการที่ให้ความสะดวกกับการโอน หรือการจ่ายเงินที่เกิดขึ้นจาก การค้าบริการสาขานั้น ๆ แต่ทั้งนี้และทั้งนี้ก็ต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับของกองทุนการเงิน ระหว่างประเทศ

หากการค้าเสรีตั้งอยู่บนรากฐานของความเสมอภาค และความเท่าเทียมกัน การอุดหนุน ก็คงมีไม่ได้ เพราะการอุดหนุนเป็นมาตรการภายในของรัฐที่ช่วยเหลือ กิจกรรมภายในรัฐให้ได้รับประโยชน์เป็นพิเศษ หากมีการยอมรับเรื่องการอุดหนุน การอุดหนุนก็จะทำลายหลักการของการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ซึ่งมีใช้เป้าหมายของการค้าเสรี การอุดหนุนที่กฎหมายกีดกันการค้าไว้ก็คือ การอุดหนุนที่จะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในทางการค้า ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีบัญญัติเอาไว้ในหลักเกณฑ์ของ GATT ว่าด้วยการค้าสินค้าด้วยเหตุนี้การสร้างกฎระเบียบหรือข้อบังคับพหุภาคีจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่รัฐสมาชิกต้องหารือกันเพื่อหวังผลเป็นกลไกในการค้าบริการในที่สุด โดยรัฐสมาชิกจะต้องคำนึงถึงมาตรการตลาดเปิดหรือกระบวนการตลาดที่เหมาะสม แต่เนื่องจากว่าประเทศต่าง ๆ ในโลกนี้ไม่ได้มีแต่เพียงประเทศอุตสาหกรรมเท่านั้น แต่ได้มีประเทศกำลังพัฒนาซึ่งเป็นประเทศที่ไม่มี ความเสมอภาคกันในเรื่องความเป็นจริงเมื่อเทียบกับประเทศอุตสาหกรรม ดังนั้น มาตรการทดแทนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นด้วยเหตุนี้การเจรจาในเรื่องการอุดหนุนจะต้องคำนึงถึงแผนพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนา และคำนึงถึงความจำเป็นของประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นสมาชิกของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการด้วย โดยอาจจะต้องมีความยืดหยุ่นในการบังคับใช้กฎเกณฑ์การอุดหนุนในบางเรื่องที่มีความจำเป็นต่อประเทศเหล่านี้ จากหลักการดังกล่าวจึงได้ถูกทำขึ้นเป็นรูปธรรมในข้อ XV โดยข้อ XV ได้วางข้อกำหนดเกี่ยวกับการอุดหนุน (Subsidies) เอาไว้ การอุดหนุนนั้นจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในทางการค้า เพราะจะทำให้ การแข่งขันเป็นไปอย่างไม่ชอบธรรม ดังนั้น รัฐสมาชิกจะต้องเข้ามาเจรจากันเพื่อกำหนดกฎระเบียบหรือข้อบังคับพหุภาคี (Multilateral Disciplines) โดยวางอยู่บนพื้นฐานของกระบวนการตลาดที่เหมาะสม ในการเจรจานั้นจะต้องคำนึงถึงสถานการณ์ของประเทศกำลังพัฒนาและแผนพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนาด้วย เพื่อกำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับประเทศดังกล่าว หากมีการกระทำใดที่ถือว่าเป็นการอุดหนุนสมาชิกที่ได้รับผลกระทบอาจดำเนินการร้องขอ เพื่อให้ดำเนินการตรวจสอบเกี่ยวกับการอุดหนุนดังกล่าวได้

ในหมวดที่ 3 (PART III) เกี่ยวกับข้อผูกพันเฉพาะ (Specific Commitments) ได้มีมาตราที่สำคัญอยู่ 2 มาตรา คือ ข้อ XVI การเข้าสู่ตลาด (Market Access) และ ข้อ XVII การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment)

ในหมวดที่ 3 นี้เป็นการวางหลักเกณฑ์ของการเข้าสู่ตลาดว่า วิธีการเข้าสู่ตลาดนั้นออกมาในรูปใด ซึ่งจะต้องประกอบด้วย ข้อ I เกี่ยวกับขอบเขตและคำนิยามของ

การค้าบริการ ซึ่งกำหนดรูปแบบของการให้บริการอยู่ 4 รูปแบบ ดังนั้นสาขาบริการใดจะมีรูปแบบของการให้บริการ (Mode of Supply) เป็นอย่างไรก็สามารถระบุเอาไว้ในตารางข้อผูกพัน (Schedules of Specific Commitments) รวมถึงกำหนดข้อจำกัดและเงื่อนไขต่าง ๆ เกี่ยวกับมาตรการเปิดตลาดเอาไว้ได้

ในการเจรจา เรื่องการเข้าสู่ตลาด เป็นประเด็นที่สำคัญมากเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับการเปิดตลาด เพราะเท่ากับเป็นการเจรจาต่อรองกันในตลาดเสรีว่าใคร หรือ รัฐสมาชิกใดจะเปิดตลาดการค้าบริการมากน้อยเพียงใด มีข้อจำกัด หรือมีเงื่อนไขอย่างไร ก็กำหนดเอาไว้ในตารางข้อผูกพัน ถ้าจะพิจารณาถึงลักษณะทางกฎหมายของสิ่งที่รัฐสมาชิกกำหนดเอาไว้ในตารางข้อผูกพัน ก็คือ การแสดงเจตนาฝ่ายเดียวของรัฐสมาชิกนั่นเอง ซึ่งต้องถือว่าเป็นวิธีการหนึ่งในการเจรจา ที่จะชักจูงให้รัฐคู่เจรจาแสดงเจตนารมณ์ของตนออกมาในรูปของความตกลงเฉพาะ แต่การเจรจาย่อมไร้ผลหากไม่มีการวางกรอบในการกำหนดข้อจำกัด (Limitations) หรือเงื่อนไข (Conditions) ที่รัฐสมาชิกจะตกลงกัน ด้วยเหตุนี้จะต้องมีการวางข้อห้ามมิให้มีการแสดงข้อจำกัด หรือเงื่อนไขบางประเภทที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเปิดตลาดเสรีหรือเป็นอุปสรรคโดยตรงต่อการเปิดตลาดเสรี เรื่องการค้าบริการ ด้วยเหตุนี้ ข้อ XVI วรรค 2 จึงกำหนดว่าในสาขาบริการใดที่ได้ทำข้อผูกพันเฉพาะเกี่ยวกับการเข้าสู่ตลาดเอาไว้รัฐสมาชิกจะต้องไม่กำหนดข้อจำกัด หรือเงื่อนไขเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ 6 ลักษณะคือ

ก. การวางข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนของผู้ให้บริการ (Service Suppliers) ไม่ว่าจะเป็นรูปของการกำหนดจำนวนโควตา, การผูกขาด (Monopolies), หรือ การให้สิทธิแก่ผู้ให้บริการแต่ผู้เดียว (Exclusive Service Suppliers) หรือมีการวางข้อจำกัดเพราะแสดงเหตุผลแห่งความจำเป็นในเรื่องทางเศรษฐกิจอื่นใด (The requirements of an Economic Needs Test)

ข. การวางข้อจำกัด เกี่ยวกับมูลค่าของธุรกรรมของการค้าบริการหรือสินค้า ในรูปของการกำหนดจำนวนโควตา (Numerical Quotas) หรือ มีการวางข้อจำกัด เพราะแสดงเหตุผลแห่งความจำเป็นในเรื่องทางเศรษฐกิจอื่นใด

ค. การวางข้อจำกัด เกี่ยวกับจำนวนธุรกรรมของการค้าบริการ (Number of Service Operations) หรือจำนวนปริมาณของบริการที่ส่งออก (Quantity of Service Output) ในรูปของการกำหนดโควตา หรือมีการวางข้อจำกัดเพราะแสดงเหตุผลแห่งความจำเป็นในเรื่องทางเศรษฐกิจอื่นใด

ง. การวางข้อจำกัด เกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบการที่เป็นบุคคลธรรมดาในรูปของ
โวลตา บุคคลดังกล่าวอาจถูกว่าจ้างในสาขาบริการใด หรือผู้ให้บริการอาจว่าจ้าง หรือ
เป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการประกอบการค้าบริการสาขาใดสาขาหนึ่งเฉพาะเจาะจงหรือ
มีการวางข้อจำกัดเพราะแสดงเหตุแห่งความจำเป็นในเรื่องทางเศรษฐกิจอื่นใด

จ. การวางมาตรการใดซึ่งเป็นการจำกัด หรือการวางรูปแบบพิเศษอื่นใดของตัวตน
ทางกฎหมาย (Legal Entity) ^{๔๑} หรือการร่วมลงทุน (Joint-Venture) ซึ่ง
ผู้ให้บริการได้ให้บริการผ่านทางตัวบุคคลดังกล่าว

ฉ. การวางข้อจำกัดเกี่ยวกับการร่วมลงทุนของเงินทุนต่างชาติในรูปของการกำหนด
เปอร์เซ็นต์สัดส่วนอย่างสูงสุดของการลงทุนที่อนุญาตที่จะเข้ามาถือหุ้น หรือจำกัดมูลค่า
ของการลงทุนของทุนต่างดาว

เรื่องการปฏิบัติเอียงคนชาติเป็นหลักการสำคัญอย่างหนึ่ง ในเรื่องการเปิด
ตลาดเสรี ตัวอย่างที่รัฐสมาชิกจะต้องเจรจาเกี่ยวกับการให้การปฏิบัติเอียงคนชาติ
โดยกำหนดเจตนารมณ์ของตนเองไว้ในตารางข้อผูกพัน (Schedule) ว่าจะมีเงื่อนไข
อย่างไรหรือไม่ ซึ่งก็เป็นเทคนิคในการเจรจาอย่างหนึ่ง ซึ่งโดยหลักการแล้วหากไม่
มีการกำหนดเงื่อนไขอย่างใดรัฐสมาชิกจะต้องให้การปฏิบัติเอียงคนชาติ โดยจะออกมา
ในรูปของการปฏิบัติเสมอด้วยคนชาติหรือรูปแบบอื่นใดจากที่ได้ให้กับคนชาติก็ได้ แต่จะต้อง
ไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการแข่งขันในสาขาบริการ หรือผู้ให้บริการน้อยไปกว่า
ที่ให้กับคนชาติที่ประกอบกิจการในสาขาบริการที่เหมือนกันหรือเป็นผู้ให้บริการในสาขาบริการ
เดียวกัน

^{๔๑} คำว่า Legal Entity นี้ แปลว่าตัวตนทางกฎหมาย อาจหมายถึงกรณีที่เป็นนิติบุคคล
ต่างดาวและมาจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลไทย หรือเป็นกรณีที่มีใช้นิติบุคคลไทย แต่เป็นการเปิด
สำนักงานผู้แทนของนิติบุคคลต่างประเทศในธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ หรือเป็นการตั้ง
สำนักงานภูมิภาคของบริษัทข้ามชาติก็ได้

หลักการข้างต้นได้กำหนดไว้ใน ข้อ XVII ในวรรค 2 และ 3 โดยวรรค 2 ได้กำหนดว่า การประคับคองคนชาติตามวรรค 1 จะให้การปฏิบัติในรูปแบบที่เหมือนกับคนชาติหรือรูปแบบอื่นที่ต่างออกไปกับที่ให้การปฏิบัติต่อบริการหรือผู้ให้บริการที่เหมือนกับตนเองก็ได้

ส่วนในวรรค 3 คำว่า การปฏิบัติที่เหมือนกันหรือการปฏิบัติที่แตกต่างกันนั้นจะต้องไม่เป็นการปฏิบัติที่หมายถึง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการแข่งขันอันเป็นประโยชน์ต่อบริการและผู้ให้บริการของตนมากกว่าบริการหรือผู้ให้บริการที่เหมือนกันของรัฐสมาชิกอื่น

หมวดที่ 4 (Part IV) ได้สรุปเรื่องการเปิดเสรีตามลำดับ (Progressive Liberalization) เอาไว้ โดยส่วนนี้ได้ประกอบด้วยมาตราสำคัญอยู่ 2 ข้อที่สำคัญคือ ข้อ XIX เรื่องการเจรจาเกี่ยวกับข้อผูกพันเฉพาะ (Negotiation of Specific Commitments) และ ข้อ XX เรื่องตารางข้อผูกพันเฉพาะ (Schedules of Specific Commitments)

ข้อ XIX กำหนดเรื่องการเปิดเสรี โดยการเจรจาเกี่ยวกับข้อผูกพันเฉพาะในการเปิดเสรีเรื่องการค้าบริการนั้นมิใช่เป็นการเปิดทันทีทุกสาขา แต่เป็นการค่อย ๆ เปิดเสรีตามลำดับโดยอาศัยการเจรจาเป็นสำคัญ ข้อ XIX ได้กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการเจรจาท่าข้อผูกพันเฉพาะเอาไว้ว่า 5 ปี หลังจากที่มีความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการที่มีผลใช้บังคับ รัฐสมาชิกจะต้องจัดให้มีการเจรจาโดยต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อลด และขจัดอุปสรรคทางการค้าบริการ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพของการเข้าสู่ตลาด

ในการเจรจาแต่ละรอบนั้น ต้องมีการกำหนดประเด็นในการเจรจาหรือแนวทางในการเจรจา (Negotiating Guidelines) และกระบวนการในการเจรจา

ในการเจรจาเรื่องการค้าบริการในแต่ละรอบ จะต้องมีความคืบหน้าในการเปิดเสรีโดยลำดับไม่ว่าจะเป็นการเจรจาสองฝ่ายหรือหลายฝ่ายก็ตาม เพื่อมุ่งให้มีการทำข้อผูกพันเฉพาะมากขึ้นภายใต้ความตกลงนี้

ข้อ XX ได้กำหนดวิธีการทำตารางข้อผูกพันเอาไว้ว่าต้องประกอบด้วยรายละเอียดใดบ้าง ประเด็นใดบ้าง ข้อ XX ได้กำหนดประเด็นเอาไว้ว่า

ในการทำตารางจะต้องประกอบด้วย

- ก. ข้อผูกพันเกี่ยวกับการเข้าสู่ตลาด (Commitments on Market Access)
- ข. ข้อผูกพันเกี่ยวกับการให้การปฏิบัติแก่ชนชาติ (Commitments on National Treatment)
- ค. การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำข้อผูกพันเพิ่มเติม (Additional Commitments) จากที่ได้ทำไว้
- ง. กำหนดเวลาในการปฏิบัติตามข้อผูกพันที่ได้ทำไว้
- จ. วันของการดำเนินการตามข้อผูกพันที่ได้ทำไว้

เป็นที่น่าสังเกตว่าตารางข้อผูกพันถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงนี้ (Integral Part)

1.2.3 หลักการสมดุลของสิทธิและหน้าที่ของรัฐ โดยคำนึงถึงเป้าหมายและนโยบายของรัฐ
ในบริบทของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

เป็นที่ทราบกันอยู่ทั่วไปว่า การที่จะกำหนดกฎเกณฑ์ใดในอนุสาตราสารระหว่างประเทศ จะต้องวางอยู่บนรากฐานของความยินยอมของรัฐเป็นสำคัญ ตามใดที่ผลประโยชน์ของรัฐได้รับการกระทบกระเทือนมากรัฐก็จะไม่เข้าผูกพันในความตกลงนั้น ๆ การสร้าง ความตกลงในระดับพหุภาคีจะต้องคำนึงถึงความเป็นจริงในข้อนี้ ดังนั้น หลักการสมดุลของ สิทธิและหน้าที่ของรัฐจึงเป็นเรื่องสำคัญ ท่ามกลางกฎระเบียบระหว่างประเทศที่ออกมา ในเรื่องนี้จะสามารถทำขึ้น โดยให้เกิดการประสานผลประโยชน์ของหลักการเปิดตลาด อย่างเสรีกับผลประโยชน์ของรัฐสมาชิกแห่งความตกลงนี้ได้ หลักการสมดุลของสิทธิและ หน้าที่โดยคำนึงถึงเป้าหมายและนโยบายของรัฐนั้นได้ปรากฏอยู่ในอารัมภบทของความตกลง ดังกล่าวจากหลักการซึ่งเป็นเรื่องของนามธรรมจะถูกแปรให้ออกมาในรูปธรรม ดังปรากฏ อยู่ใน

หมวด II ข้อ III bis, ข้อ VIII ข้อ X, ข้อ XII และข้อ XIII

หมวด III ข้อ XVI, ข้อ XVII

หมวด IV ข้อ XIX, ข้อ XX, ข้อ XXI

และ หมวด V ข้อ XXII, ข้อ XXIII และ ข้อ XXIV

ข้อ III bis เป็นเรื่องการไม่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับ โดยหลักแล้ว ภาวะเบียด หรือมาตรการที่ออกมาโดยกฎหมายภายใน จะต้องโปร่งใส เมื่อได้รับการร้องขอให้พิจารณาทบทวนก็ต้องแจ้งข้อสันนิษฐานให้รัฐสมาชิกผู้ร้องขอ แต่จะให้เปิดเผยหมดทุกเรื่องย่อมไม่ได้ เรื่องใดถ้าเปิดเผยแล้วจะเป็นการขัดต่อผลประโยชน์ของสาธารณะ (Public Interest) หรือมีผลกระทบต่อภารกิจระดับสากล หรือเมื่อเปิดเผยข้อมูลแล้วจะมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ทางการค้าของผู้ประกอบการ ทั้งภาคเอกชน และภาครัฐก็ไม่จำเป็นต้องเปิดเผย มาตราในกฎหมายอาจสร้างสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของรัฐสมาชิก กับเรื่องความโปร่งใสเอาไว้

ข้อ VIII เป็นเรื่องการผูกขาดและการให้สิทธิแก่ผู้ให้บริการแต่ผู้เดียว (Monopolies and Exclusive Service Suppliers) นั้น รัฐสมาชิกสามารถที่จะใช้มาตรการผูกขาด หรือให้มีการให้สิทธิผูกขาดแต่ผู้เดียว (Exclusive Service Suppliers) ได้ แต่สมาชิกจะกระทำการใดอันเป็นการขัดต่อหลัก MFN และ ข้อผูกพันเฉพาะที่ได้ทำไว้ไม่ได้ ในเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า เป็นการสร้างหลักสมดุลของสิทธิและหน้าที่ของรัฐ ในแง่ที่ว่า รัฐสามารถที่จะให้มีการผูกขาด หรือให้มีการให้สิทธิผูกขาดแต่ผู้เดียว (Exclusive Service Suppliers) ได้ หากรัฐเห็นว่ามี ความจำเป็นที่จะต้องกระทำความนี้ขึ้นยอมให้มีการผูกขาด หรือให้มีการให้สิทธิผูกขาดแต่ผู้เดียวได้ แต่ต้องคำนึงถึงหลักการและเป้าหมายของความตกลงด้วย

ข้อ X เป็นเรื่องการป้องกัน (Safeguard) ซึ่งเป็นฉันทบทที่ส่วทำให้เกิดความสมดุลของรัฐ กล่าวคือ ความตกลงที่รัฐจะต้องปฏิบัติในเรื่องการค้าบริการนั้น อาจจะมี ความจำเป็นบางอย่างที่รัฐจะต้องฝ่าฝืนความตกลงโดยเหตุจำเป็นทางเศรษฐกิจ ซึ่ง โดยหลักแล้วมาตรการป้องกัน (Safeguard Measures) เป็นสิ่งที่ควรจะมีเอาไว้ ในความตกลงในเรื่องความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ รัฐสมาชิกจะต้องเจรจา ในรูปการเจรจาทุกาติถึงปัญหานี้ โดยวางอยู่บนรากฐานของหลักการไม่เลือกปฏิบัติ (Non-Discrimination) และจะต้องเจรจาให้ได้ผลภายใน 3 ปี นับแต่วันที่ความตกลงนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ XII เป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้มาตรการจำกัดเพื่อป้องกันดุลการชำระเงิน (Restrictions to Safeguard the Balance of Payments) ในเรื่องนี้ รัฐสมาชิกสามารถที่จะดำเนินการใด ๆ อันเป็นการจำกัดการจ่ายหรือการโอนเงินเกี่ยวกับ

สาขาการค้าบริการที่ได้ทำข้อตกลงเฉพาะเอาไว้ ก็ได้ ถ้าหากเกิดความจำเป็นในเรื่อง
ดุลการชำระเงิน เพื่อเป็นมาตรการช่วยรักษาระดับเงินทุนสำรองให้พอเพียงกับแผน
การพัฒนาเศรษฐกิจ แต่การสร้างข้อจำกัด จะต้องไม่เป็นการเลือกปฏิบัติ, จะต้อง
สอดคล้องกับความตกลงของ IMF จะต้องหลีกเลี่ยงต่อความเสียหายที่ไม่จำเป็นต่อ
ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ, การค้า และการเงินของสมาชิกอื่น, จะต้องเป็น
มาตรการชั่วคราวและจะต้องเป็นมาตรการที่ไม่เกินความจำเป็น

มาตรการป้องกันในเรื่องนี้ถือว่าเป็นข้อจำกัดที่อนุญาตให้ทำได้ เพื่อหลีกเลี่ยง
ความขัดข้องในการบังคับใช้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ เพราะการขาดดุล
การชำระเงินเป็นสิ่งที่คุกคามต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิก ดังนั้นรัฐจะต้อง
มีมาตรการภายใน ซึ่งเป็นการจำกัดการโอน หรือการจ่ายเงิน เพื่อรักษาจำนวนหรือ
ปริมาณเงินตราต่างประเทศในตลาดภายในเอาไว้ โดยเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคง
ของรัฐจึงจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดข้อยกเว้นเพื่อเป็นการป้องกันตลาดเอาไว้ แต่ก็
เป็นเพียงมาตรการชั่วคราวเท่านั้น

ข้อ XIII เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐบาล (Government Procurement)
เพื่อให้บริการมาใช้ในกิจการของรัฐเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับรัฐโดยตรง โดยหลักแล้วจะไม่
นำเอาหลักการปฏิบัติเบื้องต้นที่ได้ได้รับความอนุเคราะห์ซึ่ง (MFN), หลักการเข้าสู่ตลาด
(Market Access) และหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment)
มาใช้ เพราะความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการเป็นความตกลงที่มีเป้าหมายเพื่อการค้า
ของเอกชนมิใช่เรื่องของรัฐ ดังนั้นถ้ารัฐจะจัดซื้อจัดจ้างจะอยู่นอกความตกลงดังกล่าว
แต่ที่น่าสังเกตคือ สิ่งใดถือว่าเป็นการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐบาล และสิ่งใดมิใช่ นั่นจะเป็น
การกระทำของรัฐบาลก็ตาม ในประเด็นนี้จะต้องมีการเจรจาหลายฝ่ายเพื่อจัดทำข้อกำหนด
ในเรื่องนี้ภายใน 2 ปี นับแต่วันมีผลใช้บังคับของความตกลงนี้

ปัญหาที่น่าพิจารณาต่อมาก็คือ หลักการเข้าสู่ตลาด (Market Access),
หลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment), ตารางข้อตกลง การเจรจา
เกี่ยวกับข้อตกลงเฉพาะ เกี่ยวพันอย่างไรกับเรื่องความสัมพันธ์ของสิทธิและหน้าที่ของรัฐโดย
คำนึงถึงเป้าหมายและนโยบายของรัฐ

โดยปกติแล้วการเปิดเสรีตามลำดับมีความประสงค์เพื่อยังให้รัฐสมาชิกค่อย ๆ เปิด โดยค่อย ๆ เจริญเปิดเสรีในสาขา (Sector) ที่ตนเห็นว่าสามารถจะเปิดได้ เพื่อ สร้างความยืดหยุ่นแก่รัฐสมาชิกเพราะรัฐสมาชิกบางรัฐอาจต้องใช้เวลาในการปรับกฎหมาย ภายในของตน ตลอดจนคำนึงถึงการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจในสาขานั้น ๆ ในประเทศของตน เพื่อจะสามารถแข่งขันกับเขารวมกันได้ด้วยกันที่มาจาก ต่างประเทศได้

ข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดตลาดที่ดี หลักการประติบัติเชิงคนชาติที่ดี ล้วนแล้ว แต่เปิดโอกาสให้รัฐสมาชิกเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ตามที่เสนอไว้ทั้งสิ้น ยิ่งไปกว่านี้ยัง เป้าหมายว่าต้องเปิดเสรีในที่สุด ส่วนที่จะตกลงอย่างไร แม้ใช้อย่างไรก็ระบุไว้ใน ตาราง ข้อผูกพันเป็นอันพอ

สำหรับหลักสมมูลของสิทธิและหน้าที่ของรัฐ โดยคำนึงถึงเป้าหมายและนโยบาย ของรัฐในบริบทของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการนั้น บทบัญญัติเกี่ยวกับสถาบันก็ เป็น บทบัญญัติหนึ่งซึ่งสร้างสมดุลสิทธิและหน้าที่ของรัฐอันปรากฏอยู่ในหมวดที่ 5 ที่ว่า บทบัญญัติ เกี่ยวกับสถาบัน ซึ่งประกอบด้วย ข้อ XXII เกี่ยวกับการหาข้อพิพาทซึ่งกันและกัน, ข้อ XXIII เกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทและการบังคับใช้ และข้อ XXIV เกี่ยวกับคณะมนตรีว่าด้วย การค้าบริการ

โดยหลักการในกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว หากมีข้อพิพาทหนึ่งความใดอันยัง เกี่ยวกับการนำเอาสนธิสัญญามาปฏิบัติในระหว่างรัฐสมาชิกด้วยกันสนธิสัญญาในสมัยปัจจุบันนี้ มักจะมีการกำหนดวิธีในการระงับข้อพิพาทเอาไว้ การระงับข้อพิพาทนั้นจะต้องเป็นการระงับ ข้อพิพาทโดยสันติวิธี ซึ่งอาจมีหลายแบบด้วยกัน ทั้งนี้แล้วแต่ความเหมาะสมของประเภท หรือมูลเหตุของข้อพิพาทนั้น ๆ บางครั้งการเจรจา, การหาข้อกัน ก็เป็นสิ่งที่เหมาะสม มากกว่าที่จะมาใช้ศาล หรืออนุญาโตตุลาการตัดสิน การบังคับใช้ความตกลงทั่วไปว่าด้วย การค้าบริการเป็นเรื่องเกี่ยวกับธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ วิธีการในการระงับข้อพิพาท ต้องเหมาะสมกับมูลเหตุ ของข้อพิพาทนั้น ๆ

การระงับข้อพิพาทได้ปรากฏอยู่ในข้อ XXII และข้อ XXIII โดยได้แบ่งวิธีการ ออกเป็น การหาข้อซึ่งกันและกัน, การเจรจา และการที่ Dispute Settlement Body (DSB) เข้ามามีบทบาทในการระงับข้อพิพาท

รัฐสมาชิกที่มีข้อขัดข้อง เกี่ยวกับการนำเอาความตกลงนี้มาใช้บังคับจะต้องหารือถึงกันและกัน โดย DSB จะขอร้องให้รัฐที่เกี่ยวข้องหารือเพื่อหาข้อแก้ไขที่ทั้งสองฝ่ายพึงพอใจ

แต่ถ้าเป็นการที่รัฐสมาชิกใดไม่ปฏิบัติตามข้อผูกพันเฉพาะภายใต้ความตกลง รัฐสมาชิกพินาศจะต้องหาข้อแก้ไขที่พอใจด้วยกัน โดยทำเป็นลายลักษณ์อักษรแจ้งไปยังรัฐสมาชิกที่เกี่ยวข้อง และแจ้งไปยัง DSB ด้วย

ถ้าหากผู้พินาศ ยังไม่สามารถหาวิธีการระงับข้อพิพาทที่พึงพอใจทั้งสองฝ่ายได้ DSB ก็จะทำการไต่สวน (Investigate) และทำคำแนะนำที่เหมาะสม (Appropriate Recommendation) ไปยังรัฐสมาชิกที่เกี่ยวข้อง

แต่ถ้า DSB เห็นว่าสถานการณ์ได้เลวร้ายลงอย่างมาก DSB อาจอนุญาตให้รัฐสมาชิกระงับการปฏิบัติตามข้อผูกพันเฉพาะที่มีต่อรัฐสมาชิกอื่นก็ได้

ข้อ XXIV เป็นเรื่องเกี่ยวกับคณะกรรมการว่าด้วยการค้าบริการ ซึ่งเป็นองค์กรที่ดูแลเรื่องการค้าบริการ สมดุลแห่งสิทธิและหน้าที่ของรัฐมีขึ้นเพราะรัฐสมาชิกสามารถเข้าไปร่วมแสดงความคิดเห็นได้ในคณะมนตรี (Council) หรือ องค์กรย่อย (Subsidiary) ของคณะมนตรี

1.2.4 สิทธิและหน้าที่ของรัฐสมาชิกในการออกกฎระเบียบมาตรฐานเกี่ยวกับการค้าบริการในบริบทของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

โดยหลักแล้ว ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการมีขึ้น เพื่อให้รัฐสมาชิกเปิดโอกาสให้เอกชนต่างชาติเข้ามาประกอบกิจการค้าประเภทนั้นในประเทศของตน เป้าหมายสำคัญคือ เปิดเสรีแก่เอกชนผู้ประกอบการ การเปิดเสรีเช่นนี้ เป็นการเปิดเสรีเกี่ยวกับสาขาบริการต่าง ๆ ซึ่งเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ มิใช่รัฐ

การเปิดเสรีมิได้หมายความว่ารัฐจะต้องเปิดเสรีในทุก ๆ เรื่องหรือกฎหมายทุกฉบับจะต้องมีขึ้นเพื่อตอบสนองต่อการเปิดเสรีโดยมิได้คำนึงถึงความจำเป็นภายในของรัฐเลย เพื่อเป็นการกล่าวเน้นสิทธิของรัฐที่จะยังคงออกกฎหมายภายใน หรือข้อบังคับใน

การประกอบธุรกิจบริการให้สอดคล้องกับบรรทัดฐานหลัก (Fundamental Norm) ของสังคม
ของรัฐบาลนั้น ๆ ข้อ XIV ข้อยกเว้นทั่วไป และข้อ XIV bis ข้อยกเว้นเกี่ยวกับความมั่นคง
(Security Exceptions) จึงได้ขยายขอบข่ายหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ออกไป

ข้อ XIV เป็นเรื่องข้อยกเว้นทั่วไป เกี่ยวกับข้อจำกัดของการค้าบริการจะ
กระทำได้โดยพลแห่งกฎหมาย หรือการปฏิบัติของรัฐ เพื่อป้องกันศีลธรรมอันดีของประชาชน
(Public Morals), รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน (Public Order),
คุ้มครองชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ และพืช (Human, Animal or Plant Life
or Health) หรือ เพื่อให้มีการเคารพกฎหมาย ซึ่งอาจจะไม่สอดคล้องกับข้อบทของ
ความตกลงนี้ในเรื่องของมาตรการเพื่อความปลอดภัย, การป้องกันการฉ้อฉลหรือ เพื่อป้องกัน
ความเป็นส่วนตัวของเอกชน (Privacy of Individual) เกี่ยวกับเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัว

ข้อ XIV bis เป็นเรื่องข้อยกเว้นเกี่ยวกับความมั่นคง ข้อจำกัดของ
การค้าบริการอาจกระทำได้ โดยพลแห่งกฎหมายหรือการปฏิบัติของรัฐโดยถือเอาความมั่นคง
ของรัฐเป็นสำคัญ รัฐสมาชิกสามารถที่จะดำเนินมาตรการของคณะมนตรีการค้าโลกของ GATS
หากเป็นเรื่องผลประโยชน์แห่งความมั่นคง เช่น เกิดภาวะสงครามหรือการวางข้อจำกัด
เกี่ยวกับ Fissionable และ Fusionable Materials หรือเกี่ยวกับการจัดตั้ง
เพื่อวัตถุประสงค์ทางการทหาร (Military Establishment) หรือไม่มีข้อความใดใน
บทบัญญัติที่จะห้ามรัฐสมาชิกให้กระทำการใดภายใต้พันธกรณีของสหประชาชาติ เพื่อมุ่งไว้
ซึ่งความมั่นคงและสันติภาพ ซึ่งเป็นภาพที่สหประชาชาติอาจขอความร่วมมือรัฐสมาชิกของตน
ให้ดำเนินการลงโทษทางเศรษฐกิจรูปใดต่อประเทศที่คุกคามสันติภาพของโลก

1.2.5 สิทธิของประเทศกำลังพัฒนาในการเข้าร่วมมากขึ้นในเรื่องการค้าบริการ

ข้อ IV เกี่ยวกับการเพิ่มความร่วมมือของประเทศกำลังพัฒนาสิทธิของประเทศ
กำลังพัฒนาในทัศนะของกฎหมายระหว่างประเทศ ตั้งอยู่บนหลักกฎหมายที่สำคัญอยู่ 2 ข้อคือ
ประเทศกำลังพัฒนามีความเท่าเทียมกันกับประเทศอุตสาหกรรมในทัศนะของกฎหมาย แต่
มิได้เท่าเทียมกันตามความเป็นจริง ดังนั้นผลก็คือต้องสร้างกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับระหว่าง
ประเทศอุตสาหกรรมกับประเทศกำลังพัฒนา เพื่อลดช่องว่างหรือหามาตรการทดแทนคือ
ความไม่เท่าเทียมกัน ประเทศกำลังพัฒนากับประเทศอุตสาหกรรม จึงมีความสัมพันธ์

ในลักษณะที่ไม่เท่าเทียมกันในเชิงปฏิบัติ ความสัมพันธ์เช่นนี้นี้อาจอยู่บนหลักไม่ต่างตอบแทน และหลีกเลี่ยงประตูปิดได้ ด้วยเหตุนี้ ข้อ IV ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ จึงกำหนดเกณฑ์กว้าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกแก่ประเทศกำลังพัฒนาในการเข้าสู่ตลาด เพื่อเพิ่มสมรรถนะของการค้าบริการภายในประเทศ (Domestic Services) สมรรถภาพของสาขาบริการและการแข่งขันในเรื่องการค้าและเทคโนโลยี, ปรับปรุง Distribution Channels และระบบข่าวสารข้อมูลให้ดีขึ้น, เปิดตลาดในสาขาบริการและวิธีการให้บริการ เพื่อผลประโยชน์ในการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนา

ประเทศอุตสาหกรรมจะต้องมีหน่วยติดต่อ (Contact Points) เพื่อให้ผู้ให้บริการจากประเทศกำลังพัฒนาสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับตลาด และเทคนิคของการให้บริการต่าง ๆ ทราบถึงการลงทะเบียน การยอมรับและการกำหนดคุณสมบัติในทางวิชาชีพ และมีการให้เข้าถึงเทคโนโลยีของบริการ (Service Technology) ได้โดยสะดวก

นอกจากข้อ IV แล้ว จะพบหลักการของการหามาตรการชดเชย (Compensation measures) อยู่ในหลายมาตรา เช่น ข้อ V วรรค 3 เรื่องการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ข้อ XV เรื่องการอุดหนุน

ข้อ V วรรค 3 ได้กำหนดว่าเมื่อประเทศกำลังพัฒนาเข้าร่วมในความตกลงเกี่ยวกับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ จะต้องคำนึงถึงการใช้หลักการห้ามเลือกปฏิบัติ เพราะถ้าประเทศกำลังพัฒนามีระดับการพัฒนาที่ต่ำกว่าประเทศอุตสาหกรรม การใช้หลักการห้ามเลือกปฏิบัติได้ จึงควรมีการยืดหยุ่นให้ด้วย

ส่วนในข้อ XV เกี่ยวกับเรื่องการอุดหนุนนั้นถ้าเป็นการอุดหนุนของประเทศกำลังพัฒนา เพื่อตอบสนองต่อความต้องการทางเศรษฐกิจตามแผนพัฒนาแล้ว ก็คงสามารถที่จะทำได้ ในบางสาขาวิชาชีพที่จะต้องมีการยืดหยุ่น

1.3 หลักการสำคัญของความตกลงที่นำมาปรับใช้ในส่วนบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ในฐานะรัฐสมาชิกประเทศไทยมีพันธกรณีตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) ที่จะต้องนำมาปรับใช้กับการค้าบริการสาขาการท่องเที่ยว และธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้อง ปรากฏรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ก) พันธกรณีตามที่ได้บัญญัติไว้ในหมวดที่ 2 ว่าด้วยพันธกรณีและข้อวินัยทั่วไป (General Obligations and Disciplines) มีดังนี้ :

1) ข้อ II หลักปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favored-Nation Treatment)

ตามข้อ II นั้นประเทศไทยผูกพันที่จะให้การปฏิบัติต่อการค้าบริการสาขาการท่องเที่ยว หรือ ต่อผู้ให้บริการสาขาการท่องเที่ยวของรัฐสมาชิกอื่นไม่น้อยกว่าที่ได้ให้การการค้าบริการสาขาการท่องเที่ยวหรือผู้ให้บริการสาขาการท่องเที่ยวของรัฐสมาชิกด้วยกัน หลักการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งนั้นประเทศไทยผูกพันที่จะต้องให้แก่รัฐสมาชิกอื่นโดยทันที (Immediately) และโดยปราศจากเงื่อนไขใด ๆ (Unconditionally)

อย่างไรก็ตามรัฐสมาชิกอาจคงมาตรการต่าง ๆ บางอย่างไว้ได้ แม้ว่ามาตรการนั้นจะขัดต่อหลักปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง ถ้ามาตรการนั้นมีอยู่ก่อนที่จะมีการบังคับใช้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) นี้ และมาตรการนั้นเป็นไปตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในภาคผนวกว่าด้วยข้อยกเว้นของข้อ II (Annex on Article II Exemptions)

ปัจจุบัน การค้าบริการสาขาการท่องเที่ยว และธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องไม่ได้มีการเสนอข้อผูกพันเฉพาะสาขานับห้าภาคผนวก (Attachment to Annex on Article II Exemptions) เพื่อขอสความข้อยกเว้นหลักการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งแต่อย่างไร

2) ข้อ III หลักความโปร่งใส (Transparency)

ภายใต้ข้อกำหนดของข้อนี้ ประเทศไทยต้องเปิดเผยมาตรการบังคับ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการสาขาการท่องเที่ยวต่อสาธารณะโดยทันที หมายความว่าระเบียบและข้อบังคับนี้ จะต้องเป็นที่เปิดเผยอันสาธารณชนอาจขอสได้ (Publicly Available) โดยรัฐสมาชิกจะต้องแจ้งให้คณะมนตรีด้านการค้าบริการ (Council for Trade in Service) ทราบอย่างน้อยปีละครั้งถึงกฎหมายใหม่ หรือการเปลี่ยนแปลงของมาตรการที่บังคับใช้ในปัจจุบัน ซึ่งมีผลต่อการค้าบริการตามข้อผูกพันเฉพาะ (Specific Commitments) ที่ได้ให้ไว้ใน

ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) นี้... นอกจากนี้ รัฐสมาชิกยังต้องจัดตั้งศูนย์ตอบข้อซักถาม (Enquiry Points) อย่างน้อยหนึ่งแห่งภายใน 2 ปี นับแต่วันที่ความตกลงนี้มีผลบังคับ เพื่อเปิดโอกาสให้รัฐสมาชิกอื่นได้รับทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการบังคับใช้ข้อมูลดังกล่าวว่าประเทศกำลังพัฒนาอาจขอข้อยกเว้นระยะเวลา ไม่ต้องจัดตั้งศูนย์ตอบข้อซักถามให้เสร็จสิ้นภายใน 2 ปีก็ได้

อย่างไรก็ตามการเปิดเผยนี้จะได้รับการยกเว้น หากเป็นเรื่องความลับซึ่งเปิดเผยแล้วจะทำให้เสื่อมเสียต่อการบังคับใช้กฎหมายของประเทศ หรือเสื่อมเสียต่อสาธารณชน หรือเสื่อมเสียต่อประโยชน์ทางการค้าตามข้อ III Bis

ปัจจุบันนี้จะเก็บข้อบังคับและกฎหมายภายในของประเทศไทยไปแจ้งต่อสาธารณชนด้วยการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา และตีพิมพ์เป็นภาษาไทยทั้งหมด จึงน่าจะคิดว่าภายใต้พันธกรณีตามข้อนี้ ประเทศไทยมีการเพิ่มขึ้นในการทำความเข้าใจให้ขยายแวกกว้างขึ้น คือนอกจากการไปแจ้งต่อสาธารณชนชาวไทยแล้ว ยังต้องไปแจ้งต่อสาธารณชนโดยทั่วไปอีกด้วย ซึ่งน่าจะคิดว่าประเทศไทยจะต้องจัดทำคำแปลบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการสาขาการท่องเที่ยวขึ้นเป็นภาษาสากลด้วยหรือไม่

3) ข้อ IV สิทธิของประเทศกำลังพัฒนาในการเข้าร่วมมากขึ้นในเรื่องการค้าบริการ (Increasing Participation of Developing Countries)

ภายใต้ข้อกำหนดของข้อ IV นี้ ประเทศกำลังพัฒนาจะต้องได้รับการสนับสนุนให้มีการเพิ่มสมรรถนะและความสามารถ ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันในเรื่องการค้าบริการ สาขาการท่องเที่ยวนั้นคือรัฐสมาชิกเป็นกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วจะต้องจัดตั้งหน่วยติดต่อ (Contact Points) ภายใน 2 ปี นับแต่วันที่ความตกลงนี้มีผลบังคับ

หน่วยติดต่อ เป็นศูนย์ที่ให้บริการข่าวสารข้อมูลแก่ประเทศที่กำลังพัฒนาเกี่ยวกับตลาดการค้าบริการของประเทศที่พัฒนาแล้ว ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- (ก) ข้อมูลทางการพาณิชย์ และข้อมูลทางเทคนิคเกี่ยวกับการค้าบริการ
- (ข) ข้อมูลเกี่ยวกับการจดทะเบียน การยอมรับ และการมีคุณสมบัติในการประกอบวิชาชีพ
- (ค) ข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีของบริการประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่

พึงสังเกตว่าข้อ IV เป็นพันธกรณีของรัฐสมาชิกที่จะต้องให้การช่วยเหลือแก่กลุ่มแก่รัฐสมาชิกอื่นซึ่งเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศที่มีการพัฒนาน้อย (Less Developed Countries) ในฐานะประเทศกำลังพัฒนาประเทศไทยจึงมีทั้งสิทธิและพันธกรณีในการปฏิบัติตามข้อกำหนดในข้อนี้

4) ข้อ V การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ (Economic Integration)

ข้อนี้ไม่ถือเป็นพันธกรณี แต่เป็นบทรับรองให้สิทธิประเทศไทย และรัฐสมาชิกอื่นที่จะเข้าร่วมตกลงกันเองในการรวมตัวทางเศรษฐกิจ เพื่อขยายการค้าเสรีด้านการค้าบริการสาขา การท่องเที่ยวได้ แต่การรวมตัวกันทางเศรษฐกิจนี้จะต้องมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติหรือ สร้างรูปแบบใหม่ ๆ ของการเลือกปฏิบัติ

บทบัญญัติตามข้อนี้จะได้นำมาใช้มากหากการรวมตัวกันในเรื่องเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) มีบทบาทเป็นจริงเป็นจังในอนาคต

5) ข้อ VI กฎระเบียบภายในของรัฐ (Domestic Regulation)

ภายใต้บังคับของข้อนี้ กฎระเบียบภายในของประเทศไทยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการสาขาการบริการท่องเที่ยวจะต้องเป็นไปอย่างสุจริตธรรมสมเหตุผล เป็นกลาง และ สอดคล้องตรงตามที่ได้กำหนดไว้ในความตกลงนี้

6) ข้อ VII การยอมรับ (Recognition)

ประเทศไทยผูกพันที่จะยอมรับรองวิชาการ การศึกษา ประสบการณ์ ตลอดจน ใบอนุญาตหรือใบรับรอง ที่ออกโดยรัฐสมาชิกอื่น

นอกจากนี้ ประเทศไทยในฐานะรัฐสมาชิกจะต้องแจ้งต่อคณะกรรมการด้านการค้าบริการ ทราบในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

(ก) แจ้งมาตรการในการยอมรับมาตรฐานที่ใช้บังคับอยู่ของรัฐ ให้แก่คณะกรรมการ ทราบภายใน 12 เดือน นับแต่วันที่ความตกลงนี้มีผลบังคับ

(ข) แจ้งให้คณะกรรมการทราบโดยทันที หากมีการเปิดเจรจาเพื่อทำความตกลงว่าด้วย การกำหนดมาตรการในการยอมรับมาตรฐาน ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้รัฐสมาชิกอื่นที่สนใจได้แจ้ง ความจำนงขอเข้าร่วมในการเจรจาดัง

(ค) แจ้งให้คณะกรรมการทราบโดยทันที หากมีการกำหนดขึ้นใหม่หรือมีการเปลี่ยนแปลง ไปจากเดิมในเรื่องมาตรการในการยอมรับมาตรฐาน

ในสาขาบริการการท่องเที่ยวจะเกี่ยวข้องกับข้อนี้มาก ในประเด็นที่ว่าประเทศไทย จะต้องยอมรับ และให้ความคุ้มครองในเรื่องของลิขสิทธิ์ ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการที่ออกโดยผู้ให้บริการจากรัฐสมาชิกอื่น

7) ข้อ VIII การผูกขาดและการให้สิทธิแก่ผู้ให้บริการและผู้เดียว (Monopolies and Exclusive Services Provider)

ประเทศไทยอาจผูกขาดทางการค้าบริการสาขาท่องเที่ยวในดินแดนของรัฐตนได้ แต่จะทำการที่เป็นการขัดต่อหลักประติบัติเชิงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งตามข้อ II หรือขัดต่อข้อผูกพันเฉพาะไม่ได้

8) ข้อ IX การปฏิบัติทางธุรกิจ (Business Practices)

ประเทศไทยตกลงว่าจะให้ความร่วมมือกับรัฐสมาชิกอื่นในการจัดการกระทำอันเป็นการบิดเบือนต่อการแข่งขันในตลาดการค้าบริการสาขาการท่องเที่ยว

9) ข้อ X มาตรการป้องกันเร่งด่วน (Emergency Safeguard Measures)

ข้อ XI การจ่ายเงินและการโอนเงิน (Payments and Transfers) และ

ข้อ XII การใช้มาตรการจำกัดเพื่อป้องกันดุลการชำระเงิน (Restrictions to Safeguard the Balance of Payments)

ภายใต้บังคับข้อนี้ประเทศไทยผูกพันที่จะไม่กำหนดข้อจำกัดใด ๆ ในเรื่องการชำระเงินและการโอนเงินระหว่างประเทศ อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องหรือเกิดขึ้นจากการค้าบริการสาขาการท่องเที่ยว เว้นแต่จะเป็นกรณีวางข้อจำกัดเพื่อเป็นการคุ้มครองดุลการชำระเงินของประเทศตามข้อ XII

10) ข้อ XV การอุดหนุน (Subsidies)

ในการที่การอุดหนุนก่อให้เกิดการบิดเบือนทางการค้าบริการรัฐสมาชิกต้องร่วมมือกันในการหามาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการบิดเบือนนั้นขึ้น

ข) พันธกรณีตามที่บัญญัติไว้ในหมวดที่ 3 ว่าด้วยข้อผูกพันเฉพาะ (Specific Commitment) มีดังนี้ :

1) ข้อ XVI การเข้าสู่ตลาด (Market Access)

ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามการค้าบริการ หรือผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกอื่นไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าที่ได้ตกลงกันไว้ในความตกลงนี้ อย่างไรก็ตามรัฐสมาชิกอาจกำหนดเงื่อนไขพิเศษเฉพาะประเทศของตนก็ได้ โดยกำหนดไว้ในตารางข้อผูกพันเฉพาะ (Schedules of Specific Commitments)

2) ข้อ XVII การปฏิบัติต่อชนชาติ (National Treatment)

ประเทศไทยต้องปฏิบัติต่อการค้าบริการหรือต่อผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกอื่นไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าที่ได้ปฏิบัติต่อการค้าบริการหรือผู้ให้บริการของประเทศไทยเอง อย่างไรก็ตามประเทศไทยอาจกำหนดเงื่อนไขพิเศษเฉพาะประเทศก็ได้ โดยกำหนดไว้ในตารางข้อผูกพันเฉพาะเช่นกัน

บทที่ 2

ภาวะทางกฎหมาย และผลกระทบของการค้าบริการในปัจจุบัน

บทที่ 2

ภาวะทางกฎหมายและผลกระทบ

ของการค้าบริการในปัจจุบัน

2.1 ภาวะทางกฎหมายของการค้าบริการสาขาการท่องเที่ยว

ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อมกับการค้าบริการในสาขาการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ในที่นี้ผู้วิจัยจะขออธิบายเป็นดังนี้

2.1-ก กฎหมายภายในที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535

2.1.2 ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281

2.1.3 พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521

2.1.4 พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2478

2.1.5 พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.2520

2.1-ข ข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

2.1-ก กฎหมายภายในที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535 ^(๑)

ภายใต้พระราชบัญญัตินี้ มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการประเภทธุรกิจนำเที่ยว คือ มาตรา 3, 14, 15, 16, 33, 59 และ 62

ภายใต้บทบัญญัติแห่งมาตรา 3 ธุรกิจนำเที่ยว หมายความว่า การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการจัดหรือการให้บริการหรือการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทาง สถานที่พัก อาหาร ที่พัก และหรือมัคคุเทศก์ ให้แก่นักท่องเที่ยว

^(๑) โปรดดูภาคผนวกที่ 3 .

อย่างไรก็ตามพึงสังเกตว่า "ธุรกิจนำเที่ยว" ภายใต้งบับพระราชบัญญัตินี้มีความหมายกว้างขวางกว่าคำว่า "Tour Operators" ความระบุใน MTN. GNS/W/120 P.G โดยธุรกิจนำเที่ยวในที่นี้จะรวมรวมถึงการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทาง ซึ่งเป็นบริการของตัวแทนการท่องเที่ยว (Travel Agencies) อีกด้วย

ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวภายใต้งบับพระราชบัญญัตินี้จะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาต (มาตรา 14) ซึ่งผู้ขอรับใบอนุญาตได้จะต้องมีสัญชาติไทยเป็นสำคัญ (มาตรา 15) ผู้ที่ไม่มีคุณสมบัติหรือขาดสัญชาติไทยก็จะไม่สามารถประกอบธุรกิจนำเที่ยวได้ เว้นแต่เป็นคนต่างด้าวที่อยู่ภายใต้ความตกลงที่ประเทศไทยมีข้อผูกพันอยู่กับรัฐบาลต่างประเทศตามมาตรา 16 ซึ่งก็คือประเทศสหรัฐอเมริกา หรือคนสัญชาติอเมริกันนั่นเอง

โทษตามกฎหมายของผู้ฝ่าฝืน คือ ปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงห้าแสนบาท และปรับวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ (มาตรา 59) และการเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา 33) หลังการเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวต้องส่งคืนใบอนุญาตต่อนายทะเบียน มิฉะนั้นจะมีโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท (มาตรา 62)

ในพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 ยังมีบทบัญญัติที่เกี่ยวเนื่องกับการค้าบริการ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเป็นมัคคุเทศก์ คือ มาตรา 3, 39, 40, 48, 65 และ 68

ภายใต้งบับนิติมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัตินี้ มัคคุเทศก์หมายความว่าผู้ที่นำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่หรือบุคคลใดที่ได้รับค่าตอบแทน

พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นมัคคุเทศก์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน (มาตรา 39) และผู้ขอรับใบอนุญาตนั้นจะต้องมีสัญชาติไทย (มาตรา 40) ดังนั้น ผู้ไม่มีสัญชาติไทยจึงไม่มีโอกาสจะประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ได้

ผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติในเรื่องนี้จะได้รับโทษตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย คือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 85) และถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา 48) หลังการเพิกถอนใบอนุญาตมีผลบุคคลจะต้องส่งคืนใบอนุญาตและเครื่องหมายแสดงการเป็นมีผลบุคคล ซึ่งได้รับอนุญาตคืนต่อนายทะเบียน มิฉะนั้นจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท (มาตรา 88)

อย่างไรก็ตามพึงสังเกตว่า มีผลบุคคลภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ หมายความว่าเฉพาะถึงผู้ที่ได้รับคำตอบแทนในการนำเที่ยวเท่านั้น หากบุคคลใดนำเที่ยวโดยไม่ได้รับคำตอบแทนก็จะไม่เข้าชื่อ "มีผลบุคคล" ตามความในพระราชบัญญัติฉบับนี้

2.1.2 ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 281 ^(๔)

ประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ ได้ให้ความหมายของ "คนต่างด้าว" ไว้ว่า คนต่างด้าว หมายความว่าบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย และให้รวมถึงถึง

- (1) นิติบุคคล ซึ่งมีหุ้นอันเป็นทุนจดทะเบียนตั้งแต่กึ่งหนึ่งของนิติบุคคลนั้นถือโดยคนต่างด้าว หรือนิติบุคคลซึ่งมีคนต่างด้าวยกหุ้นมีมูลค่าตั้งแต่กึ่งหนึ่งของทุนทั้งหมดในนิติบุคคลนั้น
- (2) นิติบุคคล ซึ่งมีคนต่างด้าวถือหุ้นเป็นหุ้นส่วน หรือเป็นสมาชิกตั้งแต่กึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือผู้เป็นสมาชิก ไม่ว่าคนต่างด้าวนั้นจะลงทุนเท่าใดหรือไม่
- (3) ห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่จดทะเบียน ซึ่งหุ้นส่วนผู้จัดการหรือผู้จัดการเป็นคนต่างด้าว

นอกจากนี้ยังถือว่าหุ้นของบริษัทจำกัดที่ไปหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ เป็นหุ้นของคนต่างด้าวอีกด้วย

ข้อ 4 ของประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 281 บัญญัติห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ก. หรือบัญชี ข. เว้นแต่จะได้มีพระราชกฤษฎีกาอนุญาต ส่วนธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ค. คนต่างด้าวจะทำได้หากได้รับอนุญาตจากอธิบดี

^(๔) โปรดดูภาคผนวกที่ 4.1

บัญชี ก. ท้ายประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 281 หมวด 3 ในเรื่องการประกอบธุรกิจบริการ ได้กำหนดห้ามคนต่างด้าวประกอบธุรกิจ (5) นายหน้าหรือตัวแทน และบัญชี ข. ท้ายประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับดังกล่าว หมวด 4 ในเรื่องการประกอบธุรกิจบริการได้กำหนดห้ามคนต่างด้าวประกอบธุรกิจ (1) นำเที่ยว และ (2) กิจกรรมโรงแรมเว้นแต่บริการจัดการโรงแรม

ดังนั้น ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 281 นี้การเป็นตัวแทนการท่องเที่ยว, ธุรกิจนำเที่ยว และกิจการโรงแรม เป็นธุรกิจต้องห้ามสำหรับคนต่างด้าว (ข้อ 4 (1)) ส่วนการบริหารโรงแรมนั้น เป็นธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ค. หมวด 3 (1) ซึ่งคนต่างด้าวจะทำได้โดยต้องขออนุญาตจากอธิบดี กรมแรงงานก่อน (ข้อ 4 (2))

หากคนต่างด้าวผู้ใดฝ่าฝืนก็จะได้รับโทษตามข้อ 26 คือ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ สามหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท และศาลจะสั่งให้เลิกการประกอบธุรกิจนั้นเสีย

อย่างไรก็ตามมีพระราชกฤษฎีกาออกในปี พ.ศ. 2516 คือ "พระราชกฤษฎีกาอนุญาต ให้คนต่างด้าว ซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ข. พ.ศ. 2516" อนุญาตให้ผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ข. ได้แม้ว่าจะเป็นคนต่างด้าว ก็ตาม (มาตรา 3)

2.1.3 พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521⁽³⁾

คนต่างด้าวภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 คือ บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (มาตรา 5)

มาตรา 6 ของพระราชบัญญัตินี้กำหนดห้ามมิให้คนต่างด้าวทำงานบางอย่างเพื่อเป็นการค้าหรือหารายได้ในทุกที่ในราชอาณาจักร

งานในอาชีพ หรือวิชาชีพต้องห้ามเหล่านั้นถูกกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพ และวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522⁽⁴⁾ คือ ข้อ (28) งานนายหน้า หรืองานตัวแทน ออกเงินงานนายหน้า หรืองานตัวแทนในธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ และ ข้อ (34) ระบุว่าเป็นงาน มัคคุเทศก์ หรือ งานจัดนำเที่ยว

ดังนั้น จะเห็นได้ว่างานเป็นตัวแทนการท่องเที่ยว, งานมัคคุเทศก์ และงานนำเที่ยว เป็นงานในอาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ

สำหรับกำหนดโทษของผู้ฝ่าฝืน คือระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับ ตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 33)

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 ได้กำหนดข้อยกเว้นต่าง ๆ ไว้ดังนี้

⁽³⁾ โปรดดูภาคผนวกที่ 5.1

⁽⁴⁾ โปรดดูภาคผนวกที่ 5.2

1. ข้อหกเว้นตามมาตรา 4 ซึ่งอนุญาตให้คนต่างด้าว 7 ประเภทที่เป็นผู้แทนทางการทูต ทางกงสุล หรือผู้แทนองค์การระหว่างประเทศ ประกอบอาชีพและวิชาชีพต้องห้ามได้
2. ข้อหกเว้นตามมาตรา 10 คนต่างด้าว ซึ่งได้รับอนุญาตเข้ามาทำงานตามกฎหมาย ส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ก็จะสามารถประกอบอาชีพและวิชาชีพต้องห้ามได้เช่นกัน
3. ข้อหกเว้นตามมาตรา 12 นี้ อนุญาตให้คนต่างด้าว 4 ประเภททำงานได้ตามที่รัฐมนตรี กำหนด

2.1.4 พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2473 ^(๕)

ตามพระราชบัญญัติโรงแรมนี้ให้ความหมายของ "โรงแรม" ว่า บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่ จัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้างสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลที่ประสงค์จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราว ทั้งนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติในมาตรา 3 ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

นอกจากนี้ ในมาตรา 3 นี้เอง ได้ให้คำนิยามของ เจ้าสำนัก ว่า "เจ้าสำนักคือ บุคคล ผู้ควบคุมและจัดการโรงแรม

มีข้อพึงสังเกตว่า พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2473 นี้ไม่ได้ระบุหรือจำกัดสัญชาติของ เจ้าสำนักโรงแรม ซึ่งหมายความว่าเจ้าสำนักโรงแรมนั้นจะมีสัญชาติไทยหรือเป็นคนต่างด้าวก็ได้ มีข้อพึงสังเกตอีกประการหนึ่งคือเจ้าสำนักโรงแรมตามความในพระราชบัญญัตินี้จะมีความหมาย เป็นอย่างเดียวกันกับงานบริการจัดการโรงแรมตามที่ระบุไว้ในประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับ 281 ซึ่งไม่ถือเป็นธุรกิจต้องห้ามสำหรับคนต่างด้าว

จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2473 ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีบทบัญญัติที่ สอดคล้องต่อพันธกรณี ที่ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการใน สาขาการท่องเที่ยว และธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว แต่เพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับ การเปิดเสรีในทางการค้าบริการมากขึ้น ควรจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัตินี้ ขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

^(๕) โปรดดูภาคผนวกที่ 8

2.1.6 พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 นี้ ร่างขึ้นเพื่อสนองวัตถุประสงค์ในการจูงใจให้มีการลงทุนภายในประเทศเพิ่มขึ้น โดยกิจการใดที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเห็นว่าเป็นกิจการสำคัญที่เป็นประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจและสังคมหรือเพื่อความมั่นคงของประเทศ กิจการที่ผลิตเพื่อส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศ กิจการที่ใช้ทุน แรงงาน หรือบริการในอัตราสูง หรือ กิจการที่ใช้ผลผลิตการเกษตร หรือทรัพยากรธรรมชาติเป็นวัตถุดิบ ซึ่งกิจการนั้นยังไม่มีขึ้นในราชอาณาจักรหรือมีไม่เพียงพอ หรือกรรมวิธีการผลิตยังไม่มีทันสมัย ^(๑) คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนอาจพิจารณาให้เป็นกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจะได้รับหลักประกัน และการคุ้มครองตลอดจนสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามที่ได้บัญญัติไว้ใน หมวด 3, 4, 5 ของพระราชบัญญัติฯ อาทิเช่น

การให้หลักประกัน

- รัฐจะไม่โอนกิจการของผู้ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนมาเป็นของรัฐ (มาตรา 43)
 - รัฐจะไม่ประกอบกิจการอื่นใหม่แข่งกันกับผู้ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (มาตรา 44)
 - รัฐจะไม่ผูกขาดการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันกับผู้ได้รับ
- การส่งเสริมการลงทุน (มาตรา 45)

^(๑) มาตรา 16 พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

มาตรการคุ้มครอง (พิจารณาตามความเหมาะสม)

- การเรือกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษเข้า ผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกับที่ผลิตได้ในประเทศ แต่ไม่เกิน 50% ของราคารวมค่าประกันภัยและค่าขนส่งโดยวิธียังคับไม่เกินคราวละ 1 ปี (มาตรา 49)

การอนุญาต

- อนุญาตให้นำช่างฝีมือ และผู้ชำนาญการเข้ามาทำงานในกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (มาตรา 25, 26)
- อนุญาตให้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน (มาตรา 27)
- อนุญาตให้นำเข้าหรือส่งออกซึ่งเงินตราต่างประเทศ (มาตรา 37)

สิทธิและประโยชน์ด้านภาษี

- อาจได้รับการยกหรือลดหย่อน อากรขาเข้า ร้อยละ 50 สำหรับเครื่องจักรที่นำเข้ามา (มาตรา 28, 29)
- อาจได้รับการลดหย่อนอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็นไม่เกินร้อยละ 90 มีกำหนดเวลาคราวละ 1 ปี (มาตรา 30)
- อาจได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 3-8 ปี และอนุญาตให้นำผลขาดทุนไปหักออกจากกำไรสุทธิภายหลังระยะเวลาที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ มีกำหนดเวลาไม่เกิน 5 ปี (มาตรา 31, 32)
- ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำค่ากักตุนลิขสิทธิ์ หรือค่าสิทธิอย่างอื่นไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้เป็นเวลา 5 ปี (มาตรา 33)
- ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินปันผลจากกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตลอดระยะเวลาที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล (มาตรา 34)

มีข้อสังเกตว่าผู้ขอรับการส่งเสริมการลงทุนจะต้องเป็นบริษัท มูลนิธิ หรือสหกรณ์เท่านั้น
อย่างไรก็ตาม ผู้ขออาจยื่นคำขอรับการส่งเสริมได้ในนามบุคคลธรรมดา แต่จะต้องจัดตั้งบริษัท
มูลนิธิ หรือสหกรณ์ ให้แล้วเสร็จภายใน 180 วัน นับแต่วันที่ผู้ขอรับการส่งเสริมได้ตอบรับ
มติคณะกรรมการฯ ให้ส่งเสริมแล้วหลังจากคณะกรรมการฯ มีมติอนุมัติหรือไม่อนุมัติการส่งเสริม (๗)

ในปัจจุบันนี้ กิจกรรมโรงแรมเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีแนวโน้ม
ที่จะให้การสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงแรมขนาดใหญ่ (Deluxe) ซึ่ง
มีห้องพักตั้งแต่ 400 ห้องขึ้นไป ถ้าตั้งภายในเขตกรุงเทพมหานคร แต่จะต้องมีผู้มีสัญชาติไทย
ถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของทุนจดทะเบียน ถ้าโรงแรมตั้งอยู่ในต่างจังหวัดจะต้อง
มีห้องพัก 200 ห้องขึ้นไปโดยคนต่างด้าวจะถือหุ้น 100 % ก็ได้

สำหรับกิจการบริการให้ความสะดวก เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอื่น ๆ คณะกรรมการ
ส่งเสริมการลงทุนก็มีแนวโน้มจะให้การส่งเสริมการลงทุนเช่นกัน กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่ กิจการ
เดินเรือสำเภา กิจการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยมีที่พักอาศัย และสิ่งอำนวยความสะดวกที่
เกี่ยวข้องกับตนเอง กิจการเดินเรือสำเภาด้วยเรือความเร็วสูง กิจการบริการที่จอดเรือ
โดยมีที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวและกิจการให้บริการดำน้ำทางน้ำ (Scuba
Dive) โดยมีที่พักแรม

พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนจึงเป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่งที่ไม่ขัดขวาง แต่สอดคล้องกับ
พันธกรณีของไทยในเรื่องการค้าบริการเป็นอย่างยิ่ง และเป็นกฎหมายสำคัญที่เกื้อกูลต่อการลงทุน
ของประเทศในปัจจุบัน

(๗) คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, สำนักงาน.

คู่มือการขอรับการส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2535

2.1-๒ ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบันนี้ นอกจากความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) ยังไม่มีความตกลงระหว่างประเทศใดที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการค้าบริการในสาขาการโรงแรม และท่องเที่ยวโดยตรง

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยได้ทำสนธิสัญญากับประเทศสหรัฐอเมริกาฉบับหนึ่ง ชื่อว่า "สนธิสัญญาทางไมตรีและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกา" ซึ่งสนธิสัญญานี้ได้ลงนามกัน ณ กรุงวอชิงตัน เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2509 และได้มีการให้สัตยาบันกัน ณ กรุงวอชิงตัน เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2511

สนธิสัญญานี้ทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการเกื้อหนุนกันในการค้า และในทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศทั้งสอง และบทบัญญัติต่าง ๆ ของสนธิสัญญานี้มีความสอดคล้องและเกื้อกูลต่อความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการเป็นอย่างมาก อาทิเช่น :

ภายใต้บทบัญญัติข้อ 4 บุคคลธรรมดา และนิติบุคคลที่มีสัญชาติอเมริกัน จะได้รับการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติไทยในการประกอบอาชีพต่าง ๆ เว้นการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพที่สงวนไว้สำหรับคนไทยโดยเฉพาะการคมนาคม การขนส่ง การรับดูแลทรัพย์สินเพื่อผลประโยชน์ของผู้อื่น การธนาคารที่เกี่ยวกับหน้าที่รับฝากเงิน การแสวงหาผลประโยชน์จากที่ดิน หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือการค้าภายในเกี่ยวกับผลิตผลทางเกษตรพื้นเมือง

จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติ ข้อ 4 นี้ ใช้หลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) ตามที่ระบุไว้ใน ข้อ 17 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ซึ่งเป็นการให้สิทธิในการประกอบอาชีพแก่คนสัญชาติอเมริกาเช่นเดียวกับคนชาติไทย

ภายใต้ข้อ 5 คนสัญชาติไทย และอเมริกัน ต่างก็มีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับคุ้มครองในเรื่องลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้าโดยคนชาติภายในราชอาณาจักรของประเทศทั้งสอง หากได้ปฏิบัติตามกฎหมายที่ใช้บังคับของประเทศนั้น จะเห็นว่าข้อ 5 ของสนธิสัญญานี้ นอกจากจะสอดคล้องกับหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติตามข้อ 17 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการแล้ว ความในข้อ 5 นี้ ยังสอดคล้องกับหลักการยอมรับ (Recognition) ตามข้อ 7 ของ GATS อีกด้วย

ภายใต้ข้อ 7 ของสนธิสัญญานี้ ประเทศไทยและสหรัฐอเมริกาจะไม่ใช้ข้อจำกัดในเรื่อง การชำระเงิน การส่งเงินและการโอนเงินอื่น ๆ ไปยังหรือมาจากอาณาเขตของรัฐอีกฝ่ายหนึ่ง จะเห็นได้ว่าข้อ 7 ของสนธิสัญญานี้สอดคล้องและเป็นหลักเดียวกันกับข้อ 10 เรื่องมาตรการ ป้องกันแรงกดดัน ข้อ 11 เรื่องการจ่ายและโอนเงินและข้อ 12 เรื่องมาตรการกักตุนเพื่อป้องกัน คลอดการชำระเงิน ดังที่ได้บัญญัติไว้ในความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

นอกจากสนธิสัญญาทางไมตรีและความสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่าง รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2509 แล้ว ประเทศไทยยังได้ ทำสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง และการส่งเสริมการลงทุนทั้งในรูปของความตกลงเกี่ยวกับการ ลงทุนโดยตรง และสนธิสัญญาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับหลายประเทศในลักษณะสนธิสัญญา ทวิภาคี อาทิเช่น (๑)

- สนธิสัญญาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเกี่ยวกับการส่งเสริม และกีดกันการคุ้มครองการลงทุน พ.ศ. 2504
- ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศแห่งราชอาณาจักรไทยกับ รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ พ.ศ. 2515
- ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ และไอร์แลนด์เหนือว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนและคุ้มครองทรัพย์สินที่ลงทุน พ.ศ. 2521
- ความตกลงว่าด้วยการประสานการลงทุนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาล แห่งประเทศแคนาดา พ.ศ. 2526
- ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน พ.ศ. 2528

(๑) ข้อมูลจากกองสนธิสัญญา กระทรวงการต่างประเทศ

ภายใต้สนธิสัญญาทวิภาคีเหล่านี้ ผู้ลงทุนจากประเทศไทยในประเทศเหล่านี้และผู้ลงทุนจากประเทศเหล่านี้ในประเทศไทยจะได้รับผลประโยชน์ที่เป็นการปฏิบัติ และการคุ้มครองจากสนธิสัญญาดังกล่าว คือ การได้รับการส่งเสริมและการคุ้มครองจากการลงทุนหลังจากที่การลงทุนนั้น ๆ ได้รับความเห็นชอบหรืออนุญาตจากรัฐบาลไทยหรือรัฐบาลจากประเทศนั้น ๆ แล้วเท่านั้น กล่าวคือ จะต้องปฏิบัติตามระเบียบของกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์

เป็นที่น่าสังเกตว่า สนธิสัญญาสองฝ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมการลงทุนนี้มีลักษณะดีกว่าสนธิสัญญาทางไมตรีที่ไทยทำกับสหรัฐอเมริกา กล่าวคือ สนธิสัญญาทางไมตรีที่ไทยทำกับสหรัฐอเมริกานั้น มุ่งถึงการให้การอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจของเอกชนของรัฐบาลทั้งสองฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีชาวอเมริกันที่จะมาประกอบธุรกิจในประเทศไทย จะได้รับการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติไทย (National Treatment) ที่ देखขณะที่คนต่างด้าวอื่นจะไม่ได้ได้รับการปฏิบัติเช่นนั้น ดังนั้น หลังจากที่มีการเปิดเสรีแล้ว ประเทศไทยจึงมีพันธกรณีที่จะต้องปรับลดระดับการปฏิบัติต่อคนต่างด้าวอื่นให้เท่าเทียมกันกับคนชาติอเมริกันเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีตาม GATS ข้อ 2 หลักปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favored-Nation Treatment) นั้นเอง หรือหากประเทศไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะเปิดเสรีได้อย่างเต็มรูปแบบ ประเทศไทยควรต้องเจรจาขอแก้ไขสนธิสัญญาทางไมตรีที่ได้ทำไว้กับสหรัฐอเมริกาเสียใหม่ โดยกำหนดให้สิทธิในการประกอบอาชีพของคนสัญชาติอเมริกันมีเท่าเทียมกันกับคนต่างด้าวในสัญชาติอื่น ตามที่ได้กำหนดไว้ในสนธิสัญญาสองฝ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมการลงทุน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นมาตรฐานอย่างเดียวกัน และไม่เป็นการขัดต่อหลักการ GATS

2.2 ผลทางกฎหมาย

จากรายละเอียดที่ได้วิเคราะห์แล้วใน 2.1 จะพบว่าภาวะทางกฎหมายในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการประเภทการท่องเที่ยวและโรงแรมนั้นแม้ทั้งที่สอดคล้อง และยังขัดแย้งต่อพันธกรณีที่ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ หรือ GATS

ในส่วนของกฎหมายที่สอดคล้องกับพันธกรณีอยู่แล้วนั้นคือ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 และพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 เนื่องจากผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นแล้วใน 2.1 ว่าบทกฎหมายเหล่านี้มีความสอดคล้องกับพันธกรณีอย่างไร จึงขอวกเวียนไม่กล่าวซ้ำในที่นี้

สำหรับกฎหมายที่ยังไม่สอดคล้องกับพันธกรณีเกี่ยวกับการค้าบริการประเภทโรงแรมและ
ท่องเที่ยว นั้น หลังจากมีความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) แล้ว กฎหมายเหล่านี้จะ
ถูกกระทบและแก้ไขเปลี่ยนแปลงดังนี้ :

1) พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535

บทบัญญัติในมาตรา 15 และ มาตรา 40 เป็นบทบัญญัติหลักของพระราชบัญญัตินี้ที่ขัดต่อ
ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขัดต่อหลักการประติบัติเยี่ยงคนชาติ
ตามข้อ XVII เพราะบทบัญญัติในมาตราทั้งสอง ให้การประติบัติต่อคนต่างด้าวค้อยกว่าคนไทยใน
การประกอบธุรกิจนำเที่ยวและการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ กล่าวคือ ในกฎหมายปัจจุบันนี้ ผู้มี
สัญชาติไทยเท่านั้นที่จะได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวหรือประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ก็ได้บทบัญญัติ
ดังกล่าวจึงขัดต่อ ข้อ VI ในเรื่องกฎระเบียบภายในของรัฐ (Domestic Regulation)
และ ข้อ XVI ในเรื่องการค้าเสรีตลาด (Market Access) และ ข้อ XVII ในเรื่อง
การประติบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) อีกด้วย

หลังจากมีความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) บทบัญญัติในมาตรา 15 (1) และ
(2) และมาตรา 40(1) ของพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 จึงต้องยกเลิก
แก้ไขใหม่ให้การค้าบริการ หรือผู้ให้บริการของรัฐสมาชิกอื่นได้รับการประติบัติที่เท่าเทียมกับการค้า
บริการและผู้ให้บริการชาวไทย คือ จะต้องอนุญาตให้คนต่างด้าวที่ไม่มีสัญชาติไทยสามารถประกอบ
ธุรกิจนำเที่ยว และประกอบอาชีพเป็นมัคคุเทศก์ได้

2) ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281

จะเห็นได้โดยชัดแจ้งว่าบทบัญญัติของประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 และวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่จำกัดการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว เพื่อรักษาตลาดอำนาจทางการค้าและเศรษฐกิจของประเทศนั้น ^(๙) ไม่สอดคล้องกับพันธกรณี ซึ่งประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการสาขาการท่องเที่ยวและโรงแรมโดยสิ้นเชิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่สอดคล้องกับหลักการปฏิบัติเรื่องคนชาติตามข้อ XVII การเข้าสู่ตลาดตามข้อ XVI และเรื่องกฎระเบียบภายในของรัฐตามข้อ VI ดังนั้น ภายหลังจากมีความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) ผู้วิจัยเห็นว่าประเทศไทยต้องทำการแก้ไขประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ไม่ให้เกิดการกีดกันจำกัดการประกอบธุรกิจการค้าของคนต่างด้าวอีกต่อไป

ส่วนพระราชกฤษฎีกาอนุญาตให้คนต่างด้าว ซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ข. พ.ศ. 2518 อันเป็นกฎหมายที่ออกไว้ให้คนต่างด้าวที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ข. ได้นั้นแม้จะมีความสอดคล้องอำนาจต่อพันธกรณีมากกว่าความในประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 แต่พระราชกฤษฎีกานี้มีวัตถุประสงค์ใช้บังคับได้ในขอบเขตจำกัดแก่คนต่างด้าวที่ได้รับการลงทุนเท่านั้น ^(๑๐) สำหรับคนต่างด้าวที่ไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนก็ยังไม่สามารถประกอบกิจการนำเที่ยวและกิจการโรงแรมได้

^(๙) จากคำปรารภในประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281

^(๑๐) จากเหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาอนุญาตให้คนต่างด้าว ซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ข. พ.ศ. 2518

3) พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521

เหตุผลในการออกพระราชบัญญัตินี้เกิดเนื่องจากในสมัยนั้นมีคนต่างด้าวบางประเภทที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยไม่มีหลักฐานการได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เช่น ญวน อพยพ และบุคคลเหล่านี้ได้มาประกอบอาชีพทำงานในท้องที่จังหวัดต่าง ๆ ไทยเสรี ซึ่งบุคคลเหล่านี้ไม่อยู่ในข่ายบังคับของประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 322 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ทำให้เกิดปัญหาขัดข้องในทางปฏิบัติหลายประการ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น (11) ดังนั้น บทบัญญัติโดยทั่วไปของพระราชบัญญัติจึงไม่สอดคล้องกับพันธกรณีที่ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการเป็นอย่างยิ่ง

เมื่อพิจารณาถึงภาวะการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งความขัดข้องในเรื่องผู้อพยพดังกล่าวได้หมดสิ้นไปแล้วผู้วิจัยมีความเห็นเป็นอย่างเดียวกันกับกรณีของประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 281 คือ หลังจากมีการเปิดรับความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการแล้วพระราชบัญญัตินี้ควรต้องแก้ไขเพื่อเปิดโอกาสให้คนต่างด้าวได้มีโอกาสเป็นตัวแทนการท่องเที่ยวประกอบธุรกิจนำเที่ยว และประกอบอาชีพ มีคุณูปการได้เช่นเดียวกันกับคนไทย

4) สนธิสัญญาทางไมตรีและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกา

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 2 ว่า สนธิสัญญาทางไมตรีที่ประเทศไทยทำกับสหรัฐอเมริกาฉบับนี้ให้สิทธิพิเศษแก่คนชาติอเมริกันมากกว่าคนต่างด้าวอื่น สนธิสัญญานี้จะขัดต่อหลักประติบัติเชิงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ถึง (Most-Favored-Nation Treatment) ตามที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 2 ของ GATS

หลังจากการเปิดเสรีแล้ว ประเทศไทยจึงมีพันธกรณีที่จะต้องปรับมาตรฐานการให้สิทธิคนต่างด้าวชาติต่าง ๆ ให้เท่าเทียมกัน ไทยอาจเลือกทำได้ 2 วิธี ดังนี้คือ

(11) จากเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521

วิธีที่ 1

หากประเทศไทย ประสงค์จะให้สิทธิคนต่างด้าวอื่นให้เท่าเทียมกันกับคนชาติอเมริกัน ประเทศไทยก็ต้องแก้ไขสนธิสัญญาใด ๆ เพราะหลัก Most-Favored-Nation Treatment ที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 2 ของ GATS จะถูกนำมาใช้โดยอัตโนมัติและส่งผลยกระดับให้คนชาติอื่นได้สิทธิเท่าเทียมกันกับคนชาติอเมริกัน

วิธีที่ 2

ประเทศไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะเปิดเสรีอย่างเต็มรูปแบบ ประเทศไทยก็ต้องขอแก้ไขสนธิสัญญาทางไมตรีและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจฉบับดังกล่าวกับสหรัฐอเมริกา โดยปรับมาตรฐานให้สิทธิของคนชาติอเมริกันเท่าเทียมกับคนต่างด้าวอื่น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับหลัก MFN นั่นเอง

บทที่ 3

ภาวะทางเศรษฐกิจ และผลกระทบของการค้าและบริการ

3.1. ความสำคัญของธุรกิจท่องเที่ยว

การบริการเป็นธุรกิจที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจไทย โดยมีมูลค่าในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product GDP) เพิ่มขึ้นจาก 207,088 ล้านบาท ในปี 2531 เป็น 250,355 ล้านบาท ในปี 2535 (ตารางที่ 1) หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11-13 ของ GDP (ตารางที่ 2)

ธุรกิจท่องเที่ยวจัดว่าสำคัญที่สุดในธุรกิจบริการทั้งหมด เนื่องจากสามารถทำรายได้ให้กับประเทศไทยเป็นจำนวนมากโดยเพิ่มจากเพียง 23,879 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2525 และเพิ่มมาเรื่อยๆ (ยกเว้นปี 2534 ที่เกิดสงครามอ่าวเปอร์เซีย) จนสูงถึง 141,433 ล้านบาท ในปี 2536 โดยมีอัตราการขยายตัวของรายได้โดยเฉลี่ยในช่วงนี้สูงถึงร้อยละ 18.6 (ตารางที่ 3) และเป็นธุรกิจที่สามารถทำรายได้ให้กับประเทศสูงเป็นอันดับ 1 (ตารางที่ 4) ตั้งแต่ปี 2526 เป็นต้นมา (ยกเว้นปี 2534 ที่สูงเป็นอันดับ 2) พบว่าในปี 2531 สามารถทำรายได้เท่ากับ 78,859 ล้านบาท และเพิ่มเป็น 141,433 ล้านบาท ในปี 2536 (ตารางที่ 4)

ธุรกิจท่องเที่ยวมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องอยู่หลายธุรกิจ เช่น ธุรกิจโรงแรม บริการนำเที่ยว มีลคเทศก์ ธุรกิจภัตตาคาร และร้านอาหาร ร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึก ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจบันเทิง และพักผ่อน ธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ฯลฯ ธุรกิจท่องเที่ยวจึงก่อให้เกิดการกระจายรายได้และมีการจ้างงานเป็นจำนวนมาก พบว่ามีจำนวน 1,287,818 คน ในปี 2537 โดยเพิ่มขึ้นจาก 1,067,307 คน และ 1,168,178 คน ในปี 2535 และ 2536 ตามลำดับ (ตารางที่ 5) ธุรกิจโรงแรมเป็นธุรกิจที่มีแรงงานมากที่สุดในธุรกิจท่องเที่ยว โดยมีจำนวน 416,476 คน หรือเป็นสัดส่วนร้อยละ 33.65 ในปี 2537 ซึ่งเพิ่มจาก 367,448 คน และ 392,560 คน ในปี 2535 และ 2536 ตามลำดับ ธุรกิจที่มีแรงงานมากรองลงมา คือ ธุรกิจร้านอาหาร ซึ่งมีสัดส่วนแรงงานร้อยละ 25.2 ในปี 2536 และ 2537 รองลงมาคือธุรกิจบันเทิงและพักผ่อน โดยมีสัดส่วนแรงงานประมาณร้อยละ 12 ธุรกิจขายของที่ระลึกมีสัดส่วนแรงงานประมาณร้อยละ 9-11 ธุรกิจขนส่งมีสัดส่วนแรงงานประมาณร้อยละ 4 ในขณะที่ธุรกิจนำเที่ยวเป็นธุรกิจที่มีแรงงานน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 2.58 ในปี 2537 โดยมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 28,645 คน ในปี 2535 เป็น 30,226 คน และ 31,708 คน ในปี 2536 และ 2537 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องจากรายงานมากในธุรกิจท่องเที่ยวนี้ แต่ในรายงานฉบับนี้จะศึกษาเฉพาะธุรกิจโรงแรม บริการนำเที่ยว และมีลคเทศก์ เท่านั้น เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกันโดยตรงกับธุรกิจท่องเที่ยว

3.2. ภาพรวมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาประเทศไทย

จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาไทยเพิ่มขึ้นจาก 2,218,429 คน ในปี 2525 เป็นประมาณ 5,780,533 คน ในปี 2536 (ตารางที่ 3) โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นมาตลอด (ยกเว้นปี 2526 และ 2534) โดยเฉลี่ยอัตราการขึ้น 9.5 คอปี ในด้านระยะเวลาพักโดยเฉลี่ยในไทยนั้นเพิ่มขึ้นจาก 4.79 วัน ในปี 2525 เป็น 8.94 วันในปี 2536 โดยนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันเพิ่มขึ้นจาก 2,248.11 บาท ในปี 2525 เป็น 3,196.80 บาท ในปี 2536 (ตารางที่ 6) รายได้จากการท่องเที่ยวของไทยจึงเพิ่มขึ้นจาก 23,879 ล้านบาท ในปี 2525 เป็น 127,802 ล้านบาทในปี 2536

ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่สูงที่สุดคือ ค่าซื้อของที่ระลึก โดยในปี 2536 คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 30.94 หรือมูลค่า 44,529 ล้านบาท (ตารางที่ 7) รองลงมาคือ ค่าที่พักร้อยละ 28.15 หรือ 40,514 ล้านบาท ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ร้อยละ 18.77 หรือ 24,135 ล้านบาท ค่าเดินทางท่องเที่ยวในประเทศและค่าขึ้นแท็กซี่รถแท็กซี่ร้อยละ 15.43 และ 4.96 หรือ 22,207 และ 7,138 ล้านบาท ตามลำดับ

กลุ่มนักท่องเที่ยวจากเอเชียตะวันออกเดินทางมาไทยมากที่สุด ถึงร้อยละ 58.83 หรือ 3,377,520 คน ในปี 2536 (ตารางที่ 8) รองลงมาคือ กลุ่มประเทศยุโรปร้อยละ 24.49 หรือ 1,410,510 คน กลุ่มอเมริการ้อยละ 6.24 หรือ 359,726 คน และกลุ่มโอเชียเนียร้อยละ 4.14 หรือ 238,245 คน นอกนั้นเป็นกลุ่มเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และแอฟริกา ในกลุ่มเอเชียตะวันออก มีนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาไทยมากที่สุด คือ มาเลเซีย ญี่ปุ่น ไต้หวัน สิงคโปร์ เกาหลีฮ่องกง และจีน กลุ่มประเทศยุโรป มีเยอรมัน อังกฤษ ฝรั่งเศส และอิตาลี เป็นนักท่องเที่ยวที่สำคัญของไทย ส่วนกลุ่มอเมริกามีนักท่องเที่ยวจากสหรัฐอเมริกา และแคนาดา มากที่สุด สำหรับกลุ่มประเทศโอเชียเนียมีออสเตรเลียเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาไทยมากที่สุด และเมื่อพิจารณานักท่องเที่ยวเป็นรายประเทศแล้วพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาไทยมากที่สุดในปี 2536 คือ มาเลเซีย ซึ่งมีทั้งหมด 829,681 คน หรือร้อยละ 14.40 (ตารางที่ 9) รองลงมาคือ ญี่ปุ่น 581,809 คน หรือร้อยละ 10.10 ไต้หวัน 524,894 คน หรือร้อยละ 9.11 สิงคโปร์ 384,387 คน หรือร้อยละ 6.33 และเยอรมัน 320,188 คน หรือร้อยละ 5.56 รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา เกาหลี ฮ่องกง จีน อังกฤษ ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส และอิตาลี โดยนักท่องเที่ยวจาก 13 ประเทศนี้มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 78 ของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมดที่เดินทางมาไทยในปี 2536

ชาวต่างชาติที่เดินทางมาประเทศไทยเกือบทั้งหมด มีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวโดยในปี 2536 คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 87.56 รองลงมาคือการเดินทางเข้ามาเพื่อทำธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 9.27 (ตารางที่ 10) โดยนักท่องเที่ยวในปี 2538 ประมาณร้อยละ 53.79 เป็นการเดินทางมาครั้งแรก

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย ร้อยละ 58.15 เป็นการเดินทางที่จัดการเดินทางด้วยตนเอง ในขณะที่เดินทางกับบริษัทนำเที่ยวร้อยละ 43.85 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.12 เป็นชาย และอายุนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-44 ปี ถึงร้อยละ 82 ในด้านสถานที่พักในไทยนั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 98.02 พักที่โรงแรม ในขณะที่พักที่เกสต์เฮาส์ และอพาร์ทเมนท์ เพียงร้อยละ 0.30 และ 0.04 ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวต่างชาติจะเดินทางมาไทยในเดือนธันวาคมมากที่สุด โดยในปี 2535 มีถึงร้อยละ 10.43 รองลงมา คือ กุมภาพันธ์ ร้อยละ 9.95 พฤศจิกายน ร้อยละ 9.80 และสิงหาคม ร้อยละ 9.19 โดยในเดือนพฤษภาคมมีนักท่องเที่ยวมาไทยน้อยที่สุด (ตารางที่ 11)

เมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของไทย นอกจากกรุงเทพฯ ก็คือ เชียงใหม่ พัทยา ภูเก็ต หาดใหญ่ สุโขทัย-ลพและเกาะสมุย โดยกรุงเทพฯ มีแนวโน้มว่าจำนวนนักท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จาก 4,884,915 คน ในปี 2531 เป็น 8,021,138 คน ในปี 2536 (ตารางที่ 12) เชียงใหม่ เพิ่มขึ้นจาก 945,879 คนในปี 2531 เป็น 1,145,354 คน ในปี 2534 และลดลงเป็น 907,840 คน ในปี 2536 พัทยา มีนักท่องเที่ยวลดลงเรื่อย ๆ จาก 1,727,026 คน ในปี 2531 เป็น 1,128,871 คน ในปี 2538 ภูเก็ตมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจาก 726,173 คน ในปี 2531 เป็น 1,359,000 คน ในปี 2538 หาดใหญ่จำนวนนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มลดลงจาก 1,189,856 คน ในปี 2531 เป็น 1,019,184 คน ในปี 2535 และสุโขทัย-ลพ เพิ่มขึ้นจาก 284,457 คน ในปี 2531 เป็น 313,501 คน ในปี 2534 และลดลงเป็น 297,943 คน ในปี 2535

ในแต่ละเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของไทยนั้น จะมีกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติที่แตกต่างกัน ในปี 2535 นักท่องเที่ยวที่พักในกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่เป็นชาวญี่ปุ่น เยอรมัน สหรัฐอเมริกา และไต้หวัน (ตารางที่ 13) ส่วนเชียงใหม่ จะเป็นชาวฝรั่งเศสมากที่สุด รองลงมาคือ เยอรมัน สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น สำหรับพัทยานั้นจะมีชาวเยอรมันเดินทางมาพักมากที่สุด รองลงมาคือ ชาวตะวันตกกลางและอังกฤษ ภูเก็ตมีนักท่องเที่ยวจากไต้หวันเข้ามามากที่สุด รองลงมาคือ ญี่ปุ่น เยอรมัน และอิตาลี ส่วนเกาะสมุยมีนักท่องเที่ยวชาวเยอรมันมากที่สุด รองลงมาคือ สวิสเซอร์แลนด์ และอังกฤษ และสำหรับหาดใหญ่และสุโขทัย-ลพ นักท่องเที่ยวหลักก็คือ นักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน ชาวนาเลเซียมและสิงคโปร์

ระยะเวลาพำนักของแหล่งท่องเที่ยวสำคัญแต่ละเมืองสำคัญมีความแตกต่างกันไปในปี 2535 ระยะเวลาในการพำนักในกรุงเทพฯ โดยเฉลี่ย เท่ากับ 2.39 วัน ในขณะที่ระยะเวลาในการพำนักในพัทธานและภูเก็ต เท่ากับ 4.36 วัน และ 4.38 วัน ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนั้น เนื่องมาจากความแตกต่างของสถานที่ท่องเที่ยวของแต่ละเมือง กรุงเทพฯ เป็นเมืองหลวง เป็นเมืองที่นักท่องเที่ยวจำนวนมากต้องลงทำอาหารศาสนา สถานที่ท่องเที่ยวเป็นลักษณะการเยี่ยมชม วิวทิวทัศน์, สถานที่สำคัญของทางราชการ ซึ่งมีความแตกต่างจากภูเก็ต และพัทลุง ที่สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญเป็นชายหาดที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้เวลาในการพักผ่อนมากกว่ากรุงเทพฯ

3.3. ธุรกิจโรงแรม

ธุรกิจโรงแรม เป็นธุรกิจที่สำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยพิจารณาจากสัดส่วนการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวสำหรับที่พักอาศัยโดยเฉลี่ยในช่วงปีพ.ศ.2531-2536 ประมาณ 25 % ของค่าใช้จ่ายรวม หรือคิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 25,000 ล้านบาทเป็นอันดับที่สองรองจากค่าใช้จ่ายการซื้อของที่ระลึก (ตารางที่ 7) ในค่าใช้จ่ายสำหรับที่พักอาศัยนั้น โรงแรมเป็นที่พักที่นักท่องเที่ยวนิยมเลือกใช้มากที่สุด พบว่า ในปี พ.ศ.2535 มีสัดส่วนสูงถึง 98 % (ตารางที่ 10)

โรงแรมโดยทั่วไปสามารถแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ตามราคาค่าบริการห้องพักได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 (DELUXE) ราคาจะเริ่มต้นตั้งแต่ 2,500 บาทขึ้นไป

กลุ่มที่ 2 (FIRST CLASS) ราคาจะอยู่ในช่วง 1,500-2,499 บาท

กลุ่มที่ 3 (ECONOMY) ราคาจะอยู่ในช่วง 1,000-1,499 บาท

กลุ่มที่ 4 (SECOND CLASS) ราคาจะอยู่ในช่วง 500-999 บาท

กลุ่มที่ 5 (OTHERS) ราคาจะอยู่ในช่วงต่ำกว่า 500 บาท

บางครั้งอาจใช้ความหรูหรา ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกนานาประการเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง โดยจัดแบ่งระดับของโรงแรมเป็นดาวได้ดังนี้

โรงแรมระดับ 5 ดาว อาจจัดอยู่ในระดับเดียวกับโรงแรมกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 บางส่วน

โรงแรมระดับ 4 ดาว อยู่ในระดับเดียวกับโรงแรมกลุ่มที่ 2

โรงแรมระดับ 3 ดาว อยู่ในระดับเดียวกับโรงแรมกลุ่มที่ 3

3.3.1 การกระจุกตัวของธุรกิจโรงแรม

ในพื้นที่หนึ่งจะมีกระจุกตัวของโรงแรมแต่ละระดับ ตั้งแต่โรงแรมที่มีมาตรฐาน เกือบเท่ากับโรงแรมระดับนานาชาติ จนกระทั่งถึงโรงแรมระดับท้องถิ่น ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ อาทิ ลักษณะของพื้นที่, ระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของพื้นที่ รวมทั้งกลุ่มลูกค้าในพื้นที่นั้น ๆ ด้วย

ในปี พ.ศ. 2536 ประเทศไทยมีจำนวนห้องพักโรงแรมเท่ากับ 221,655 ห้อง โดยกระจุกอยู่ที่กรุงเทพฯ เป็นส่วนใหญ่ พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2531-2536 สัดส่วนโดยเฉลี่ยต่อจำนวนห้องทั้งหมดมีเท่ากับร้อยละ 25 รองลงมาได้แก่ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตารางที่ 16) ซึ่งเป็นภาคที่มีชายฝั่งที่สวยงาม

เพื่อพิจารณาในการเลือกทำเลที่ตั้งโรงแรมในแต่ละจังหวัด พบว่า โดยส่วนใหญ่โรงแรมจะกระจุกตัวตามเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ เช่น กรุงเทพฯ, เชียงใหม่, พัทยา,ภูเก็ต ฯลฯ พบว่า โดยเฉลี่ยในช่วงปี พ.ศ. 2531-2536 ร้อยละ 80 ของจำนวนห้องจะกระจุกตัวตามเมืองท่องเที่ยวสำคัญของไทย 9 เมือง (กรุงเทพฯ, เชียงใหม่, กาญจนบุรี, พัทยา, ภูเก็ต, หัวหิน, สุโขทัย-ลพ, นครราชสีมา และชะอำ) ในสัดส่วนดังกล่าวนี้กระจุกตัวที่กรุงเทพฯ ถึงร้อยละ 26 % ซึ่งสัดส่วนมีแนวโน้มลดลงโดยตลอดตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2531 (ยกเว้น ปี พ.ศ. 2536) (ตารางที่ 17) ทั้งนี้เนื่องมาจากการขยายตัวของจำนวนห้องพักโรงแรมในเมืองต่าง ๆ อาทิ พัทยา, ภูเก็ต

3.3.2 การบริหารธุรกิจโรงแรม

ประเภทการบริหารงานของธุรกิจโรงแรมของไทย สามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

1. ดำเนินงานโดยเจ้าของโรงแรมที่เป็นบุคคลหรือกิจการในครอบครัวบริหารโรงแรมเอง เป็นลักษณะของโรงแรมที่มีห้องพักไม่มากนัก

2. ดำเนินงานในรูปของนิติบุคคลที่มีห้องพักจำนวนมาก ลักษณะการบริหารพิจารณาได้ดังนี้

2.1 INTERNATIONAL HOTEL CHAIN มีรูปแบบดังนี้

- การร่วมลงทุนโดยตรง เป็นการซื้อหุ้นกิจการโรงแรมที่มีอยู่แล้ว หรือร่วมลงทุนสร้างโรงแรมขึ้นใหม่ แต่บริษัทเครือโรงแรมต่างชาติไม่ยอมการบริหารในรูปแบบนี้

- การเข้าเป็นการเข้าโรงแรมที่เปิดดำเนินการอยู่ด้วยมาดำเนินการเอง ผู้ให้เข้าไม่มีสิทธิในการบริหาร และจะเปลี่ยนชื่อโรงแรมเป็นชื่อของ HOTEL CHAIN นั้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงการจัดการและการบริหาร หรืออาจปรับปรุงห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ โดยผู้เข้าจะรับผิดชอบด้านค่าใช้จ่ายและผลกำไรจะเป็นของผู้เข้าโดยผู้เข้าจะมีรายได้จากค่าเช่าเท่านั้น การดำเนินการรูปแบบนี้จะอยู่ภายใต้การบริหารการโรงแรมอาชีพชาวต่างประเทศ

- การขายสิทธิในการใช้ชื่อ (FRANCHISE) โรงแรมที่ชื่อสิทธิจะเปลี่ยนมาใช้ชื่อ HOTEL CHAIN นั้น กับการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อให้ได้มาตรฐานเดียวกับ HOTEL CHAIN นั้น และระบบการสำรองห้องพักระหว่างโรงแรมในเครือ ในรูปแบบนี้เจ้าของโรงแรมยังคงรับผิดชอบการบริหารอยู่ แต่จะมีตัวแทนของ HOTEL CHAIN มาช่วยในการบริหารงานด้วย

- การบริการด้านการจัดการเป็นการเสนอขายบริการด้านการจัดการให้แก่โรงแรมใดโรงแรมหนึ่ง โดย HOTEL CHAIN จะรับผิดชอบการจัดการทั้งหมด แต่ไม่รับผิดชอบต่อฐานะทางการเงินของโรงแรม รายได้ของ HOTEL CHAIN จะมาจากกำไรจากการดำเนินงาน

INTERNATIONAL HOTEL CHAIN ในประเทศไทยจะเป็นการดำเนินงานโดยบริษัท สาธารณ บิษัทนำเที่ยวระหว่างประเทศ และบริษัทที่ประกอบธุรกิจโรงแรมโดยตรง

การบริหารธุรกิจโรงแรมที่เข้าเป็นสมาชิกของ INTERNATIONAL HOTEL CHAIN จะมีจำนวนเพิ่มขึ้น เพราะเป็นการบริหารงานโรงแรมที่ได้มาตรฐานสากล และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในธุรกิจโรงแรมได้ เนื่องจากเครือโรงแรมมีส่วนร่วมในการหาลูกค้าเพราะภาพพจน์และชื่อเสียงของ CHAIN อันเป็นการได้เปรียบทางธุรกิจอีกทางหนึ่ง

2.2 เครือโรงแรมไทย เป็นการบริหารของกลุ่มธุรกิจโรงแรมที่เป็นคนไทยที่เริ่มต้นจากการดำเนินงานบริหารโรงแรมแห่งเดียวก่อน เมื่อเริ่มรู้ระบบการดำเนินงาน และมีประสบการณ์ในธุรกิจโรงแรม จึงขยายการดำเนินงานออกไป เช่น เครืออิมพีเรียล คิวสิต (คิวสิตธานี) สยามลอร์ด และสยามเบย์ เป็นต้น เครือโรงแรมที่เป็นของคนไทยจะช่วยลดการไหลออกของเงินไปยังต่างประเทศ และเพื่อพัฒนาให้ธุรกิจโรงแรมสามารถดำเนินงานด้วยคนไทย อันเป็นการลดการพึ่งพิงต่างประเทศลง (ตารางที่ 18)

สำหรับการเลือกเครือโรงแรมของไทยหรือต่างประเทศ จะต้องพิจารณาลาดหลักของโรงแรมนั้นก่อน ถ้าโรงแรมนั้นมีตลาดหลักเป็นคนไทย ส่วนใหญ่ก็จะเลือกเครือโรงแรมของไทย เพราะผู้บริหารเครือส่วนใหญ่หรือทั้งหมดเป็นคนไทย ซึ่งจะทำให้การตลาดคนไทยได้ดีกว่าและที่สำคัญคือ มีการเก็บค่าบริการเครือต่ำกว่าเครือต่างชาติ

ในประเทศไทยบทบาทผู้ประกอบการในธุรกิจโรงแรมเป็นของคนไทยทั้งหมด พบว่าจำนวนห้องโรงแรมในปัจจุบันประมาณ 200,000 ห้อง ร้อยละ 95 ของทั้งหมดมีคนไทยเป็นเจ้าของและจัดการ ที่เหลืออีกร้อยละ 5 หรือประมาณ 10,000 ห้อง จะมีชาวต่างชาติเข้ามาเกี่ยวข้องในการจัดการ โดยบทบาทของชาวต่างชาติปรากฏอยู่ในโรงแรมระดับ deluxe เช่น Holiday Inn, Best Western ฯลฯ ^(๑)

สาเหตุที่โรงแรมระดับ deluxe มักจะเลือกเครื่องจากต่างประเทศ เพราะมีตลาดนักท่องเที่ยวต่างประเทศเป็นหลัก ซึ่งเครื่องต่างประเทศจะมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก และมีเครื่องขายอยู่ทั่วโลก จึงสามารถกระทำการตลาดได้กว้างขวางกว่า นอกจากนี้การให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกได้มาตรฐาน ^(๒) ถึงแม้ว่าจะมีค่าใช้จ่ายการบริหารเครื่องที่สูงก็ตาม ในขณะที่โรงแรมระดับรองลงมานิยมเลือกใช้เครื่องของไทย เพราะมีตลาดนักท่องเที่ยวในประเทศเป็นหลัก

นอกจากนี้การบริหารโรงแรมแล้วยังมีการรวมตัวกันเองระหว่างโรงแรม (ซึ่งส่วนใหญ่เป็นระดับ 2-3 ดาว) ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด โดยทำการตลาดร่วมกันเพื่อลดต้นทุนบางอย่าง เช่น การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ^(๓)

ทางด้านสัดส่วนการถือหุ้น บทบาทของชาวต่างชาติยังคงเป็นไปในสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 49 ไม่ว่ากิจการนั้นจะได้รับการส่งเสริมการลงทุนหรือไม่ก็ตาม ซึ่งต่างจากธุรกิจทางด้านบริการอื่น ๆ ที่ชาวต่างชาติถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 49 ที่รัฐบาลได้กำหนดไว้

^(๑) จากการสัมภาษณ์

^(๒) "เช่นโรงแรมคานาเข้าไทยหวังเพิ่มกิจการท่องเที่ยว" กรุงเทพธุรกิจ (9 ตุลาคม 2538)

หน้า 5-6

^(๓) จากการสัมภาษณ์

3.3.3 การแข่งขันและภาวะธุรกิจโรงแรมในปัจจุบัน

สภาพของธุรกิจโรงแรมในปัจจุบันยังคงประสบปัญหาทางด้านของการมีจำนวนห้องพักไม่สอดคล้องกับจำนวนนักท่องเที่ยว กล่าวคือ มีจำนวนห้องพักสูงกว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทย ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากในช่วงปี พ.ศ. 2532 เป็นช่วงที่ภาวะการท่องเที่ยวของไทยแจ่มใสมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว คือเฉลี่ย 20 % ต่อปี ซึ่งสูงกว่าการขยายตัวของปริมาณห้องพักโรงแรมที่อยู่ในอัตรา 8 % ต่อปี ทำให้ปริมาณห้องพักของโรงแรมไม่เพียงพอต่อความต้องการ จากสถานการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดแรงจูงใจในการลงทุนขยายจำนวนห้องพักของโรงแรมที่มีอยู่เดิม และการก่อสร้างโรงแรมขึ้นมาใหม่ ในช่วงปี พ.ศ. 2533-2536 ทำให้มีห้องพักเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ย 11 % ต่อปี ในขณะที่จำนวนห้องพักขยายตัวอย่างรวดเร็ว ภาวะการท่องเที่ยวของไทยกลับซบเซาตั้งแต่ปลายปี 2533 เนื่องจากสาเหตุหลายประการทั้งจากภายนอก และภายในประเทศ สาเหตุจากภายนอกประเทศ ได้แก่ ภาวะเศรษฐกิจโลกที่ซบเซาตั้งแต่สงครามอ่าวเปอร์เซีย การเกิดเศรษฐกิจถดถอยในประเทศสหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในไทยมาก ประกอบกับการแข่งขันอย่างรุนแรงในการดึงดูดนักท่องเที่ยวของประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคนี้ เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ ส่วนสาเหตุจากภายในประเทศเกิดจากปัจจัยการเมือง เช่น การปฏิวัติในเดือนกุมภาพันธ์ และเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ รวมทั้งภาพพจน์ของไทยในทางลบ เช่น การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ เป็นต้น สถานการณ์เช่นนี้ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศไม่ขยายตัวในอัตราที่สูงเท่าที่คาดไว้ ส่งผลให้จำนวนห้องพักโรงแรมของไทยอยู่ในภาวะล้นตลาดหรือมีมากกว่าความต้องการ อัตราเข้าพักโรงแรมโดยเฉลี่ยของโรงแรมทั่วไปลดลงจากที่เคยสูงถึงร้อยละ 70-80 ในช่วงที่ภาวะการท่องเที่ยวขยายตัวเหลือเพียงประมาณร้อยละ 50-60 ในปี 2536

ธุรกิจโรงแรมในไทยจึงเกิดจากการแข่งขันทางการตลาดอย่างรุนแรง ทั้งระหว่างโรงแรมเก่าด้วยกันเองและจากโรงแรมที่เกิดขึ้นใหม่ บรรดาผู้ประกอบการโรงแรมต่าง ๆ จึงต้องเปลี่ยนเป้าหมายการตลาดและมีกลยุทธ์ส่งเสริมการขายใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ทั้งนี้ เพื่อให้กิจการตนสามารถอยู่รอดได้โดยโรงแรมต่าง ๆ ได้เปลี่ยนมาเน้นตลาดคนไทยมากขึ้น เพื่อทดแทนตลาดนักท่องเที่ยวต่างประเทศซึ่งเป็นตลาดหลักในอดีต และส่งเสริมการขายด้านอาหารและเครื่องดื่มในส่วนของการจัดเลี้ยง ประชุม เพื่อทดแทนรายได้จากห้องพักที่ลดลง นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศโดยร่วมมือกับบริษัททัวร์และ

สาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ราคาถูกลง^(๔) การตัดราคาห้องพักรับรองเป็นกลยุทธ์ที่นิยมนำมาใช้ใน สถานการณ์เช่นนี้เพื่อต้องการเพิ่มอัตราการเข้าพักโรงแรมของตน ทำให้อัตราค่าห้องพักของโรงแรม ระดับ 4-5 ดาวในกรุงเทพฯ เหลือคืนละไม่เกิน 2,500 บาท และโรงแรมระดับ 3 ดาว เหลือเพียงคืนละ 1,200-1,500 บาท ในสภาวะการณ์เช่นนี้ทำให้โรงแรมที่มีการบริหารและ จัดการโดยชาวต่างชาติเสียเปรียบคนไทย เพราะค่าใช้จ่ายในส่วนนี้สูงกว่ามาก

นอกจากปัญหาการแข่งขันการตลาดที่รุนแรงแล้ว บทบาทชาวต่างชาติเข้ามาแทรก- ถิ่นมีปัญหาระหว่างคนและคนจนเกิดปัญหาการดึงตัวบุคลากรระหว่างโรงแรม ทำให้โรงแรม ต่าง ๆ ต้องพึ่งพาเช่นบริหารโรงแรมกันมากขึ้น ธุรกิจเช่นบริหารโรงแรมในไทยจึงมีการขยายตัว อย่างมาก ซึ่งมีทั้งเช่นบริหารโรงแรมจากต่างประเทศที่ซื้อหรือเช่าเข้ามาในไทย เช่นของ คนไทยที่เกิดจากการขยายการค้าเงินจากโรงแรมเก่าที่มีชื่อเสียง (เช่น โรงแรมในเครือ ศุภิสิตธานี) และที่เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์ทางด้านโรงแรม (ตาราง ที่ 18)

ผลประกอบการของโรงแรมโดยทั่วไปในสถานการณ์เช่นนี้อยู่ในเกณฑ์ไม่ดี^(๕) รายได้ ของโรงแรมส่วนมากในปี 2536 ลดลงต่ำกว่ารายได้ปี 2535 ประมาณร้อยละ 10 ถึงแม้ว่าจะมี รายได้ทางด้านอาหารและเครื่องดื่มมาเสริมบ้างก็ตาม แต่รายได้หลักจากอัตราเข้าพักลดลงและ ราคาห้องพักลดลงจากผลของการตัดราคา ธุรกิจโรงแรมที่สามารถอยู่รอดได้ในสถานการณ์เช่นนี้ จะต้องมีส่วนปันการลงทุนที่ต่ำ เนื่องจากธุรกิจโรงแรมโดยทั่วไปจะต้องประสบกับการขาดทุน อย่างน้อย 4-5 ปี หลังเริ่มกิจการ และมีระยะเวลาคืนทุนไม่ต่ำกว่า 10 ปี เพราะต้องใช้ เงินลงทุนเริ่มต้นสูงมาก (อย่างน้อยประมาณ 200-300 ล้านบาท)^(๖) โรงแรมที่เริ่มเปิดกิจการ ใหม่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงแรมที่เปิดในช่วงที่ภาวะการท่องเที่ยวชะงักจะมีระยะเวลา คืนทุนนานกว่าโรงแรมเก่าที่เปิดกิจการมาแล้วหลายปี โรงแรมใหม่เหล่านี้มักจะประสบปัญหา ขาดทุนที่รุนแรงกว่าและมีโอกาสที่จะเลิกกิจการได้มากกว่า ทำให้เกิดการซื้อกิจการโรงแรมที่มี ปัญหาเหล่านี้เพราะสามารถซื้อได้ในมูลค่าที่ต่ำกว่าภาวะปกติ การซื้อกิจการโรงแรมที่มีปัญหานี้ มีทั้งซื้อเพื่อหวังผลจากกิจการโรงแรมในระยะยาว และซื้อเพื่อเก็บไว้รอวันมูลค่าที่สูงในช่วงที่ ภาวะท่องเที่ยวมีการขยายตัวสูงอีกครั้ง

^(๔) "ธุรกิจโรงแรมวิกฤตหนัก" กรุงเทพธุรกิจ (11 มิถุนายน 2536), หน้า 7-8

^(๕) "สัมภาษณ์ คุณหญิงชนิดดี ปิยะอุบล, ประธานกรรมการบริหารและกรรมการผู้จัดการโรงแรมและ รีสอร์ทในเครือศุภิสิตธานี," กรุงเทพธุรกิจ (11 มิถุนายน 2536), หน้า 7

3.4 ผลกระทบจากการเปิดธุรกิจโรงแรมตามความตกลง GATS

จากการศึกษาในส่วนของการเปิดธุรกิจโรงแรมพบว่า ในด้านสัดส่วนจำนวนห้องพักโรงแรมในไทย ทั้งหมดต่อการมีส่วนเกี่ยวข้องของชาวต่างชาติในการเป็นเจ้าของ และบริหารนั้น พบว่ามีสัดส่วนที่น้อยมาก เนื่องจากชาวต่างชาติเข้ามาเป็นเจ้าของ หรือบริหารโรงแรมเกือบทั้งหมดเป็นโรงแรมในระดับ Deluxe ส่วนโรงแรมในระดับอื่น ๆ ยังคงเป็นของคนไทยและบริหารโดยคนไทย

ธุรกิจการโรงแรมของไทยในปัจจุบัน เริ่มมีการพัฒนาก้าวหน้าถึงขั้นมีแผนการบริหารของตนเอง และเริ่มมีการลงทุนในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงกับไทย เช่น อินโดจีน และอาเซียน (อินโดนีเซีย) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสามารถทางเทคโนโลยีในธุรกิจนี้ของไทยที่สามารถที่จะแข่งขันได้ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันผู้ประกอบการยังเสียเปรียบในด้านชื่อเสียงของแผนการบริหารโรงแรมขนาดใหญ่จากต่างชาติที่รู้จักกันทั่วโลก ซึ่งเช่นบริหารจากต่างชาตินี้จะได้เปรียบทั้งในเรื่องของทุนและการจัดการ Network ของโรงแรม ทั้งนี้เนื่องจากธุรกิจการบริหารโรงแรมของไทยนั้น เริ่มต้นช้ากว่าของต่างประเทศ

การลงทุนของธุรกิจโรงแรมจากต่างประเทศทั้งหมดในไทย เป็นการลงทุนในรูปของการร่วมทุน (Joint Ventures) เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากกฎหมาย ปว.281 ที่ยังคงควบคุมสัดส่วนการถือหุ้นในการลงทุนจากต่างชาติในไทย อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าชาวต่างชาติจะไม่มีโอกาสในการถือหุ้นทั้งหมดในการลงทุนธุรกิจโรงแรม แต่ในด้านการบริหารแล้ว ในกรณีที่ร่วมทุนกับต่างชาตินั้นมักจะให้ชาวต่างชาติเป็นผู้บริหารกิจการโรงแรม หรือแม้กระทั่งในกรณีที่โรงแรมนั้นจะเป็นของผู้ถือหุ้นหรือนักลงทุนไทยทั้งหมด กฎหมายได้เปิดช่องให้สามารถที่จะจ้างผู้บริหารจากต่างชาติได้ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าในปัจจุบันกฎหมายไทยควบคุมบทบาทชาวต่างชาติได้เฉพาะสัดส่วนการถือหุ้นเท่านั้น แต่ไม่ได้ครอบคลุมไปถึงบทบาทในการบริการซึ่งแตกต่างไปจากอุตสาหกรรมอื่น ๆ

ผลกระทบของการเปิดตลาดเสรีตาม GATS นั้น ในด้านความคิดเห็นของผู้ประกอบการพบว่า ประเทศไทยคงจะไม่ได้ผลประโยชน์เพิ่มขึ้นจากการเปิดเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของเทคโนโลยี (Technology Transfer) นอกจากนี้ยังคาดว่าไม่น่าจะมีการลงทุนใหม่ หรือเกิดกรณี Take Over จากต่างชาติในธุรกิจโรงแรมไทยในช่วงระยะเวลาอันใกล้นี้ ทั้งนี้เนื่องจากภาวะการท้องถื่นที่ซับซ้อนในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาจนเกิดภาวะห้องพักโรงแรมล้นตลาด (Over Supply) ในขณะที่ ภาวะพิจารณาในด้านภาพรวมของการท้องถื่นในประเทศไทยแล้ว

ประเทศไทยยังคงมีศักยภาพสูง ในการขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยว เนื่องจาก มีสถานที่ท่องเที่ยว และศิลปวัฒนธรรมไทยอีกมาก ดังนั้น ผู้ประกอบการเป็นห่วงว่าผลประโยชน์ที่เกิดจากการลงทุนจะตกเป็นของบริษัทต่างชาติ

สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทำการศึกษา นั้น มีความคิดเห็นค่อนข้างสอดคล้องกับผู้ประกอบการในกรณีของ Technology Transfer ในธุรกิจนี้คงจะมีไม่มากนัก และในด้านของการจองห้องพักโรงแรมไทยจากต่างประเทศ โรงแรมของคนไทยก็คงจะไม่เสียเปรียบโรงแรมต่างชาติมากนัก เพราะในปัจจุบันโรงแรมของไทยสามารถเข้าร่วมเครือข่ายการจองที่พักโดยใช้อินเทอร์เน็ตได้โดยการสมัครเป็นสมาชิก สำหรับในด้านของการแบ่งปันผลกำไรกันนั้นถ้ามีการเปิดเสรีในธุรกิจนี้ ในกรณีของการลงทุนจากต่างชาติร้อยละ 100 ถึงแม้ว่าไทยจะต้องสูญเสียเงินตราต่างประเทศไปน้อยกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับไปบ้าง แต่ถ้ามองในแง่ของการจ้างงาน และการขยายตัวของห้องพักก็คงจะไม่เป็นปัญหา เพราะอย่างไรก็ตามยังต้องใช้แรงงานที่เป็นคนไทยในการดำเนินกิจการ

ถ้าการเปิดเสรีจากผลของ GATS ในธุรกิจโรงแรมในสถานการณ์เช่นปัจจุบันแล้วการแข่งกันคงจะไม่เพิ่มมากนัก แต่ถ้าธุรกิจการท่องเที่ยวเริ่มฟื้นตัว และเศรษฐกิจโลกดีขึ้นเรื่อย ๆ ก็คงจะทำให้การลงทุนในธุรกิจนี้มีมากขึ้น และการแข่งขันจากต่างประเทศก็คงจะเริ่มรุนแรงมากขึ้นกว่าในปัจจุบัน ดังนั้น การเปิดเสรีของภาคการค้าและบริการในส่วนธุรกิจการโรงแรมนั้นคงมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมนี้น้อยมาก

3.5 ธุรกิจนำเที่ยว (Tour Operator Services)

บริษัทนำเที่ยวเป็นธุรกิจที่จัดการ วางแผนการท่องเที่ยวและขายบริการนั้นแก่ผู้เดินทางหรือนักท่องเที่ยวโดยตรง หรือขายผ่านตัวแทนการท่องเที่ยวก็ได้ โครงสร้างอุตสาหกรรมนี้ในประเทศไทยมีลักษณะที่มีการแข่งขันสูง ผู้ประกอบการมีจำนวนมาก (ประมาณมากกว่า 500 บริษัท) และแต่ละหน่วยธุรกิจมีลักษณะเป็นกิจการขนาดเล็ก

ธุรกิจการนำเที่ยวนี้สามารถแบ่งออกได้เป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 ประเภท ดังนี้ ^(๑)

^(๑) ในบางครั้งบริษัทนำเที่ยวหนึ่ง ๆ อาจจะดำเนินกิจการทั้ง 3 ลักษณะพร้อม ๆ กันได้

การประกอบกิจการธุรกิจนำเที่ยว นั้น ตามกฎหมายได้สงวนไว้ให้กับผู้ที่ถือสัญชาติไทย หรือ นิติบุคคลที่มีต่างชาติถือหุ้นได้แต่ต้องต่ำกว่าครึ่งหนึ่ง สำหรับในทางปฏิบัตินั้นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่ามีบริษัทนำเที่ยวหลายบริษัทที่มีต่างชาติเป็นเจ้าของ 100 % ปัญหาเช่นนี้ส่วนใหญ่เกิดขึ้น จากการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวที่เป็น In-Bound ส่วนบริษัทที่เป็น Out-Bound และ Domestic Tour นั้นไม่มีปัญหาในเรื่องนี้ การที่บริษัทนำเที่ยวต่างชาติมีแนวโน้มที่จะเข้ามา แข่งขันมากขึ้นมีเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่นิยมการท่องเที่ยวเป็นกลุ่ม (Group Tour) และมีอายุอยู่ในเกณฑ์สูง (35 ปีขึ้นไป) เนื่องจากมีปัญหาในเรื่องของภาษา สภาพความเป็นอยู่ วัฒนธรรม และความเป็นชาตินิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวชาวเกาหลีใต้หวัน และญี่ปุ่น (ตารางที่ 15) แสดงให้เห็นว่าในปี 2538 นักท่องเที่ยวชาวเกาหลีร้อยละ 81 เข้ามา ในรูปของกลุ่มทัวร์ และนักท่องเที่ยวร้อยละ 78 มีอายุสูงกว่า 35 ปี สำหรับนักท่องเที่ยว ชาวไต้หวันนั้นร้อยละ 72 เข้ามาในรูปของกลุ่มทัวร์และร้อยละ 64 อายุ 35 ปีขึ้นไป ส่วนนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยในปัจจุบันมีสัดส่วนเข้ามาในรูป ของกลุ่มทัวร์ร้อยละ 53 และร้อยละ 58 มีอายุสูงกว่า 35 ปี ดังนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้น จากการแข่งขันจากบริษัทต่างชาติมักจะเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินี้ จากข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่าบริษัททัวร์ (Inbound) ที่มีต่างชาติถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 49 ตามกฎหมายนั้นมีประมาณ ร้อยละ 30-40 โดยที่ส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่มีสัญชาติเกาหลี ไต้หวัน และญี่ปุ่น ตามลำดับ นักท่องเที่ยวจาก 3 ประเทศนี้คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 24 ของบริษัท นักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมดที่เข้ามาในประเทศไทย หรือมีจำนวนประมาณ 1.4 ล้านคนในปี 2538 นักท่องเที่ยวจากประเทศเหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเกาหลี และไต้หวัน เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงมีแนวโน้มที่จะท่องเที่ยวต่างประเทศมากขึ้น เพราะ ภาวะเศรษฐกิจในประเทศเหล่านี้มีความเจริญเติบโตสูง และมีแนวโน้มที่ประชาชนจะมีรายได้ สูงขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาอัตราการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวจาก เกาหลีและไต้หวัน อยู่ในอัตราร้อยละ 24 และร้อยละ 10 ตามลำดับ

3.6 ผลกระทบจากการเปิดธุรกิจนำเที่ยวตามความตกลง GATS

ในส่วนของบริษัทนำเที่ยวนี้ส่วนที่จะไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการเปิดเสรีตาม GATS ก็คือทัวร์ภายใน ประเทศ (Domestic) เพราะบริษัทต่างชาตินั้นเข้ามาแข่งขันกับคนไทยได้ยาก เนื่องจากลักษณะ บริการและสนิมที่แตกต่างกันในการให้บริการท่องเที่ยวที่เป็น Out-Bound นี้ ในปัจจุบันคงจะยัง

ไม่เกิดปัญหามากนัก ทั้งนี้เพราะคนไทยในปัจจุบันยังออกไปต่างประเทศจำนวนไม่มากนัก แต่ในอนาคตนั้นการออกไปท่องเที่ยวต่างประเทศคงจะสูงขึ้นเป็นลำดับ หากบริษัทของคนไทยไม่สามารถพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้น และมีสาขาออกไปต่างประเทศแล้วก็อาจจะผลทำให้เสียเปรียบจากบริษัทต่างชาติได้ เพราะบริษัทต่างชาติจะมีสาขาในประเทศต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก

สำหรับ In-Bound นั้น จะได้รับผลกระทบจากการเข้ามาแข่งขันจากต่างประเทศด้านการเปิดเสรี ถึงแม้ว่าในปัจจุบันบริษัทต่างชาติเป็นเจ้าของ 100 % เข้ามาแข่งขันแล้วก็ตาม จากโครงสร้างอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันสูง และผู้ประกอบการเป็นรายเล็กจึงทำให้การแข่งขันของบริษัทไทยนั้นอยู่ในฐานะเสียเปรียบบริษัทต่างชาติที่มีทุนสูงกว่า และเป็นบริษัทที่ใหญ่กว่ามีสาขามากมายในส่วนต่าง ๆ ของโลก สิ่งหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาได้ก็คือ การพยายามให้ผู้ประกอบการรายย่อยเหล่านี้รวมกลุ่มกัน เพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น อย่างไรก็ตามบุคลากรและเครือข่ายของบริษัทต่างประเทศก็ถึงจำเป็นที่จะต้องใช้บุคลากร และเครือข่ายที่เป็นคนไทย ดังนั้น ในส่วนของอุตสาหกรรมจึงไม่ถูกผลกระทบจากการเปิดตลาด

3.7 มัคคุเทศก์

มัคคุเทศก์เป็นบุคคลที่นำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ โดยที่ได้รับความตอบแทนจากการกระทำดังกล่าว บุคคลที่จะถือเป็นมัคคุเทศก์จะต้องมีคุณสมบัติครบถ้วน 3 ประการ ดังนี้

1. เป็นบุคคลที่นำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ
2. เป็นบุคคลที่ให้ความรู้ คำอธิบาย เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่ตนนำ
3. การกระทำตามข้อ 1 และ 2 เพื่อให้ได้รับผลตอบแทน

บุคคลที่จะเป็นมัคคุเทศก์ได้ถูกต้องตามกฎหมายจะต้องเป็นคนที่มีสัญชาติไทย และได้รับใบอนุญาตจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ขั้นตอนในการได้ใบอนุญาตนั้นจะต้องผ่านการอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์ที่ได้รับการรับรองจาก ททท. เสียก่อน โดยในปัจจุบันผู้ที่เข้ารับการอบรมนั้นจะต้องมีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำเท่ากับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า แต่อย่างไรก็ตามอาจจะมีข้อยกเว้นสำหรับผู้ที่มิประสงค์ทำงานในสายมัคคุเทศก์มานาน แต่วุฒิการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งมีการเปิดโอกาสบ้างเป็นกรณีพิเศษ โดยที่บุคคลเหล่านั้นจะต้องได้รับการรับรองจากบริษัทที่ตนทำงาน ปัจจุบันมัคคุเทศก์ที่ลงทะเบียนได้ใบอนุญาตของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจำนวนไม่น้อยกว่า 7,500 คน

ในความเป็นจริงเกิดปัญหาการจำแนกบุคคลว่าบุคคลใดเป็นมัคคุเทศก์หรือไม่ ตามคำนิยาม ตามกฎหมายบุคคลที่เป็นมัคคุเทศก์จะต้องมีคุณสมบัติครบทั้ง 8 ประการ ถ้าสถานที่ดังกล่าวไม่เป็น สถานที่ท่องเที่ยว เช่น ร้านซื้อของที่ระลึก, ร้านอาหาร, โรงแรม บุคคลอื่น ๆ ที่มีโฮมมัคคุเทศก์ ก็มีโอกาสในการนำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ดังกล่าว ในปัจจุบันเกิดความสับสนในบทบาทดังกล่าว เนื่องจาก คนนำทัวร์ (Tour Leader or Escort) เริ่มขึ้นเข้ามามีบทบาทนำท่องเที่ยวไปยัง สถานที่ดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีบุคคลทั้งในและต่างประเทศ แอบอ้างเข้ามาดำเนินการ กิจกรรมแทนมัคคุเทศก์ ที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ ผู้ดำเนินการที่เป็นคนในประเทศ และผู้ดำเนินการมัคคุเทศก์ที่เป็นคนต่างประเทศ

กลุ่มคนในประเทศที่ทำหน้าที่แทนมัคคุเทศก์โดยสามารถแยกย่อยออกได้เป็น 2 ประเภทคือ บุคคลที่ทำหน้าที่บางส่วนของมัคคุเทศก์โดยเป็นไปในลักษณะพนักงานขาย (salesman) บริการ นำเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว บุคคลเหล่านี้จะวิ่งออกหาและต่อรองกับกลุ่มนักท่องเที่ยวตาม ท่าอากาศยาน เมื่อมีการตกลงกับกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็จะส่งช่วงต่อไปยังบริษัท นำเที่ยว และมัคคุเทศก์ที่ถูกต้องตามกฎหมายเป็นผู้ทำหน้าที่ต่อไป และบุคคลที่ทำหน้าที่เสมือน เป็นมัคคุเทศก์ โดยเป็นไปในลักษณะบุคคลที่แอบอ้างเข้ามาในรูปแบบบุคคลในสาขาวิชาชีพอื่น ๆ เช่น ครูสอนภาษา ฯลฯ เพื่อติดต่อ ชักชวน นักท่องเที่ยวมาใช้บริการ และเป็นผู้ทำหน้าที่แทน มัคคุเทศก์ทั้งหมด

ส่วนกลุ่มที่เป็นชาวต่างชาตินั้น กลุ่มชาวต่างชาติที่ทำหน้าที่แทนมัคคุเทศก์ โดยแฝงเข้ามา เสมือนนักท่องเที่ยวในกลุ่มท่องเที่ยว โดยมีมัคคุเทศก์ไทยที่ถูกกฎหมายบางคนอยู่ร่วมขบวนทัวร์ เพื่อป้องกันการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ของไทย ชาวต่างชาติเหล่านี้จะทำให้รายได้ของมัคคุเทศก์ ไทยลดลง เนื่องจากทำหน้าที่ในการติดต่อและได้นำนักท่องเที่ยวเข้าไปในสถานที่ตัวแทน มัคคุเทศก์ของไทย อย่างไรก็ตามการเข้ามาของมัคคุเทศก์ประเภทนี้มักจะเป็นคนในแถบ เอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น เกาหลี ใต้หวัน และญี่ปุ่น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่ามัคคุเทศก์ ที่เป็นชาวต่างชาติบางส่วนเข้ามาในประเทศไทย โดยเป็นเจ้าหน้าที่ของบริษัทนำเที่ยวต่าง ๆ ที่ตั้ง สำนักงานอยู่ในประเทศไทย ตารางที่ 14 แสดงให้เห็นถึงรายชื่อบริษัทนำเที่ยวที่มีฝ่ายจัดการ เป็นชาวต่างประเทศ

แม้ว่าการใช้ชื่อตัวแทนดังกล่าวจะเป็นเรื่องที่ไม่สมบูรณ์ เพราะบริษัทที่มีชื่อไทยอาจมี สัดส่วนทุนของต่างประเทศมาก นอกจากนี้บริษัทที่มีตัวแทนฝ่ายจัดการที่เป็นคนไทยก็อาจจะมีสัดส่วน ทุนของต่างประเทศสูงก็ได้ ในขณะที่บริษัทที่มีตัวแทนฝ่ายจัดการเป็นชาวต่างประเทศก็อาจมี ทุนไทยในสัดส่วนสูงก็เป็นไปได้ แต่เนื่องจากเหตุผลที่ว่านี้สัดส่วนทุนมีการจดทะเบียนตามกฎหมาย

ให้ทุนไทยร้อยละ 51 ก็ตาม อำนาจในการตัดสินใจและผู้ออกทุนประกอบการจริง ๆ ก็อาจเป็นของชาวต่างประเทศ ดังนั้น จึงไม่มีดัชนีที่สามารถชี้ได้แน่นอน การนำเสนอรายชื่อตัวแทนฝ่ายจัดการบริษัทจึงน่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่ชี้ว่าในข้อเท็จจริงสาขาตัวแทนการท่องเที่ยว มีการเปิดต่อการเข้ามาของชาวต่างประเทศอย่างค่อนข้างเสรีอยู่แล้ว

3.8 ผลกระทบต่อมีคฤเทศก์อาชีพหากมีการเปิดเสรีตาม GATS

หากมีการเปิดเสรีการค้าบริการในส่วนของการท่องเที่ยวตาม GATS และผลกระทบคงจะไม่มากนักทั้งนี้เพราะในปัจจุบัน ได้มีจำนวนมีคฤเทศก์ต่างชาติที่เข้ามาดำเนินการโดยมีกฎหมายอยู่เป็นจำนวนมากพอสมควร คงจะมีการเข้ามาแข่งขัน แต่อย่างไรก็ตามหากมีการเปิดเสรี และมีคฤเทศก์ต่างชาติควรจะอยู่ภายใต้กฎระเบียบเดียวกับมีคฤเทศก์ที่ถูกกฎหมาย กล่าวคือ จะต้องผ่านการสอบและได้วุฒิบัตรจากสมาคมมีคฤเทศก์อาชีพ นอกจากนี้แล้ว การเปิดเสรีนั้นจะเป็นการเสี่ยงต่อการเสนอภาพพจน์ด้านศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนประวัติศาสตร์ไทยที่ไม่ได้มาตรฐานจากมีคฤเทศก์ชาวต่างประเทศ

ตารางทางเศรษฐศาสตร์

- ตารางที่ 1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product) ปี 2531-2535 ณ ราคาคงที่ปี 2531
- ตารางที่ 2 สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ปี พ.ศ. 2531-2535
- ตารางที่ 3 จำนวนนักท่องเที่ยว ระยะเวลากการพำนักเฉลี่ย และรายได้จากนักท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2525-2536
- ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบรายได้จากการท่องเที่ยวกับรายได้จากสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย ในปี พ.ศ. 2531-2536
- ตารางที่ 5 จำนวนแรงงานทางตรงในอุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2533-2537
- ตารางที่ 6 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2525-2536
- ตารางที่ 7 ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในหมวดที่สำคัญ ในปี พ.ศ. 2531-2535 (ล้านบาท)
- ตารางที่ 8 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาประเทศไทย (แบ่งตามประเทศ) ปี พ.ศ. 2533-2536
- ตารางที่ 9 นักท่องเที่ยวที่สำคัญของไทยในปี พ.ศ. 2535-2536
- ตารางที่ 10 รายละเอียดเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาไทย ในปี พ.ศ. 2534-2536
- ตารางที่ 11 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาจำแนกตามรายเดือน ในปี พ.ศ. 2534-2535
- ตารางที่ 12 จำนวนนักท่องเที่ยวและระยะเวลาพักในเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของไทย ในปี พ.ศ. 2531-2536
- ตารางที่ 13 จำนวนนักท่องเที่ยวที่พักในเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของไทย (แบ่งตามประเทศ) ในปี พ.ศ. 2535
- ตารางที่ 14 แสดงบริษัทนำเที่ยวและตัวแทนฝ่ายจัดการ
- ตารางที่ 15 รูปแบบการท่องเที่ยวและช่วงอายุของนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวัน ในปี พ.ศ. 2536
- ตารางที่ 16 จำนวนและสัดส่วนห้องพักโรงแรมตามภาคต่าง ๆ ในประเทศไทย ปีพ.ศ. 2531-2536
- ตารางที่ 17 จำนวน & สัดส่วนห้องพักของโรงแรมของเมืองสำคัญในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2531-2536
- ตารางที่ 18 เชนบริหารโรงแรมในไทย

ตารางที่ 1

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product) ปี 2531-2535

๒ ราคาคงที่ปี 2531

หน่วย : ล้านบาท

	2531	2532	2533	2534	2535 ^P
เกษตรกรรม	252,348	276,569	268,227	279,493	290,586
เหมืองแร่	26,599	28,277	31,051	36,063	37,968
อุตสาหกรรมการผลิต	403,034	467,632	542,889	606,897	671,339
ก่อสร้าง	74,449	95,554	118,606	130,462	135,038
ไฟฟ้า และน้ำ	35,298	42,259	46,867	51,812	57,392
การคมนาคมและสื่อสาร	118,611	128,754	148,753	157,035	171,277
การค้าส่งและปลีก	266,257	298,919	341,137	364,211	382,671
การธนาคาร ประกันภัย และอสังหาริมทรัพย์	66,220	80,426	108,111	113,106	142,202
ที่อยู่อาศัย	55,416	58,213	60,758	63,181	65,139
การบริหารและการป้องกัน- ประเทศ	56,488	57,277	61,368	64,938	66,562
การบริการ	207,086	218,122	231,839	243,780	250,355
GDP	1,559,804	1,749,952	1,953,382	2,110,978	2,270,527

P : ตัวเลขเบื้องต้น

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 2

สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ปี 2531-2535)

(Share of Gross Domestic Product)

หน่วย : ร้อยละ

	2531	2532	2533	2534	2535 ^P
เกษตรกรรม	18	16	14	13	13
เหมืองแร่	2	2	2	2	2
อุตสาหกรรมการผลิต	26	27	28	29	30
ก่อสร้าง	5	5	6	6	6
ไฟฟ้าและน้ำ	2	2	2	2	3
การคมนาคมและสื่อสาร	7	7	8	7	8
การค้าส่งและปลีก	17	17	17	17	17
การธนาคาร ประกันภัยและ อสังหาริมทรัพย์	4	5	6	5	6
ที่อยู่อาศัย	4	3	3	3	3
การบริหารและการป้องกันประเทศ	4	3	3	3	3
การบริการ	13	12	12	12	11

P : ตัวเลขเบื้องต้น

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 3

จำนวนนักท่องเที่ยว ระยะเวลาก่อนักเฉลี่ย และรายได้จากการท่องเที่ยว ปี 2525-2536

ปี	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	ระยะเวลาก่อนักเฉลี่ย (วัน)	รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	อัตราการ Δ (%)
2525	2,218,429	10.06	4.79	23,879	-
2526	2,191,003	-1.24	4.91	25,050	4.9
2527	2,348,709	7.11	5.47	27,317	9.0
2528	2,438,270	3.80	5.58	31,768	16.3
2529	2,818,082	15.58	5.93	37,321	17.5
2530	3,482,958	23.59	6.06	50,024	34.0
2531	4,230,737	21.47	7.36	78,859	57.6
2532	4,809,508	13.68	7.63	96,386	22.2
2533	5,298,880	10.17	7.06	110,572	14.7
2534	5,086,899	-4.00	7.09	100,004	-9.6
2535	5,136,443	0.97	7.06	123,135	23.1
2536	5,760,533	12.15	8.94	141,433 ^P	14.9 ^P

P : ตัวเลขเบื้องต้น

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4

การเปรียบเทียบผลหารรายได้จากการท่องเที่ยวระหว่างปี 2531-2538

หน่วย : ล้านบาท

2531	2532	2533	2534	2535	2536
การท่องเที่ยว 78,859	การท่องเที่ยว 96,386	การท่องเที่ยว 110,572	การท่องเที่ยว 109,524	การท่องเที่ยว 123,135	การท่องเที่ยว 141,433 ^p
สิ่งทอ 58,627	สิ่งทอ 74,036	สิ่งทอ 84,472	การท่องเที่ยว 100,004	สิ่งทอ 111,837	สิ่งทอ 87,474
ข้าว 34,676	ข้าว 45,462	ข้าว 38,671	คอมพิวเตอร์ 46,471	คอมพิวเตอร์ 55,384	คอมพิวเตอร์ 45,053
สาขาวิชา 27,189	สาขาวิชา 26,423	และส่วนประกอบ	และส่วนประกอบ	และส่วนประกอบ	และส่วนประกอบ
สินค้าปะหลัง 21,844	สินค้าปะหลัง 23,974	ข้าว 27,770	ข้าว 30,516	อัญมณี 36,582	อัญมณี 29,265
น้ำตาล 15,041	น้ำตาล 19,244	สาขาวิชา 23,557	สิ่งปะหลัง 26,681	ข้าว 36,214	ข้าว 23,033
อัญมณี 13,758	อัญมณี 16,419	สินค้าปะหลัง 23,136	แสงสว่างไฟฟ้า 25,760	สิ่งปะหลัง 31,696	อัญมณี 25,539
สิ่งปะหลัง 9,725	สิ่งปะหลัง 16,057	อัญมณี 22,045	สาขาวิชา 24,953	สินค้าปะหลัง 28,611	สินค้าปะหลัง 16,793
ข้าวโพด 9,698	ข้าวโพด 4,093	แสงสว่างไฟฟ้า 21,580	สินค้าปะหลัง 24,368	สาขาวิชา 28,925	สาขาวิชา 21,451
อื่นๆ 9,644	อื่นๆ 2,497	สิ่งปะหลัง 20,454	แสงสว่างไฟฟ้า 23,800	แสงสว่างไฟฟ้า 28,619	แสงสว่างไฟฟ้า 26,081
		รวงข้าว 20,213	อัญมณี 23,433	รวงข้าว 25,582	รวงข้าว 20,021

P : ตัวเลขเบื้องต้น

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 5

จำนวนแรงงานทางตรงในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ปี 2533-2537

ประเภทธุรกิจ	2535		2536		2537	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ธุรกิจโรงแรม	367,448	34.43	392,560	33.60	416,476	33.65
ธุรกิจนำเที่ยว	28,845	2.68	30,226	2.59	31,708	2.58
ธุรกิจร้านอาหาร	285,613	26.76	303,398	25.97	321,183	25.95
ธุรกิจขายของที่ระลึก	104,358	9.78	126,091	10.79	138,029	11.15
ธุรกิจการขนส่ง	45,172	4.23	50,507	4.32	52,704	4.26
ธุรกิจบันเทิงและพักผ่อน	137,495	12.88	142,578	12.21	152,476	12.32
ธุรกิจอื่น ๆ	98,576	9.24	122,816	10.51	125,240	10.12
รวม	1,087,307	100	1,188,176	100	1,237,816	100

หมายเหตุ : ตัวเลขปี 2536 และ 2537 เป็นตัวเลขประมาณการ

ที่มา : A survey of labor force in the tourism industry by School of

Applied Statistics. The National Institute of Development

Administration Submitted to Tourism Authority of Thailand in 1992

ตารางที่ 6

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยว ปี 2525-2536

หน่วย: บาท

ปี	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย
2525	2,248.11
2526	2,328.56
2527	2,128.00
2528	2,334.92
2529	2,233.28
2530	2,370.04
2531	2,532.54
2532	2,626.56
2533	2,955.63
2534	2,772.82
2535	3,393.58
2536	3,196.80

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 7

ค่าใช้จ่ายขององค์กรเพื่อสิ่งแวดล้อมปี 2531-2536 (ล้านบาท)

	2531		2532		2533		2534		2535		2536	
		ร้อยละ		ร้อยละ		ร้อยละ		ร้อยละ		ร้อยละ		ร้อยละ
ค่าหลัก	18,965	24.05	26,114	27.09	25,823	23.35	26,346	26.34	30,143	24.42	40,514	28.15
ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	12,535	15.90	15,644	16.22	16,667	15.07	19,523	19.52	17,202	13.97	24,135	16.77
ค่าวัสดุของใช้หลัก	30,387	38.53	35,537	36.87	42,936	38.83	33,214	33.21	49,476	40.18	44,529	30.94
ค่าเบี้ยประกันภัย	5,234	6.64	4,612	4.79	8,411	7.61	4,721	4.72	9,112	7.40	7,138	4.96
ค่าเดินทางขององค์กร	10,323	13.09	13,232	13.73	14,650	13.25	13,686	13.69	13,791	11.20	22,207	15.43
ภายในประเทศ												
อื่น ๆ	1,415	1.79	1,256	1.30	2,083	1.89	2,515	2.52	3,411	2.77	5,398	3.75
รวม	78,859	100	96,366	100	110,572	100	100,005	100	123,135	100	143,921	100

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 8

นักท่องเที่ยวเดินทางมาประเทศไทย (แบ่งตามประเทศ) ปี 2533-2536

ประเทศ	2533		2534		2535		2536	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวมทั้งหมด	5,298,860	100	5,086,899	100	5,136,443	100	5,760,533	100
เอเชียตะวันออก	3,018,205	58.96	2,980,173	58.19	2,865,083	55.78	3,377,520	58.63
อาเซียน	1,195,120	22.55	1,233,610	24.25	1,157,637	22.54	1,315,555	22.84
บรูไน	7,036	0.13	6,946	0.14	5,230	0.10	4,804	0.08
อินโดนีเซีย	51,282	0.97	52,872	1.04	49,320	0.96	63,325	1.10
มาเลเซีย	751,569	14.18	808,443	15.89	729,453	14.20	829,661	14.40
ฟิลิปปินส์	49,554	0.94	45,285	0.89	49,322	0.96	53,378	0.93
สิงคโปร์	335,679	6.33	320,064	6.29	324,312	6.31	364,387	6.33
จีน	60,810	1.15	75,052	1.48	128,948	2.51	261,739	4.54
ฮ่องกง	382,772	7.22	341,442	6.71	291,170	5.67	265,483	4.61
ญี่ปุ่น	652,299	12.31	559,501	11.00	569,744	11.09	581,809	10.10
เกาหลี	147,655	2.79	179,543	3.53	203,877	3.97	271,256	4.71
ไต้หวัน	503,156	9.50	453,864	8.92	407,298	7.93	524,694	9.11
อื่น ๆ	76,393	1.44	117,161	2.30	106,414	2.08	156,984	2.73
ยุโรป	1,229,957	23.21	1,184,969	23.29	1,268,299	25.08	1,410,510	24.49
ออสเตรเลีย	41,700	0.79	36,639	0.72	34,966	0.68	35,717	0.62
เบลเยียม	26,648	0.50	28,217	0.55	35,677	0.69	41,816	0.73
แคนาดา	31,450	0.59	29,863	0.58	30,117	0.59	31,975	0.56

ประเทศ	2533		2534		2535		2536	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ฟิลิปปินส์	28,006	0.53	27,012	0.53	19,310	0.38	18,700	0.32
ฝรั่งเศส	194,414	3.67	172,945	3.40	193,087	3.76	202,170	3.51
เยอรมัน	243,123	4.59	257,031	5.05	275,506	5.36	320,186	5.56
อิตาลี	108,129	2.04	113,169	2.22	117,846	2.29	126,428	2.19
เนเธอร์แลนด์	63,500	1.20	71,187	1.40	79,906	1.56	76,356	1.33
นอร์เวย์	14,508	0.27	14,691	0.29	16,535	0.32	21,022	0.36
สวีเดน	35,791	0.68	33,972	0.67	36,194	0.70	48,371	0.84
สวิตเซอร์แลนด์	67,405	1.27	69,638	1.37	71,791	1.40	69,411	1.20
สเปน	81,051	1.53	81,310	1.60	83,925	1.63	92,072	1.68
อังกฤษ	227,875	4.30	197,608	3.88	236,468	4.60	249,980	4.34
ออสเตรีย	27,496	0.52	22,534	0.44	19,628	0.38	19,880	0.35
อื่น ๆ	38,861	0.73	29,355	0.59	37,403	0.74	56,426	0.98
อเมริกา	367,778	6.94	326,812	6.42	354,910	6.91	359,726	6.24
อาร์เจนตินา	1,412	0.03	1,671	0.03	1,836	0.04	*	*
บราซิล	3,881	0.07	4,143	0.08	4,264	0.08	8,380	0.15
แคนาดา	68,987	1.30	64,189	1.26	64,878	1.26	59,263	1.03
เม็กซิโก	3,690	0.70	3,567	0.07	3,873	0.08	3,890	0.07
สหรัฐอเมริกา	285,352	5.39	248,441	4.88	274,397	5.34	278,315	4.83
อื่น ๆ	4,456	0.08	4,801	0.10	5,662	0.11	9,778	0.17

ประเทศ	2533		2534		2535		2536	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>เอเชียใต้</u>	267,583	5.05	270,292	5.31	277,051	5.39	231,590	4.02
บังคลาเทศ	44,838	0.85	61,218	1.20	71,027	1.38	36,451	0.63
อินเดีย	128,242	2.42	109,735	2.16	105,203	2.05	105,362	1.83
เนปาล	21,598	0.41	22,113	0.43	16,495	0.32	*	*
ปากีสถาน	47,655	0.90	52,089	1.02	61,102	1.19	50,653	0.88
ศรีลังกา	21,651	0.41	21,590	0.42	19,690	0.38	18,693	0.32
อื่น ๆ	3,599	0.06	3,549	0.08	3,534	0.07	20,441	0.35
<u>โอเชียเนีย</u>	288,209	5.44	229,757	4.52	233,782	4.55	238,245	4.14
ออสเตรเลีย	252,173	4.76	202,627	3.98	267,523	4.04	205,187	3.56
นิวซีแลนด์	32,408	0.61	23,865	0.47	22,401	0.44	29,454	0.51
อื่น ๆ	3,628	0.07	3,265	0.07	3,858	0.07	3,604	0.06
<u>ตะวันออกกลาง</u>	90,218	1.70	79,271	1.56	78,809	1.53	91,587	1.59
อิสราเอล	20,688	0.39	22,701	0.45	21,849	0.43	25,483	0.44
คูเวต	6,071	0.11	8,680	0.17	8,695	0.17	8,200	0.14
ซาอุดีอาระเบีย	16,414	0.31	9,102	0.18	10,852	0.21	11,302	0.20
สหรัฐอาหรับเอมิเรต	12,433	0.23	10,671	0.21	9,356	0.18	12,615	0.22
อื่น ๆ	34,612	0.66	28,117	0.55	28,057	0.54	33,987	0.59

ประเทศ	2533		2534		2535		2536	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แอฟริกา	35,625	0.70	36,910	0.71	38,509	0.76	51,355	0.89
อิสราเอล	4,703	0.09	3,379	0.07	3,637	0.07	4,144	0.07
แอฟริกาใต้	8,428	0.16	9,489	0.19	12,001	0.23	24,405	0.42
อื่น ๆ	23,779	0.46	22,757	0.45	22,871	0.46	22,806	0.40

* : ไม่มีข้อมูล

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 9

นักท่องเที่ยวที่สำคัญของไทย ปี 2535-2536

ประเทศ	2535		2536	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาเลเซีย	729,453	14.2	829,661	14.40
ญี่ปุ่น	568,744	11.09	581,809	10.10
ไต้หวัน	407,293	7.93	524,694	9.11
สิงคโปร์	324,312	6.31	384,387	6.33
เยอรมัน	275,506	5.36	320,186	5.56
สหรัฐอเมริกา	274,397	5.34	278,315	4.83
เกาหลี	203,877	3.97	271,256	4.71
ฮ่องกง	291,170	5.67	265,483	4.61
จีน	128,948	2.51	261,739	4.54
อังกฤษ	236,468	4.60	249,980	4.34
ออสเตรเลีย	207,523	4.04	205,187	3.56
ฝรั่งเศส	193,087	3.76	202,170	3.51
อิตาลี	117,846	2.29	126,428	2.19
รวม	3,959,624	100	4,481,295	100

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 10

รายละเอียดเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาไทย ปี 2534-2536

หน่วย : ร้อยละ

	2534	2535	2536
ความถี่ในการเดินทาง			
เดินทางครั้งแรก	53.22	54.49	52.79
เดินทางซ้ำ	49.78	45.51	46.21
การจัดการเดินทาง			
เดินทางมาด้วยบริษัทนำเที่ยว	42.92	44.47	43.85
จัดการเดินทางด้วยตนเอง	57.08	55.53	56.15
เพศ			
ชาย	65.21	65.47	64.12
หญิง	34.79	34.53	35.88
อายุ			
ต่ำกว่า 15 ปี	4.21	4.15	4.07
15 - 24	10.87	11.40	10.16
25 - 34	29.02	29.98	27.74
35 - 44	23.47	23.70	23.73
45 - 54	17.49	16.51	18.56
55 - 64	10.19	9.74	10.89
ตั้งแต่ 64 ปีขึ้นไป	4.75	4.52	4.85

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายละเอียดเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาไทย ปี 2534-2536

หน่วย : ร้อยละ

	2534	2535	2536
จุดมุ่งหมายในการมาเยือน			
ท่องเที่ยว	88.04	88.61	87.56
ธุรกิจ	9.07	8.61	9.27
ประชุม	0.74	0.62	0.75
ราชการ	0.62	0.47	0.82
อื่น ๆ	1.53	1.69	1.60
ที่พักแรมในประเทศไทย			
โรงแรม	97.94	98.10	98.02
บ้านเพื่อน	0.45	0.51	0.71
เกสต์เฮ้าส์	0.40	0.37	0.30
อพาร์ทเมนต์	0.06	0.07	0.04
อื่น ๆ	1.15	0.95	0.89

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 11

จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาจำนวนตามรายเดือน ปี 2534-2535

	2534		2535	
	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	ร้อยละ	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	ร้อยละ
มกราคม	438,001	8.61	444,113	8.65
กุมภาพันธ์	411,756	8.09	511,141	9.95
มีนาคม	397,087	7.81	418,541	8.14
เมษายน	395,813	7.78	427,260	8.31
พฤษภาคม	368,053	7.24	311,578	6.07
มิถุนายน	386,351	7.60	330,752	6.44
กรกฎาคม	424,701	8.35	392,196	7.64
สิงหาคม	470,982	9.26	471,934	9.19
กันยายน	374,480	7.36	365,812	7.12
ตุลาคม	416,348	8.18	434,847	8.46
พฤศจิกายน	473,179	9.30	492,946	9.60
ธันวาคม	530,148	10.42	535,523	10.43
รวม	5,066,899	100	5,136,443	100

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 12

จำนวนนักท่องเที่ยวและระยะเวลาพักในเมืองท่องเที่ยวที่นำร่องของไทย ปี 2531-2536

เมืองท่องเที่ยว	ปี	2531	2532	2533	2534	2535	2536
<u>กรุงเทพมหานคร</u>	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	4,884,951	3,811,145	3,758,652	4,952,208	5,176,273	6,021,138
	ระยะเวลาพัก (วัน)	2.46	2.39	2.49	2.67	2.39	*
<u>เชียงใหม่</u>	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	945,879	1,081,507	1,136,362	1,145,354	1,128,544	907,840
	ระยะเวลาพัก (วัน)	2.77	2.98	3.65	3.21	2.23	*
<u>พัทลุง</u>	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	1,727,025	1,892,201	1,581,303	1,462,590	1,456,942	1,128,871
	ระยะเวลาพัก (วัน)	3.43	3.97	3.99	4.15	4.36	*
<u>ภูเก็ต</u>	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	726,173	810,014	1,064,283	1,021,140	1,436,283	1,359,000
	ระยะเวลาพัก (วัน)	4.44	5.17	4.87	4.32	4.38	*
<u>หาดใหญ่</u>	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	1,169,655	1,315,119	1,386,778	1,240,237	1,019,184	*
	ระยะเวลาพัก (วัน)	2.03	1.94	1.97	1.96	1.95	*
<u>สุโขทัย-ลพ</u>	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	264,457	279,873	305,082	313,501	297,943	*
	ระยะเวลาพัก (วัน)	1.38	1.72	1.34	1.44	1.76	*

* : ไม่มีข้อมูล

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 13

จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของไทย (แบ่งตามประเทศ) ปี 2535

หน่วย : คน

	กรุงเทพ	เชียงใหม่	พัทลุง	ภูเก็ต	หาดใหญ่	สุโขทัย-ลพ	เกาะสมุย
ไทย	553,648	273,210	417,574	273,552	437,995	4,428	178,408
สหรัฐอเมริกา *	328,250	72,637	73,971	36,942	2,680	3	27,304
แคนาดา	71,307	13,577	18,077	11,098	587	0	5,645
ออสเตรเลีย	24,860	5,373	23,085	15,224	310	0	10,553
เบลเยี่ยม	40,181	16,155	19,040	7,391	222	0	1,549
เดนมาร์ก	33,248	7,735	16,849	9,499	314	0	2,340
ฝรั่งเศส *	236,258	160,221	46,665	36,773	838	0	20,240
เยอรมัน *	362,196	96,565	255,662	113,385	2,214	8	84,870
อิตาลี	158,904	20,882	43,150	87,098	384	0	25,137
เนเธอร์แลนด์	89,821	18,475	24,495	23,522	82	0	4,627
สวีเดน	71,656	11,304	31,492	50,917	178	0	18,116
สวีทเซอร์แลนด์	116,264	31,092	36,451	49,315	435	0	35,582
อังกฤษ	264,528	40,051	87,152	58,958	1,131	113	28,637
ตะวันออกกลาง *	87,303	6,098	88,749	2,278	379	0	2,395
ออสเตรเลีย	257,287	29,033	34,412	39,191	2,757	5	16,101
ฮ่องกง	147,659	21,341	44,098	42,364	1,716	0	3,500
ญี่ปุ่น *	1,060,338	49,196	50,564	171,741	6,560	16	6,598
นิวซีแลนด์	32,510	6,150	8,174	4,205	201	0	3,305
ไต้หวัน	279,080	8,960	29,663	228,053	4,524	0	2,210

	กรุงเทพ	เชียงใหม่	พัทลุง	ภูเก็ต	หาดใหญ่	สุโขทัย-ลพ	เกาะสมุย
ชาวเอเชีย	91,215	7,180	11,959	35,396 *	338,463 *	14,844	2,546
สิงคโปร์	149,639	13,823	22,037	59,007 *	210,740	278	3,185
อื่น ๆ	720,131	45,386	73,623	80,378	6,474	62	9,546
รวม	5,176,273	1,128,544	1,456,942	1,436,287	1,019,184	297,942	492,395

* : นักท่องเที่ยวหลักของจังหวัดนั้น

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 14

แสดงบริษัทนำเที่ยว และตัวแทนฝ่ายจัดการ

<u>บริษัทตัวแทน</u>	<u>ตัวแทนฝ่ายจัดการ</u>
Aeroglobal Company Co.,Ltd.	Mr.Collin Mackay
Asian Tours Center Co.,Ltd.	Mr.Andre E.Horner
Caesars Travel Service Co.,Ltd.	Mr.Sang Sok Pok
Compagnie Generale Du Siam Ltd.	Mr.Gerard Duffend
Diethelm Travel Co.,Ltd.	Mr.L.A.Matzig
Dee Jai Tour Co.,Ltd.	Mr.William Ogan
Eastern Service Co.,Ltd.	Mr.N.H.Baum
Fuji Express Co.,Ltd.	Mr.J.M.Wang
G.G.Tour Co.,Ltd.	Mr.Gordon George
G-T German Travel	Mr.Thomas Benes
Grand Express Travel Co.,Ltd.	Mr.Foong S.P.
Hon Thai Co.,Ltd.	Mr.Michael Hon
Jet. Set (Thailand) Co.,Ltd.	Mr.Hans Haensel
K.R.Indersingh Madan (Thailand) & Co.,Ltd.	Mr.Rachpal S.Madan
Metro Mart Co.,Ltd.	Mr.Chower Narula
Ming Travel Co.,Ltd.	Mr.Kim Myung Suk
New Japan Tours (Bangkok) Co.,Ltd.	Mr.Mikio Suzuki
Orient Tours Co.,Ltd.	Mr.Ezio Salamone
Oriental Scenery Co.,Ltd.	Mr.Carlos Ramos Esquilin
Panda Travel Agency Co.,Ltd.	Mr.Toshinobu Omori
Relax Holiday Co.,Ltd.	Mr.Terry Tay

S.M.I.Travel Co.,Ltd.	Mr.Hisao Kikuchi
Thai Ootomo Express Co.,Ltd.	Mr.Liew Yee Nan
Tour Japan Co.,Ltd.	Mr.Lim Seoung Huot
Tour Marketing International Co.,Ltd.	Mr.Akane Otaka
Travel Scope Co.,Ltd.	Mr.Yuji Sasabuchi
Thai Han Travel Co.,Ltd.	Mr.Wan Sun Ung
T.T.B. (Thai Travel Bureau) co.,Ltd.	Mr.J.Kun Lee
Tropic Asia Tours Co.,Ltd.	Mr.Julie Macdonald
Thai Han Travel Service Co.,Ltd	Mr.Won Sun Ung
Tiger Tourist Service Co.,Ltd	Mr.Jim My Tang
Tour East (Thailand) Co.,Ltd.	Mr.Johnny Larsen
View Travel Co.,Ltd.	Mr.George Prader
Woo Joo Travel Co.,Ltd.	Mr.Kim Sung Soo

ตารางที่ 15

รูปแบบการท่องเที่ยวและช่วงเวลาของนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวัน ในปี 3538

	ญี่ปุ่น	เกาหลี	ไต้หวัน
รูปแบบการท่องเที่ยว			
- ผ่านบริษัทนำเที่ยว	53	81	72
- ไม่ผ่านบริษัทนำเที่ยว	47	19	28
อายุ			
- ต่ำกว่า 15 ปี	3	3	5
- 15-24	17	4	9
- 25-34	22	19	27
- 35-44	18	24	25
- 45-54	21	19	15
- 55-64	12	22	16
- 65 ขึ้นไป	7	8	8

ที่มา : การท่องเที่ยวส่วนหนึ่งประเทศไทย

ตารางที่ 16

จำนวนและสัดส่วนห้องฝึกวิชารวมตามภาคต่าง ๆ ในประเทศไทย ปี 2531-2538

	ปี											
	2531		2532		2533		2534		2535		2536 *	
	จำนวน (ห้อง)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวน (ห้อง)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวน (ห้อง)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวน (ห้อง)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวน (ห้อง)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวน (ห้อง)	สัดส่วน (ร้อยละ)
กรุงเทพฯ	38,099	26	37,565	25	41,087	24	45,548	24	48,371	24	58,005	26
ภาคกลางและภาค ตะวันตก	12,290	9	12,713	9	14,012	8	15,202	8	17,159	8	18,085	8
ภาคตะวันออก	22,961	17	26,761	18	32,929	20	37,860	20	43,773	21	46,326	21
ภาคเหนือ	19,428	14	21,275	14	24,586	15	28,140	15	28,838	14	30,945	14
ภาคใต้	31,932	24	36,629	25	42,103	26	48,276	25	51,016	25	51,956	24
ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	13,010	10	13,210	9	13,896	8	15,407	8	15,852	8	16,358	7
รวม	135,720	100	146,153	100	168,595	100	190,453	100	205,009	100	221,655	100

* : ตัวเลขเบื้องต้น

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 17

จำนวน & สัดส่วนห้องสมุดของโรงเรียนของเมืองสำคัญในประเทศไทย ปี 2531-2538

เมือง	ปี											
	2531		2532		2533		2534		2535		2536 *	
	จำนวน (ห้อง)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวน (ห้อง)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวน (ห้อง)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวน (ห้อง)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวน (ห้อง)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวน (ห้อง)	สัดส่วน (ร้อยละ)
กรุงเทพฯ	36,099	27	37,565	25	41,085	24	45,548	24	48,371	24	58,005	26
เชียงใหม่	8,227	6	9,474	6	10,893	6	11,845	6	12,057	6	13,839	6
กาญจนบุรี	1,865	1	2,288	2	2,445	1	2,553	1	2,909	1	2,961	1
พิษณุ	14,297	10	18,097	12	22,005	13	24,414	13	24,957	12	29,999	14
ภูเก็ต	7,988	6	12,259	8	13,160	8	14,912	8	17,355	8	17,426	8
หาดใหญ่	5,779	4	6,233	4	7,107	4	7,501	4	7,693	4	7,910	4
สุโขทัย-ลก	2,021	1	1,993	1	1,993	1	2,133	1	2,133	1	2,313	1
นครราชสีมา	2,224	2	2,141	1	2,124	1	2,893	2	3,030	1	3,216	1
ยะลา	1,995	1	2,114	1	2,416	1	2,333	1	2,972	1	2,911	1
อื่น ๆ	57,002	42	59,261	40	69,123	41	76,181	40	86,102	42	84,229	38
รวม	135,720	100	148,153	100	168,593	100	190,453	100	205,009	100	221,655	100

* : ตัวเลขเบื้องต้น

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 18
 เสนอบริหารโรงงานในไทย

เสนอจากต่างประเทศ	เสนอคนไทย
อินเตอร์คอนติเนนตัล	คูสิต (เครือคูสิตธานี)
แมนคาร์บิน อินเตอร์เนชันแนล	รอยัลบรันเซส (เครือคูสิตธานี)
แซงกรี-ลา	ธานี (เครือคูสิตธานี)
ไฮที้ เซอราตัน	เพลิกซ์ (เพลิกซ์กรุ๊ป)
ฮิลเคอร์อินน์	เฮอริเทจ (ฮิวแมนเฮอริเทจ)
ลี การ์เด็น	อนารี (อิตัลไทย กรุ๊ป)
เคลต้า ไฮเตล แอนด์ รีสอร์ท	อิมพีเรียล (อิมพีเรียลกรุ๊ป)
แอคคอร์กรุ๊ป	รอยัลการ์เด็น (รอยัลการ์เด็นกรุ๊ป)
สวิสไฮเตล	
ไฮนอทอินเตอร์เนชันแนล	
ฮิลตัน	
ฮินรัท	
วีเจนท์	
เลอเมอริเคียน	
รามาดา	

ที่มา : หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ (9 ตุลาคม 2536 และ 13 ตุลาคม 2538)

บทที่ 4

**บทสรุปและแนวทางการเปิดเสรี
ตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ**

บทที่ 4

บทสรุป และแนวทางการเปิดเสรีตาม ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

4.1 สรุปผลการศึกษาทางเศรษฐศาสตร์

ในส่วนของการศึกษาการศึกษา นำเสนอแนวทางในการเปิดเสรีตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ โดยจะนำเสนอในส่วนของการผลทางเศรษฐศาสตร์และส่วนของการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หากจะต้องเปิดเสรีในส่วนของการท่องเที่ยว

สำหรับกิจการโรงแรมนั้น ทางกลุ่มผู้วิจัยมีความเห็นว่าถ้าพิจารณาเฉพาะกรณีของโรงแรมสามารถเปิดเสรีได้ ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันกิจการโรงแรมนั้นต่างชาติสามารถมีบทบาทอย่างกว้างขวาง อาทิ การเข้ามาบริหารโรงแรม และการร่วมทุน (Joint Ventures) แต่ยังไม่สามารถที่จะเป็นเจ้าของกิจการได้ 100 % ในกรณีของธุรกิจการโรงแรมนั้น ในระยะ 3-4 ปีต่อไป หากเปิดเสรีคงจะไม่มีผลกระทบอะไรมากนัก เพราะสถานะธุรกิจการโรงแรมยังมีจำนวนห้องเกินความต้องการของนักท่องเที่ยว ไม่น่าจะมีการเข้ามาครอบครองกิจการ (Take Over) หรือการลงทุนเพิ่มมากนัก แต่หากบรรษัทการท่องเที่ยวอยู่ในสถานะที่ดีและเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวมักจะมาประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ดี อาจทำให้การแข่งขันและการลงทุนจากธุรกิจโรงแรมต่างชาติมีมากขึ้น ซึ่งก็คงจะมีผลกระทบต่อธุรกิจไทยแต่ในส่วนของการจ้างงานนั้นคงจะไม่มีปัญหาอะไร เพราะคงจะต้องใช้เจ้าหน้าที่ บริการต่าง ๆ ที่เป็นคนไทย อย่างไรก็ตามคณะผู้วิจัยเห็นว่า ประเทศไทยก็คงไม่ได้รับผลประโยชน์มากนักจากการเปิดเสรีครั้งนี้ เพราะเทคโนโลยีต่าง ๆ ผู้ประกอบการไทยก็มีความสามารถที่จะเรียนรู้และในปัจจุบันมีเซ็นเป็นของตนเอง เครื่องมือในการจองห้องพักต่าง ๆ ก็สามารถเข้าร่วมกับเครือข่ายต่าง ๆ ได้โดยอิสระ สำหรับทุนที่จะใช้ในกิจการนี้ก็คิดว่าอาจไม่ขาดแคลน ทั้งนี้เพราะการลงทุนส่วนใหญ่ในธุรกิจการโรงแรมก็เป็นของคนไทย และในอนาคตหากได้มีการพัฒนาขึ้นทุนสะสมในประเทศก็คงจะมากขึ้น การต้องการทุนและเทคโนโลยีในด้านนี้ ยิ่งมีความจำเป็นยิ่งขึ้น ผู้ประกอบการในธุรกิจนี้มีความเป็นห่วงในเรื่องของผลประโยชน์ที่จะได้รับตอบแทนจากการลงทุนจากต่างประเทศ เพราะหากปล่อยให้ต่างชาติสามารถเข้ามาลงทุนและเป็นเจ้าของกิจการ 100 % แล้วผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนจะถูกส่งออกไปนอกประเทศทั้งหมด แทนที่จะต้องแบ่งส่วนให้กับผู้ประกอบการคนไทย ในกรณีของการบังคับให้ธุรกิจต้องมีการร่วมทุน

ในการนี้ของบริษัทนำเที่ยว นั้น คาดว่า ในขณะนี้ยังไม่มีความพร้อมในการเปิดเสรีจึงจะต้องใช้เวลาในการปรับตัว (Transition Period) ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้เพราะผู้ประกอบการธุรกิจของไทยยังมีลักษณะโครงสร้างเป็นผู้ประกอบการรายย่อย ใช้ทุนน้อย และมีการแข่งขันสูง ดังนั้น หากเปิดเสรีแล้วจะทำให้เสียเปรียบในการแข่งขันกับบริษัทต่างชาติที่มีขนาดใหญ่ และมีสาขาอยู่เป็นจำนวนหลายแห่งในโลก ถึงแม้ว่าการเปิดเสรีจะไม่มีผลกระทบต่อธุรกิจอื่น ๆ เช่น รถเช่าและการอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับบริษัทนำเที่ยวก็ตาม การทำให้ระยะเวลาในการปรับตัวนี้ เพื่อที่จะให้ธุรกิจสามารถที่จะรวมตัวกันเป็นบริษัทขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อรองรับการแข่งขันจากต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของ In-Bound Tour ที่เข้ามามาก ประเทศเกาหลีใต้ ฮ่องกง และญี่ปุ่น และบางประเทศในทวีปยุโรป เช่น ฝรั่งเศส ส่วนในการนี้ของธุรกิจนำเที่ยวนอกประเทศนั้น (Out-Bound) ถึงแม้ว่าปัจจุบันยังไม่ได้รับผลกระทบแต่ในอนาคตเมื่อเศรษฐกิจของประเทศพัฒนาขึ้น คนไทยนิยมไปท่องเที่ยวต่างประเทศมากขึ้น และมีการเปิดตลาดเสรีอาจทำให้ธุรกิจของไทยแข่งขันกับธุรกิจต่างชาติได้ยากเช่นกัน ส่วนในการนี้ของธุรกิจนำเที่ยวในประเทศคงจะไม่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีนี้ แต่ถ้าจำเป็นต้องเปิดเสรีแล้วรัฐบาลควรจะต้องเข้ามาบทบาทในการช่วยเหลือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการแข่งขันไม่ให้เกิดการตัดราคาในลักษณะของการ Dumping ได้

ในส่วนของมัลดีฟส์นั้น การเปิดเสรีคงจะไม่มีผลกระทบมากนักทั้งนี้เพราะในขณะนี้มีการลักลอบใช้มัลดีฟส์ซึ่งเป็นชาวต่างชาติอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวที่มาในลักษณะของ Group Tour อย่างไรก็ตามการเข้ามาแข่งขันจากมัลดีฟส์ชาวต่างชาติก็คงจะทำให้มัลดีฟส์ชาวไทยขาดรายได้จากการเป็นมัลดีฟส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนี้ของการนำนักท่องเที่ยวไปซื้อของที่ระลึกตามที่ต่าง ๆ นอกจากนี้แล้วผู้ประกอบการในด้านนี้ยังมีความเป็นห่วงในเรื่องความสามารถในการถ่ายทอด และความเข้าใจของมัลดีฟส์ถึงขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย

กล่าวโดยสรุปแล้ว ในการเปิดเสรีตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการในส่วนของการท่องเที่ยว นั้น ในปัจจุบันยังไม่พร้อมที่จะเปิดได้ ทั้งนี้เพราะ การนี้ของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวยังต้องใช้เวลาในการปรับตัว เพื่อให้สามารถแข่งขันกับบริษัทต่างชาติได้อีกระยะหนึ่ง อย่างไรก็ตาม หากจำเป็นต้องเปิดเสรี รัฐบาลน่าจะมีระยะเวลาที่ชัดเจน และมาตรการเสริมเพื่อให้ธุรกิจนำเที่ยวสามารถแข่งขันได้ และมาตรการในการป้องกัน การตัดราคาที่จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของ Anti-Dumping นอกจากนี้แล้วการส่งเสริมให้ธุรกิจโรงแรมและ

การนำเที่ยวของไทยในการขายตัวไปยังตลาดประเทศอินโดจีน น่าจะเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้อุตสาหกรรมนี้มีความเจริญต่อไปในอนาคต เนื่องจากตลาดนี้เป็นตลาดใหญ่ ซึ่งน่าจะเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติโดยทั่วไปประเทศไทยเป็นประตูไปสู่ประเทศเหล่านี้

4.2 สรุปผลการศึกษาทางกฎหมาย

สำหรับในส่วนของกฎหมายนั้น หากจะต้องเปิดเสรีแล้วมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องและต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรง

1. ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 281

บัญชี ข. ท้ายประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 281 หมวด 4 ในเรื่องการประกอบธุรกิจบริการ ซึ่งกำหนดห้ามคนต่างด้าวประกอบธุรกิจ (2) กิจกรรมโรงแรมจะต้องถูกยกเลิกไป

2. พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535

มาตรา 15 (1) (2) ซึ่งกำหนดห้ามผู้ไม่มีสัญชาติไทยประกอบธุรกิจนำเที่ยว และ มาตรา 40(2) ซึ่งกำหนดห้ามผู้ไม่มีสัญชาติไทยประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ต้องยกเลิกไป

3. พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478

แม้พระราชบัญญัติโรงแรม จะไม่ขัดแย้งโดยตรงกับความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการในสาขาการท่องเที่ยว และธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องแต่กฎหมายฉบับนี้ได้ใช้บังคับมานานแล้ว มีบทกำหนดบางประการที่ล้าสมัยและไม่เป็นสากลจึงสมควรปรับปรุงแก้ไขเสียใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน เช่น ควรมีกำหนดประเภทของโรงแรมให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน คือ กำหนดจากราคาค่าห้องพักเป็นหลัก หรือจะใช้มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน โดยกำหนดจากจำนวนห้องพักเป็นหลักก็ได้ โดยจะใช้มาตรฐานเดียวกันกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ควรมีกำหนดในเรื่องมาตรการเพื่อความปลอดภัย การรักษาความสะอาดอนามัย และมาตรการเพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

4. พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521

บัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522 ข้อ 28 ซึ่งกำหนดห้ามคนต่างด้าวทำงานนახหน้าหรือด้านทึบจะต้องถูกยกเลิกไป

กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยย่อ

1. กฎหมายควบคุมมาตรฐานอาชีพและวิชาชีพ

เมื่อมีการเปิดเสรีแล้ว คนต่างด้าวย่อมมีโอกาสที่จะประกอบวิชาชีพเช่นเดียวกับคนไทย ดังนั้น เพื่อเป็นการปกป้องผลประโยชน์ของชาติ และของคนไทยจึงควรมีกฎหมายในเรื่อง การควบคุมมาตรฐานอาชีพ และวิชาชีพต่าง ๆ ขึ้น สำหรับอาชีพหรือวิชาชีพที่ผู้ประกอบการควร เป็นคนไทยและเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงข้อขัดข้องในการฝึกการกีดกันในเรื่องสัญชาติ กฎหมายจึงควร กำหนดคุณสมบัติของบุคคลแทนการกำหนดสัญชาติของบุคคล อาทิเช่นในการประกอบธุรกิจนำเข้า หรือประกอบอาชีพผลิตอุตสาหกรรมที่ควรบัญญัติว่า ผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องอ่าน พูด ฟัง และเขียน ภาษาไทยได้ดี หรือ จะต้องจบการศึกษา หรือได้รับการอบรมจากสถานศึกษาอบรมภาษาในประเทศ หรือตามที่ได้กำหนดไว้เท่านั้น

2. กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา

ก่อนที่จะมีการเปิดเสรี ประเทศไทยควรพิจารณาถึงกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญากับ การค้าบริการด้วย อาทิเช่น เรื่องเครื่องหมายการค้า (Trade Mark) ชื่อทางการค้า (Trade Name) เครื่องหมายบริการ (Service Mark) ตลอดจนสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิต่าง ๆ (Franchising) ทั้งนี้ เพื่อเป็นการปกป้องและคุ้มครองประโยชน์แก่ผู้ลงทุนและผู้ร่วมลงทุน ชาวไทย

นอกจากนี้ หลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีในส่วนของค่าธรรมเนียม (Royalty) ตลอดจน การส่งออก ซึ่งเป็นกำไรและรายได้ไปยังต่างประเทศ ควรจะต้องมีความสอดคล้องและเป็น แนวทางเดียวกันกับการค้าเสรีประเภทบริการ

3. กฎหมายคุ้มครองแรงงาน

ควรมีการกำหนดปรับปรุงแก้ไขในเรื่องค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ กำหนดมาตรฐานสวัสดิภาพ ในการทำงานและสวัสดิการของแรงงานให้เป็นสากลมากขึ้นสำหรับงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ เทคโนโลยีสูงควรมีนโยบายเปิดเสรีแก่คนต่างด้าว ในอาชีพที่แรงงานไทยสามารถทำได้เองใน ทางปฏิบัติควรให้สิทธิแก่คนไทยก่อน

ในส่วนพระราชบัญญัติสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย พ.ศ. 2499 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ใน การช่วยเหลือคนไทยให้ทำงานอาชีพเป็นหลักฐานมากขึ้นและบัญญัติให้สถานประกอบการรับคนงานที่มี สัญชาติไทยเข้ามาทำงานอย่างน้อยเป็นจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด ควรยกเลิกเสียหรือควรถูก จำกัดจำนวนให้น้อยลง เพื่อมิให้เป็นกีดกันคนต่างด้าว

4. กฎหมายป้องกันการผูกขาดและป้องกันการครอบงำกิจการโดยคนต่างด้าว

ภายหลังการเปิดเสรีการแข่งขันทางธุรกิจจะอยู่ในระดับสูงควรต้องเตรียมมาตรการป้องกันการผูกขาดทางธุรกิจโดยคนต่างด้าว เช่น กรณีที่คนต่างด้าวมียานวนเงินทุนสูงเข้ามาดำเนินธุรกิจขนาดใหญ่อันมีลักษณะเป็นการผูกขาด เพราะคนไทยไม่อยู่ในสถานะที่จะทำการค้านั้นได้ นอกจากนี้กฎหมายในส่วนของการเข้าครอบงำกิจการ (Merger and Acquisition) ก็ควรได้รับการพิจารณาด้วยว่าควรมีมาตรการป้องกันแก้ไขการได้มาซึ่งกิจการ (Take Over) โดยคนต่างด้าวได้อย่างไร

5. กฎหมายเกี่ยวกับคนเข้าเมือง

เนื่องจากการเปิดเสรีทำให้จำนวนคนต่างด้าวในประเทศเพิ่มสูงขึ้น การดักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอาจมีมากตามมาด้วย กฎหมายเกี่ยวกับคนเข้าเมืองควรมีที่ป้องกันแก้ไขในเรื่องต่าง ๆ และหรือควรได้รับการตรวจตราอย่างเคร่งครัด เข้มงวดมากขึ้น

ภาคผนวก

สารบัญภาคผนวก

1. 1.1 MTN. GNS/W/120
1.2 MTN/TOUR/W/1/REV 1
2. รายชื่อโรงแรมในกรุงเทพมหานคร แยกแยะตามประเภท โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
3. พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535
4. 4.1 ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281
4.2 พระราชกฤษฎีกา อนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนประกอบธุรกิจที่
กำหนดไว้ในบัญชี ข. พ.ศ.2516
5. 5.1 นรบ.การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521
5.2 พระราชกฤษฎีกา กำหนดงานในอาชีวนและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ.2522
6. นรบ.โรงแรม พ.ศ.2478
7. สนธิสัญญาทางไมตรีและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกา

MULTILATERAL TRADE
NEGOTIATIONS
THE URUGUAY ROUND

RESTRICTED

MTN.GNS/W/120

10 July 1991

Special Distribution

Group of Negotiations on Services

SERVICES SECTORAL CLASSIFICATION LIST

Note by the Secretariat

The secretariat indicated in its informal note containing the draft classification list (24 May 1991) that it would prepare a revised version based on comments from participants. The attached list incorporates, to the extent possible, such comments. It could, of course, be subject to further modification in the light of developments in the services negotiations and ongoing work elsewhere.

GATT SECRETARIAT

UR-91-0074

SERVICES SECTORAL CLASSIFICATION LISTSECTORS AND SUB-SECTORSCORRESPOND-
ING CPC
Section B1. BUSINESS SERVICESA. Professional Services

a. Legal Services	861
b. Accounting, auditing and bookkeeping services	862
c. Taxation Services	863
d. Architectural services	8671
e. Engineering services	8672
f. Integrated engineering services	8673
g. Urban planning and landscape architectural services	8674
h. Medical and dental services	9312
i. Veterinary services	932
j. Services provided by midwives, nurses, physiotherapists and para-medical personnel	93191
k. Other	

B. Computer and Related Services

a. Consultancy services related to the installation of computer hardware	841
b. Software implementation services	842
c. Data processing services	843
d. Data base services	844
e. Other	845+849

C. Research and Development Services

a. R&D services on natural sciences	851
b. R&D services on social sciences and humanities	852
c. Interdisciplinary R&D services	853

D. Real Estate Services

a. Involving own or leased property	821
b. On a fee or contract basis	822

E. Rental/Leasing Services without Operators

a. Relating to ships	83103
b. Relating to aircraft	83104
c. Relating to other transport equipment	83101+83102+
	83105
d. Relating to other machinery and equipment	83106-83109
e. Other	832

F. Other Business Services

a. Advertising services	871
b. Market research and public opinion polling services	864

c. Management consulting service	865
d. Services related to man. consulting	866
e. Technical testing and analysis serv.	8676
f. Services incidental to agriculture, hunting and forestry	881
g. Services incidental to fishing	882
h. Services incidental to mining	883+5115
i. Services incidental to manufacturing	884+885
	(except for 8842)
j. Services incidental to energy distribution	887
k. Placement and supply services of Personnel	872
l. Investigation and security	873
m. Related scientific and technical consulting services	8675
n. Maintenance and repair of equipment (not including maritime vessels, aircraft or other transport equipment)	633+ 8861-8866
o. Building-cleaning services	874
p. Photographic services	875
q. Packaging services	876
r. Printing, publishing	88442
s. Convention services	87909*
t. Other	8790

2. COMMUNICATION SERVICES

A. <u>Postal services</u>	7511
B. <u>Courier services</u>	7512
C. <u>Telecommunication services</u>	
a. Voice telephone services	7521
b. Packet-switched data transmission services	7523**
c. Circuit-switched data transmission services	7523**
d. Telex services	7523**
e. Telegraph services	7522
f. Facsimile services	7521**+7529**
g. Private leased circuit services	7522**+7523**
h. Electronic mail	7523**
i. Voice mail	7523**
j. On-line information and data base retrieval	7523**

The (*) indicates that the service specified is a component of a more aggregated CPC item specified elsewhere in this classification list.

The (**) indicates that the service specified constitutes only a part of the total range of activities covered by the CPC concordance (e.g. voice mail is only a component of CPC item 7523).

k. electronic data interchange (EDI)	7523**
l. enhanced/value-added facsimile services, incl. store and forward, store and retrieve	7523**
m. and protocol conversion information and/or data	n.a.
processing (incl.transaction processing)	843**
n. other	

D. Audiovisual services

a. Motion picture and video tape production and distribution services	9611
b. Motion picture projection service	9612
c. Radio and television services	9613
d. Radio and television transmission services	7524
e. Sound recording	n.a.
f. Other	

E. Other3. CONSTRUCTION AND RELATED ENGINEERING SERVICES

A. <u>General construction work for buildings</u>	512
B. <u>General construction work for civil engineering</u>	513
C. <u>Installation and assembly work</u>	514+516
D. <u>Building completion and finishing work</u>	517
E. <u>Other</u>	511+515+518

4. DISTRIBUTION SERVICES

A. <u>Commission agents' services</u>	621
B. <u>Wholesale trade services</u>	622
C. <u>Retailing services</u>	631+632 6111+6113+6121
D. <u>Franchising</u>	8929
E. <u>Other</u>	

5. EDUCATIONAL SERVICES

A. <u>Primary education services</u>	921
B. <u>Secondary education services</u>	922

C. <u>Higher education services</u>	923
D. <u>Adult education</u>	924
E. <u>Other education services</u>	929
 6. <u>ENVIRONMENTAL SERVICES</u>	
A. <u>Sewage services</u>	9401
B. <u>Refuse disposal services</u>	9402
C. <u>Sanitation and similar services</u>	9403
D. <u>Other</u>	
 7. <u>FINANCIAL SERVICES</u>	
A. <u>All insurance and insurance-related services</u>	812**
a. Life, accident and health insurance services	8121
b. Non-life insurance services	8129
c. Reinsurance and retrocession	81299*
d. Services auxiliary to insurance (including broking and agency services)	8140
 B. <u>Banking and other financial services</u> (excl. insurance)	
a. Acceptance of deposits and other repayable funds from the public	81115-81119
b. Lending of all types, incl., <u>inter alia</u> , consumer credit, mortgage credit, factoring and financing of commercial transaction	8113
c. Financial leasing	8112
d. All payment and money transmission services	81339**
e. Guarantees and commitments	81199**
f. Trading for own account or for account of customers, whether on an exchange, in an over-the-counter market or otherwise, the following:	
- money market instruments (cheques, bills, certificate of deposits, etc.)	81339**
- foreign exchange	81333
- derivative products incl., but not limited to, futures and options	81339**
- exchange rate and interest rate instruments, incl. products such as swaps, forward rate agreements, etc.	81339**
- transferable securities	81321*
- other negotiable instruments and financial assets, incl. bullion	81339**

- g. Participation in issues of all kinds of securities, incl. under-writing and placement as agent (whether publicly or privately) and provision of service related to such issues 8132
- h. Money broking 81339**
- i. Asset management, such as cash or portfolio management, all forms of collective investment management, pension fund management, custodial depository and trust services 8119+**
81323*
- j. Settlement and clearing services for financial assets, incl. securities, derivative products, and other negotiable instruments 81339**
or 81319**
- k. Advisory and other auxiliary financial services on all the activities listed in Article 1B of MTN.TNC/W/50, incl. credit reference and analysis, investment and portfolio research and advice, advice on acquisitions and on corporate restructuring and strategy 8131
or 8133
- l. Provision and transfer of financial information, and financial data processing and related software by providers of other financial services 8131

C. Other

8. HEALTH RELATED AND SOCIAL SERVICES

(other than those listed under 1.A.h-j.)

- A. Hospital services 9311
- B. Other Human Health Services 9319
(other than 93191)
- C. Social Services 933
- D. Other

9. TOURISM AND TRAVEL RELATED SERVICES

- A. Hotels and restaurants (incl. catering) 641-643
- B. Travel agencies and tour operators services 7471
- C. Tourist guides services 7472
- D. Other

10. RECREATIONAL, CULTURAL AND SPORTING SERVICES
(other than audiovisual services)

A. <u>Entertainment services</u> (including theatre, live bands and circus services)	9619
B. <u>News agency services</u>	962
C. <u>Libraries, archives, museums and other cultural services</u>	963
D. <u>Sporting and other recreational services</u>	964
E. <u>Other</u>	

11. TRANSPORT SERVICES

A. <u>Maritime Transport Services</u>	
a. Passenger transportation	7211
b. Freight transportation	7212
c. Rental of vessels with crew	7213
d. Maintenance and repair of vessels	8868**
e. Pushing and towing services	7214
f. Supporting services for maritime transport	745**
B. <u>Internal Waterways Transport</u>	
a. Passenger transportation	7221
b. Freight transportation	7222
c. Rental of vessels with crew	7223
d. Maintenance and repair of vessels	8868**
e. Pushing and towing services	7224
f. Supporting services for internal waterway transport	745**
C. <u>Air Transport Services</u>	
a. Passenger transportation	731
b. Freight transportation	732
c. Rental of aircraft with crew	734
d. Maintenance and repair of aircraft	8868**
e. Supporting services for air transport	746
D. <u>Space Transport</u>	733
E. <u>Rail Transport Services</u>	
a. Passenger transportation	7111
b. Freight transportation	7112
c. Pushing and towing services	7113

d. Maintenance and repair of rail transport equipment	8868**
e. Supporting services for rail transport services	743
F. <u>Road Transport Services</u>	
a. Passenger transportation	7121+7122
b. Freight transportation	7123
c. Rental of commercial vehicles with operator	7124
d. Maintenance and repair of road transport equipment	6112+8867
e. Supporting services for road transport services	744
G. <u>Pipeline Transport</u>	
a. Transportation of fuels	7131
b. Transportation of other goods	7139
H. <u>Services auxiliary to all modes of transport</u>	
a. Cargo-handling services	741
b. Storage and warehouse services	742
c. Freight transport agency services	748
d. Other	749
I. <u>Other Transport Services</u>	
12. <u>OTHER SERVICES NOT INCLUDED ELSEWHERE</u>	95+97+98+99

Core tourism activities according to the draft
Standard International Classification of Tourism Activities
(SICTA)

ILLUSTRATIVE

Retail trade services

- Specialized outlets
 - . Luggage
 - . Travel wear and accessories
 - . Scuba gear, diving equipment
 - . Skiing equipment
 - . Camping, hiking equipment

Souvenir shops

Hotels, camping sites and other commercial accommodations

- Hotels and motels: includes units whose exclusive or main activity consists of providing short-term lodging on a fee basis with or without meals to the general public, including hotels, motor hotels, motels, auto courts, inns and seasonal hotels.
- Resort hotels: includes units whose exclusive or main activity consists of providing transient lodging and food service to the general public, as well as recreational activities primarily for rest and relaxation.
- Casino hotels: includes units whose exclusive or main activity consists of providing transient lodging to the general public and gaming/gambling activities.
- Sporting lodges, ranches, summer camps: includes units whose exclusive or main activity consists of providing transient lodging to the general public and recreational activities such as hunting, fishing, horseback riding, swimming and boating, including sports instructional camps and youth camps, during the summer or year-round.
- Recreational vehicle parks, campgrounds: includes units whose exclusive or main activity consists of providing overnight or short-term sites for recreational vehicles, trailers, campers or tents.

Transport services

Land

- . Long distance tour buses: includes units whose exclusive or main activity consists of providing long distance tour bus operations,

typically providing scenic guided travel, over large areas and even across national borders.

- Water

- . Cruise ships: includes units whose exclusive or main activity consists of providing vessels designed to accommodate large numbers of passengers in a resort setting designed for travel to and through places of scenic interest, where emphasis is placed on the enjoyment of events on-board rather than on speed of arrival at the destination.
- . Inland water passenger transport with accommodations: includes units whose exclusive or main activity consists of providing waterborne travel on inland waterways, lakes and seas, providing facilities for overnight sleeping accommodations.
- . Inland water local tours: includes units whose exclusive or main activity consists of providing local tour services in boats in and around metropolitan harbours or local scenic water areas.

- Air

- . Scheduled passengers air transport
- . Non-scheduled passengers air transport

Travel agents, tour operators and guides

- Tour operators, packagers and wholesalers: includes units whose exclusive or main activity consists of providing the service of designing tours, organizing and arranging them for sale to travellers and tourists through agents. Also those managing tours providing tour services directly to travellers and tourists are included.
- Travel agents: includes units whose exclusive or main activity consists of providing services to travellers and tourists furnishing travel information, advice and planning, arranging tours, accommodation and transportation including furnishing tickets.
- Ticket offices not a part of transport companies: includes units whose exclusive or main activity consists of providing independent ticket offices arranging passage and seating for travellers on air, bus, rail and ships.
- Guides: includes units whose exclusive or main activity consists of providing tourist guide services to travellers and tourists.

Financial intermediation

- Travellers' cheques sales and services: includes units whose exclusive or main activity consists of selling international redeemable drafts

valid only with the holder's own endorsement against his original signature.

- Vacation, travel loans: includes units whose exclusive or main activity consists of extending loans to tourist either in advance of or following the trip.
- Travel insurance: includes units whose exclusive or main activity consists of selling to the general public insurance covering accidental death while travelling away from home.

Tourism-related business activities

- Rental/lease of tourist property: includes units whose exclusive or main activity consists of renting or leasing furnished apartments, rooms, houses, condominiums, cabins and cottages to tourists.
- Arrangement of rental/leases of tourist property: includes units whose exclusive or main activity consists of arranging renting or leasing of tourist residences.
- Tourist property management: includes units whose exclusive or main activity consists of managing residences leased or rented to tourists on behalf of the owners.
- Auto, motorcycle rental: includes units whose exclusive or main activity consists of daily and short-term rental of automobiles, light trucks and motorcycles, all without drivers.
- Recreational vehicle, camper, caravan rental: includes units whose exclusive or main activity consists of daily and short-term rental of campers, trailers and recreational vehicles, all without drivers.
- Rental of watercraft and related: includes units whose exclusive or main activity consists of daily or short-term rental of boats and docking facilities to the general public.
- Tourism research: includes units whose exclusive or main activity consists of economic, sociological, cultural, environment and geographic research on tourism.
- Tourism business and management consultancy services: includes units whose exclusive or main activity consists of expert and professional advice and counselling on the management of tourism businesses.
- Tourism advertising: includes units whose exclusive or main activity consists of preparing and placing advertizing in print, broadcast and outdoor media for tourism businesses on a contract or fee basis.

Restaurants, bars and canteens

- **Bars and other drinking places:** includes units whose exclusive or main activity consists of selling and serving alcoholic beverages with or without food service with or without entertainment, to the general public.
- **Full service restaurants:** includes units whose exclusive or main activity consists of selling and serving prepared foods with or without alcoholic beverages and with or without entertainment, to the general public seated at tables.
- **Fast food restaurants and cafeterias:** includes units whose exclusive or main activity consists of selling prepared foods to the general public at a counter without table service.
- **Institutional food services, caterers:** includes units whose exclusive or main activity consists of serving prepared foods with or without alcoholic beverages in institutional settings e.g. universities, commercial airplanes.
- **Food kiosks, vendors, refreshment stands:** includes units whose exclusive or main activity consists of selling prepared foods to the general public at open-air stands and stalls, either movable or permanent.

Recreational, cultural, sporting and other entertainment activities

- **Amusement parks:** includes units whose exclusive or main activity consists of providing entertainment via amusement parks, theme parks, children's parks, providing rides, amusement devices, shows, foods and related services. Also included are carnivals, rodeos.
- **Other entertainment activities:** includes units whose exclusive or main activity consists of providing entertainment services including ballrooms, discos and the like and other entertainment services.
- **Museums of all kinds and subjects:** includes units whose exclusive or main activity consists of providing museums and museum-like exhibitions in all subject areas, whether charging a fee for entry or open to the public.
- **Nature and wildlife preserves:** includes units whose exclusive or main activity consists of providing services to maintain nature and wildlife preserves for public exhibition.
- **Physical fitness facilities:** includes units whose exclusive or main activity consists of providing facilities for use by the public associated with physical training, exercise, health or relaxation including gymnasiums, steam baths, saunas and spas.

- Operations of recreation parks and beaches: includes units whose exclusive or main activity consists of providing services to maintain for public use recreation parks and beaches, whether public or private, whether for a fee or free to the public. Associated rentals of bathhouses, lockers, chairs, etc. are also included, except as provided by concessionaires.
- Activities related to recreational fishing: includes units whose exclusive or main activity consists of providing recreational fishing services separate from accommodation.
- Gambling and betting operations, casinos: includes units whose exclusive or main activity consists of providing and operating gambling or casino activities for public betting and wagering.
- Operation of recreational fairs and shows: includes units whose exclusive or main activity consists of providing public exhibitions of fairs, shows and events primarily for recreational purposes.

Telecommunications

- Operations of computer reservation networks owned/managed on a private or public basis.

HOTEL IN BANGKOK 1993

GROUP / NAME / RATE	TELEPHONE	FAX	No. of room
GRAND TOTAL (178 HOTELS)			39,674
GROUP 1 (38 Hotels) Over 2,500 Baht			2,718
1 Amari Airport Hotel	588-1020	588-1941	422
2 Amari Boulevard	255-2930	255-2950	250
3 Arnoma Swissotel Bangkok	255-7088	255-3458	403
4 Aola	215-0787-95	215-4380	805
5 Bel-Aire Princess	253-4300	255-8850	180
6 Central Plaza	541-1234	541-1087	607
7 Dusit Thani	238-0450-80	238-8400	525
8 Grand Hyatt Erawan	254-1234	253-5858	400
9 Hilton International	253-0123	253-8509	343
10 Holiday Inn Crown Plaza	238-4300-49	238-5289	725
11 Imperial	254-0023-100	253-3190	370
12 Indra Regent	208-0041	208-0388	450
13 Landmark Hotel Plaza(The)	254-0404	253-4259	418
14 Le Meridien President	253-0444	253-7585	400
15 Mansion Kempinski Bangkok(The)	253-2655	253-2329	127
16 Menam(The)	289-0352-3	291-1048	717
17 Monarch Lee Gardens Bangkok(The)	238-1891	238-1999	448
18 Novotel	255-5888	255-1824	429
19 Oriental	238-0400	238-1939	393
20 Regent Bangkok	251-8127	253-9185	405
21 Royal Garden River Side	478-0022	478-1120	428
22 Royal Orchid Sheraton	234-5599	238-8320	773
23 Shangri-la	238-7777	238-8579	697
24 Siam City	247-0120	247-0178	540
25 Siam Inter-Continental	253-0355-7	253-2275	400
26 Sukhothai	287-0222	287-4980	222
27 Tara	259-2900-19	259-2896-7	200
28 Tawana Ramada	238-0381-8	238-3738	265
GROUP 2 (38 Hotels) 500 - 2,499 Baht			10,548
29 Alexander	377-1740-1	375-2332	308
30 Ambassador	254-0444	253-4123	949
31 Baiyoke	255-0330-39	254-5553	255
32 Bangkok Palace	253-0500-28	253-0558	698
33 Dynasty Bangkok(The)	319-0183-9	318-8536	282
34 Emerald (The)	276-4587	276-4555	700
35 First	255-0111	255-0121	220
36 Fortune Blue Wave	247-8333	245-7028	408
37 Holiday Mansion	255-0099	253-0130	95
38 Hotel Sunroute	248-0011	248-5990	148
39 Impala	258-8612-8	258-8747	200
40 Imperial Queen's Park	261-9000	261-9530-5	700
41 Jade Pavilion	259-9270-9	258-2328	215
42 Mandarin	238-0230-59	237-1820	367
43 Manohra	234-5070	237-7662	230
44 May Flower	212-7098-9	212-3610	118
45 Montien	234-8080	238-5219	500

HOTEL IN BANGKOK 1993

GROUP / NAME / RATE	TELEPHONE	FAX	No. of room
46 Nara	237-0100-39	236-7161	500
47 New Peninsula	234-3910-7	236-6528	110
48 Plaza Hotel	235-1760-79	237-0746	100
49 Quality-Pinnacle	287-3411-8	287-3420	170
50 Rama Gardens	501-0022	501-1025	372
51 Regency Park Pullman International	259-7420-39	255-2626	124
52 Royal River	433-0300	433-5880	454
53 Siam Beverly	275-4397	275-4049	176
54 Siam Plaza	236-5441	236-7567	200
55 Sol Twin Towers	218-9555	218-9544	702
56 Somerset	254-0500-24	254-8534	78
57 Swiss Park	252-0358	254-0078	108
58 Swissotel	236-5045	236-8425	57
59 Tai Pan	200-9888	259-7900	1-6
60 Tarratwan Place	208-2020-39	208-0220	75
61 Tong Poon	218-0020-39	215-0460	160
62 Trinity Place	238-3888	238-3984	109
63 Union Tower	314-1964-73	318-1009	250
64 Windsor	255-0160-5	255-1491	230
Group 3 (28 Hotels)			6,900
1,000 - 1,499 Baht			
65 Arlston	259-0980-9	259-0970	152
66 Bangkok Royal Rose	375-0020	075-0127	216
67 Bangkok Centre	238-4848	238-1862	234
68 Chaleena	639-7101-11	639-7126	283
69 Chaophya Park Hotel & Complex	280-0125	275-9820	404
70 Comport Airport Hotel Bangkok	552-0921	552-8920	160
71 Elizabeth	279-0841-2	271-2539	257
72 Europa Inn	248-5511	248-5529	104
73 Eurosta Mungkorn Wing	275-0060-7	270-2221	204
74 Grace	253-0881-80	253-0680	542
75 Grand China Princess Bangkok	224-9977	224-7999	181
76 Grande Villa	225-7554-92	225-7593	220
77 Jlm Lodge	255-3100	253-8402	75
78 Louis Tavern	551-2194-9	521-3534	120
79 Manhattan	255-0166	255-3481	198
80 Maruay Garden	561-0510-29	679-1182	315
81 Niran Grand	398-0408-7	398-7511	420
82 Promenade(The)	253-4118	254-7707	50
83 P.R. Union Inn	438-0111	409-0506	140
84 Ra-Jah	255-0040-83	255-7100	150
85 Regina	275-0088	275-0099	310
86 Royal City(The)	435-8888	-	400
87 Royal Lake View(The)	246-0227	246-0689	176
88 Royal Plaza	234-7019	234-5402	470
89 Royal Princess Bangkok	201-3088	201-0008	165
90 Stella Palace	251-8255-8	255-5551	220
91 S.D. Avenue	434-0400-30	434-0496	224
92 Tower Inn	237-8300-4	237-8286	140

HOTEL IN BANGKOK 1993

GROUP / NAME / RATE	TELEPHONE	FAX	No. of room
Group 4 (46 Hotels) 600 - 999 Baht			5,495
93 Baron	246-0250	246-4542	60
94 China Town	226-0033	226-1295	80
95 City Inn	252-1552	253-3190	30
96 City Lodge	254-4783	255-7340	35
97 City Lodge	253-7705	225-4887	26
98 Classic Place	255-0404-9	255-4450	287
99 Comfort Inn	251-0745	254-3582	60
* 100 Continental	279-7567	271-3547	122
101 Crystal	276-1030	276-1879	92
* 102 De Ville Palace	630-0580-7	639-2796	250
* 103 Florida	247-0890	247-7416	107
104 Fortune	251-5121-5	253-6282	90
* 105 Golden Dragon	589-0130-41	589-8305	114
* 106 Golden Hores	280-1920-9	280-3404	226
107 Grand place	247-1311-7	248-7599	227
108 La Residence	233-3301	233-3301	23
* 109 Majestic Palace	280-5510-22	280-0985	65
110 Maxim Inn	252-9911-2	253-5329	30
* 111 Nana	252-0122	225-1769	334
112 Nasa Garden Hotel	275-0060-9	248-8244	170
* 113 New Fuji	234-5364-6	235-5526	59
114 New Rotel	233-1408	237-1102	40
* 115 New Treaders	234-8920-9	236-5526	133
* 114 Park	255-4300-8	255-4309	128
115 President Inn	255-4230-4	255-4295	25
* 116 Prince	251-5171-5	251-3318	212
* 117 Ramada	234-8971-6	237-1225	60
118 Regina Palace	276-1455	277-5581	315
119 Rever Side Plaza	434-0090	435-1842	220
* 120 Rex	259-0106-15	258-6636	135
121 Rio Residence	287-0041	287-3190	85
* 122 Rose	233-7898-7	234-8381	90
* 123 Royal	222-9126	224-2083	250
124 Royal Mansion	530-0392-6	530-0390	137
125 Royal Pacific Plaza & Hotel	319-9821-4	319-7653	180
126 Sathorn Inn	234-4137	238-1617	40
* 127 Siam	252-5061	252-4973	120
128 Siam Orchid Inn	255-3140-3	255-3144	40
129 Siam City Court	233-9031	233-7352	40
130 Suda Palace	270-0585-7	270-0249	130
* 131 Thai	282-2831-3	280-1299	190
132 Victory	233-9080	237-1868	122
133 Vieng Nua	245-3476	-	149
* 134 Vieng Tai	280-5392-9	281-8153	218
135 Wareerat Pavilion	589-2817	589-2817	30
136 Welcome Palace	234-5403	234-3326	350
137 White Orchid	226-0006	225-0403	330
138 Y.M.C.A. Collins International House	287-2727	287-1998	250

HOTEL IN BANGKOK 1993

GROUP / NAME / RATE	TELEPHONE	FAX	No. of room
Group 6 (85 Hotels) Under 500 Baht			3,612
139 Atlanta	282-8088-89	255-2151	69
140 A-One	318-5581-2	318-6580	197
141 Burma Samyod	221-3545-9	226-1723	210
* 142 Century	248-7809-9	248-7197	96
143 Crown	258-0318-9	258-4430	63
144 Embassy	279-2841	271-0916	80
145 Federal	253-0175-6	253-5332	93
146 Golden Gate	252-8128	253-2494	48
147 Golden Palace	252-5116	254-1538	65
148 Honey	253-0848	254-4716	92
149 Jasmin	319-2421-8	319-2430	72
* 150 Liberty	271-0880-1	271-9845	200
151 Like Inn	393-0968	398-5934	160
152 Lucky	258-6864-8	-	79
* 153 Malaysia	287-1467-8	287-1467	120
154 Mermaid	253-5123-4	253-2401	24
155 Metro	314-4741-3	-	50
* 156 Miami	253-5611-3	253-1266	123
157 Mido	279-4580-7	278-4312	208
158 Mirama	222-4191-6	225-4999	160
* 159 Morakot	314-0761-3	319-1465	121
160 My House	278-1350-3	-	109
* 161 New Empire	234-6990-6	-	140
162 Nigra	233-5783-4	233-6563	96
163 Opera	252-4031-2	253-5380	56
* 164 Parliament	281-7411	-	92
165 Privacy	288-2339	-	55
166 Reno	215-0026-7	-	67
167 Star	215-0020-1	215-3381	61
168 Suan Duait Palace	241-5991	241-5998	40
169 Sukumvit Crown	253-5672-5	-	150
170 Super	271-0788	271-0791	174
171 Suriwongse	233-8751-2	233-8752	100
172 Swan	234-8594	-	62
* 173 World	314-4340-6	314-6939	90

* Member of Thai Hotel Association

Statistic Section
Tourism Authority of Thailand
Tel: 223-0802
April 1993

พระราชบัญญัติ
ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์
พ.ศ. 2535

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕
เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.
๒๕๓๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราช
กิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ธุรกิจนำเที่ยว” หมายความว่า การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการจัดหรือการให้
บริการหรือการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทาง สถานที่พัก อาหาร ที่พัก และหรือมัคคุเทศก์
ให้แก่นักท่องเที่ยว

“ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจ
นำเที่ยวตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว” หมายความว่า ผู้ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตามกฎหมายว่าด้วยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

“นักท่องเที่ยว” หมายความว่า บุคคลที่เดินทางจากท้องถิ่นเป็นถิ่นที่อยู่โดยปกติของตนไปยังท้องถิ่นอื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจ และด้วยวัตถุประสงค์อื่นมิใช่เพื่อไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ และให้หมายความรวมถึงผู้รับบริการหรือความสะดวกจากผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวโดยเสียค่าบริการด้วย

“มัคคุเทศก์” หมายความว่า ผู้ที่นำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่หรือบุคคลโดยได้รับค่าตอบแทน

“ค่าบริการ” หมายความว่า ค่าจ้างและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวจ่ายให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวสำหรับการจัด การให้บริการ หรือการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทาง สถานที่พัก อาหาร และการทัศนอาร ในลักษณะเป็นการเหมาจ่าย

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวหรือใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ แล้วแต่กรณี

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ตามพระราชบัญญัตินี้

“การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย” หมายความว่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตามกฎหมายว่าด้วยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

“ผู้ว่าราชการ” หมายความว่า ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ กรุงเทพมหานคร และนายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จังหวัด ซึ่งผู้ว่าการแต่งตั้ง

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งผู้ว่าการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ของส่วนราชการของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และของรัฐวิสาหกิจอื่น ตามที่จะได้กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง

ทรงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ การยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนด
กิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์คณะหนึ่งประกอบด้วยประธาน
กรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นประธานกรรมการผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
เป็นรองประธานกรรมการ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์หรือผู้แทน อธิบดีกรมศิลปากรหรือผู้แทน เลขา
ธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้แทน อธิบดีกรมศุลกากรหรือผู้แทน ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
หรือผู้แทน อธิบดีกรมเศรษฐกิจหรือผู้แทน อธิบดีกรมทะเบียนการค้าหรือผู้แทน อธิบดีกรมตำรวจ
หรือผู้แทน เป็นกรรมการและกรรมการอื่นซึ่งคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแต่งตั้ง
จำนวนหกคนในจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากผู้แทนผู้ประกอบการท่องเที่ยวหรือผู้ประกอบการธุรกิจ
นำเที่ยวอย่างน้อยสี่คน และให้นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กรุงเทพมหานครเป็นกรรมการ
และเลขานุการ

มาตรา ๗ ให้กรรมการซึ่งคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแต่งตั้ง มีวาระอยู่
ในตำแหน่งคราวละสองปี

ในกรณีที่กรรมการซึ่งคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง
ก่อนวาระ ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่ง
ตนแทน

เมื่อครบวาระตามวาระหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจาก
ตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับ
หน้าที่

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระ
ติดต่อกัน

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๗ กรรมการซึ่งคณะกรรมการ
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้พ้นจากตำแหน่ง
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ

ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๘ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม

ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดแผนงานและมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมและควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

(๒) พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานการประกอบธุรกิจนำเที่ยวของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว การปฏิบัติหน้าที่ การแต่งกาย มารยาท และความประพฤติของมัคคุเทศก์ และการอย่างอื่นที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยว และมัคคุเทศก์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยเสนอผ่านคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

(๓) พิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๒๑

(๔) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) วางระเบียบเกี่ยวกับการเปิดบัญชีเงินฝากและการเบิกจ่ายเงินจากบัญชีเงินฝาก สำหรับหลักประกันที่เป็นเงินสดตามมาตรา ๑๘

(๖) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

ให้นำมาตรา ๘ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๑ คณะกรรมการ หรือคณะกรรมการอาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย คำแนะนำ หรือความเห็น หรือให้บุคคลใดส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หรือสิ่งใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๓ ให้ประธานกรรมการและกรรมการได้รับประโยชน์ตอบแทนตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๒

ธุรกิจนำเที่ยว

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบธุรกิจนำเที่ยว เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาตและแบบใบอนุญาต ให้เป็นไปตามแบบหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๕ ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเป็นบุคคลธรรมดา

(ก) มีสัญชาติไทย

(ข) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(ค) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย

(ง) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(จ) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(ฉ) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็น

โทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดหุโทษ

(ช) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต

(๒) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต แต่หากเคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต ต้องถูกเพิกถอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

(๒) ถ้าเป็นนิติบุคคล

(ก) ต้องจดทะเบียนตามกฎหมายไทย

(ข) มีสำนักงานอยู่ในราชอาณาจักรไทย

(ค) ในกรณีที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ทูณของห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียนนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบแปดต้องเป็นของหุ้นส่วนซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและมีสัญชาติไทย และหุ้นส่วนผู้จัดการหรือผู้จัดการต้องมีสัญชาติไทย

(ง) ในกรณีที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดทั้งหมดต้องมีสัญชาติไทย และทุนของห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบแปดต้องเป็นของหุ้นส่วนซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและมีสัญชาติไทย

(จ) ในกรณีที่เป็นบริษัทจำกัด กรรมการบริษัทจำกัดจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องมีสัญชาติไทย และทุนของบริษัทจำกัดนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบแปดต้องเป็นของบุคคลธรรมดาซึ่งมีสัญชาติไทย และบริษัทจำกัดนั้นจะต้องไม่มีข้อบังคับอนุญาตให้ออกใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ

(ฉ) หุ้นส่วนผู้จัดการหรือกรรมการผู้จัดการนิติบุคคลดังกล่าวต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (๑) (ข) (ก) (ง) (จ) (ฉ) (ช) และ (ซ)

(ช) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต

(ซ) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต แต่ถ้าเคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต ต้องถูกเพิกถอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

ทั้งนี้ ไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวมาใช้บังคับแก่การประกอบธุรกิจนำเที่ยวตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๔ เป็นคนต่างด้าวภายใต้ความตกลงที่ประเทศไทยมีผูกพันอยู่กับรัฐบาลต่างประเทศ มิให้นำความในมาตรา ๑๕ (๑) (ก) และ (๒) (ค) (ง) และ (จ) มาใช้บังคับแก่ผู้นั้น

มาตรา ๑๗ ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งการออกหรือไม่ออกใบอนุญาตตามมาตรา ๑๔ ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอรับใบอนุญาต

ในกรณีที่นายทะเบียนออกใบอนุญาต ให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบเพื่อมารับใบอนุญาตจากนายทะเบียนและวางหลักประกันตามมาตรา ๑๘ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตไม่มารับใบอนุญาตภายในเวลาดังกล่าวโดยไม่มีแจ้งเหตุผลหรือข้อขัดข้องให้นายทะเบียนทราบ ให้นายทะเบียนยกเลิกการออกใบอนุญาตนั้น

ในกรณีที่นายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาต ให้แสดงเหตุผลในหนังสือแจ้งการไม่ออกใบอนุญาต
ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบด้วย

มาตรา ๑๘ ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องวางหลักประกันซึ่งได้แก่เงินสด หนังสือค้ำประกัน
ของธนาคาร พันธบัตรรัฐบาลไทย หรือพันธบัตรรัฐวิสาหกิจที่รัฐบาลไทยค้ำประกันค้ำเงินและดอกเบี้ย
อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ต่อผู้ว่าการ เพื่อประกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการ
ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวที่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวมีอยู่กับนักท่องเที่ยวและหรือ
ผู้ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้งนี้ ตามจำนวนเงินประกันที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการเกี่ยวกับคอกผลของหลักประกันและการเปลี่ยนหลักประกันให้เป็นไปตามหลัก
เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยววางหลักประกันเป็นเงินสดไม่ว่าทั้งหมดหรือ
บางส่วน ให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นผู้รับผิดชอบในการเปิดบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์
ในนามของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวแต่ละราย รวมทั้งการเบิกจ่ายเงินจากบัญชีเงินฝากกับธนาคาร
ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด สำหรับคอกผลที่เกิดจากเงินฝากที่เป็นเงินสดนั้น ให้ตก
เป็นของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวที่วางหลักประกัน

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยววางหลักประกันเป็นหนังสือค้ำประกันของ
ธนาคาร หนังสือค้ำประกันของธนาคารให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ปรากฏต่อนายทะเบียนจากการรายงานของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือการ
ร้องเรียนของนักท่องเที่ยวหรือผู้ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หรือความปรากฏต่อนายทะเบียน
โดยประการอื่นว่า บุคคลดังกล่าวได้รับความเสียหายจากการที่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวผู้ใดไม่ปฏิบัติ
ตามข้อตกลงเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวที่ได้ทำไว้กับบุคคลดังกล่าว ให้นายทะเบียนดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นนักท่องเที่ยวซึ่งไม่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย เมื่อนายทะเบียนได้ทำการสอบสวนแล้วปรากฏว่าเป็นจริงตามนั้นและผู้ประกอบธุรกิจ
นำเที่ยวผู้นั้นยังไม่ยินยอมปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าวหรือไม่ยินยอมชดเชยค่าเสียหายให้แก่บุคคล
ดังกล่าวโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(ก) ถ้าจำนวนเงินค่าเสียหายไม่เกินวงเงินที่คณะกรรมการได้กำหนดไว้ให้อยู่
ในอำนาจของผู้ว่าการที่จะพิจารณาอนุมัติสั่งจ่ายได้เอง ให้นายทะเบียนเสนอเรื่องให้ผู้ว่าการพิจารณา
อนุมัติสั่งจ่ายเงินค่าเสียหายดังกล่าวจากหลักประกันที่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวผู้นั้นได้วางไว้ตามมาตรา ๑๘
ให้แก่นักท่องเที่ยวดังกล่าวโดยไม่ชักช้า แล้วแจ้งผลการดำเนินการให้คณะกรรมการและผู้ประกอบ

ธุรกิจนำเที่ยวผู้นั้นทราบ หรือให้ผู้ว่าการเสนอเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณา ตามควรแก่กรณี

(ข) ถ้าจำนวนเงินค่าเสียหายเกินวงเงินที่คณะกรรมการได้กำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้น ให้นายทะเบียนเสนอเรื่องให้ผู้ว่าการพิจารณาอนุมัติสั่งจ่ายเงินค่าเสียหายในส่วนที่ไม่เกินวงเงินดังกล่าวให้แก่นักท่องเที่ยวผู้นั้นก่อน ส่วนค่าเสียหายในส่วนที่เกินวงเงินดังกล่าว ให้นายทะเบียนเสนอเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวผู้นั้นทราบโดยเร็ว

(๒) ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นนักท่องเที่ยวซึ่งมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยหรือเป็นผู้ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวผู้นั้นชดเชยค่าเสียหายให้แก่บุคคลดังกล่าวตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด ถ้าผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวไม่มีหนังสือโต้แย้งมาภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนดำเนินการตาม (๑) (ก) หรือ (ข) โดยอนุโลม แต่ถ้าผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวมีหนังสือโต้แย้งมาภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ผู้ว่าการเจรจาทำความตกลงกับผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวและผู้เสียหาย ถ้าตกลงกันได้ ให้ผู้ว่าการจ่ายเงินจากหลักประกันให้แก่ผู้เสียหายตามที่ได้ตกลงกัน ถ้าตกลงกันไม่ได้ ให้ผู้เสียหายและผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวตั้งอนุญาโตตุลาการเป็นผู้ชี้ขาด และให้นำกฎหมายว่าด้วยอนุญาโตตุลาการมาใช้บังคับ

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) แล้ว ให้นายทะเบียนพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๓๒ แก่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวผู้นั้นตามควรแก่กรณี

มาตรา ๒๒ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หรือผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวผู้ใดไม่เห็นด้วยกับการดำเนินการของนายทะเบียนหรือของผู้ว่าการตามมาตรา ๒๑ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ และให้นำมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่หลักประกันตามมาตรา ๑๔ มีจำนวนลดลงเพราะได้ใช้จ่ายไปตามมาตรา ๒๑ ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องนำหลักประกันมาวางเพิ่มเติมให้ครบภายในระยะเวลาที่ผู้ว่าการกำหนด

มาตรา ๒๔ ให้ผู้ว่าการคืนหลักประกันที่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยววางไว้ตามมาตรา ๑๔ ให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เพิกถอนใบอนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือนับแต่วันได้รับหนังสือแจ้งการบอกเลิกการประกอบธุรกิจนำเที่ยวจากผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว

ในหนังสือแจ้งการบอกเลิกการประกอบธุรกิจนำเที่ยวตามวรรคหนึ่ง ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว

ต้องรับรองด้วยว่าตนไม่มีหนี้เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวที่จะต้องชำระให้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้ประกอบการท่องเที่ยว

ในกรณีที่ผู้ว่าการได้รับแจ้งจากนักท่องเที่ยวหรือผู้ประกอบการท่องเที่ยวว่า ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวตามวรรคหนึ่งยังมีหนี้เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวที่จะต้องชำระให้แก่บุคคลดังกล่าวอยู่ ให้ผู้ว่าการรอกำหนดหลักประกันไว้ก่อน

มาตรา ๒๕ ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยมาตรฐานการประกอบธุรกิจนำเที่ยว

มาตรา ๒๖ ในการโฆษณาการให้บริการนำเที่ยวหรือรายละเอียดในการนำเที่ยวที่จะจัดในแต่ละปี ให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวจัดทำเป็นเอกสารซึ่งอย่างน้อยจะต้องมีรายการดังนี้

(๑) ชื่อผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว สถานที่ประกอบธุรกิจนำเที่ยว และเลขที่ใบอนุญาต

(๒) ระยะเวลาที่ใช้ในการให้บริการนำเที่ยว

(๓) อัตราค่าบริการ

(๔) ประเภทของยานพาหนะที่ใช้ในการให้บริการนำเที่ยว

(๕) จุดหมายปลายทางและที่แวะพัก รวมทั้งสถานที่สำคัญ ๆ ในการนำเที่ยว

(๖) ลักษณะและประเภทของที่พักรับ และจำนวนครั้งของอาหารที่จัดให้

ก่อนเผยแพร่เอกสารตามวรรคหนึ่ง ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องส่งเอกสารดังกล่าวให้แก่ นายทะเบียนอย่างน้อยสามฉบับ

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงรายการในการให้บริการนำเที่ยวที่ได้โฆษณาไปแล้ว ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องและนายทะเบียนทราบโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๒๗ ในระหว่างให้บริการนำเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องพยายามให้นักท่องเที่ยวได้รับบริการเท่าเทียมหรือใกล้เคียงกับที่ได้ตกลงกันได้ และถ้ามีการเปลี่ยนแปลงบริการนำเที่ยวโดยไม่ได้รับความยินยอมจากนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการเปลี่ยนแปลงนั้น

มาตรา ๒๘ ใบอนุญาตให้มีอายุสองปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวซึ่งประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตต้องยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และเมื่อได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตแล้ว ให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไปได้นจนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียน

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ถ้าผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวผู้ใดไม่ต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุให้ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวผู้นั้นเลิกประกอบธุรกิจนำเที่ยวตั้งแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุพร้อมทั้งส่งคืนใบอนุญาตแก่นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุและให้นำความในมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวตายและใบอนุญาตยังไม่สิ้นอายุ ถ้าคู่สมรสหรือบุตรซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวประสงค์จะประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไป ก็ให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวได้ต่อไปจนกว่าใบอนุญาตจะสิ้นอายุ แต่ต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวตาย

ในระหว่างการประกอบธุรกิจนำเที่ยวตามวรรคหนึ่ง คู่สมรสหรือบุตรที่บรรลุนิติภาวะแล้วของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวมีหน้าที่และความรับผิดชอบเสมือนผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว

ถ้าคู่สมรสหรือบุตรที่บรรลุนิติภาวะแล้วของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวไม่ประสงค์จะประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไป ให้แจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวตาย

มาตรา ๓๐ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวซึ่งประสงค์จะเลิกประกอบธุรกิจนำเที่ยวในระหว่างที่ใบอนุญาตยังไม่สิ้นอายุ ต้องแจ้งความประสงค์ดังกล่าวเป็นหนังสือให้นายทะเบียนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันเลิกประกอบธุรกิจนำเที่ยว พร้อมทั้งส่งคืนใบอนุญาตแก่นายทะเบียน และให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไปได้จนถึงวันเลิกประกอบธุรกิจนำเที่ยว

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่นายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอรับใบอนุญาตหรือผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการโดยยื่นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการไม่ออกใบอนุญาตหรือการไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตจากนายทะเบียน และให้นายทะเบียนเสนอหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์ดังกล่าว

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ปรากฏต่อนายทะเบียนว่า ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวผู้ใด

(๑) มีกรณีตามมาตรา ๒๐

(๒) ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง
ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือ

(๓) ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ ผู้ว่าการ นายทะเบียน หรือพนักงาน
เจ้าหน้าที่ ซึ่งสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้โดยมีกำหนดระยะเวลาตามที่เห็นสมควร แต่
ไม่เกินครั้งละหกเดือน

ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตจะประกอบธุรกิจนำเที่ยวในระหว่างที่ถูก
สั่งพักใช้ใบอนุญาตไม่ได้ เว้นแต่จะได้อุทธรณ์คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตต่อคณะกรรมการตามมาตรา ๓๕

มาตรา ๓๓ เมื่อความปรากฏต่อนายทะเบียนว่าผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวผู้ใดมีพฤติการณ์
ข้างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๕

(๒) ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓

(๓) เคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๓๒ มาแล้ว และฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ
ตามมาตรา ๓๒ (๑) หรือ (๒) อีก

ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาต และให้ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวผู้นั้นส่งคืน
ใบอนุญาตต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๓๔ ให้นายทะเบียนส่งหนังสือแจ้งคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือคำสั่งเพิกถอนใบ
อนุญาตให้ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวทราบ ถ้าไม่สามารถส่งได้หรือผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวไม่ยอมรับ
หนังสือดังกล่าว ให้ปิดหนังสือดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ประกอบธุรกิจนำเที่ยว
และให้ถือว่าผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันที่ปิดหนังสือดังกล่าว

มาตรา ๓๕ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต
มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการได้โดยยื่นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียน
ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งดังกล่าว และให้นายทะเบียนเสนอหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะ
กรรมการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์ดังกล่าว

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งเพิกถอน
ใบอนุญาต

มาตรา ๓๖ ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวซึ่งถูกเพิกถอนใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบอนุญาต
อีกจนกว่าจะพ้นกำหนดสามปีนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๓๗ ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สถานที่
ประกอบธุรกิจนำเที่ยวที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

ถ้าใบอนุญาตชำรุด สูญหาย หรือถูกทำลายในสาระสำคัญ ให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวยื่นคำ
ขอรับใบแทนใบอนุญาตต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบถึงการชำรุด สูญหาย หรือ
ถูกทำลายดังกล่าว

การขอรับใบแทนใบอนุญาตและการออกใบแทนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธี
การที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๘ ในการออกใบอนุญาตตามมาตรา ๓๔ หรือใบแทนใบอนุญาตดังกล่าวให้เรียกเก็บ
ค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๓

มกฏเทศก์

มาตรา ๓๙ ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นมกฏเทศก์ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตเป็นมกฏเทศก์จากนาย
ทะเบียน

การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาตและแบบใบอนุญาต ให้เป็นไปตามแบบหลักเกณฑ์
และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๐ ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นมกฏเทศก์ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) เป็นผู้ได้รับวุฒิบัตรหรือหนังสือรับรองว่าได้ผ่านการฝึกอบรมวิชามกฏเทศก์
ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการรับรอง
- (๔) ไม่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรังหรือจิตยาเสพติดให้โทษหรือเป็นโรคติดต่อที่คณะ
กรรมการกำหนด
- (๕) ไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือเป็นคนไร้ความสามารถ
หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์

(๘) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ แต่ถ้าเคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต ต้องถูกเพิกถอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

มาตรา ๔๑ ถ้าผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตมีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา ๔๐ แล้ว นายทะเบียนต้องออกใบอนุญาตให้โดยเร็ว

ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งการออกใบอนุญาตหรือไม่ออกใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ตามมาตรา ๓๘ ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอรับใบอนุญาต

ในกรณีที่นายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาต ให้นายทะเบียนแสดงเหตุผลในหนังสือแจ้งการไม่ออกใบอนุญาตให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบด้วย

ในกรณีที่นายทะเบียนออกใบอนุญาต ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตมารับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์จากนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการออกใบอนุญาตจากนายทะเบียน และให้นายทะเบียนมอบเครื่องหมายแสดงการเป็นมัคคุเทศก์ซึ่งได้รับใบอนุญาตให้ผู้ขอรับใบอนุญาตพร้อมกับใบอนุญาต

เครื่องหมายแสดงการเป็นมัคคุเทศก์ซึ่งได้รับใบอนุญาต ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตไม่มารับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ภายในเวลาที่กำหนดโดยไม่แจ้งเหตุผลหรือข้อขัดข้องให้นายทะเบียนทราบ ให้สันนิษฐานว่าผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ประสงค์จะรับใบอนุญาตดังกล่าว และให้นายทะเบียนยกเลิกการออกใบอนุญาตนั้น

มาตรา ๔๒ มัคคุเทศก์ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ การแต่งกาย มารยาท และความประพฤติของมัคคุเทศก์ และต้องติดเครื่องหมายแสดงการเป็นมัคคุเทศก์ที่ได้รับใบอนุญาต และต้องมีใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ติดตัวอยู่ตลอดเวลาในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ และพร้อมที่จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้

ถ้าเครื่องหมายแสดงการเป็นมัคคุเทศก์ซึ่งได้รับใบอนุญาต และหรือใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ชำรุดสูญหาย หรือถูกทำลายในสาระสำคัญ ให้มัคคุเทศก์ผู้นั้นยื่นคำขอรับเครื่องหมายดังกล่าว และหรือใบแทนใบอนุญาตต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบถึงการชำรุด สูญหาย หรือถูกทำลายดังกล่าว

การขอรับเครื่องหมายและหรือใบแทนใบอนุญาต และการออกเครื่องหมายและหรือใบแทนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๓ ใบอนุญาตเป็นมกฤเทศก์ให้มีอายุสองปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

มกฤเทศก์ซึ่งประสงค์จะต่ออายุใบอนุญาตเป็นมกฤเทศก์ ต้องยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตต่อนายทะเบียนก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และเมื่อได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตแล้วให้เป็นมกฤเทศก์ต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียน

ถ้าผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตยังมีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา ๔๐ นายทะเบียนต้องต่ออายุใบอนุญาตให้

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มกฤเทศก์ผู้ใดไม่ขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ ให้เลิกเป็นมกฤเทศก์ตั้งแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ และให้ส่งคืนใบอนุญาตเป็นมกฤเทศก์พร้อมกับเครื่องหมายแสดงการเป็นมกฤเทศก์ซึ่งได้รับใบอนุญาต ต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่นายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาตเป็นมกฤเทศก์หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตเป็นมกฤเทศก์ ผู้ขอรับใบอนุญาตหรือมกฤเทศก์มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนายทะเบียนต่อคณะกรรมการ โดยยื่นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการไม่ออกใบอนุญาต หรือการไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตจากนายทะเบียน และให้นายทะเบียนเสนอคำอุทธรณ์ดังกล่าวต่อคณะกรรมการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์ดังกล่าว

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๔๕ ในกรณีที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนจากการรายงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือจากการร้องเรียนของนักท่องเที่ยวน ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว หรือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หรือเมื่อความปรากฏต่อนายทะเบียนโดยประการอื่นว่ามกฤเทศก์ผู้ใด

(๑) ผิดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือ

(๒) ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้โดยมีกำหนดระยะเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินครั้งละหกเดือน

มัลกุเทศก์ซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต จะเป็นมัลกุเทศก์ในระหว่างที่ถูกพักใช้ใบอนุญาตไม่ได้
มาตรา ๔๖ เมื่อความปรากฏต่อนายทะเบียนว่ามัลกุเทศก์ผู้ใดมีพฤติการณ์อย่างหนึ่งอย่างใด
ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๔๐

(๒) เป็นผู้เคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๔๕ มาแล้ว และฝ่าฝืนหรือ
ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๕ (๑) หรือ (๒) อีก

ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตและมัลกุเทศก์ผู้นั้นต้องส่งคืนใบอนุญาต
และเครื่องหมายแสดงการเป็นมัลกุเทศก์ซึ่งได้รับใบอนุญาตต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่
วันที่ทราบคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๔๗ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้
มัลกุเทศก์ทราบ ถ้าไม่สามารถส่งคำสั่งให้มัลกุเทศก์ได้ หรือมัลกุเทศก์ผู้นั้นไม่ยอมรับหนังสือแจ้ง
ดังกล่าว ให้ปิดคำสั่งไว้ ณ ที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายที่สำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัลกุเทศก์ที่
ออกใบอนุญาตให้มัลกุเทศก์ผู้นั้น และให้ถือว่ามัลกุเทศก์ผู้นั้นได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันที่ได
รับแจ้งหรือวันที่ปิดคำสั่ง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๔๘ มัลกุเทศก์ผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๔๕ หรือเพิกถอนใบอนุญาตตาม
มาตรา ๔๖ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการ โดยยื่นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียน
ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจากนายทะเบียน
และให้นายทะเบียนเสนอหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ
อุทธรณ์ดังกล่าว

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือคำสั่ง
เพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๔๙ ในการออกใบอนุญาตเป็นมัลกุเทศก์ตามมาตรา ๓๘ หรือใบแทนใบอนุญาต
ดังกล่าว ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๔

การควบคุม

มาตรา ๕๐ ให้จัดตั้งสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กรุงเทพมหานครขึ้น มีฐานะเป็นหน่วยงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

มาตรา ๕๑ ให้ผู้ว่าการด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยคนหนึ่งระดับไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกอง เป็นนายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในเขตกรุงเทพมหานคร

ให้นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กรุงเทพมหานคร เป็นหัวหน้าสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กรุงเทพมหานคร มีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานเจ้าหน้าที่และลูกจ้างในสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กรุงเทพมหานคร

ในระหว่างที่ยังไม่ได้จัดตั้งสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จังหวัดตามมาตรา ๕๒ ขึ้นในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กรุงเทพมหานครมีหน้าที่ควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ทั่วราชอาณาจักร ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้และตามนโยบายของคณะกรรมการ

มาตรา ๕๒ เมื่อผู้ว่าการเห็นสมควรจัดตั้งสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จังหวัดขึ้นในจังหวัดใด และจะให้มิใช่เขตอำนาจครอบคลุมเขตจังหวัดใดบ้าง ให้เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแล้ว ให้ตราข้อบังคับจัดตั้งสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จังหวัดขึ้นในจังหวัดนั้น พร้อมทั้งกำหนดเขตอำนาจของสำนักงานดังกล่าวและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้สำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จังหวัดเป็นหน่วยงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

มาตรา ๕๓ ให้ผู้ว่าการด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยคนหนึ่งระดับไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกอง เป็นนายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จังหวัดมีหน้าที่ควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในเขตอำนาจของตน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้และตามนโยบายของคณะกรรมการ

ให้นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จังหวัดเป็นหัวหน้าสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำ

เที่ยวและมณฑลเทศาภิบาล มีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานเจ้าหน้าที่และลูกจ้างในสำนักงานทะเบียน
ธุรกิจนำเที่ยวและมณฑลเทศาภิบาลดังกล่าว

มาตรา ๕๔ ในการควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมณฑลเทศาภิบาลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่นายทะเบียนมอบหมาย มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่ทำการของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบใบอนุญาต สภาพ และลักษณะของสถานที่ทำการ เครื่องมือเครื่องใช้และยานพาหนะที่ใช้ในการประกอบธุรกิจนำเที่ยว ตลอดจนจำนวนและประวัติของตัวแทนและลูกจ้างของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) เรียกให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว ตัวแทน หรือลูกจ้างมาให้ถ้อยคำ หรือชี้แจงเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยว หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประกอบธุรกิจนำเที่ยวเพื่อตรวจสอบ

(๓) เรียกให้มณฑลเทศาภิบาลให้ถ้อยคำหรือชี้แจงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะมณฑลเทศาภิบาล ตลอดจนให้ส่งรายงานการปฏิบัติหน้าที่ในระยะเวลาที่ผ่านมาเพื่อตรวจสอบ

มาตรา ๕๕ การมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๔ ให้นายทะเบียนมอบหมายเป็นหนังสือทุกครั้ง

มาตรา ๕๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๗ เมื่อนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่นายทะเบียนมอบหมายพบว่ามี การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๕ หรือมาตรา ๔๖ แล้วแต่กรณี แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบ

มาตรา ๕๘ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๕๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงห้าแสนบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

มาตรา ๖๐ ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๒๕ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท

มาตรา ๖๑ คู่สมรสหรือบุตรที่บรรลุนิติภาวะแล้วของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวที่ตายผู้ใด ประสงค์จะประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไปแต่ไม่แจ้งความประสงค์ที่จะประกอบธุรกิจนำเที่ยวนั้นหรือไม่แจ้งความประสงค์ที่จะไม่ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไปต่อนายทะเบียนภายในระยะเวลาที่กำหนด อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๖๒ ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวผู้ใดไม่ส่งคืนใบอนุญาตต่อนายทะเบียนตามมาตรา ๒๘ วรรคสี่ หรือมาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๓ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๖๓ ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงห้าแสนบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

มาตรา ๖๔ ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๖๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๖ มัคคุเทศก์ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๖๗ มัคคุเทศก์ผู้ใดปฏิบัติหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ในระหว่างที่ถูกพักไว้ในอนุญาตอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๘ มัคคุเทศก์ผู้ใดไม่ส่งคืนใบอนุญาตและเครื่องหมายแสดงการเป็นมัคคุเทศก์ซึ่งได้รับใบอนุญาตต่อนายทะเบียนภายในเวลาที่กำหนด เนื่องจากใบอนุญาตสิ้นอายุเพราะไม่ได้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือเนื่องจากถูกเพิกถอนใบอนุญาตอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๓ วรรคห้า หรือมาตรา ๔๖ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๖๙ ผู้ใดชักชวนหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากนายทะเบียน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๐ ผู้ใดประกอบธุรกิจนำเที่ยวอยู่แล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไป ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๔ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตแล้ว ให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียน

ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวซึ่งได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ต้องเลิกการประกอบธุรกิจนำเที่ยวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่อนุญาต

มาตรา ๘๑ คนต่างด้าวที่ได้รับหนังสือรับรองจากอธิบดีกรมทะเบียนการค้า ให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวได้อยู่แล้วตามข้อ ๓๐ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไปได้ แต่ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๔ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตแล้ว ให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียน และมีให้นำความในมาตรา ๑๕ (๑) (ก) และ (๒) (ก) (ค) (ง) และ (จ) มาใช้บังคับแก่ผู้นั้น

คนต่างด้าวซึ่งได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ต้องเลิกการประกอบธุรกิจนำเที่ยวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่อนุญาต

มาตรา ๘๒ ให้นำความในมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับแก่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว หรือคนต่างด้าวซึ่งได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียนตามมาตรา ๘๐ หรือมาตรา ๘๑ โดยอนุโลม

มาตรา ๘๓ ผู้ใดเป็นมัคคุเทศก์อยู่แล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะเป็นมัคคุเทศก์ต่อไป ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ตามมาตรา ๓๘ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตแล้วให้เป็นมัคคุเทศก์ต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อานันท์ ปันยารชุน

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) ใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว	ฉบับละ ๕๐๐ บาท
(๒) ใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์	ฉบับละ ๒๐๐ บาท
(๓) ใบแทนใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว	ฉบับละ ๓๐๐ บาท
(๔) ใบแทนใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์	ฉบับละ ๕๐ บาท
(๕) การต่ออายุใบอนุญาตครั้งละเท่ากับค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาต	

หมายเหตุ.- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันนี้การประกอบธุรกิจนำเที่ยวและอาชีพมัคคุเทศก์ได้มีการขยายตัวเป็นอันมาก สมควรที่จะมีกฎหมายกำหนดมาตรฐานในเรื่องนี้และให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ทำหน้าที่ส่งเสริมและควบคุมการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและอาชีพมัคคุเทศก์ ให้เป็นระเบียบและได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อประโยชน์ของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประกาศของคณะปฏิวัติ

ฉบับที่ ๓๔๑

โดยที่คณะปฏิวัติพิจารณาเห็นว่าในปัจจุบันนี้ได้มีคนต่างด้าวประกอบธุรกิจในราชอาณาจักรเป็นจำนวนมากและทวีขึ้นเป็นลำดับ ประกอบกับประชาชนชาวไทยมีความสามารถทั้งในด้านวิชาการและกำลังเงินที่จะประกอบธุรกิจสาขาต่าง ๆ ได้มากขึ้น สมควรกำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวเพื่อรักษาผลประโยชน์ทางการค้าและเศรษฐกิจของประเทศ และเพื่อให้การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติเป็นส่วนร่วม หัวหน้าคณะปฏิวัติจึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ให้ใช้ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้แทน

ข้อ ๒ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ไม่ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวที่เข้ามาประกอบธุรกิจในราชอาณาจักรโดยได้รับอนุญาตจากรัฐบาลไทยเป็นการเฉพาะกาล หรือโดยความตกลงที่รัฐบาลไทยทำกับรัฐบาลต่างประเทศ

ข้อ ๓ ในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

"คนต่างด้าว" หมายความว่า บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ซึ่งไม่มีสัญชาติไทย และให้รวมถึง

- (๑) นิติบุคคลซึ่งทุนตั้งแต่กึ่งหนึ่งของนิติบุคคลนั้นเป็นของคนต่างด้าว
- (๒) นิติบุคคลซึ่งมีคนต่างด้าวถือหุ้น เป็นหุ้นส่วน หรือเป็นสมาชิกตั้งแต่กึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือผู้เป็นสมาชิก ไม่ว่าคนต่างด้าวนั้นจะลงทุนเท่าใดหรือไม่
- (๓) ห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่จดทะเบียน ซึ่งหุ้นส่วนผู้จัดการหรือผู้จัดการเป็นคนต่างด้าว

เพื่อประโยชน์แห่งคำนิยามนี้ ให้ถือว่าหุ้นของบริษัทจำกัดที่มีใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือเป็นหุ้นของคนต่างด้าว เว้นแต่จะได้มีกฎกระทรวงกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

"ธุรกิจ" หมายความว่า การประกอบกิจการในทางเกษตรกรรม อุตสาหกรรม หัตถกรรม พาณิชยกรรม การบริการ หรือกิจการอย่างอื่น เป็นการค้า

"ใบอนุญาต" หมายความว่า หนังสือรับรองด้วย

"ผู้รับใบอนุญาต" หมายความว่า คนต่างด้าวที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจ

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามประกาศของคณะ
ปฏิวัติฉบับนี้

"นายทะเบียน" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียนการประกอบธุรกิจ
ของคนต่างด้าว

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมทะเบียนการค้า

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

ข้อ ๕ ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ก. หรือบัญชี ข. ทำอประกาศ
ของคณะปฏิวัติฉบับนี้ เว้นแต่จะได้มีพระราชกฤษฎีกาอนุญาต พระราชกฤษฎีกาอาจกำหนดเงื่อนไข
ประการใดก็ได้ ตามแต่จะเห็นสมควร

ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ค. ทำอประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้
เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี การแก้ไขเปลี่ยนแปลงบัญชี ค. ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

ความในข้อ ๕ นี้ถูกยกเลิกและใช้ความใหม่แทนแล้ว โดยมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. แก้ไข
เพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๐ พ.ศ. ๒๕๒๑

ข้อ ๕ คนต่างด้าวซึ่งประสงค์จะประกอบธุรกิจประเภทใดที่กำหนดไว้ในบัญชี ค. ทำอ
ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดีและในกรณีที่เห็นสมควรให้ออก
ใบอนุญาต อธิบดีจะกำหนดเงื่อนไขตามที่บัญญัติไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามความในข้อ ๕ ก็ได้
การขอและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามแบบและวิธีการที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๖ ในกรณีที่คนต่างด้าวได้รับการส่งเสริมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนให้
ประกอบธุรกิจประเภทที่กำหนดไว้ในบัญชี ค. ให้ผู้ได้รับการส่งเสริมนั้นแจ้งต่ออธิบดีภายในสาม
สิบวัน นับแต่วันที่ได้รับบัตรส่งเสริมเมื่อได้รับการแจ้ง และอธิบดีได้ออกหนังสือรับรองให้เป็น
หลักฐานแล้ว ให้ผู้นั้นประกอบกิจการนั้นได้

ข้อ ๗ คนต่างด้าวซึ่งจะขอรับใบอนุญาตต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(๒) มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว
ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

(ค) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือมีจิตไม่健全ไม่สมบูรณ์ บุคคลไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ

(ด) ไม่เคยต้องโทษปรับตามคำพิพากษาหรือถูกเพิกถอนโทษให้ปรับในความผิดตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต

(ด) ไม่เคยต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาในความผิดฐานลักขโมย ฉ้อโกง ความผิดเกี่ยวกับการค้าตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต

(จ) ไม่เคยต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าขาออก และกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต

(ค) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(ด) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ หรือตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าขาออก หรือกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ในระยะเวลาสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต

ในกรณีนี้บุคคลเป็นผู้ขอรับใบอนุญาต ถ้ากรรมการ ผู้จัดการหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้นเป็นคนต่างด้าวต้องมีคุณสมบัติตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘)

มีความเพิ่มขึ้นเป็นข้อ ๗ ทวิ และข้อ ๘ ตริ โดสมสูตร ๘ แห่ง พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๕๑ฯ พ.ศ. ๒๕๒๑

ข้อ ๘ รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดเงื่อนไข ที่จะให้ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

- (๑) อัตราส่วนเงินทุนกับเงินที่จะใช้ในการประกอบธุรกิจที่ได้รับอนุญาต
- (๒) เงินที่ผู้รับใบอนุญาตจะต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศเพื่อใช้ประกอบธุรกิจที่ได้รับอนุญาต
- (๓) อัตราส่วนเงินทุนของคนไทยกับคนต่างด้าวในการประกอบธุรกิจที่ได้รับอนุญาต
- (๔) อัตราส่วนของจำนวนกรรมการคนไทยกับคนต่างด้าว หรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการธุรกิจที่ได้รับอนุญาตซึ่งจะต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร

ข้อ ๙ ห้ามมิให้คนต่างด้าวซึ่งเป็นผู้รับใบอนุญาต หรือคนต่างด้าวซึ่งถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนในนิติบุคคลตามข้อ ๓ เข้าเป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทอื่นเกินหนึ่งในสามของจำนวนหุ้นของบริษัทหรือเกินหนึ่งในสามของทุนของห้างหุ้นส่วนนั้น หรือซื้อกิจการนั้น ๆ ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี ในการอนุญาตนั้น อธิบดีจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ก็ได้

ข้อ ๑๐ เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตผู้ใด

- (๑) ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดตามข้อ ๘
- (๒) ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๗
- (๓) ผ่าฝืนข้อห้ามตามข้อ ๙
- (๔) ผ่าฝืนและกระทำความผิดตามข้อ ๒๔ และข้อ ๒๕

ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ครั้งละไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันมีคำสั่งหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

ผู้ใดได้รับหนังสือรับรองประกอบธุรกิจ หากต่อมาขาดคุณสมบัติตามข้อ ๗ (๒) ถึง (๔) หรือกระทำการฝ่าฝืนข้อ ๙ หรือข้อ ๒๔ อธิบดีอาจสั่งให้นักการประกอบธุรกิจที่ออกหนังสือรับรองไว้ หรือจะถอนหนังสือรับรองเสียก็ได้ในการเพิกถอนหนังสือรับรอง ผู้ยื่นหมดสิทธิที่จะประกอบธุรกิจนั้นต่อไป

ข้อ ๑๑ ผู้รับใบอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตไว้ ณ สำนักงานในที่เปิดเผย

ถ้าใบอนุญาตชำรุดในสาระสำคัญหรือสูญหาย ให้ยื่นคำขอรับใบแทนก่อนนิตยภัตในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบการชำรุดหรือสูญหาย

การขอและการออกใบแทนใบอนุญาตให้เป็นไปตามแบบและวิธีการที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ไม้ออกใบอนุญาตตามข้อ ๘ หรือไม่อนุญาตตามข้อ ๙ ใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองถูกสั่งพักใช้หรือถูกเพิกถอนตามข้อ ๑๐ ผู้ยื่นคำขอหรือผู้รับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อคณะกรรมการภายในหกสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งไม้ออกใบอนุญาตหรือวันทราบคำสั่งให้พักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต

การอุทธรณ์ในกรณีใบอนุญาตถูกสั่งพักใช้หรือถูกเพิกถอนไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งอธิบดี เว้นแต่คณะกรรมการจะสั่งทุเลาให้

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ข้อ ๖๓ ในอนุญาดตามข้อ ๕ ข้อ ๖ หรือข้อ ๓๖ ให้ใช้ได้ตลอดไปเว้นแต่ในอนุญาดที่ออกให้แก่ผู้รับในอนุญาด... เพื่อประกอบธุรกิจเฉพาะกาลเพื่อการใด ให้ใช้ได้เท่าระยะเวลาที่อนุญาดให้ประกอบกิจการนั้น

ข้อ ๖๔ เมื่อผู้รับในอนุญาดเลิกประกอบธุรกิจหรือย้ายสำนักงานหรือสถานที่ประกอบธุรกิจให้แจ้งการเลิกหรือการย้ายก่อนนาศทะเบียนภายในสิบห้าวัน นับแต่วันเลิกหรือย้ายนั้นตามแบบและวิธีการอธิบดีกำหนด

ข้อ ๖๕ ผู้ใดขอตรวจหรือขอคัดสำเนาเอกสาร หรือขอให้นาศทะเบียนคัดสำเนาหรือถ่ายเอกสารพร้อมทั้งรับรอง... หรือขอให้ออกหนังสือรับรองข้อความในทะเบียนที่นาศทะเบียนเก็บรักษา เมื่อได้รับอนุญาดจากนาศทะเบียนแล้ว ให้ผู้นั้นเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อ ๖๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว" ประกอบด้วยปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน อธิบดีกรมแรงงาน อธิบดีกรมการค้าภายในและอธิบดีกรมทะเบียนการค้าเป็นกรรมการ

คณะกรรมการจะแต่งตั้งกรรมการคนใดคนหนึ่งหรือบุคคลอื่นเป็นเลขาธิการคณะกรรมการก็ได้

ข้อ ๖๗ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ตามกำหนดไว้ในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้และให้มีหน้าที่ให้คำปรึกษาคำแนะนำและความเห็นแก่รัฐมนตรีในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การกำหนดประเภทธุรกิจที่จะผ่อนผันให้คนต่างด้าวประกอบกิจการได้ตามข้อ ๕
- (๒) การกำหนดประเภทธุรกิจที่จะเพิ่มหรือลดตามข้อ ๕
- (๓) การกำหนดเงื่อนไขในกฎกระทรวงที่จะออกตามข้อ ๕
- (๔) เรื่องอื่น ๆ ที่รัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๖๘ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๙ ในการปฏิบัติกรตามหน้าที่ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อให้ทำ
กิจการหรือพิจารณาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในขอบเขตแห่งหน้าที่ของคณะกรรมการ ตลอดจนเชิญบุคคล
ใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย คำแนะนำหรือความเห็นได้

ข้อ ๒๐ ในการปฏิบัติกรตามหน้าที่นายกและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ

(๑) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริง รวมทั้งให้ส่งเอกสารหรือหลักฐาน

(๒) เข้าไปในสถานที่ที่คนต่างด้าวประกอบธุรกิจในระหว่างเวลาทำการในเวลากลางวัน
เพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ และในการนี้ให้มีอำนาจสอบถาม
ข้อเท็จจริงหรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานใด ๆ จากบุคคลที่อยู่ในสถานที่ดังกล่าวได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) และ (๒) ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวอำนวยความสะดวกตามสมควร

ข้อ ๒๑ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีบัตรประจำตัวตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในการปฏิบัติกรตามหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

ข้อ ๒๒ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญา

ข้อ ๒๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือสอบถามหรือหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือไม่ยอม
ให้ข้อเท็จจริง หรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐาน เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่สอบถามหรือเรียกหรือไม่
ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๒๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันบาท

ข้อ ๒๔ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อ ๑๑ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือข้อ ๑๔ ต้อง
ระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ข้อ ๒๕ ความผิดตามข้อ ๒๓ และข้อ ๒๔ ให้ข้ออธิบดีมีอำนาจเปรียบเทียบได้เมื่อผู้ต้องหาได้
ชำระค่าปรับตามจำนวนที่ข้ออธิบดีกำหนดภายในสามสิบวัน คดีนั้นเป็นอันเสร็จเด็ดขาด

ข้อ ๒๖ คนต่างด้าวผู้ใดประกอบธุรกิจโดยฝ่าฝืนข้อ ๕ หรือมิได้รับใบอนุญาตตามข้อ ๕ ข้อ
๖ หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดในหนังสือรับรองตามข้อ ๓๐ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สามหมื่นบาท
ถึงห้าแสนบาท และให้ศาลสั่งเลิกการประกอบธุรกิจนั้นเสีย

ความในข้อ ๒๖ นี้ถูกยกเลิกและให้ความใหม่แทนแล้วโดยมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. แก้ไข
เพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑๙ พ.ศ. ๒๕๒๑ และมีข้อ ๒๖ ทวิเพิ่มขึ้น โดยมาตรา
๖ แห่ง พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมฯ พ.ศ. ๒๕๒๑

ข้อ ๒๓ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดถูกสั่งพักใช้หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต และหมดสิทธิออกบัตร หรือ รั้งบัตรวินิจัย เป็นที่สุดให้เพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งคงประกอบธุรกิจนั้นต่อไปอีก ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเลิกการประกอบธุรกิจนั้นเสีย

ข้อ ๒๔ คนต่างด้าวซึ่งได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้แล้วหรือผู้มีสัญชาติไทยประกอบธุรกิจอันเป็นของคนต่างด้าวซึ่งมิได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ หรือ คนต่างด้าวนั้นเป็นเจ้าของร่วม โดยแสดงออกว่าเป็นธุรกิจของตนแต่ผู้เดียว เพื่อให้คนต่างด้าวนั้น หลีกเลี่ยงหรือฝ่าฝืนบทแห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึง ห้าแสนบาท และให้ศาลสั่งเลิกการประกอบธุรกิจนั้นเสีย

ข้อ ๒๕ ผู้มีสัญชาติไทยผู้ใดถือหุ้นในฐานะเป็นตัวแทนของคนต่างด้าวในห้างหุ้นส่วนที่เป็น นิติบุคคลหรือบริษัทจำกัด เพื่อให้นิติบุคคลนั้นประกอบธุรกิจโดยฝ่าฝืนประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ หรือคนต่างด้าวซึ่งให้ผู้มีสัญชาติไทยกระทำการดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึง ห้าแสนบาท และให้ศาลสั่งเลิกการประกอบธุรกิจนั้นเสีย

(๑) ธุรกิจตามบัญชี ก. ทำขประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ จะประกอบธุรกิจนั้นต่อไปได้อีกสองปีนับแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ

(๒) ธุรกิจตามบัญชี ข. และ ค. ทำขประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้จะประกอบธุรกิจนั้นต่อไปได้โดยไม่มีกำหนดเวลา แต่ห้ามมิให้ผู้รับหนังสือรับรองเพิ่มปริมาณการผลิตหรือการจำหน่าย ของธุรกิจนั้นในรอบปีบัญชีต่อไป เกินกว่าร้อยละสามสิบของปริมาณการผลิตหรือการจำหน่าย ของธุรกิจนั้นตามที่ปรากฏหลักฐานทางบัญชีในรอบปีบัญชี พ.ศ. ๒๕๐๕ หรือตั้งสาขาของธุรกิจนั้น เพิ่มขึ้นจากที่ปรากฏหลักฐานในวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับ อนุญาตจากอธิบดี

คนต่างด้าวดังกล่าวในวรรคหนึ่งจะขอหนังสือรับรองได้ จะต้องได้ประกอบธุรกิจนั้นมาโดย มีรายได้ติดต่อกันตามปกติวิธีของธุรกิจนั้นเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี หรือเป็นระยะเวลาไม่ ถึงหนึ่งปี แต่อธิบดีเห็นว่าได้ประกอบธุรกิจนั้นมาเป็นหลักฐานเพียงพอแล้ว การขอหนังสือรับรองผู้ ประกอบธุรกิจ จะต้องยื่นคำขอตามแบบที่อธิบดีกำหนดภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประกาศของคณะ ปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ ถ้าผู้ประกอบธุรกิจมิได้ยื่นคำขอภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นไม่ ประสงค์จะประกอบธุรกิจนั้นต่อไป

ข้อ ๓๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ และให้ผู้อำนวยการตั้งตั้งนายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราที่อาศัยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ข้อ ๓๒ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๕

จอมพล ถ. พิบูลสงคราม

หัวหน้าคณะปฏิวัติ

(๔๔ ร.จ. ๑ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๕)

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) ใบอนุญาต

(ก) สำหรับนิติบุคคลยื่นและห้าบาทของทุนจดทะเบียน

แต่ไม่เกิน

๑๐,๐๐๐ บาท

เศษของเงินบาทให้คิดเท่ากับหนึ่งพันบาท

(ข) สำหรับบุคคลธรรมดา

๑,๐๐๐ บาท

(ค) ใบอนุญาตเฉพาะกาลตามข้อ ๑๓ ให้เรียกเก็บ

ทั้งอัตราที่กำหนดไว้ใน (ก) หรือ (ข) แล้วแต่กรณี

(๒) ใบแทนใบอนุญาต

๑๐๐ บาท

(๓) การตรวจหรือคัดสำเนาเอกสาร

รายละ ๕๐ บาท

(๔) การขอคัดสำเนาหรือขอให้ถ่ายเอกสาร

พร้อมทั้งค่ารับรอง

หน้าละ ๕๐ บาท

(๕) การออกหนังสือรับรองข้อความในทะเบียน

เรื่องละ ๕๐ บาท

บัญชีท้ายประกาศของคณะปฏิวัติ

บัญชี ก.

หมวด ๑ การประกอบธุรกิจทางเกษตรกรรม

- (๑) การทำนา
- (๒) การทำนาเกลือรวมทั้งการทำเกลือสินเธาว์ นอกจากเกลือหิน

หมวด ๒ การประกอบธุรกิจทางพาณิชย์กรรม

- (๑) การค้าภายในเกี่ยวกับผลิตผลทางเกษตรพื้นเมือง
- (๒) การค้าที่ดิน

หมวด ๓ การประกอบธุรกิจบริการ

- (๑) ทางบัญชี
- (๒) ทางกฎหมาย
- (๓) ทางสถาปัตยกรรม
- (๔) โฆษณา
- (๕) นาสหน้าหรือตัวแทน
- (๖) ขาซทอดตลาด
- (๗) หักนม แต่งนมและเสริมรส

หมวด ๔ การประกอบธุรกิจอื่น ๆ

- (๑) การก่อสร้างอาคาร

บัญชี ข.

หมวด ๑ การประกอบธุรกิจทางเกษตรกรรม

- (๑) การทำไร่
- (๒) การทำสวน
- (๓) การเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งการเลี้ยงไหม
- (๔) การทำป่าไม้
- (๕) การทำการประมง

หมวด ๒ การประกอบธุรกิจทางอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

- (๑) การสีข้าว
- (๒) การผลิตแป้งจากข้าวและพืชไร่
- (๓) การผลิตน้ำตาล
- (๔) การผลิตเครื่องเคี้ยวทั้งที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์เจือปน
- (๕) การผลิตน้ำมันพืช
- (๖) การผลิตชา
- (๗) กิจกรรมห้องเย็น
- (๘) การแปรรูปไม้
- (๙) การผลิตเครื่องทอง เครื่องเงิน เครื่องถม หรือเครื่องทองลงหิน
- (๑๐) การทำหรือหล่อพระพุทธรูปและการทำบาตร
- (๑๑) การผลิตเครื่องไม้แกะสลัก
- (๑๒) การผลิตเครื่องเซรามิก
- (๑๓) การผลิตไม้ขีดไฟทุกชนิด
- (๑๔) การผลิตปูนขาว ปูนซีเมนต์ หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซีเมนต์
- (๑๕) การระเบิดหรือขุดหิน
- (๑๖) การผลิตไม้อัด แผ่นไม้วีเนียร์ ชิปบอร์ด หรือฟาร์บอร์ด
- (๑๗) การผลิตเครื่องนุ่งห่ม หรือรองเท้า นอกจากการผลิตเพื่อส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ
- (๑๘) การทำกิจการโรงพิมพ์
- (๑๙) การทำกิจการหนังสือพิมพ์
- (๒๐) การสาวไหม ทอผ้าไหม หรือการนิรมลวดลายผ้าไหม
- (๒๑) การผลิตผลิตภัณฑ์ด้วยผ้าไหม เส้นไหม หรือรังไหม

หมวด ๓ การประกอบธุรกิจทางพาณิชย์กรรม

- (๑) การค้าปลีกสินค้าทุกชนิดนอกจากที่ระบุไว้ในบัญชี ค.
- (๒) การค้าสินแร่ นอกจากที่ระบุไว้ในบัญชี ค.
- (๓) การขายอาหารหรือเครื่องเคี้ยวทุกชนิด นอกจากที่ระบุไว้ในบัญชี ค.
- (๔) การค้าของเก่า วัตถุโบราณ หรือศิลปวัตถุ

หมวด ๔ การประกอบธุรกิจบริการ

- (๑) นำเที่ยว
- (๒) กิจกรรมโรงแรม เว้นแต่บริการจัดการโรงแรม
- (๓) ตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
- (๔) กำขรูป ล้างและอัดรูป
- (๕) ซักรีดเสื้อผ้า
- (๖) รับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า

หมวด ๕ การประกอบธุรกิจอื่น ๆ

- (๑) การขนส่งทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศในประเทศ

บัญชี ค.

หมวด ๑ การประกอบธุรกิจทางพาณิชย์กรรม

- (๑) การค้าส่งสินค้าทุกชนิดในประเทศ นอกจากที่ระบุไว้ในบัญชี ก.
- (๒) การค้าสินค้าส่งออกทุกชนิด
- (๓) การค้าปลีกสินค้าเครื่องจักร เครื่องกล และเครื่องมือ
- (๔) การขายอาหารหรือเครื่องดื่มที่เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว

หมวด ๒ การประกอบธุรกิจทางอุตสาหกรรม และหัตถกรรม

- (๑) การผลิตอาหารสัตว์
- (๒) การสกัดน้ำมันพืช
- (๓) การผลิตสิ่งถักทอ รวมทั้งการปั่นด้าย การย้อมสี และการนิยน์ลวดลาย
- (๔) การผลิตภาชนะซึ่งทำด้วยแก้วรวมทั้งหลอดไฟ
- (๕) การผลิตถ้วยชามจาน
- (๖) การผลิตกระดาษเขียนและกระดาษนิยน์
- (๗) การทำเกลือหิน
- (๘) การทำเหมือง

หมวด ๓ การประกอบธุรกิจบริการ

- (๑) นอกจากที่ระบุไว้ในบัญชี ก. และบัญชี ข.

หมวด ๔ การประกอบธุรกิจอื่น ๆ

- (๑) การก่อสร้างอย่างอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในบัญชี ก.

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281

ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515

พ.ศ. 2521

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2521

เป็นปีที่ 33 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 พ.ศ. 2521"

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในข้อ 4 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ 4 ภาสได้บังคับข้อ 7 ทวิ ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจดังต่อไปนี้

(1) ธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ก. หรือบัญชี ข. ที่ายประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ เว้นแต่จะได้มีพระราชกฤษฎีกาอนุญาต พระราชกฤษฎีกาอาจกำหนดเงื่อนไขประการใดก็ได้

(2) ธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ค. ที่ายประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี และการแก้ไขเปลี่ยนแปลงบัญชี ค. ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา"

มาตรา 4 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ 7 ทวิ และข้อ 7 คี แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515

"ข้อ 7 ทวิ คนต่างด้าวต่อไปนี้ จะประกอบธุรกิจได้เฉพาะธุรกิจใดในท้องที่ใดที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศดังกล่าวรัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดไว้ก็ตามที่เห็นสมควร

(1) คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศซึ่งได้รับการเนรเทศซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบธุรกิจ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศ หรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศ

(2) คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และอยู่ในระหว่างรอการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักร

(3) คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 หรือตามกฎหมายอื่น

(4) คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 หรือตามกฎหมายอื่น

คนต่างด้าวจะประกอบธุรกิจที่รัฐมนตรีกำหนดตามวรรคหนึ่งได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และระยะเวลาการอนุญาตตามวรรคสองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

คำสั่งไม่อนุญาตตามวรรคสอง ผู้ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้และให้นำความในข้อ 12 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 7 คี ห้ามมิให้คนต่างด้าวตามข้อ 7 ทวิ เข้าเป็นหุ้นส่วนหรือเป็นผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่ประกอบธุรกิจที่รัฐมนตรีมิได้กำหนดให้คนต่างด้าวนั้นประกอบได้ตามข้อ 7 ทวิ หรือที่มีวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจที่รัฐมนตรีมิได้กำหนด ให้คนต่างด้าวนั้นประกอบได้ตามข้อ 7 ทวิ รวมอยู่กับวัตถุประสงค์อื่นด้วย"

มาตรา 5 ให้ยกเลิกความในข้อ 26 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ 26 คนต่างด้าวผู้ใดประกอบธุรกิจโดยฝ่าฝืนข้อ 4 หรือข้อ 7 ทวิ ววรรคหนึ่ง หรือมิได้รับใบอนุญาตตามข้อ 5 หรือ ข้อ 7 ทวิ ววรรคสอง หรือมิได้รับหนังสือรับรองตามข้อ 6 หรือมิได้รับหนังสือรับรอง หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดตามข้อ 30 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สาม หมื่นบาทถึงห้าแสนบาท และให้ศาลสั่งเลิกการประกอบธุรกิจนั้นเสีย

มาตรา 8 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ 28 ทวิ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515

"ข้อ 28 ทวิ คนต่างด้าวผู้ใดฝ่าฝืนข้อ 7 ตรหรือข้อ 9 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท และให้ศาลสั่งเลิกการเป็นหุ้นส่วน หรือเป็นถือหุ้น หรือสิ่งเลกกิจการที่คนต่างด้าวข้อ 10 นั้นเสียแล้วแต่กรณี"

มาตรา 7 คนต่างด้าวตามข้อ 7 ทวิ ซึ่งประกอบธุรกิจโดยอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ประกอบธุรกิจนั้นต่อไปได้จนกว่าจะมีประกาศของรัฐมนตรีตามข้อ 7 ทวิ

เมื่อมีประกาศของรัฐมนตรีตามข้อ 8 ทวินี้แล้ว ในกรณีที่ธุรกิจซึ่งคนต่างด้าวดังกล่าวประกอบอยู่เป็นธุรกิจที่รัฐมนตรีได้ประกาศให้ประกอบได้ ให้ประกอบธุรกิจนั้นได้ต่อไปแต่ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ประกาศของรัฐมนตรีดังกล่าวมีผลใช้บังคับในกรณีที่ธุรกิจที่คนต่างด้าวดังกล่าวประกอบอยู่นั้น มิใช่เป็นธุรกิจที่รัฐมนตรีได้ประกาศให้ประกอบได้ให้ประกอบธุรกิจนั้นต่อไปได้อีกหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ เมื่อได้รับหนังสือรับรองจากอธิบดีแล้วและธุรกิจนั้นมิใช่เป็นธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ก. ทำสประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515

การขอหนังสือรับรองตามวรรคสอง ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องยื่นคำขอตามแบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประกาศของรัฐมนตรีตามข้อ 7 ทวิ มีผลใช้บังคับ ถ้าผู้ประกอบธุรกิจมิได้ยื่นคำขอภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าผู้นั้นไม่ประสงค์จะประกอบธุรกิจนั้นต่อไปนับแต่วันที่นั้นกำหนดเวลาดังกล่าว

มาตรา 8 คนต่างด้าวตามข้อ 7 ทวิ ผู้ใดเข้าเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทใดอันเป็นการต้องห้ามตามข้อ 7 ตรอยู่แล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นต่อไปได้อีกหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 9 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือเนื่องจากมีความจำเป็นต้องกำหนดการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรไทยไม่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าเมืองให้เหมาะสม และสอดคล้องกับการรักษาความมั่นคงของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281

ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2535

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535

เป็นปีที่ 47 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535"

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ในหลักเกณฑ์ความใน (1) ของบทนิยามคำว่า "คนต่างด้าว" ในข้อ 3 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2515 และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

"(1) นิติบุคคลซึ่งมีหุ้นอันเป็นทุนจดทะเบียนตั้งแต่กึ่งหนึ่งของนิติบุคคลนั้น ถือเป็นคนต่างด้าว หรือนิติบุคคลซึ่งมีคนต่างด้าวมูลค่าตั้งแต่กึ่งหนึ่งของทุนทั้งหมดในนิติบุคคลนั้น"

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อานันท์ ปันยารชุน

นายกรัฐมนตรี

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 14 วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2538

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากบทนิยามคำว่า "คนต่างด้าว" ในข้อ 3 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2515 ที่กำหนดให้คนต่างด้าวหมายความรวมถึงนิติบุคคลที่มีทุนตั้งแต่กึ่งหนึ่งของนิติบุคคลนั้นเป็นของคนต่างด้าว ได้ก่อให้เกิดปัญหาในการนิยามทุนของนิติบุคคลว่าจะรวมถึงทุนของคนต่างด้าวในนิติบุคคลอื่น ที่เข้าถือหุ้นเป็นหุ้นส่วน หรือเป็นสมาชิกด้วยหรือไม่ เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการพิจารณาความหมายของบทบัญญัติดังกล่าว สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามดังกล่าวให้ชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชกฤษฎีกา

อนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุน
ประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ข. พ.ศ. ๒๕๑๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๖

เป็นปีที่ ๒๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุน
ในธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ข. ท้ายประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑
ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ประกอบธุรกิจนั้นได้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ แห่งรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร
พุทธศักราช ๒๕๑๕ และข้อ ๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑
ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรา
พระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาอนุญาตให้คน
ต่างด้าว ซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ข.
พ.ศ. ๒๕๑๖”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ คนต่างด้าวผู้ใดได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการ
ส่งเสริมการลงทุน และกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนนั้นเป็นธุรกิจที่
กำหนดไว้ในบัญชี ข. ท้ายประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑ ลงวันที่ ๒๔
พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ก็ให้คนต่างด้าวผู้นั้นประกอบธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริม

การลงทุนเท่าที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนนั้นได้ เมื่อได้แจ้งการรับการส่งเสริมการลงทุน และได้รับหนังสือจากอธิบดีกรมทะเบียนการค้าแล้ว

มาตรา ๔ ในกรณีที่คนต่างด้าวได้รับสิทธิให้ประกอบธุรกิจดังกล่าวในมาตรา ๓ ถูกเพิกถอนบัตรส่งเสริมหรือเพิกถอนสิทธิและประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนทั้งหมด ให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแจ้งการเพิกถอนบัตรส่งเสริมหรือเพิกถอนสิทธิและประโยชน์ของคนต่างด้าวไปยังอธิบดีกรมทะเบียนการค้า ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คำสั่งเพิกถอน และให้อธิบดีกรมทะเบียนการค้าส่งถอนหนังสือรับรองที่ออกให้ตามมาตรา ๓ และแจ้งคำสั่งถอนหนังสือรับรองให้คนต่างด้าวทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการเพิกถอน เมื่อได้มีคำสั่งถอนหนังสือรับรองและแจ้งให้คนต่างด้าวทราบดังกล่าวแล้ว ให้คนต่างด้าวหมดสิทธิที่จะประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ข. นั้นตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ถูกลบถอนหนังสือรับรอง

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

สัญญา ธรรมศักดิ์

นายกรัฐมนตรี

(๑๐ ร.ช. ๑๖ ตอนที่ ๑๔๔ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๑๖)

หมายเหตุ:— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมการลงทุนตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๗ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ และเพื่อส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมที่จำเป็นต้องใช้ทุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศตามที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้พิจารณาเห็นว่าจำเป็นสมควรผ่อนผันให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามนโยบายของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนประกอบธุรกิจประเภทที่กำหนดไว้ในบัญชี ข. หายประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้ขึ้น

พระราชบัญญัติ

การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

เป็นปีที่ ๓๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๘

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ ไม่ใช้บังคับแก่การปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวเฉพาะในฐานะดังต่อไปนี้

- (๑) บุคคลในคณะผู้แทนทางทูต
- (๒) บุคคลในคณะผู้แทนทางกงสุล
- (๓) ผู้แทนของประเทศสมาชิกและพนักงานขององค์การสหประชาชาติและทบวงการชำนัญพิเศษ
- (๔) คนรับใช้ส่วนตัวซึ่งเดินทางจากต่างประเทศเพื่อมาทำงานประจำอยู่กับบุคคลใน
(๑) หรือ (๒) หรือ (๓)
- (๕) บุคคล ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจตามความตกลงที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ
- (๖) บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจเพื่อประโยชน์ในทางการศึกษาวัฒนธรรม ศิลปการกีฬา หรือกิจการอื่น ทั้งนี้ ตามที่จะได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา
- (๗) บุคคลซึ่งรัฐบาลอนุญาตให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจอย่างหนึ่งอย่างใด

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

"คนต่างด้าว" หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

"ทำงาน" หมายความว่า การทำงานโดยให้กำลังกายหรือความรู้ ด้วยประสงค์ค่าจ้างหรือประโยชน์อื่นใดหรือไม่ก็ตาม

"ใบอนุญาต" หมายความว่า ใบอนุญาตทำงาน

"ผู้รับใบอนุญาต" หมายความว่า คนต่างด้าวซึ่งได้รับใบอนุญาต

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าว

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"นายทะเบียน" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียน การทำงานของคนต่างด้าว

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมแรงงาน

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒ งานใดที่ห้ามคนต่างด้าวทำในท้องที่ใด เมื่อใด โดยห้ามเด็ดขาด หรือห้ามโดยมีเงื่อนไขอย่างใด เพียงใดให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐ งานใดที่มีได้ห้ามไว้ในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งออก ตามความในมาตรา ๖ คนต่างด้าวจะทำได้เมื่อได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย เว้นแต่คนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพื่อทำงานอื่นจำเป็นและเร่งด่วนมีระชะการทำงานไม่เกินสิบห้าวัน แต่คนต่างด้าวนั้นจะทำงานนั้นได้เมื่อได้มีหนังสือแจ้งให้อธิบดีหรือเจ้าพนักงาน ซึ่งอธิบดีมอบหมายทราบ ตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๘ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง บุคคลใดประสงค์จะให้คนต่างด้าวเข้าทำงานในกิจการของตนในราชอาณาจักร จะยื่นคำขอรับใบอนุญาตแทนคนต่างด้าวนั้นต่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายก็ได้

อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย จะออกใบอนุญาตให้แก่คนต่างด้าวคราวละหนึ่งได้ต่อเมื่อคนต่างด้าวนั้นเข้ามาในราชอาณาจักรแล้ว

มาตรา ๔ ในการอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ อธิบดีหรือ
เจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใด เพื่อให้คนต่างด้าวปฏิบัติได้ ในกรณี
เช่นนั้นต้องให้คนต่างด้าวให้คำรับรองก่อนว่าจะสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นได้ และถ้าเป็นกรณี
ตามมาตรา ๘ คนต่างด้าวนั้นต้องให้คำรับรองก่อนเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร

มาตรา ๑๐ คนต่างด้าว ซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในราชอาณาจักร ตามกฎหมาย
ว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่นให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงาน
ซึ่งอธิบดีมอบหมายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คนต่างด้าวนั้นเข้ามาในราชอาณาจักร แต่ถ้า
คนต่างด้าวนั้นอยู่ในราชอาณาจักรแล้วระยะเวลาสามสิบวัน ให้นับวันที่ทราบการได้รับอนุญาตให้
ทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่น ในระหว่างรอรับใบอนุญาต
ให้ยื่นคำขอทำงานไปพลางก่อนได้

เมื่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายได้รับคำขอแล้วให้ออกใบอนุญาตให้โดยมิชักช้า

มาตรา ๑๑ คนต่างด้าวซึ่งจะขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๗ ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็น การ
ชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง โดยมีที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยว
หรือผู้เดินทางผ่าน

(๒) ไม่เป็นบุคคลที่ขาดคุณสมบัติ หรือต้องห้ามตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๒ คนต่างด้าวดังต่อไปนี้จะทำงานได้เฉพาะที่รัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา ในประกาศดังกล่าวรัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดไว้ก็ได้ตามที่เห็นสมควร

(๑) คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ ซึ่งได้รับการผ่อนผัน
ให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดนอกการเนรเทศหรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศ

(๒) คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วย
คนเข้าเมือง และอยู่ในระหว่างรอการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักร

(๓) คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักร แต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของ
คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๘ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ หรือตามกฎหมายอื่น

(๔) คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่
๓๓๘ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ หรือตามกฎหมายอื่น

คนต่างด้าวจะทำงานใดที่รัฐมนตรีกำหนดตามวรรคหนึ่งได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี
หรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย

มาตรา ๑๓ ใบอนุญาตที่ออกให้ตามพระราชบัญญัติ ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันออกไว้แต่

(๑) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๐ ให้มีอายุเท่าระยะเวลาที่ได้รับ
ใบอนุญาตให้เข้ามาทำงานตามกฎหมายนั้น ๆ

(๒) ใบอนุญาตที่ออกให้คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ ให้มีอายุตามที่อธิบดี หรือ
เจ้าพนักงาน ซึ่งอธิบดีมอบหมายกำหนดแต่ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันออก

(๓) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็น
การชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ให้มีอายุเท่าระยะเวลาที่คนต่างด้าวได้รับอนุญาต
ให้อยู่ในราชอาณาจักรในขณะออกใบอนุญาต

(๔) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าว ซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักร
เป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองโดยไม่มีกำหนดเวลานั่นอนให้มีอายุสามสิบวันนับ
แต่วันออก

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๐ ได้รับการขยายระยะเวลาการทำงาน
ตามกฎหมายนั้น ๆ ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการขยาย
ระยะเวลาและให้นายทะเบียนจดแจ้งการขยายระยะเวลานั้นลงในใบอนุญาต

มาตรา ๑๕ ก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะทำงานนั้นต่อไปให้ยื่นคำขอ
ต่ออายุใบอนุญาตต่อนายทะเบียน ในกรณีเช่นนี้ ให้มีหรือต่ออายุใบอนุญาตทำงานไปพลางก่อนได้
จนกว่านายทะเบียนจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุ

การต่ออายุใบอนุญาตให้ต่อได้ครั้งละหนึ่งปี ไว้แต่

(๑) การต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๓(๓) ให้ต่ออายุได้อีกไม่เกินระยะเวลาที่
ผู้รับใบอนุญาตนั้น ได้รับการขยายระยะเวลาให้อยู่ในราชอาณาจักร

(๒) การต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๓(๔) ให้ต่ออายุได้อีกครั้งละสามสิบวัน
เว้นแต่คนต่างด้าวนั้นได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองต่อไปโดย
มีกำหนดเวลาที่แน่นอนสามสิบวัน ให้ต่ออายุใบอนุญาตได้เท่าระยะเวลาที่รับอนุญาตให้อยู่ใน
ราชอาณาจักร แต่ไม่เกินหนึ่งปี

มาตรา ๑๖ รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการในกรณี
ดังต่อไปนี้

- (๑) การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๑๐
และมาตรา ๑๓
- (๒) การขอต่ออายุใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕
- (๓) การขอรับใบแทนและการออกใบแทนใบอนุญาตตามมาตรา ๑๔
- (๔) การขออนุญาตและการอนุญาตให้เปลี่ยนการทำงานหรือเปลี่ยนท้องที่หรือสถานที่
ในการทำงานตามมาตรา ๒๑
- (๕) การหลกบัตรประจำตัวตามมาตรา ๓๐

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่มิได้ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๑๐
มาตรา ๑๓ หรือไม่ให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ หรือไม่อนุญาตให้ทำงานอื่นหรือเปลี่ยน
ท้องที่หรือสถานที่ในการทำงานตามมาตรา ๒๑ ผู้ที่มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีโดยทำเป็นหนังสือยื่น
ต่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย หรือนายทะเบียน แล้วแต่กรณีภายในสามสิบวันนับแต่
วันที่ได้ทราบคำสั่งไม่อนุญาตเมื่อได้รับอุทธรณ์แล้วให้ผู้รับอุทธรณ์นำส่งคณะกรรมการภายในสิบห้าวัน
ให้คณะกรรมการพิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีภายในสิบห้าวัน และให้รัฐมนตรีวินิจฉัย
คำอุทธรณ์ภายในสามสิบวัน คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในการพิจารณาคำสั่งไม่ให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ ที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ผู้อุทธรณ์
มีสิทธิทำงานไปพลางก่อนได้ จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๘ ผู้รับใบอนุญาตต้องมีใบอนุญาตอยู่กับตัวหรืออยู่ ณ ที่ทำงานในระหว่างทำงาน
เพื่อแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนได้เสมอ

มาตรา ๑๙ ถ้าใบอนุญาตชำรุดในสาระสำคัญหรือสูญหายให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทน
ต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบการชำรุดหรือสูญหาย

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่คนต่างด้าวเลิกทำงานตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตให้ส่งมอบใบอนุญาตคืน
ให้นายทะเบียนในท้องที่จังหวัดที่ตั้งสถานที่ทำงานภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่เลิกทำงานนั้น

มาตรา ๒๑ ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตทำงานอื่นใดนอกจากงานที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือเปลี่ยน
ท้องที่หรือสถานที่ในการทำงานให้แตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต เว้นแต่ได้รับอนุญาต
จากนายทะเบียน

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้บุคคลใดรับคนต่างด้าวซึ่งไม่มีใบอนุญาตเข้าทำงานหรือรับคนต่างด้าวเข้าทำงานที่มีลักษณะหรือเงื่อนไขในการทำงานแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

มาตรา ๒๓ บุคคลใดรับคนต่างด้าวเข้าทำงานหรือให้คนต่างด้าวย้ายไปทำงานในท้องถิ่น นอกจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาต หรือมีคนต่างด้าวออกจากงาน ให้บุคคลนั้นแจ้งต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคนต่างด้าวทำงาน หรือถ้าคนต่างด้าวนั้นย้ายหรือออกจากงาน แล้วแต่กรณี

การแจ้งตามวรรคหนึ่งให้ทำตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๒๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าว" ประกอบด้วยอธิบดีกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยมอบหมายเป็นประธาน ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมตำรวจ ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ ผู้แทนกรมอัยการ ผู้แทนกรมทะเบียนการค้า ผู้แทนกรมการค้าภายใน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินสามคนเป็นกรรมการ และผู้แทนกรมแรงงานเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๒๕ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๒๖ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงคราวออกตามวาระเมื่อ

(๑) ตาม

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีให้ยก

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้ว ยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อม ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วนั้น

มาตรา ๒๗ คณะกรรมการมีหน้าที่วินิจฉัย ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีดังต่อไปนี้

(๑) การออกพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘(๒) และมาตรา ๖

(๒) การกำหนดงานที่รัฐมนตรีจะประกาศตามมาตรา ๑๒

(๓) การออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๖

(๔) การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งตามมาตรา ๑๗

(๕) เรื่องอื่น ๆ ที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๒๘ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการด้วยกันคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๙ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อให้ทำกิจการหรือพิจารณาเรื่องใดอันอยู่ในขอบเขตหน้าที่ของคณะกรรมการ

ให้นำความในมาตรา ๒๘ มาใช้บังคับแก่การประชุมคณะกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ อธิบดี หรือเจ้าพนักงาน ซึ่งอธิบดีมอบหมาย นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ

(๑) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริง รวมทั้งให้ส่งเอกสารหรือหลักฐาน

(๒) เข้าไปในสถานที่ใด ที่มีเหตุอันสมควรสงสัยว่ามีคนต่างด้าวทำงานในระหว่างเวลาที่เชื่อได้ว่ามีการทำงาน เพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง หรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานใด ๆ จากบุคคลที่รับผิดชอบเกี่ยวข้อซึ่งอยู่ในสถานที่ดังกล่าวได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๒) ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวหรือบุคคลผู้รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้อซึ่งอยู่ในสถานที่ดังกล่าวอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๓๑ นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีบัตรประจำตัว

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่ นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อร้องขอ

มาตรา ๓๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีหรือเจ้าพนักงาน ซึ่งอธิบดีมอบหมาย นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๓ คนต่างด้าวผู้ใดทำงานโดยฝ่าฝืนพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๔ คนต่างด้าวผู้ใดทำงานโดยฝ่าฝืนมาตรา ๗ หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา ๘ หรือทำงานโดยไม่ได้รับใบอนุญาต หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๕ คนต่างด้าวผู้ใดทำงานโดยฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๓๖ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๗ คนต่างด้าวผู้ใดทำงานเมื่อใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว โดยมีได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุหรือได้ยื่นคำขอแล้ว แต่นายทะเบียนมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ และคนต่างด้าวผู้นั้นมิได้อุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนหรือผู้ได้อุทธรณ์แล้ว แต่รัฐมนตรีมีคำสั่งยังไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๘ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๙ ผู้ใดรับคนต่างด้าวเข้าทำงานโดยฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๔๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือสอบถามหรือหนังสือเรียกหรือไม่ยอมให้ข้อเท็จจริงหรือไม่ส่งเอกสาร หรือหลักฐาน หรือขัดขวาง หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย หรือนายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันบาท

มาตรา ๔๒ บุคคลใดมีคนต่างด้าวทำงานในธุรกิจของตน ก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ไว้บังคับ และยังมีได้แจ้งรายการเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ทำงานอยู่กับตนตามข้อ ๓๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าวจนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับให้บุคคลนั้นแจ้งรายการดังกล่าวตามแบบที่อธิบดีกำหนดภายในสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๓ ใบอนุญาตที่ออกให้ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ใช้ได้ต่อไปตรวบเท่าที่ใบอนุญาตยังไม่สิ้นอายุและผู้รับใบอนุญาตยังทำงานที่ได้รับอนุญาตนั้น

มาตรา ๔๔ คนต่างด้าว ซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและทำงานอยู่คนต่างด้าวก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๖๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ใช้บังคับ และได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดี หรือเจ้าพนักงาน ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามข้อ ๓๔ บรรดหนึ่งแห่งประกาศของคณะปฏิวัตินี้ดังกล่าว และอธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายได้ออกใบอนุญาตแล้ว แต่คนต่างด้าวผู้นั้นยังมิได้ไปรับใบอนุญาต และยังคงทำงานอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ไปรับใบอนุญาตภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติใช้บังคับ หากไม่ไปขอรับใบอนุญาตภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าใบอนุญาตนั้นสิ้นผลเมื่อครบกำหนดเวลาเช่นว่านั้น

มาตรา ๔๕ คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๖ ซึ่งทำงานโดยอยู่คนต่างด้าวในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ทำงานนั้นต่อไปได้จนกว่าจะมีประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖

เมื่อมีประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖ แล้ว ในกรณีทำงานที่คนต่างด้าวดังกล่าวทำอยู่เป็นงานที่รัฐมนตรีได้ประกาศให้ทำได้ ให้ทำงานนั้นต่อไปแต่ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศของรัฐมนตรีดังกล่าวใช้บังคับ ในกรณีที่ทำงานที่คนต่างด้าวดังกล่าวทำอยู่นั้น มิใช่เป็นงานที่รัฐมนตรีได้ประกาศให้ทำได้ ให้ทำงานนั้นต่อไปได้อีกหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๖ บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง และประกาศหรือคำสั่งของรัฐมนตรีหรืออธิบดี หรือใบอนุญาตซึ่งได้ออกหรือสิ่งโดยอาศัยอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๖๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับต่อไปและให้ถือเสมือนเป็นพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวงและประกาศหรือคำสั่งของรัฐมนตรีหรืออธิบดีหรือใบอนุญาตที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียน และพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์

นายกรัฐมนตรี

(๔๕ ร.จ.๑๕ ตอนที่ ๗๓ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๑)

อัตราค่าธรรมเนียมนิยม

(๑) ใบอนุญาตปีละ	๑,๐๐๐	บาท
(๒) การต่ออายุใบอนุญาตหรือการขยายระยะ เวลาการทำงานปีละ	๑,๐๐๐	บาท
(๓) ใบแทนใบอนุญาต	๓๐๐	บาท
(๔) การอนุญาตให้ทำงานอื่นหรือ เปลี่ยนท้องที่หรือสถานที่ในการทำงาน	๕๐๐	บาท

หมายเหตุ : - เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ มีหลักการให้ใช้บังคับเฉพาะคนต่างด้าว ซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเท่านั้น ส่วนคนต่างด้าวบางประเภทที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่มีหลักฐานได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เช่น ญวนอพยพ เป็นต้น ไม่อยู่ในข่ายบังคับของกฎหมายนี้ และปัจจุบันบุคคลเหล่านี้ได้มาประกอบอาชีพ หรือทำงานอยู่ในท้องที่จังหวัดต่าง ๆ โดยเสรี ทำให้ดูเหมือนว่าเป็นผู้มีอภิสิทธิ์เหนือคนต่างด้าวอื่น ๆ ที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่โดยถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองจึงจำเป็นต้องเพิ่มบทบัญญัติ เพื่อให้ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวเหล่านี้ด้วย นอกจากนี้ถ้อยคำในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ หลายแห่งไม่ชัดเจน ทำให้เป็นปัญหาระกฏองในทางปฏิบัติอยู่หลายเรื่อง เนื่องจากได้ออกมาใช้บังคับโดยกระทันหันตามภาวะความจำเป็นในสมัยนั้น จึงจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงเสียใหม่ให้เหมาะสมกับภาวะการณ์ในปัจจุบัน

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดงานในอาชังและวิชาชันที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ.๒๕๒๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๒

เป็นปีที่ ๓๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรกำหนดงานในอาชังและวิชาชันที่ห้ามคนต่างด้าวทำ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๒๐ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า "พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชังและวิชาชันที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ.๒๕๒๒"

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชังและวิชาชันที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ.๒๕๐๖

(๒) พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชังและวิชาชันที่ห้ามคนต่างด้าวทำ (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ.๒๕๑๔

(๓) พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชังและวิชาชันที่ห้ามคนต่างด้าวทำ (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ.๒๕๒๐

มาตรา ๔ ให้กำหนดงานในอาชังหรือวิชาชันตามที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกานี้เป็นงานที่ห้ามคนต่างด้าวทำเพื่อเป็นการค้า หรือหาประโยชน์ได้คิดในตลาดในทุกท้องที่ในราชอาณาจักร

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ล. โทตระกิตส์

รองนายกรัฐมนตรี

(๔๖ ร.จ.๔๘ ตอนที่ ๘๐ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๒)

หมายเหตุ : - เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกานี้ คือ เนื่องจากได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๒๑ แทนประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕ ในการนี้จำเป็นต้องกำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำใหม่ ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และโดยที่พระราชบัญญัตินี้กล่าวถึงว่าการทำงานในอาชีพ และวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

บัญชีกำหนดพระราชกฤษฎีกา

กำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. ๒๕๒๓

- (๑) งานกรรมกร
- (๒) งานกสิกรรม งานเลี้ยงสัตว์ งานป่าไม้ หรืองานประมง ยกเว้นงานที่ใช้ความชำนาญ งานเฉพาะสาขา หรืองานควบคุมดูแลฟาร์ม
- (๓) งานก่อสร้าง งานช่างไม้ หรืองานก่อสร้างอื่น
- (๔) งานแกะสลักไม้
- (๕) งานรับซื้อขนสัตว์ หรืองานรับซื้อขนนาหนะที่ไม่ใช้เครื่องจักรหรือเครื่องกล ยกเว้นงานรับซื้อเครื่องบินระหว่างประเทศ
- (๖) งานขายของหน้าร้าน
- (๗) งานขายทอดตลาด
- (๘) งานควบคุม ตรวจสอบ หรือให้บริการทางบัญชี ยกเว้นงานตรวจสอบภาษีเป็นครั้งคราว
- (๙) งานเจียรไน หรือขัดเพชรหรือพลอย
- (๑๐) งานตัดผม งานตัดผม หรืองานเสริมสวย
- (๑๑) งานทอผ้าด้วยมือ
- (๑๒) งานทอเส้น หรืองานทำเครื่องใช้ด้วยกก หวาย ปอ ฝาง หรือเย็บไม้ไผ่
- (๑๓) งานทำกระดาษสาด้วยมือ
- (๑๔) งานทำเครื่องเงิน
- (๑๕) งานทำเครื่องดนตรีไทย
- (๑๖) งานทำเครื่องถม
- (๑๗) งานทำเครื่องทอง เครื่องเงิน หรือเครื่องนาก
- (๑๘) งานทำเครื่องลงหิน
- (๑๙) งานทำตุ๊กตาไทย
- (๒๐) งานทำเทียนหรือผ้าไหมนาม
- (๒๑) งานทำบาตร

- (๒๒) งานทำผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมด้วยมือ
- (๒๓) งานทำพระพุทธรูป
- (๒๔) งานทำมัด
- (๒๕) งานทำร่มกระดาษหรือผ้า
- (๒๖) งานทำรองเท้า
- (๒๗) งานทำหมวก
- (๒๘) งานนახหน้า หรืองานตัวแทน ออกเ้างานนახหน้าหรืองานตัวแทนในธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ
- (๒๙) งานในวิชาชั้นวิศวกรรม สาขาวิศวกรรมโยธา ที่เกี่ยวกับงานออกแบบและคำนวณ จัดระบบ วิจัย วางโครงการทดสอบ ควบคุม การก่อสร้าง หรือให้คำแนะนำ ทั้งนี้ ไม่รวมงานที่ต้องใช้ความชำนาญพิเศษ
- (๓๐) งานในวิชาชั้นสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวกับงานออกแบบ เขียนแบบ ประมาณราคา ำานก่อสร้าง หรือให้คำแนะนำ
- (๓๑) งานประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย
- (๓๒) งานปั้นหรือทำเครื่องปั้นดินเผา
- (๓๓) งานฉนวนหรือฉนวนมือ
- (๓๔) งานมัดคุเทศก์ หรืองานจัดนำเที่ยว
- (๓๕) งานเร้าาสสินค้า
- (๓๖) งานเรียงนิพนธ์อักษรไทยด้วยมือ
- (๓๗) งานสาวและบิดเกลียวไหมด้วยมือ
- (๓๘) งานเสริมอนพนักงานหรืองานเลขานุการ
- (๓๙) งานนำหับบริการทางกฎหมายหรือบรรณคดี

พระราชบัญญัติ

โรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร)

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

อาทิตย์ ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

เจ้าพระยาพิชัยนาคร

ตราไว้ ณ วันที่ ๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่าสมควรให้โรงแรมมีระเบียบอันดี

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอม
ของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติโรงแรม พุทธ
ศักราช ๒๔๗๘"

มาตรา 2 ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้เมื่อพ้นกำหนดสามเดือน นับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

"โรงแรม" หมายความว่า บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินค้าสำหรับคนเดินทาง หรือบุคคลที่ประสงค์จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราว

"นายทะเบียน" หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งขึ้น ให้มีหน้าที่รับผิดชอบและควบคุมโรงแรม

"ผู้พัก" หมายความว่า คนเดินทาง หรือบุคคลอื่นใดซึ่งเจ้าสำนักจัดให้ พักอาศัยในโรงแรมเพื่ออยู่ หรือพักชั่วคราวโดยจะเสียสินค้าหรือไม่ก็ตาม

"เจ้าสำนัก" หมายความว่า บุคคลผู้ควบคุมและจัดการโรงแรม

มาตรา 4 โรงแรมจะเปิดดำเนินการได้ก็แต่เมื่อได้รับใบอนุญาตและจดทะเบียนโดยถูกต้อง

โรงแรมที่เปิดดำเนินการอยู่ก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขออนุญาตจดทะเบียนภายในกำหนดสองเดือน นับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป

มาตรา 5 คำขออนุญาตเปิดโรงแรมนั้น จะต้องระบุข้อความตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และการนี้จะเป็นอย่างไรก็ตามจะต้องมี

- (1) ชื่อหรือยี่ห้อโรงแรม
- (2) ประเภทโรงแรม
- (3) ชื่อสำนักอาชีพของเจ้าของและเจ้าสำนัก
- (4) จำนวนห้องให้พักอาศัย
- (5) ค่ามดที่ตั้งโรงแรม

ใบอนุญาตจะต้องมีรายการดังกล่าวข้างบนนี้ด้วย

ถ้าโรงแรมยังไม่ได้จัดสร้างให้ผู้ขออนุญาตยื่นแผนผัง และรายการของโรงแรมที่ประสงค์จะสร้างคือนายทะเบียน เมื่อนายทะเบียนเห็นเป็นที่พอใจว่าไม่มีสิ่งใดขัดต่อความประสงค์แห่งมาตรา 6 ก็ให้นายทะเบียนอนุมัติให้จัดสร้างขึ้นได้

มาตรา 6 ให้นายทะเบียนอนุญาตให้เปิดดำเนินการโรงแรม ต่อเมื่อเป็นที่พอใจตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขว่า ความมั่นคง ความสะอาด ชองอากาศ และสถานที่ไม่ขัดกับอนามัย

"ใบอนุญาตฉบับหนึ่งให้ใช้ได้เฉพาะโรงแรมเดียว และสิ้นอายุใน "วันที่ 31 ธันวาคม" ทุกปี"

มาตรา 7 ในการออกใบอนุญาตเปิดโรงแรม ให้เก็บค่าธรรมเนียมตามประเภทของโรงแรม หรือตามลักษณะของห้องพัก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด - ในกฎกระทรวงแต่ไม่เกินห้องละหนึ่งร้อยบาท"

มาตรา 8 การเปลี่ยนชื่อหรือยี่ห้อ การย้ายสถานที่ การเพิ่มหรือลดจำนวนห้องสำหรับพักแห่งโรงแรม จะทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายทะเบียน ซึ่งได้บันทึกการอนุญาตไว้โดยถูกต้องแล้ว

การเปลี่ยนตัวเจ้าสำนักจะยกขึ้นมายืนยันแก่เจ้าพนักงานปกครองท้องที่ หรือยกขึ้นแก้ตัวสำหรับความผิดของเจ้าสำนักในอันจะถูกลงโทษไม่ได้ เว้นแต่เจ้าสำนักทั้งคนเก่าและคนใหม่จะได้แจ้งการเปลี่ยนตัวเจ้าสำนักเป็นหนังสือ พร้อมด้วยชื่อสำนัก และอาชีพของเจ้าสำนักคนใหม่ แม้จะเป็นการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวก็ตาม

มาตรา 9 การเปลี่ยนตัวเจ้าของทั้งเจ้าของคนเก่าและคนใหม่ จะต้องแจ้งเป็นหนังสือแก่นายทะเบียนภายในห้าวันนับแต่วันเปลี่ยน พร้อมด้วยชื่อสำนัก และอาชีพของเจ้าสำนักคนใหม่

เมื่อเจ้าของต้องการจะเลิกดำเนินการโรงแรม ให้แจ้งแก่นายทะเบียนทราบล่วงหน้าก่อนห้าวัน

เจ้าของคนใดไม่ปฏิบัติตามความในสองวรรคก่อน มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินยี่สิบบาท

มาตรา 10 ในกรณีที่นายทะเบียนปฏิเสธไม่ยอมออกใบอนุญาต หรือไม่อนุญาตตามที่กำหนดไว้ในมาตราก่อน ๆ ให้ผู้ทรงอธิปไตยยังรัฐมนตรีภายในกำหนด 15 วัน นับตั้งแต่วันทราบคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีเป็นที่สุด

มาตรา 11 โรงแรมจะต้องมี

มาตรา ๖ วรรคสอง แก้ไขใหม่โดย พรบ.(๑๒)พ.ศ.๒๔๔๔

มาตรา ๗ แก้ไขครั้งสุดท้ายโดย พรบ.(๑๔)พ.ศ.๒๔๐๓

๑๙.๕๔/๗๗

๑๙.๗๗/๑๑๒

- (1) ป้ายบอกชื่อ หรือยี่ห้อเป็นภาษาไทยให้เด่นชัดติดไว้หน้าโรงแรม
- (2) ใบอนุญาต ติดไว้ ณ ที่เปิดเผยภายในโรงแรม และให้ใกล้ทางเข้าออกข้าง
หน้าให้มากที่สุด
- (3) เลขที่ประจำห้องพัก ติดไว้ที่หน้า ห้อง

มาตรา 12. โรงแรมจะต้องมีสมุดซึ่งมีเลขเรียงหน้าติดต่อกันตามลำดับ
สำหรับจดนามผู้พัก สมุดจดคนผู้พักนี้ก่อนที่พักนี้ ก่อนที่จะให้จดนามผู้พักเป็นครั้งแรกเจ้า
สำนักจะต้องยื่นต่อนายทะเบียน เพื่อประทับตราและลงลายมือชื่อ และนายทะเบียนต้อง
เซ็นชื่อย่อกำกับไว้ทุก ๆ แผ่น

ให้เรียกค่าธรรมเนียมสำหรับการนี้ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง แต่มิให้
เกินสามบาท

เจ้าสำนักคนใดไม่ปฏิบัติตามให้เป็นไปตามความในมาตรานี้ มีความผิดต้อง
ระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา 13. การที่สมุดจดคนผู้พักสูญหาย หรือถูกฉกฉุน มิให้ถือ
เป็นข้อแก้ตัว เว้นแต่จะได้แจ้งแก่นายทะเบียนโดยไม่ชักช้า

มาตรา 14. เจ้าสำนักมีหน้าที่ต้องจัดให้จดข้อความลงในสมุดจดคนผู้
พักในโอกาสแรกที่จะทำได้ และให้ผู้พักซึ่งมีอายุเกินสิบแปดปีลงลายมือชื่อไว้ในสมุดจดคนผู้
พักด้วยหรือในบัตรจดคนผู้พักด้วย ถ้าผู้พักลงลายมือชื่อไม่ได้ก็ให้ลงลายพิมพ์นิ้วมือหาก
ผู้พักคนใดไม่ยอมลงลายมือชื่อ หรือลายพิมพ์นิ้วมือ ห้ามมิให้รับผู้นั้นพักในโรงแรม

สมุดจดคนผู้พักและบัตรจดคนผู้พัก ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง
และให้ถือว่าบัตรจดคนผู้พักเป็นส่วนหนึ่งของสมุดจดคนผู้พัก

การจดข้อความลงในสมุดจดคนผู้พัก หรือในบัตรจดคนผู้พัก ต้องจด
ทุกรายการห้ามมิให้ปล่อยช่องว่างไว้โดยไม่มีเหตุผลสมควร ถ้ารายการใดเขียนผิด ห้าม
มิให้ลบแต่ให้ขีดฆ่า แก้หรือต่อเติม แล้วให้ผู้จดลงลายมือชื่อกำกับไว้

บทกำหนดโทษ

มาตรา 15 ผู้พักคนใดจดหรือแจ้งให้เจ้าสำนักจดลงในสมุดคนามผู้พักซึ่งข้อความอย่างใด ๆ ที่รู้ว่าเป็นความเท็จก็ดี หรือข้อความที่จด หรือแจ้งนั้น อาจจะทำให้ผู้อื่น หรือสาธารณชนเสียหายก็ดี มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา 16 เจ้าสำนักคนใด โดยรู้อยู่แล้ว และในลักษณะอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่สาธารณชน หรือผู้พัก จดลงในสมุดคนามผู้พักซึ่งรายการใด ๆ อันไม่ถูกต้องตรงกับข้อความซึ่งผู้พักได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งไว้จริง มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา 17 ให้เจ้าสำนักจัดทำหนังสือแจ้งรายการประจำวันขึ้นไว้โดยคัดสำเนารายการ ซึ่งลงไว้ในวันนั้นในสมุดคนามผู้พักคนมาตรา 14 และจัดส่งไปให้นายทะเบียนในวันรุ่งขึ้น แล้วให้นายทะเบียนทำใบรับมอบให้ไว้เป็นสำคัญ แต่โรงแรมใดอยู่ห่างไกลที่ว่าการอำเภอ รั้งไม่สามารถส่งได้ตามกำหนดดังกล่าวแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการจังหวัดจะพิจารณากำหนดส่งรายงานประจำวัน แล้วมีคำสั่งให้เจ้าสำนักทราบดีว่ารายการซึ่งจะต้องคัดตามความในวรรคก่อนซ้ำกับรายการวันก่อน เจ้าสำนักต้องแจ้งรายการตามมาตรานี้ เพียงแต่บอกว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลง หนังสือแจ้งรายการประจำวันซึ่งทำขึ้นตามมาตรานี้ เจ้าสำนักหรือผู้แทนจะต้องลงนามและรับรอง

มาตรา 18 นายทะเบียน เจ้าพนักงานตำรวจตั้งแต่ชั้นนายดาบตำรวจขึ้นไปหรือหัวหน้าสถานีตำรวจ หรือกรมการอำเภอ มีอำนาจตรวจสอบสมุดคนามผู้พัก และตรวจค้นห้องพักที่ว่าง หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของโรงแรมที่เปิดไว้ให้ใช้ร่วมกัน เช่น ห้องโถง เฉลียง ห้องรับประทานอาหารเป็นต้น ได้ทุกเมื่อ

การตรวจค้นสถานที่อื่นใดนอกจากที่กล่าวแล้ว ให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

"มาตรา 19 ผู้ใดเปิดโรงแรมขึ้นโดยมิได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 4 มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

ผู้ใดดำเนินกิจการในฐานะเป็นเจ้าของสำนักแห่งโรงแรมที่กล่าวแล้ว หรือโรงแรมซึ่งถูกปิด หรือเพิกถอนใบอนุญาต มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

เจ้าสำนักคนใด ซึ่งเคยถูกปรับสำหรับความผิดตามที่กล่าวไว้ในวรรคก่อน ยังคงรับผู้พักคนใดไว้ในโรงแรมนั้นต่อไปหรือรับผู้พักใหม่อีก มีความผิดต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

"มาตรา 20 เจ้าสำนักคนใดไม่ปฏิบัติตามให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 8 มาตรา 11 มาตรา 14 หรือมาตรา 17 ก็ดี หรือไม่ปฏิบัติตามให้เป็นไปตามกฎกระทรวง ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ก็ดี มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท และถ้าศาลเห็นสมควรอาจสั่งให้ปิดใบอนุญาตได้ไม่เกินหนึ่งเดือน"

"มาตรา 21 เจ้าสำนักคนใดยอมรับผู้พักคนใด ซึ่งเห็นชัดว่าป่วยเป็นโรคเรื้อนหรือโรคติดต่ออันตราย หรือโรคติดต่อตามความในกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท"

มาตรา 22 ถ้าเจ้าสำนัก

(1) ละเลยไม่รักษาความสะอาด หรือช่องอากาศของโรงแรมให้เรียบร้อย แม้ได้รับคำตักเตือนเป็นหนังสือจากนายทะเบียน โดยมีความเห็นห้องต้องกันกับเจ้าพนักงานสาธารณสุขแล้ว

(2) โดยอยู่แล้วยินยอมให้บุคคลใด ๆ หลบซ่อนหรือมีสุมในเขตโรงแรมกับบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคน ในลักษณะอันควรเชื่อได้ว่าจะก่อความไม่สงบขึ้นในบ้านเมือง เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นชอบด้วยแล้ว นายทะเบียนมีอำนาจยึดใบอนุญาตได้ไม่เกินสิบห้าวัน แต่ในจังหวัดพระนครและธนบุรีอำนาจเช่นว่านี้ ให้เป็นของอธิบดีกรมตำรวจ

ในกรณีเช่นนี้ให้พุทธเจ้าแห่งรัตนนครไว้ คำวินิจฉัยของรัตนนครเป็นที่สุด

มาตรา 23 นายทะเบียนอาจปฏิเสธใบอนุญาตได้

(1) ถ้าเจ้าสำนักหรือบุคคลใด ๆ ในสำนักโรงแรมป่วยเป็นโรค หรือเป็นพาหนะของโรคใด ๆ ซึ่งอาจติดต่อยังผู้อื่นได้ตามความเห็นของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(2) ถ้าเจ้าสำนักถูกปรับสำหรับความผิดอันเดียวกันดังบัญญัติไว้ในมาตรา 12 หรือ 19 ซ้ำเป็นสองครั้ง

(3) ถ้าเจ้าสำนักถูกปรับสำหรับความผิดใด ๆ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 12, 19 และ 21 เป็นสามครั้ง

(4) ถ้าเจ้าสำนักได้ดำเนินกิจการโรงแรม ในลักษณะที่ใบอนุญาตถูกยึด สองครั้งแล้ว ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

(5) ถ้าเจ้าสำนักถูกพิพากษาลงโทษโดยคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไปตามส่วนที่ 3.5 (หมวดที่ 2.3) 7.6 (หมวดที่ 1) แห่งกฎหมายลักษณะอาญา

(6) ถ้าเจ้าสำนักถูกพิพากษาลงโทษ โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปตามส่วนที่ 9 (เว้นแต่หมวดที่ 7 และ 8) แห่งกฎหมายลักษณะอาญา

มาตรา 24 ในกรณีที่นายทะเบียนมีอำนาจยึดใบอนุญาต ตามความใน มาตรา ก่อน ๆ ถ้าเห็นเป็นการสมควรที่จะตักเตือนเจ้าสำนัก นายทะเบียนอาจเรียก เจ้าสำนักมายังสำนักงาน เพื่อรับคำตักเตือนโดยไม่ยึดใบอนุญาตก็ได้

มาตรา 25 เฉลสถานใดใช้เป็นบ้านพัก กล่าวคือ ใช้เฉพาะเป็นที่ รับบุคคลที่ประสงค์จะไปพักอาศัยอยู่ชั่วระยะเวลาอันน้อยหนึ่งเดือน โดยผู้มีสิทธิให้ใช้ มิได้ขายอาหารหรือเครื่องดื่มใด ๆ แก่ผู้พักเป็นปกติหรือแก่ประชาชน ไม่ถือว่าเป็น โรงแรมตามความหมายแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 26 สถานที่ใดจัดตั้งขึ้นให้บุคคลพักอาศัยชั่วคราว เพื่อ ประโยชน์ในราชการ การกุศล การศึกษา หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่น อันข้าหลวง ประจำจังหวัดเห็นสมควร ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจให้ความยกเว้น หรือผ่อนผัน หน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ได้ตามควรแก่กรณี แต่ในจังหวัดพระนครและธนบุรีอำนาจ เช่นว่านี้ให้เป็นของอธิบดีกรมตำรวจ

มาตรา 27 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็น ไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงวางระเบียบการ และกำหนด ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

นิติศาสตร์ ไพศาลย์

รัฐมนตรี

กฎกระทรวงมหาดไทย

ออกตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม

พุทธศักราช ๒๔๗๘

อาศัยความในมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎไว้ดังต่อไปนี้

"ข้อ 1 ในจังหวัดพระนครและธนบุรี ให้สารวัตรสถานีตำรวจท้องที่เป็นนาย
ทะเบียนโรงแรม ในจังหวัดอื่น ๆ ให้นายอำเภอท้องที่เป็นนายทะเบียนโรงแรม"

ข้อ 2 ผู้ใดประสงค์จะขออนุญาตเปิด หรือจดทะเบียนโรงแรม ให้ยื่นคำขอ
แสดงรายการตามแบบ ร.ร.1 ท้ายกฎนี้ คือนายทะเบียนพร้อมด้วยรูปถ่ายของเจ้าสำนัก
ขนาด 6x8 ซม. 2 รูป และต้องยอมให้ความสะดวกแก่นายทะเบียนเข้าไปตรวจสอบสถานที่
และเครื่องใช้ในโรงแรมนั้น แต่ถ้าโรงแรมนั้นยังไม่ได้จัดสร้าง ก็ให้ยื่นแผนผังโรงแรม
ที่จะสร้างขึ้นพร้อมทั้งรายการด้วย 2 สำหรับ แต่ยังไม่ต้องส่งรูปถ่ายเจ้าสำนัก เมื่อได้รับ
อนุมัติให้จัดสร้างขึ้นเรียบร้อยแล้วจะต้องยื่นคำขอเปิดโรงแรมอีกครั้งหนึ่ง

ข้อ 3 การตรวจสอบสถานที่โรงแรม เพื่อให้ทราบว่าจะขัดกับหลักอนามัยหรือไม่
ตามความในมาตรา 6 และมาตรา 22 อนุมาตรา(1)นั้น ผู้ขออนุญาตจะต้องยอมและ ให้ความ
สะดวกแก่นายทะเบียน หรือเจ้าพนักงานสาธารณสุขซึ่งนายทะเบียนแสดงความประ
สงค์เป็นหนังสือขอให้ไปตรวจ เข้าตรวจสอบสถานที่เช่นนี้ได้ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัติ

ข้อ 4 การขออนุญาตเปลี่ยนชื่อหรือยี่ห้อ การย้ายสถานที่ การเพิ่มหรือลดจำนวนห้องพัก หรือการแจ้งความประสงค์จะเลิกดำเนินการโรงแรมก็ดี การแจ้งเหตุที่สมควรจนนายพัทศุณย์หายก็ดี ให้ใช้แบบ ร.ร.2 ส่วนการแจ้งเหตุที่มีการเปลี่ยนเจ้าของหรือเจ้าสำนักโรงแรม ให้ใช้แบบ ร.ร.3 ท้ายกฎนี้

ข้อ 5 สมุดจดนามพัทัก ให้ใช้สมุดปกแข็งซึ่งมีเส้นขีดช่องรายการตามแบบ ร.ร.4 ท้ายกฎนี้ ในเล่มหนึ่งให้มีกระดาษสำหรับจดรายการเป็นจำนวน 100 แผ่น

ข้อ 6 ใบอนุญาตเปิดหรือรับจดทะเบียนโรงแรมให้ใช้แบบ ร.ร.5 ท้ายกฎนี้ ใบอนุญาตนั้นต้องมีรูปถ่ายครึ่งตัวของเจ้าสำนักขนาด 6x8 ซม. ติดไว้ด้วย

ข้อ 7 การขออนุญาต การแจ้งความประสงค์ หรือแจ้งเหตุที่เกี่ยวกับการดำเนินการโรงแรมดังกล่าวในข้อ 4 นั้น ให้เจ้าสำนักเป็นผู้ยื่นได้ แต่ให้แสดงหนังสือมอบอำนาจจากเจ้าของแนบไปด้วย ในกรณีที่จะขออนุญาตเปลี่ยนแปลงการดำเนินการเมื่อนายทะเบียนเห็นควรประการใด ให้เขียนคำว่าอนุญาตหรือไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลลงไว้ในใบแจ้งความประสงค์ของอนุญาตที่ยื่นมา และให้ผู้ยื่นหรือผู้แทนลงนามรับทราบไว้ ถ้านายทะเบียนอนุญาต ให้นายทะเบียนสลักหลังข้อความที่อนุญาตให้เปลี่ยนแปลงลงไว้ในใบอนุญาตและหมายเหตุไว้ในทะเบียนด้วย ถ้าเป็นการเลิกดำเนินการโรงแรมก็ให้เรียก ใบอนุญาตคืนเสียด้วย

ข้อ 8 ป้ายบอกชื่อหรือยี่ห้อโรงแรม ให้มีคำว่า "โรงแรม" อยู่ข้างหน้าชื่อหรือยี่ห้อโรงแรมนั้น ๆ ด้วย ถ้าและโรงแรมใดประสงค์จะเขียนชื่อหรือยี่ห้อเป็นตัวอักษรภาษาอื่นกำกับภาษาไทยด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้เขียนไว้เหนือภาษาไทย

ข้อ 9 เลขหมายประจำห้องพักต้องเขียนเป็นตัวเลขอารบิก และมีให้ซ้ำกันสำหรับโรงแรมหนึ่ง

ข้อ 10 การจดข้อความลงในสมุดจดนามพัทักนั้น ให้ผู้พักลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือไว้ด้วยเป็นสำคัญ และถ้ามีข้อความที่ผู้พักได้จดลงเป็นภาษาอื่น ก็ให้เจ้าสำนักโรงแรมจดเป็นภาษาไทยกำกับไว้ด้วย ในการจดข้อความลงในสมุดจดนามพัทักดังกล่าวแล้วนี้ ถ้ามีคำใดเขียนผิดก็ให้ขีดฆ่าเสีย และให้ผู้เขียนเซ็นชื่อกำกับไว้ได้คำที่ขีดฆ่านั้น

ข้อ 11 หนังสือแจ้งรายการประจำวันของผู้พักที่จะนำส่งต่อนายทะเบียน นั้น

ให้ใช้แบบ ร.ร.6 ท้ายกฎนี้

ข้อ 12 เมื่อนายทะเบียนได้รับหนังสือแจ้งรายการประจำวันของผู้พัก หรือได้รับใบแจ้งความประสงค์ขออนุญาตเปิด หรือขอยกทะเบียนโรงแรม หรือขอเปลี่ยนแปลงหรือแจ้งเหตุอย่างใดจากเจ้าของ หรือเจ้าสำนักของโรงแรมใดแล้ว ให้นายทะเบียนออกใบรับตามแบบ ร.ร.7 ท้ายกฎนี้ มอบให้แก่ผู้แจ้งความประสงค์นั้นรับไปเป็นสำคัญ

"ข้อ 13 (ยกเลิก)"

"ข้อ 14 ให้เรียกค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ค่าธรรมเนียมออกใบอนุญาตเปิด หรือรับจดทะเบียนโรงแรม ให้เรียกเก็บตามจำนวนห้องพักโรงแรมนั้น ๆ คือ โรงแรมชั้นที่ 1 ห้องละ 30 บาท ชั้นที่ 2 ห้องละ 20 บาท ชั้นที่ 3 ห้องละ 10 บาท

ค่าธรรมเนียมประทับตราและลงลายมือชื่อนายทะเบียนในสมุดจดนามผู้พักเล่มละ 2 บาท"

ข้อ 15 ถ้าผู้ใดมีความประสงค์จะขอความยกเว้นหรือผ่อนผันหน้าที่ปฏิบัติ การตามพระราชบัญญัติโรงแรม อันเกี่ยวแก่สถานที่ซึ่งคนได้จัดตั้งขึ้นให้บุคคล พักอาศัยชั่วคราวเพื่อประโยชน์ในราชการ การกุศล การศึกษา หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่น ดังกล่าวใน มาตรา 26 ก็ให้ยื่นคำขอแสดงรายการตามแบบ ร.ร.12 ท้ายกฎนี้ต่อนายทะเบียน แล้วให้นายทะเบียนจัดการสอบสวนหลักฐานประกอบ และแสดงความเห็นเสนอข้าหลวงประจำจังหวัด หรืออธิบดีกรมตำรวจเพื่อพิจารณาในอันที่จะสั่งการยกเว้นหรือผ่อนผันต่อไป ตามควรแก่กรณี และเมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดหรืออธิบดีกรมตำรวจได้ให้ความยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติสำหรับสถานที่ใดเพียงใด เพื่อประโยชน์อย่างใดตามนโยบายแห่งพระราชบัญญัตินั้นแล้ว ก็ให้ออกหนังสือให้แก่ผู้รับอนุญาตยึดถือไว้เป็นสำคัญด้วย

ข้อ 16 ในกรณีที่มีอุทธรณ์คำสั่งนายทะเบียน ตามความในมาตรา 10 และ 22 ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนเมื่อได้รับอุทธรณ์แล้ว ให้นายทะเบียนรับส่งอุทธรณ์ไปยังรัฐมนตรีภายใน 15 วัน ถ้าจะมีความเห็นอย่างใดก็ให้เสนอไปพร้อมกันแต่ ในกรณีอุทธรณ์ตามมาตรา 22 ให้ส่งอุทธรณ์นั้นผ่านข้าหลวงประจำจังหวัดหรืออธิบดี กรมตำรวจแล้วแต่กรณี

ข้อ 17. การตรวจสอบสถานที่โรงแรมด้วยประการใด ๆ ตามมาตรา 18 ถ้า
นายทะเบียนเป็นผู้ตรวจเอง ให้ทำบันทึกแสดงผลแห่งการตรวจรวมเรื่องไว้ ถ้าเจ้า
หน้าอื่นเป็นผู้ตรวจ ให้ส่งสำเนาทะเบียนที่แสดงผลแห่งการตรวจมายังนายทะเบียน 1 ฉบับ

ข้อ 18. ถ้ามีการคัดค้านเจ้าสำนัก ตามความในมาตรา 24 ให้นาย
ทะเบียนทำบันทึกให้เจ้าสำนักลงนามรับทราบไว้ทุกคราว

กฎให้ไว้ ณ วันที่ 15 มกราคม พุทธศักราช 2478

ข้าราชการ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สนธิสัญญาทางไมตรีและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ*

ระหว่าง

ราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกา

ราชอาณาจักรไทยและสหรัฐอเมริกา มีความปรารถนาที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ฉันมิตรซึ่งมีอยู่ตามประเพณีนิยมระหว่างทั้งสองฝ่าย และที่จะเกื้อหนุนการค้าอันเป็นคุณประโยชน์ซึ่งกันและกัน และความเกี่ยวพันทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมระหว่างประชาชนของทั้งสองฝ่ายให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น จึงได้ตกลงทำสนธิสัญญาทางไมตรีและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และเพื่อความมุ่งประสงค์นั้น ได้แต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็ม คือ

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย

ฝ่ายประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา

ฯพณฯ ถนัด คอมันตร์

ฯพณฯ แกรแฮม มาร์ติน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

เอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็ม

แห่งราชอาณาจักรไทย และ

แห่งสหรัฐอเมริกา ประจำราชอาณาจักรไทย

ทั้งสองฝ่าย เมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มให้แก่กันและกัน และได้ตรวจเห็นว่าเป็นไปตามแบบที่ถูกต้องแล้ว ได้ทำความตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

๑. ภายในบังคับแห่งกฎหมายเกี่ยวกับการเข้ามาและการพำนักของคนต่างด้าว คนชาติของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้รับอนุญาตให้เข้ามาในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งให้เดินทางในอาณาเขตนั้นโดยเสรี และให้มีถิ่นที่อยู่ ณ ที่ที่ตนเลือก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เข้ามาในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งและคงอยู่ในอาณาเขตนั้น เพื่อความมุ่งประสงค์ที่จะ (ก) กระทำการค้าระหว่างอาณาเขตของภาคีทั้งสอง และประกอบกิจกรรมทางพาณิชย์ที่เกี่ยวข้อง หรือ (ข) พัฒนาและอำนวยความสะดวกการดำเนินงานวิสาหกิจซึ่งตนได้ลงทุนไว้ หรืออยู่ในระหว่างดำเนินการอย่างจริงจังในการลงทุนด้วยทุนจำนวนมาก ภาคีแต่ละฝ่ายสงวนสิทธิที่จะห้ามคนต่างด้าวเข้า กำกวมการเคลื่อนไหวของคนต่างด้าว หรือขับไล่คนต่างด้าว โดยอาศัยเหตุเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศีลธรรม สุขภาพ และความปลอดภัยของประชาชน บทแห่งข้อ (ข) ข้างต้นนั้น ให้แปลความว่าขยายไปถึงคนชาติของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ซึ่งแสงที่จะเข้ามาในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเฉพาะเพื่อความมุ่งประสงค์ที่จะพัฒนา และอำนวยความสะดวกการดำเนินงานวิสาหกิจในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ซึ่งนายจ้างของตนได้ลงทุนไว้หรืออยู่ในระหว่างดำเนินการอย่างจริงจังในการลงทุนด้วยทุนจำนวนมาก โดยมีเงื่อนไขว่า นายจ้างนั้นเป็นคนชาติหรือบริษัทที่มีสัญชาติเดียวกับผู้ขอและผู้ขอเป็นผู้รับจ้างคนชาติหรือบริษัทนั้นในตำแหน่งฐานะที่มีความรับผิดชอบ

๒. คนชาติของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดภายในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งจะได้รับความคุ้มครอง และความมั่นคงเป็นเงื่อนไข ซึ่งไม่ว่าในกรณีใดจะไม่น้อยกว่าที่กฎหมายระหว่างประเทศกำหนดไว้ เมื่อคนชาติเช่นนั้นผู้ใดถูกคุมขัง ก็ให้ได้รับผลประติบัติในทุกทางตามสมควร และอย่างมีมนุษยธรรม และเมื่อผู้นั้น เรียกร้องก็ให้แจ้งให้ผู้แทนทางทูตหรือทางกงสุลแห่งประเทศของผู้นั้นทราบ

โดยทันที และให้โอกาสอย่าง

เต็มที่ที่จะพิทักษ์รักษามลประโยชน์ของผู้อื่น คนชาติผู้นั้นจะได้ช่วยแกไขข้อขัดแย้งที่ดั่งกล่าวกันโดยพลัน และจะได้รับความสะดวกมากพอที่จะรู้สึกดี

๓. คนชาติของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้อุปโภคเสรีภาพบริบูรณ์ในทางความนึกคิดในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง และกฎในบังคับแห่งกฎหมาย กฎ และข้อบังคับที่ใช้จะได้อุปโภคสิทธิในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือนของตนทั้งที่เป็นการส่วนตัวและเป็นการสาธารณะ

ข้อ ๒

๑. บริษัทที่ตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายและข้อบังคับที่ใช้ของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ให้ถือว่ามิใช่สัญชาติของภาคีนั้น และให้สถานภาพทางกฎหมายของบริษัทดังกล่าวได้รับการยอมรับนับถือภายในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งตามที่ใช้ในสนธิสัญญานี้ "บริษัท" หมายถึง

ก. เมื่อกล่าวถึงบริษัทไทย ได้แก่นิติบุคคลภายใต้กฎหมายไทย ไม่ว่าจำกัดความรับผิดชอบหรือไม่ และไม่ว่าเพื่อผลกำไรเป็นเงินหรือไม่

ข. เมื่อกล่าวถึงบริษัทสหรัฐ ได้แก่บริษัท ห้างหุ้นส่วน บริษัทและสมาคมอื่น ๆ ไม่ว่าจำกัดความรับผิดชอบหรือไม่ และไม่ว่าเพื่อผลกำไรเป็นเงินหรือไม่

๒. คนชาติและบริษัทของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะเข้าถึงศาลยุติธรรมและทบวงการฝ่ายบริหารโดยเสรีในทุกระดับอำนาจภายในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งในการป้องกัน และในการเรียกร้องสิทธิของตน การเข้าถึงเช่นว่านี้ จะยอมให้กระทำได้ตามข้อกำหนดที่เป็นกฎอนุเคราะห์ที่ไม่น้อยกว่าที่ใช้แก่คนชาติ และบริษัทของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น หรือของประเทศที่สามใด รวมทั้งข้อกำหนดที่ใช้กับหลักเกณฑ์ในการวางหลักประกัน เป็นที่เข้าใจกันว่า บริษัทซึ่งมิได้ประกอบกิจการภายในประเทศจะได้อุปโภคสิทธิในการเข้าถึงเช่นว่านั้น โดยไม่จำเป็นต้องมีการจดทะเบียนหรือดำเนินการให้เป็นบริษัทตามกฎหมายภายใน

๓. สัญญาที่ได้กระทำขึ้นระหว่างคนชาติและบริษัทของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดกับคนชาติและบริษัทของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งกำหนดให้มีการระงับข้อขัดแย้ง โดยการอนุญาโตตุลาการจะไม่ถือว่าใช้บังคับไม่ได้ภายในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น โดยอาศัยเหตุเพียงว่า ถิ่นที่กำหนดไว้สำหรับกระบวนการพิจารณาในการอนุญาโตตุลาการอยู่นอกอาณาเขตนั้น หรือว่าสัญชาติของอนุญาโตตุลาการคนหนึ่งหรือหลายคนมิใช่สัญชาติของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น คำชี้ขาดใดที่ได้ให้โดยถูกต้องตามสัญญาใดเช่นว่านี้และถึงที่สุด และใช้บังคับได้ภายใต้กฎหมายของถิ่นที่ได้ให้คำชี้ขาด จะไม่ถือว่าไม่สมบูรณ์หรือถูกปฏิเสธวิธีการอันมีประสิทธิภาพในการใช้บังคับภายในอาณาเขตของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด โดยอาศัยเหตุเพียงว่าถิ่นที่ได้ให้คำชี้ขาดนั้นอยู่นอกอาณาเขตเช่นว่า หรือว่าสัญชาติของอนุญาโตตุลาการคนหนึ่งหรือหลายคนมิใช่สัญชาติของภาคีนั้น

ข้อ ๓

๑. ภาคีแต่ละฝ่ายจะประสาทให้ผลประติบัติอันเป็นธรรมและเที่ยงธรรมทุกเมื่อแก่คนชาติและบริษัท ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง และแก่ทรัพย์สินและวิสาหกิจของคนชาติและบริษัทนั้นจะละเว้นจากการใช้มาตรการอันไม่สมเหตุผล หรือเป็นการเลือกปฏิบัติซึ่งอาจทำให้เสื่อมเสียสิทธิและผลประโยชน์ที่ได้มาแล้วตามกฎหมาย และจะให้ความมั่นใจว่าสิทธิตามสัญญาอันชอบด้วยกฎหมายของคนชาติและบริษัทเหล่านั้นจะได้มีวิธีการอันมีประสิทธิภาพในการใช้บังคับตามกฎหมายที่ใช้อยู่

๒. ทรัพย์สินของคนชาติและบริษัทของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด รวมทั้งผลประโยชน์ทางตรงหรือทางอ้อมในทรัพย์สิน จะได้รับความคุ้มครองและความมั่นคงเป็นเงื่อนไขภายในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ทรัพย์สินนั้นจะไม่ถูกเอาไปโดยปราศจากกระบวนการทางกฎหมายที่ถูกต้องหรือโดยปราศจากการชำระค่าทดแทนที่ยุติธรรมตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ

๓. การเข้าไปหรือการทำความรบกวนในเคหสถาน สำนักงาน คลังสินค้า โรงงานและสถานที่อื่น ของคนชาติและบริษัทของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ที่ตั้งอยู่ภายในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง จะกระทำมิได้โดยปราศจากเหตุอันสมควร การค้นและการตรวจเป็นทางการซึ่งสถานที่เช่นว่า และสิ่งที่มีอยู่ในสถานที่นั้น จะกระทำได้ก็แต่โดยอาศัยกฎหมายและโดยคำนึงอย่างรอบคอบถึงความสะดวกของผู้ครอบครอง และการดำเนินธุรกิจ

ข้อ ๔

๑. คนชาติและบริษัทของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้รับผลประโยชน์อย่างคนชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดตั้งตลอดจนการได้มาซึ่งผลประโยชน์ในวิสาหกิจทุกประเภทเพื่อประกอบกิจกรรมทางพาณิชย์ อุตสาหกรรม การคลัง และธุรกิจอื่น ภายในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง

๒. ภาคีแต่ละฝ่ายสงวนสิทธิที่จะห้ามคนต่างด้าวมิให้จัดตั้งหรือได้มาซึ่งผลประโยชน์หรือที่จะจำกัดขอบเขตที่คนต่างด้าวอาจจัดตั้งหรือได้มาซึ่งผลประโยชน์ในวิสาหกิจซึ่งประกอบกิจการภายในอาณาเขตของตน ในการคมนาคม การขนส่ง การหน้าที่รับดูแลทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น การธนาคารที่เกี่ยวกับการหน้าที่รับฝากเงิน การแสวงหาประโยชน์จากที่ดิน หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือในการค้าภายในเกี่ยวกับผลิตผลทางเกษตรพื้นเมือง โดยมีเงื่อนไขว่าภาคีนั้นจะต้องประกาศให้ผลประโยชน์ในเรื่องนี้แก่คนชาติและบริษัทของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งที่เป็นการอนุเคราะห์ไม่น้อยกว่าที่ได้ประกาศให้แก่คนชาติและบริษัทของประเทศที่สามใด ๆ

๓. บทแห่งวรรค ๑ ไม่รวมถึงการประกอบวิชาชีพ หรืออาชีพที่ได้สงวนไว้สำหรับคนชาติของภาคีแต่ละฝ่าย

๔. วิสาหกิจซึ่งคนชาติและบริษัทของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจัดตั้งหรือได้มา หรืออาจจัดตั้งหรือได้มาในภายหลังภายในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งและซึ่งคนชาติและบริษัทนั้นเป็นเจ้าของหรือควบคุม ไม่ว่าในรูปของการเป็นเจ้าของโดยเอกเทศ ในรูปของสาขาโดยตรงหรือบริษัทได้ก่อตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจกรรมของตน โดยเสรีในอาณาเขตนั้น ตามข้อกำหนดที่เป็นการอนุเคราะห์ไม่น้อยกว่าที่ให้แก่วิสาหกิจอย่างเดียวกันซึ่งคนชาติของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้นหรือประเทศที่สามใดเป็นเจ้าของหรือควบคุม

๕. คนชาติและบริษัทของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้อุปโภคสิทธิที่จะควบคุมและจัดการวิสาหกิจซึ่งตนได้จัดตั้งหรือได้มาภายในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง และจะได้รับอนุญาตโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติให้ทำสิ่งทั้งปวงซึ่งโดยปกติถือว่าจำเป็นและยังควรแก่การดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพของวิสาหกิจที่ประกอบกิจกรรมอย่างเดียวกัน

๖. คนชาติและบริษัทของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้รับอนุญาตตามกฎหมายที่ใช้อยู่ให้ว่าจ้างพนักงานบัญชีหรือผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการอื่น พนักงานบริหาร ผู้แทนทางกฎหมาย จิวแทน และผู้ชำนาญพิเศษอื่นที่ตนเลือก ภายในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนอกจากนั้น คนชาติและบริษัทเช่นว่าจะได้รับ

อนุญาตให้เจ้าพนักงานบัญชีและผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการอื่น โดยไม่คำนึงถึงขอบเขตคุณสมบัติที่บุคคลเหล่านั้นอาจมีสำหรับการประกอบวิชาชีพภายในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น เพื่อความมุ่งประสงค์เฉพาะที่จะทำการตรวจ การตรวจสอบบัญชี และการสอบสวนทางวิชาการ เพื่อความมุ่งประสงค์เป็นการภายในโดยจำเพาะสำหรับ และที่จะเสนอรายงานต่อ คณะชาติและบริษัทเช่นว่านั้นในส่วนที่เกี่ยวกับการวางแผน และการดำเนินงานวิสาหกิจของตนภายในอาณาเขตนั้น

ข้อ ๕

๑. คณะชาติและบริษัทของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้รับผลประโยชน์อย่างคณะชาติภายในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ (ก) การเช่าสิ่งหาริมทรัพย์ที่ต้องการเพื่อเป็นที่อยู่ของตน หรือเพื่อการดำเนินกิจกรรมตามสนธิสัญญานี้ (ข) การซื้อและการได้มาโดยวิธีการอื่นซึ่งสิ่งหาริมทรัพย์ทุกชนิดภายในบังคับแห่งข้อจำกัดใดว่าด้วยการได้มาซึ่งหุ้นส่วนในวิสาหกิจที่อาจตั้งบังคับโดยสอดคล้องกับข้อ ๔ และ (ค) จำหน่ายทรัพย์สินทุกชนิดโดยการขาย โดยพินัยกรรม หรือโดยวิธีอื่น

๒. คณะชาติและบริษัทของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้มีสิทธิภายในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งอย่างเดียวกันกับคณะชาติและบริษัทของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้นในเรื่องสิทธิบัตรสำหรับการนิมิต เครื่องหมายการค้า ชื่อการค้า แบบแผนและลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมและศิลปกรรม เมื่อได้ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่ใช้อยู่ถ้าหากมี

ข้อ ๖

๑. คณะชาติและบริษัทของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะไม่อยู่ในบังคับของการชำระภาษี ค่าธรรมเนียมหรือค่าภาระ ภายในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง หรือของข้อกำหนดในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียกเก็บ และการเก็บภาษี ค่าธรรมเนียม หรือค่าภาระเช่นว่านั้นอันเป็นภาระหนักกว่าที่คณะชาติ ผู้มีถิ่นที่อยู่ และบริษัทของประเทศที่สามใดได้รับ ในกรณีคณะชาติของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีถิ่นที่อยู่ภายในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง และบริษัทของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดประกอบการค้าหรือการหากำไรโดยวิธีอื่น หรือกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดผลกำไรภายในอาณาเขตนั้น ภาษี ค่าธรรมเนียม ค่าภาระ และข้อกำหนดเช่นว่า จะไม่เป็นภาระหนักกว่าที่คณะชาติและบริษัทของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้นได้รับ

๒. อย่างไรก็ตาม ภาคีแต่ละฝ่ายสงวนสิทธิที่จะ (ก) ขยายอาณาประโยชน์ทางภาษีเฉพาะอย่างให้เพียงแต่ตามมูลฐานแห่งการด้อยที่ด้อยปฏิบัติต่อกัน หรือตามความตกลงเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อน หรือเพื่อการคุ้มครองรายได้ซึ่งกันและกัน และ (ข) ใช้บทพิเศษในการขยายอาณาประโยชน์ให้แก่คณะชาติและผู้มีถิ่นที่อยู่ของตนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแสดงรายการร่วมกันของสามีและภรรยา และในเรื่องข้อยกเว้นที่มีลักษณะส่วนตัวซึ่งยอมให้แก่ผู้ไม่มีถิ่นที่อยู่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้และภาษีมรดก

๓. บริษัทของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะไม่อยู่ในบังคับ ภายในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งของภาษีการชำระภาษีเก็บจากเงินได้อันมีอาจถือได้ว่ามาจากแหล่งภายในอาณาเขตนั้น หรือเก็บจากธุรกรรมหรือทุน อันมีอาจถือได้ว่ามาจากการดำเนินการและการลงทุนของบริษัทดังกล่าวภายในอาณาเขตนั้น

๔. บทข้างต้นนี้จะไม่กีดกันการเรียกเก็บ ในกรณีที่เหมาะสม ซึ่งค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามแบบพิธีทางตำรวจและแบบอื่น ๆ ถ้าค่าธรรมเนียมเหล่านี้เรียกเก็บจากคณะชาติของประเทศที่สามทั้งปวงด้วย อัตราค่าธรรมเนียมเช่นว่าจะไม่เกินกว่าที่เรียกเก็บจากคณะชาติของประเทศที่สามใด ๆ

ข้อ ๗

๑. ภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะไม่ใช้ข้อกำหนดในเรื่องการชำระเงิน การส่งเงินและการโอนเงินอื่น ๆ ไปยังหรือมาจากอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง เว้นแต่ (ก) ในขอบเขตที่จำเป็นเพื่อจัดให้มีเงินตราต่างประเทศใช้เพื่อการชำระเงินเป็นค่าของและบริการที่จำเป็นแก่สุขภาพและสวัสดิภาพของประชาชนของตน หรือ (ข) ข้อกำหนดที่ได้รับการร้องขอหรือเห็นชอบโดยเฉพาะจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศในกรณีที่เป็นสมาชิกของกองทุนนั้น

๒. ถ้าภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดใช้ข้อกำหนดการปริวรรต ภาคีนั้นจะจัดให้มีวิธีการอันเหมาะสมสำหรับการถอนเป็นเงินตราต่างประเทศในเงินสกุลของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่ง (ก) ค่าทดแทนที่อ้างถึงในข้อ ๓ วรรค ๒ ของสนธิสัญญานี้ (ข) รายได้ไม่ว่าในรูปเงินเดือน ดอกเบี้ย เงินปันผล ค่านายหน้า ค่าสิทธิ ค่าบริการทางวิชาการ หรือในรูปอื่น ๆ และ (ค) จำนวนเงินสำหรับการผ่อนชำระเงินกู้ค่าเสื่อมค่าของการลงทุนโดยตรงและการโอนเงิน ทั้งนี้ โดยพิจารณาถึงความจำเป็นพิเศษสำหรับธุรกรรมอื่น ๆ ถ้ามีอัตราแลกเปลี่ยนใช้บังคับอยู่มากกว่าหนึ่งอัตรา อัตราที่ใช้แก่การถอนนั้นจะต้องเป็นอัตราที่ได้รับความเห็นชอบโดยเฉพาะจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศสำหรับธุรกรรมเช่นนั้น

๓. โดยทั่วไป ภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ใช้ข้อกำหนดการปริวรรต จะดำเนินการใช้ข้อกำหนดนั้นโดยวิธีที่ไม่กระทบกระเทือนให้เสียประโยชน์ต่อฐานะแข่งขันของการพาณิชย์ การขนส่ง หรือการลงทุนด้วยเงินทุนของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับพาณิชย์ การขนส่ง หรือการลงทุนของประเทศที่สามใด ๆ

ข้อ ๘

๑. ภาคีแต่ละฝ่ายจะประสาธน์ให้แก่ผลิตภัณฑ์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่ว่าจะมาจากถิ่นที่ใดและโดยยานพาหนะแบบใดก็ตาม และแก่ผลิตภัณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อกว้างออกไปยังอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ไม่ว่าจะโดยเส้นทางใดและโดยยานพาหนะแบบใดก็ตาม ซึ่งประติบัติที่เป็นการอนุเคราะห์ไม่น้อยกว่าที่ประสาธน์ให้แก่ผลิตภัณฑ์เช่นเดียวกันของประเทศที่สามใด หรือที่กำหนดไว้เพื่อการส่งออกไปยังประเทศที่สามในเรื่องทั้งปวงที่เกี่ยวกับ (ก) อากาศศุลกากร ตลอดจนค่าภาระอื่นใด ข้อบังคับและแบบพิธีที่ตั้งไว้เพื่อหรือเกี่ยวกับการนำเข้าและการส่งออก และ (ข) การเก็บภาษีอากรภายใน การซื้อขาย การจำหน่าย การเก็บรักษาและการใช้ หลักเกณฑ์อย่างเดียวกันนี้ จะได้นำมาใช้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการโอนการชำระเงินระหว่างประเทศ สำหรับสินค้าเข้าและสินค้าออก

๒. ภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะไม่ตั้งบังคับข้อกำหนดหรือข้อห้ามแก่การนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งหรือแก่การส่งออกซึ่งผลิตภัณฑ์ใด ไปยังอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง นอกจากว่าการนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์เช่นเดียวกันของประเทศที่สามทั้งปวง หรือการส่งออกซึ่งผลิตภัณฑ์เช่นเดียวกันไปยังประเทศที่สามทั้งปวงจะถูกจำกัดหรือห้ามในทำนองเดียวกันด้วย

๓. ถ้าภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตั้งบังคับข้อกำหนดปริมาณแก่การนำเข้าหรือการส่งออกซึ่งผลิตภัณฑ์ซึ่งภาคีอีกฝ่ายหนึ่งมีผลประโยชน์สำคัญ

(ก) เมื่อมีการร้องขอ ภาคีนั้นจะแจ้งให้ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งทราบถึงจำนวนทั้งหมดโดยประมาณของผลิตภัณฑ์ จะโดยปริมาณหรือมูลค่า ซึ่งอาจนำเข้าหรือส่งออกในระหว่างกำหนดระยะเวลาหนึ่ง และให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงใด ในเรื่องจำนวนหรือระยะเวลาเช่นนั้น และ

ข้อ ๑๐

๑. ระหว่างอาณาเขตของภาคทั้งสองฝ่าย จะให้มีเสรีภาพในการพาณิชย์และการเดินเรือ
๒. เรือที่ชักธงของภาคฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และมีกระดาดเอกสารที่กฎหมายของภาคินั้นได้กำหนดไว้ อยู่เพื่อเป็นข้อพิสูจน์สัญชาติ จะถือว่าเป็นเรือของภาคินั้นทั้งในทะเลหลวงและภายในเมืองท่า ถิ่นที่และน่านน้ำของภาคอีกฝ่ายหนึ่ง

๓. เรือของภาคฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะมีเสรีภาพตามข้อกำหนดอันเท่าเทียมกันกับเรือของภาคอีกฝ่ายหนึ่ง และกับเรือของประเทศที่สามใดในอันที่จะมาพร้อมด้วยของบรรทุกของตนยังเมืองท่า ถิ่นที่ และน่านน้ำทั้งปวงของภาคอีกฝ่ายหนึ่งเช่นว่า ที่เปิดให้แก่การพาณิชย์ และการเดินเรือต่างประเทศ เรือและของบรรทุกเช่นว่านั้น จะได้รับในประการทั้งปวงซึ่งผลประติบัติอย่างคนชาติ และผลประติบัติอย่างชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยังภายในเมืองท่า ถิ่นที่และน่านน้ำของภาคอีกฝ่ายหนึ่งนั้น แต่ภาคแต่ละฝ่ายอาจสงวนสิทธิโดยจำเพาะและเอกสิทธิไว้ให้แก่เรือของตนเองในส่วนที่เกี่ยวกับการเดินเรือค้าขายฝั่ง การเดินเรือภายในประเทศ และการประมงของคนชาติ

๔. เรือของภาคฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้รับผลประติบัติอย่างคนชาติ และผลประติบัติอย่างชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยังจากภาคอีกฝ่ายหนึ่ง ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิที่จะขนส่งผลผลิตทั้งปวง ซึ่งอาจขนโดยเรือไปยังหรือมาจากอาณาเขตของภาคอีกฝ่ายหนึ่งนั้น และผลผลิตเช่นว่า จะได้รับผลประติบัติที่เป็นการอนุเคราะห์ไม่น้อยกว่าที่ประสาทให้แก่ผลผลิตอย่างเดียวกันที่ขนไปในเรือของภาคอีกฝ่ายหนึ่ง ในเรื่องเกี่ยวกับ (ก) อากรและค่าภาระทุกประเภท (ข) การบริหารงานศุลกากร และ (ค) เงินอุดหนุน การคืนอากรและเอกสิทธิอื่น ๆ ในลักษณะนี้

๕. เรือของภาคฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดซึ่งตกอยู่ในทุกขภัย จะได้รับอนุญาตให้เข้ากำบังอาศัยในเมืองท่า หรือที่จอดเรือที่ใกล้ที่สุดของภาคอีกฝ่ายหนึ่ง และจะได้รับผลประติบัติและความช่วยเหลืออันมิตร

๖. คำว่า "เรือ" ตามที่ใช้ในที่นี้ หมายถึงเรือทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นของหรือดำเนินการโดยเอกชนหรือโดยสาธารณะ แต่คำนี้ไม่รวมถึงเรือประมงหรือเรือรบ เว้นแต่ที่เกี่ยวกับบรรค ๒ และ ๕ ของข้อนี้

ข้อ ๑๑

๑. ภาคแต่ละฝ่ายให้สัญญาว่า (ก) วิชาทกิจที่รัฐบาลของตนเป็นเจ้าของ หรือควบคุม และองค์การผูกขาด หรือองค์การที่ได้รับเอกสิทธิโดยจำเพาะหรือพิเศษภายในอาณาเขตของตน จะทำการซื้อและขายที่เกี่ยวข้องไม่ว่ากับของที่นำเข้าหรือของที่ส่งออก อันกระทบต่อการพาณิชย์ของภาคอีกฝ่ายหนึ่งตามข้อคำนึงทางพาณิชย์แต่อย่างเดียว รวมทั้งราคา คุณภาพ การหาได้ การจำหน่ายในตลาดได้ การขนส่งและภาวะอื่นในการซื้อหรือขาย และ (ข) คนชาติ บริษัท และการพาณิชย์ของภาคอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะได้รับโอกาสอย่างเพียงพอตามทางปฏิบัติธุรกิจอันเป็นธรรมเนียมประเพณีในอันที่จะแข่งขันเพื่อมีส่วนร่วมในการซื้อและขายเช่นว่า

๒. ภาคแต่ละฝ่ายจะประสาทให้แก่คนชาติ บริษัท และการพาณิชย์ ของภาคอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งผลประติบัติที่เป็นธรรมและเที่ยงธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับที่ได้ประสาทให้แก่คนชาติ บริษัท และการพาณิชย์ของประเทศที่สามใดในเรื่องที่เกี่ยวกับ (ก) การซื้อพัสดุของรัฐบาล (ข) การให้สัมปทาน และการทำสัญญาอื่นของรัฐบาล และ (ค) การขายบริการใดโดยรัฐบาลหรือองค์การผูกขาด หรือองค์การใดที่ได้รับเอกสิทธิโดยจำเพาะหรือพิเศษ

ข้อ ๑๒

๑. สนธิสัญญานี้ จะไม่กีดกันการใช้มาตรการ

(ก) ที่จัดระเบียบการนำเข้า หรือการส่งออกซึ่งทองคำหรือเงิน
(ข) เกี่ยวกับวัสดุที่สามารถแยกนิวเคลียร์ของปรมาณูได้ ผลพลอยได้กัมมันตรังสีหรือแหล่งที่มาของวัสดุนั้น

(ค) ที่จัดระเบียบการผลิต หรือการค้าอาวุธ กระสุนและดินระเบิด และยุทธโศปกรณ์ หรือการค้าวัสดุอย่างอื่นที่กระทำโดยทางตรง หรือทางอ้อม เพื่อความมุ่งประสงค์ในการจัดหาส่งให้สถานการทหาร

(ง) ที่จัดระเบียบ โดยมูลฐานแห่งการไม่เลือกปฏิบัติ ในการเรียกเกณฑ์ทางทหารซึ่งเสียบัญหัตถ์ และยุทธโศปกรณ์ในยามฉุกเฉินหรือยามสงคราม

(จ) ที่จำเป็นในการปฏิบัติตามพันธกรณีของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเพื่อการธำรงรักษา หรือกลับสถาปนาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ หรือที่จำเป็นในการคุ้มครองผลประโยชน์อันเป็นสวักตสำคัญทางความมั่นคงของตน หรือ

(ฉ) ที่ปฏิเสธไม่ยอมให้บริษัทใดซึ่งคนชาติของประเทศที่สามประเทศเดียวหรือหลายประเทศ มีผลประโยชน์ควบคุมโดยทางตรงหรือทางอ้อมในกรรมสิทธิ์หรือในการอำนวยความสะดวกนั้นได้รับอาณาประโยชน์ตามสนธิสัญญานี้ เว้นแต่ในเรื่องที่เกี่ยวกับการยอมรับนับถือสถานภาพทางกฎหมาย และในเรื่องที่เกี่ยวกับการเข้าถึงศาลยุติธรรมและสภาพตุลาการและทบวงการฝ่ายบริหาร

๒. สนธิสัญญานี้ไม่ประสาทให้สิทธิใดที่จะประกอบกิจกรรมทางการเมือง

๓. บทว่าด้วยชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งของสนธิสัญญานี้เกี่ยวกับผลประโยชน์ต่อสินค้าจะไม่ขยายไปถึงอาณาประโยชน์ที่สหรัฐอเมริกา หรืออาณาเขตและดินแดนในกรรมสิทธิ์ของตน โดยไม่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงใดในอนาคตในสถานภาพทางการเมืองของอาณาเขตและดินแดนเหล่านี้ ประสาทให้แก่กันและกันแก่สาธารณรัฐคิวบา แก่สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ แก่อาณาเขตหมู่เกาะแปซิฟิกในภาวะทรัสตี หรือแก่เขตคลองปานามา

๔. บทแห่งสนธิสัญญานี้ ในเรื่องผลประโยชน์ต่ออย่างชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งนั้น ไม่ใช้แก่

(ก) ความอนุเคราะห์ที่ให้อยู่ หรือที่อาจให้ในภายหลังแก่รัฐเพื่อนบ้านเกี่ยวกับการเดินเรือหรือการใช้ทางน้ำเขตแดนที่เดินเรือจากทะเลไม่ได้

(ข) ความอนุเคราะห์ที่ให้อยู่หรือที่อาจให้ในภายหลังโดยอาศัยอำนาจกฎหมายแห่งชาติในเรื่องการส่งเสริมการลงทุนทางอุตสาหกรรม

ข้อ ๑๓

๑. ภาคีแต่ละฝ่ายจะให้การพิจารณาด้วยความเห็นแก่การร้องเรียนตามที่ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งอาจทำขึ้นในเรื่องที่เกี่ยวกับการใด อันกระทบต่อการดำเนินไปของสนธิสัญญานี้ และจะให้อีกฝ่ายหนึ่งพิจารณาหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการร้องเรียนนั้น

๒. ข้อพิพาทใดระหว่างภาคีในเรื่องการตีความหรือการใช้สนธิสัญญานี้ที่มีได้ปรับให้เป็นที่น่าพอใจกันโดยการทูตหรือสันติวิธีอื่น หากว่าภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดร้องขอ ก็ให้เสนอต่อคณะอนุญาโตตุลาการเพื่อการระงับตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ใช้อยู่ คณะอนุญาโตตุลาการจะประกอบด้วยสมาชิก

สามคน ภาคิแต่ละฝ่ายเลือกฝ่ายละหนึ่งคนและคนที่สามได้รับเลือกโดยสมาชิกที่ภาคิได้เลือกมานั้น ในกรณี
ที่สมาชิกซึ่งภาคิได้เลือกมาไม่สามารถตกลงกันเกี่ยวกับสมาชิกคนที่สามภายในหนึ่งเดือน สมาชิกคนที่สาม
จะได้แก่ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งโดยเลขาธิการสหประชาชาติ โดยการร้องขอของภาคิฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

ข้อ ๑๔

๑. สนธิสัญญานี้ จะได้รับสัตยาบันและจะมีการแลกเปลี่ยนสัตยาบันสารกัน ณ กรุงวอชิงตันโดย
เร็วเท่าที่จะเป็นไปได้

๒. สนธิสัญญานี้ จะเริ่มใช้บังคับหนึ่งเดือนหลังจากวันที่มีการแลกเปลี่ยนสัตยาบันสาร จากนั้น
สนธิสัญญานี้จะใช้แทนและยกเลิกสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิश्य์และการเดินเรือที่ได้ลงนามกัน ณ
กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗

๓. สนธิสัญญานี้ จะคงใช้บังคับเป็นเวลาสิบปี และจะใช้บังคับต่อไปหลังจากนั้นจนกว่าจะได้ยกเลิก
ไปตามที่ได้กำหนดไว้ในที่นี้

๔. ภาคิฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดอาจเลิกสนธิสัญญานี้โดยการบอกกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า
หนึ่งปีไปยังภาคิอีกฝ่ายหนึ่ง เมื่อสิ้นกำหนดเวลาสิบปีแรก หรือในเวลาใดหลังจากนั้น

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่ายได้ลงนามในสนธิสัญญานี้ และได้ประทับตราไว้
เป็นสำคัญ

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทั้งสองฉบับใช้เป็นหลักฐานได้เท่าเทียม
กัน ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ตรงกับ ค.ศ. ๑๙๖๖

ฝ่ายราชอาณาจักรไทย

(ลงนาม) ถ.คอมันตร์

ฝ่ายสหรัฐอเมริกา

(ลงนาม) Graham Martin